الحمد لله والمنة

که کتاب فیض انتساب من تالیفات محمد دارا شکوه بادشاه رحمة الله علیه

موسوم

بسفینة الاولیا

که مشتمل بر تذکره تولد و وفات حضرت رسالت پناه صلعم و اصحاب کرام و اولیای عظام آن

حسب فرمایش شاه محمد محسن صاحب متوطن قصبه لهربو کهیری ملک شاه اوده بکمالات

و وساطت مولوی محمد نادر علیصاحب وکیل عدالت دیوانی صدر اگره

باهتمام مستر بل صاحب بمطبع مدرسه اگره در سنه ۱۹۵۳ع حلیه طبع پوشید

فہرست کتاب سفینۃ الاولیا

ن نسب اطہر و تاریخ ولادت باسعادت و ابتدای نزول وحی و
عراج و ہجرت از مکہ معظمہ و وصول بمدینہ و وفات حضرت رسالت

پنا ہ صلی اللہ علیہ وسلم	صفحہ ۱	حضرت امام علی موسی رضا رض	۲۹
حضرت امیر المومنین ابوبکر صدیق رض	۱۵	حضرت امام محمد تقی رضی اللہ	۳۲
حضرت امیر المومنین عمر فاروق رض	۱۸	حضرت امام علی نقی رضی اللہ	۳۳
حضرت امیر المومنین عثمان رض	۱۹	حضرت امام حسن عسکری رض	۳۴
حضرت امیر المومنین علی کرم اللہ وجہ	۲۰	حضرت امام محمد رضی اللہ عنہ	۳۵
حضرت امیر المومنین حسن رضی اللہ	۲۳	حضرت امام سلمان فارسی رض	۳۷
حضرت امیر المومنین حسین رضی اللہ	۲۴	حضرت اویس قرنی رض	ایضاً
حضرت امیر المومنین امام زین العابدین	۲۵	حضرت حسن بصری رض	۳۹
حضرت امام محمد باقر رض	ایضاً	خواجہ محمد باباسماسی رح	۱۳۰
حضرت شیخ امیر محمد المشہور بامیر رض	۱۱۳ ۱۱۵ ۱۱۶	سید امیر کلال قدس سرہ	ایضاً
سلسلہ شریفہ خواجہ بزرگوار		خواجہ بہاؤ الدین نقشبند رح	۱۳۱

حضرت امام مالک قدس سرہ	۴۲
حضرت امام شافعی قدس سرہ	ایضاً
حضرت امام احمد حنبل قدس سرہ	۴۳
حضرت امام ابو یوسف قدس سرہ	۴۵
حضرت امام محمد شیبانی قدس سرہ	ایضاً

سلسلہ علیہ قادریہ

حضرت شیخ معروف کرخی قدس سرہ	۴۷
حضرت شیخ سری بن المغلس السقطی	۴۸
سید الطائفہ حضرت شیخ جنید بغدادی	۴۹
حضرت شیخ ابوبکر شبلی قدس سرہ	۵۴
حضرت شیخ عبد الواحد تمیمی قدس سرہ	۵۷
حضرت شیخ ابو الفرج طرسوسی قدس سرہ	۵۸
...	...
حضرت غوث الثقلین محی الدین	
عبد القادر جیلانی رضی اللہ عنہ	
شیخ سیف الدین عبد الوہاب	
شیخ شرف الدین عیسی رحمہ اللہ	
شیخ شمس الدین عبد العزیز رح	
شیخ سراج الدین عبد الجبار رح	
شیخ تاج الدین ابو بکر عبد الرزاق رح	
شیخ ابو اسحٰق ابراہیم رحمہ اللہ	
شیخ ابو الفضل محمد قدس سرہ	
شیخ عبد الرحمن عبد اللہ رح	
شیخ ابو ذکریا یحیی رحمہ اللہ	
شیخ ابو نصر موسی قدس سرہ	
شیخ علاء الدین [illegible] قدس سرہ	

شیخ قطب الدین موصلی رح	۱۰۳	حضرت شیخ ابو یزید بسطامی رح	۱۲۲
شیخ احمد بن مبارک رح	۱۰۴	حضرت شیخ ابو الحسن خرقانی رح	۱۲۴
شیخ صدقہ بغدادی رح	ایضاً	شیخ ابو علی رودباری رح	۱۲۵
شیخ بقای بن بطور رح	۱۰۵	شیخ ابو علی کاتب رح	ایضاً
شیخ محمد الادان المعروف بابن بقا	۱۰۷	شیخ ابو عثمان مغربی رح	ایضاً
شیخ ابو السعود بن الشبل رح	۱۰۸	شیخ ابو القاسم گرگانی رح	۱۲۶
شیخ ابو عمر قرشی رح	ایضاً	شیخ ابو علی فارمدی رح	ایضاً
شیخ موفق الدین المقدسی رح	۱۰۹	خواجہ یوسف بن ایوب ہمدانی	۱۲۷
شیخ محمد بن احمد الجوینی	ایضاً	خواجہ حسن اندقانی رح	ایضاً
		خواجہ احمد یسوی رح	۱۲۸
		حضرت خواجہ عبد الخالق غجدوانی	ایضاً
شیخ ابو مدین مغربی رح	۱۱۰	خواجہ محمود انجیر فغنوی رح	۱۲۹
شیخ محی الدین عربی رح	۱۱۱	خواجہ عارف ریوگری رح	ایضاً
شیخ صدر الدین محمد بن اسحٰق قونوی	۱۱۲	خواجہ علی رامتنی رح	ایضاً
امام عبد اللہ بن اسعد یافعی رح	ایضاً	خواجہ محمد باباسماسی رح	۱۳۰
شیخ عبد اللہ شطاری رح	۱۱۳	سید امیر کلال قدس سرہ	ایضاً
حضرت سید محمد المشہور بسیان میر رح	۱۱۵	خواجہ بہاء الدین نقشبند رح	۱۳۱
	۱۱۶		

سلسلہ شریفہ خواجہ بزرگوار

خواجہ محمد پارسا رح	۱۳۳
خواجہ ابو نصر پارسا رح	۱۳۴
خواجہ علاء الدین عطار رح	ایضاً
مولانا یعقوب چرخی رح	۱۳۵
حضرت خواجہ عبد اللہ رح	۱۳۶
مولانا نظام الدین خاموش رح	۱۳۷
مولانا سعد الدین کاشغری رح	
حضرت مولانا عبد الرحمن جامی رح	۱۳۸
مولانا عبد الغفور لاری رح	۱۴۲
خواجہ عبد الشہید رح	۱۴۳
خواجہ باقی رحمہ اللہ تعالیٰ	۱۴۴
ہاشم خواجہ و صالح خواجہ وحیدی	ایضاً

سلسلہ شریفہ چشتیہ

خواجہ عبد الواحد زید قدس سرہ	۱۴۵
حضرت فضیل بن عیاض رح	۱۴۶
حضرت سلطان ابراہیم ادہم رح	۱۴۷
خواجہ حذیفہ مرعشی رح	۱۵۰
خواجہ ہبیرہ بصری رح	ایضاً
خواجہ عمرو دینوری رح	ایضاً
خواجہ ابو اسحٰق شامی رح	۱۵۱
خواجہ احمد چشتی	
خواجہ محمد چشتی رح	ایضاً ۱۵۲
خواجہ یوسف بن محمد سمعان رح	۱۵۳
خواجہ مودود چشتی رح	۱۵۴
خواجہ احمد بن مودود بن یوسف چشتی	۱۵۵
شاہ شجان رح	ایضاً
خواجہ حاجی شریف زندنی رح	۱۵۶
حضرت شیخ عثمان ہارونی ثم چشتی رح	ایضاً ۱۵۸
حضرت خواجہ معین الدین چشتی رح	
شیخ حمید الدین الصوفی السوالی ناگوری رح	۱۶۰
شیخ عثمان ہارونی رح	۱۵۶
حضرت خواجہ قطب الدین اوشی کاکی	۱۶۱

شیخ فرید گنجشکر قدس سرہ	۱۶۴
شیخ نظام الدین اولیا رح	۱۶۵
میر خسرو دہلوی قدس سرہ	۱۶۷
شیخ نصیر الدین چراغ دہلی رح	۱۷۱
شیخ برہان الدین غریب رح	۱۷۲
شیخ عبد القدوس گنگوہ رح	ایضا
شیخ جلال تہانیسری قدس سرہ	۱۷۳
سلسلہ کبرویہ رحمہا	
شیخ ابو بکر بن عبد اللہ تناج رح	۱۷۱
شیخ احمد غزالی رحمہ اللہ تعالے	۱۷۵
شیخ ابو النجیب سہروردی رح	ایضا
شیخ عمار یاسر رحمہ اللہ تعالے	۱۷۶
حضرت شیخ نجم الدین کبریٰ رح	ایضا
شیخ مجد الدین بغدادی رح	۱۷۹
شیخ سعد الدین حموی رح	ایضا
شیخ سیف الدین باخرزی رح	۱۸۰
شیخ نجم الدین رازی رح	ایضا
شیخ رضی الدین علی رح	۱۸۱
شیخ جمال الدین احمد خوارفانی	۱۸۲
شیخ نور الدین عبد الرحمن اسفرائنی	ایضا
شیخ رکن الدین علاء الدولہ سمنانی	ایضا
شیخ نجم الدین محمد بن محمد الاذکانی	۱۸۳
شیخ محمود مزدقانی رحمہ اللہ تعالے	ایضا
میر سید علی ہمدانی رح	۱۸۴
شیخ بہاء الدین ولد رح	ایضا
مولانا جلال الدین رومی رح	۱۸۵
سلطان ولد قدس سرہ	۱۸۷
حسام الدین چلپی رح	۱۸۶
سلسلہ سہروردیہ	
ممشاد دینوری رحمہ اللہ	۱۸۸

شیخ احمد اسود دینوری رح	۱۸۸
شیخ محمد عمویه رحمه الله تعالی	ایضاً
رویم قدس الله سره	۱۸۹
شیخ ابو عبد الله بن خفیف رح	ایضاً
شیخ ابو العباس نهاوندی	۱۹۱
شیخ اخی فرخ زنجانی رح	۱۹۲
شیخ وجیهه الدین رح	ایضاً
حضرت شیخ شهاب الدین سهروردی	ایضاً
شیخ حمید الدین ناگوری رح	۱۹۵
شیخ نجیب الدین علی بن بزغش	ایضاً
شیخ عبد الرحمن بن علی بن بزغش	۱۹۶
شیخ بهاء الدین ذکریا ملتانی رح	ایضاً
شیخ فخر الدین عراقی رح	۱۹۸
امیر حسینی سادات رح	ایضاً
شیخ صدر الدین محمد قدس سره	۱۹۹
شیخ رکن الدین رحمه الله	ایضاً
حضرت مخدوم جهانیان رح	۲۰۰
برهان الدین قطب عالم رح	۲۰۱
حضرت سراج الدین محمد شاه عالم رحمه الله تعالی	۲۰۲

متفرقه

مالک دینار رح	۲۰۵
شیخ حبیب راعی قدس سره	۲۰۶
سفیان ثوری قدس سره	۲۰۷
داؤد بن نصر طائی رح	۲۰۸
عتبه بن غلام رح	۲۰۹
امام عبد الله مبارک رح	۲۱۰
محمد بن جبیح المشهور بابن سماک	ایضاً
حضرت شقیق بن ابراهیم بلخی	۲۱۱
یوسف اسباط روح الله روحه	۲۱۲

حضرت شیخ بشر حرب رح	ایضا	ابو حفص حداد قدس سره	۲۲۵
ابو سلیمان دارانی رح	ایضا	شیخ علی بن موفق بغدادی رح	۲۲۶
فتح بن علی موصلی رح	۲۱۳	احمد بن وهب رح	۲۲۷
بشر حافی قدس روحه	۲۱۴	شاه شجاع کرمانی رح	ایضا
احمد بن ابی الحواری رح	۲۱۵	حمدون قصار رح	ایضا
حاتم بن عنوان اصم رح	۲۱۶	فتح بن شجرف قدس سره	۲۲۹
شیخ احمد حضرویه رح	ایضا	شیخ ابو عبد الله مختار رح	۲۲۹
شیخ ابو العباس حمزه بن		ابو عبد الله مغربی رح	ایضا
حارث بن اسد محاسبی رح	۲۱۷	ابو عبد الله خفاف الصوفی رح	ایضا
حضرت شیخ ذو النون مصری رح	ایضا	سهیل بن عبد الله تستری رح	۲۳۰
حضرت ابو تراب نخشبی رح	۲۲۰	ابو سعید خراز رح	۲۳۱
ابراهیم بن عیسی رح	۲۲۱	عباس بن حمزه نیشابوری رح	۲۳۲
زکریا بن یحیی الهروی رح	ایضا	ابو حمزه بغدادی رح	ایضا
ابو عبد الله السجزی رح	ایضا	ابو حمزه خراسانی رح	۲۳۳
محمد علی بن حکیم الترمذی رح	۲۲۲	شیخ ابو بکر دقاق رح	۲۳۴
یحیی بن معاذ رازی رح	۲۲۳		

ابراہیم الحواص رح	ایضاً	ابو محمد حریری رح	ایضاً
زکریا بن دلویہ رح	۲۳۵	بنان بن محمد الحمال رح	ایضاً
ابوالحسن بوری رح	ایضاً	محمد بن فضیل رح	۲۳۸
عمرو بن عثمان مکی صوفی رح	۲۳۸	ابوالحسین وراق رح	ایضاً
ابوعثمان واعظ رحمہ اللہ	ایضاً	ابوالحسین وراج رح	ایضاً
سمنون بن حمزہ الکذاب رح	ایضاً	ابوعمرو دمشقی رح	۲۳۹
ابوعثمان حیری رح	۲۳۹	خیر النساج رح	ایضاً
شیخ احمد بن محمد بن مسروق رح	۲۴۱	شیخ ابوبکر واسطی رح	ایضاً
طلحہ بن محمد بن صباح یلی قدس	ایضاً	شیخ ابوبکر کتانی رح	۲۵۰
یوسف بن حسین رازی رح	۲۴۲	ابراہیم بن داؤد القصار الرقی	۲۵۱
شیخ ابوالعباس بن سریج رح	ایضاً		
ابوعبداللہ بن جلا رح	۲۴۳	ابوالحسن بن محمد المزین رح	ایضاً
شیخ ابوالعباس بن عطا رح	۲۴۹	ابوعلی ثقفی رح	۲۵۲
حسین بن منصور حلاج رح	۲۴۳	شیخ ابومحمد مرتعش رح	ایضاً
ابوبکر رازی رح	۲۴۶	ابویعقوب نہرجوری رح	ایضاً
ابوالخیر حمصی رح	۲۴۷	ابوالحسن صایغ دینوری	۲۵۳

حضرت شیخ ابوبکر بن طاہر دینوری	۲۵۳	شیخ جعفر بن محمد بن نصیر الخلد الخواص	ایضاً
حضرت عبداللہ منازل قدس سرہ	۲۵۴	شیخ ابوالحسین الصوفی القوشنجی رح	۲۶۰
حضرت شیخ ابراہیم بن شیبان الکرمانی	ایضاً	شیخ عبدالملک بن علی بن عبداللہ	۲۶۱
حضرت شیخ ابوعلی مشتولی قدس اللہ	ایضاً	شیخ بندار بن حسین بن محمد بن نعلبت	ایضاً
شیخ ابوسعید اوالی قدس اللہ	۲۵۵	شیخ علی بن بندار بن حسین الصوفی	ایضاً
شیخ جعفر الخدار رح	ایضاً	شیخ ابوبکر الدانی رح	۲۶۲
شیخ ابراہیم بن احمد مولا الصوفی	ایضاً	شیخ ابوالحسن بن سالم بصری رح	۲۶۳
شیخ ابوالقاسم الحکیم السمرقندی	ایضاً	شیخ ابوبکر مفید رح	ایضاً
شیخ ابوالقاسم بن عیسی البغدادی	۲۵۶	شیخ اسمٰعیل نیشاپوری رح	ایضاً
حضرت شیخ رح	ایضاً	شیخ ابوعمرو بن نجید رح	ایضاً
شیخ ابوالعباس سیاری	ایضاً	شیخ عبداللہ سعرطی رح	۲۶۴
شیخ ابوالخیر تیناتی الاقطع	۲۵۷	شیخ ابوبکر قطبی رح	ایضاً
شیخ ابوبکر مصری قدس سرہ	ایضاً	شیخ ابواحمد رح	ایضاً
شیخ ابوتراب شیرازی رح	۲۵۸	شیخ ابوعبداللہ رودباری	ایضاً
شیخ ابوعمرو زجاجی رح	۲۵۹	شیخ ابوسہیل صعلوکی رح	۲۶۵

شیخ ابراہیم بن نابت رح	۲۶۵	شیخ ابو بکر السوسی رح	ایضا
شیخ ابوبکر فراز رح	۲۶۶	شیخ ابوالقاسم دینوری	۲۷۲
شیخ ابوالحسین حصری رح	ایضا	خواجہ یحیی ابن عمار الشیبانی رح	ایضا
شیخ ابوالقاسم نصرابادی	ایضا	شیخ عثمان بن ابو عمر بلاتی	ایضا
شیخ ابوبکر طوسی رح	۲۶۷	شیخ ابوعلی دقاق رح	۲۷۳
شیخ عبدالواحد بن علی السیاری	ایضا	شیخ ابوعبدالرحمن سلمی رح	ایضا
شیخ عبداللہ برقی رح	ایضا	شیخ ابوسعید مالینی رح	۲۷۴
شیخ ابونصر سراج رح	۲۶۸	شیخ ابوالحسین جہضم ہمدانی	ایضا
شیخ ابوالقاسم رازی رح	ایضا	شیخ عبداللہ طاقی رح	ایضا
شیخ ابوالقاسم المقری رح	۲۶۹	شیخ عبداللہ دامغانی رح	۲۷۵
شیخ ابوبکر کلاباذی رح	ایضا	شیخ ابومنصور اصفہانی رح	ایضا
شیخ ابوالخیر حبشی رح	ایضا	شیخ سالار مسعود غازی رح	ایضا
شیخ احمد بن ابراہیم المبوجی	۲۷۰	شیخ ابوعلی سیاہ رح	۲۷۶
شیخ ابوالحسین بن سمعون	ایضا	شیخ ابواسحق بن شہریار کازرونی	ایضا
شیخ ابوطالب مکی رح	۲۷۱	شیخ ابومنصور بن محمد الانصاری	۲۷۷

شیخ ابوسعید بن ابوالخیر رح	۲۷۷	شیخ ابوالعباس بن عریف	۲۹۱
شیخ عمو رح	۲۸۰	شیخ عبدالسلام عبدالرحمن الی الرجال	
شیخ ابوعبداللہ ماکو رح	ایضا	تخمی الاشبیلی رحمہ اللہ	ایضا
شیخ ابوالحسن روزبے	ایضا	شیخ ابوالبیان بن محفوظ القرشی	۲۹۲
شیخ پیر علی بجویری رح	۲۸۱	شیخ عبدالاول بن شعیب السنجری الہروی	ایضا
شیخ ابوالقاسم قشیری رح	۲۸۳	حضرت تاج العارفین ابوالوفا	ایضا
شیخ الاسلام خواجہ عبداللہ انصاری	۲۸۴	شیخ مدی بن مسافر الشامی رح	۲۹۴
شیخ ابوالحسن نجار	۲۸۵	شیخ ماجد کردی رحمہ اللہ	۲۹۶
شیخ ابونصر الہروی الخانجیادی	ایضا	شیخ سیدی احمد بن ابوالحسن رفاعی	۲۹۷
حضرت امام محمد بن محمد الغزالی	۲۸۶	شیخ حیوۃ بن قیس الحرانی رح	۲۹۹
شیخ ابوالعباس خزی	ایضا	شیخ شہاب الدین سہروردی معقول	۳۰۰
حکیم سنائی غزنوی رح	۲۸۷	شیخ جاگیر قدس سرہ	ایضا
شیخ ابوعبداللہ جوئی	ایضا	شیخ عبدالرحیم مغربی رح	۳۰۱
عین القضاۃ ہمدانی	۲۸۸	شیخ ابوعلی بن مسلم رح	ایضا
شیخ الاسلام شیخ احمد جام رح	ایضا	شیخ نظام گنجوی رح	۳۰۲

شیخ عبد اللہ القوشی الہاشمی	۳۰۲	حضرت عبد اللہ بلیانی رح	ایضاً
حضرت شیخ	۳۰۳	شیخ لیس المغربی السود رح	۳۱۱
شیخ روزبہان بقلی رح	ایضاً	شیخ عفیف الدین تلمسانی	۳۱۲
شیخ ابو اسحٰق اعزب رح	۳۰۴	شیخ سعدی شیرازی رح	ایضاً
شیخ ابو الحسن کردویہ رح	ایضاً	شیخ حسن بلغاری رح	۳۱۳
شیخ ابن صباغ رح	۳۰۵	شیخ ابو محمد مرجانی رح	ایضاً
شیخ یونس بن یوسف شیبانی	ایضاً	حضرت ابن سطوف اندلسی	۳۱۴
شیخ علی بن ادریس یعقوبی	۳۰۶	شیخ شمس الدین رح	ایضاً
شیخ فرید الدین عطار رح	ایضاً	شیخ عماد الدین رح	ایضاً
شیخ ابن خارص المصری رح	۳۰۷	شیخ سلمان ترکمان رح	ایضاً
شیخ اوحد الدین الکرمانی رح	ایضاً	شیخ نجم الدین رح	۳۱۵
مولانا شمس الدین تبریزی	۳۰۸	شیخ اوحدی اصفہانی رح	ایضاً
شیخ ابو الغیث جمیل یمنی رح	۳۰۹	مولانا محمود زاہد مرغانی رح	ایضاً
شیخ ابو الحسن شاذلی رح	ایضاً	مولانا زاہد مرغانی رح	۳۱۶
شیخ علی الحیار رح	۳۱۰	خواجہ حافظ شیرازی رح	۳۱۷

مولانا ظہیر الدین خلوتی رح	۳۱۸
شیخ کمال خجندی رح	ایضا
مولانا محمد شیرین رح	۳۱۹
شاہ قاسم انوار رح	ایضا
شیخ زین الدین خوافی رح	۳۲۰
حضرت سید بدیع الدین رح	۳۲۱
مولانا جلال الدین یوسف رح	۳۲۲
خواجہ شمس الدین محمد الکوسوی رح	۳۲۴
مولانا شمس الدین محمد رومی رح	ایضاً
شیخ صوفی علی رح	۳۲۷
امیر سید علی قوام رح	ایضا
مخدومی شیخ حسین خوارزمی رح	۳۲۸
شیخ علی سنقی رح	ایضا
شیخ اوہن جوینوری رح	۳۲۹
شیخ سلیم فتحپوری رح	۳۳۰
شیخ نظام اچنستہی رح	۳۳۱
شیخ داود جہنی وال رح	ایضا
شیخ نظام نارنولی رح	۳۳۲
شیخ وجیہ الدین گجراتی رح	۳۳۳
شیخ علاء الدین اودہی رح	۳۳۴
شیخ محمد بن فضل اللہ رح	ایضا
شاہ ابو المعالی رح	۳۳۶
خواجہ عبد الحق جامی رح	۳۳۷
حضرت احمد کابلی و السرہندی رح	۳۳۹
شاہ بلاول قدس سرہ	۳۴۱

ذکر نساء العارفات رض

ازواج مطہرات

حضرت خدیجہ کبریٰ رضی اللہ عنہا	۳۴۳
حضرت عائشہ صدیقہ رض	۳۴۴
حضرت زینب رضی اللہ عنہا	۳۴۶

حضرت زینب بنت جحش رض	۳۴۷
حضرت سودہ رض	ایضا
حضرت صفیہ رض	۳۴۸
حضرت ام حبیبہ رض	۳۴۹
حضرت حفصہ رض	۳۵۰
حضرت جویریہ رض	ایضا
حضرت میمونہ رض	ایضا
حضرت ام سلمہ رض	۳۵۱

ذکر بنات طاہرات آنحضرت ص

حضرت فاطمہ زہرا رض	۳۵۱
حضرت زینب رض	۳۵۳
حضرت رقیہ رض	۳۵۴
حضرت ام کلثوم رض	ایضا

ذکر نساء العارفات

حضرت زایدہ رح	ایضا
حضرت شعوانہ رح	۳۵۵
حضرت غیرہ العابدہ رح	۳۵۶
حضرت رابعہ بصری رح	ایضا
حضرت نفسہ رح	۳۵۹
حضرت فاطمہ نیشاپوریہ رح	۳۶۰
حضرت تحفہ رح	ایضا
حضرت ام عیسی رح	۳۶۶
حضرت ام محمد رح	۳۶۷
حضرت استہ الواحد رح	ایضا
حضرت استہ الاسلام رح	ایضاً
حضرت سیمونہ واعظہ رح	۳۶۸
حضرت خدیجہ واعظہ رح	ایضا
حضرت ام محمد رح	۳۶۹
حضرت کریمہ مروزیہ رح	ایضا
حضرت فاطمہ واعظہ رح	ایضا
حضرت فاطمہ رح	۳۷۰
بی بی جمال خاتون رح	۳۷۱
خاتمہ کتاب	۳۸۳

الحمد لله والمنة

که کتاب فیض انتساب من تالیفات محمد داراشکوه بادشاه ثقی الله ثراه وجعل الجنة مثواه

موسوم

بسفینة الاولیا

که مشتمل بر تذکره تولد و وفات حضرت رسالت پناه صلعم و اصحاب کرام و اولیای عظام است

حسب فرمایش شاه محمد محسن صاحب متوطن قصبه لهرپور کهیری ملک شاه اوده بکفالت

و وساطت مولوی محمد نادر علیصاحب وکیل عدالت دیوانی صدر اگره

باهتمام مستر بیل صاحب بمطبع مدرسه اگره در سنه ۱۸۵۳ع حلیه طبع پوشید

بسم اللہ الرحمن الرحیم

الحمد للہ رب العالمین والصلوٰۃ والسلام علی محمد سید المرسلین وعلی آلہ واصحابہ
اجمعین الطیبین الطاہرین اما بعد اگرچہ احوال و معجزات حضرت شہید امام
و مناقب اصحاب و دوازدہ امام و مقامات اولیای عظام اظہر من الشمس
است و متقدمین و متاخرین در اکثر کتب معتبرہ عربی و فارسی ثبت گردانیدہ
اند لیکن چون بعضی خصوصیات آن در کتب متفرقہ مندرج است و بعد از
تجسس و تفحص بسیار یافتہ و دانستہ میشود و خالی از اشکالی نبود بنابران این
فقیر حقیر **محمد دارا شکوہ** حنفی قادری خواست کہ آسامی و
تاریخ تولد و وفات و محل قبور حضرت سرور کائنات بہترین موجودات

صلی اللہ علیہ وسلم و چہار یار بزرگوار کہ چہار رکن رکین دین قویم و چہار ارج
حصن حصین ملت مستقیم اند و دوستی و دشمنی ایشان دوستی و دشمنی خدا و رسول
است با یازدہ امام دیگر کہ ہر یک ثمرہ شجرہ اصطفا و قرہ باصرہ اجتبا و وارثان
علم حضرت سید الانبیا اند و ایمہ اربعہ کہ چہار دیوار خانہ اسلام و معتمدان
فرقہ انام و بعضی از اولیای کرام کہ حدیث صحیح نبوی در باب ایشان
وارد است علمای امتی کانبیای بنی اسرائیل و اینجا مراد علما اولیاست
کہ علم ظاہری و باطنی آنرا در صلعم بایشان رسیدہ و احوال ایشان
آنچہ از کتب معتبرہ بنظر در آمدہ بود بیرون آوردہ سلسلہ سلسلہ قلمی نماید
و جماعتی کہ ترتیب سلسلہ ایشان معلوم نشد ذکر ایشانرا در فصل علیحدہ
مندرج سازد تا طالب آن بآسانی بر مطلب خویش فایز گردد و نیز
چون این فقیر را کمال اخلاص و بندگی با ین طایفہ علیہ بودہ روز و شب
جز ذکر ایشان فکری نداشت و خود را از مشتاق و معتقدان ایشان
میدانست و از نجہت بتحریر شمہ از احوال سعادت اشتمال ایشان مشغول
شد زیرا کہ اگر کسی را وصل دولت میسر نباشد خاطر را بجست و جوے
و گفتگوی او خوش میدارد و سید انام علیہ الصلوۃ و السلام فرمودہ اند

اگر کسی مائده نهد که بران فایده رحمت بارد تواند بود که او را ازان مائده
بیفائده نگردانند و نیز آنست در صلعم فرمودند مَنْ اَحَبَّ قَوْمًا فَهُوَ مِنْهُمْ
یعنی کسیکه دوست میدارد جماعه پس او ازانهاست وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَالْمِنَّةُ
که توفیق جمع ساختن این کتاب یافت و موسوم بسفینه الاولیا گردانید

تمهید بدانکه مخلوقات الهی بعد از انبیا علیهم السلام اولیا اند قدس الله
ارواحهم که ایشان بموجب آیه کریمه یحبهم ویحبونه عاشقان و معشوقان
خدای و محبان و محبوبان اویند و این طایفه علیه همیشه بودند و هستند
و خواهند بود و دنیا از برکت وجود مبارک ایشان قایم و مستقیم است
پس چنانچه حضرت پیر علی هجویری در کشف المحجوب نوشته اند که خداوند
هرگز زمین را بی حجت ندارد و هرگز این امت را بی ولی ندارد و سند این
رسول صلعم آورده اند که پیغمبر فرموده اند هرگز امت من خالی نباشد
از طایفه که بر خیر باشند و همه چهل تن از امت من بر خوی ابراهیم علیه
السلام باشند پس بعد از انبیا هیچکس نزدیکتر از ایشان نیست بخدای
عزوجل و هیچکس بزرگتر از ایشان نیست و هیچکس محرم تر از ایشان نیست
و هیچکس گرمیتر از ایشان نیست و هیچکس عالی همت تر از ایشان نیست

وہیچکس بے نیازتر ازایشان نیست وہیچکس فاضلتر وکاملتر ازایشان نیست
وہیچکس عالمتر وعالمتر ازایشان نیست وہیچکس حلیمتر وخلیقتر ازایشان نیست
وہیچکس شجاع تر وسخی تر ازایشان نیست چنانچہ از شیخ ابو عبد اللہ سالمی
رحمہ اللہ پرسیدند کہ اولیای الہ را بچہ خبر شناسند درمیان خلق گفتند
بلطافت زبان وحسن خلق وتازہ روئی وسخای نفس وقلت اعراض
وپذیرفتن عذر وشفقت تام برہمہ خلق پس دوستی ایشان دوستی حق است
ونزدیکی ایشان نزدیکی او وجستن ایشان جستن اوست پوستن بایشان
پوستن باوست وادب ایشان ادب اوست چنانچہ شیخ الاسلام
حضرت خواجہ عبد اللہ انصاری قدس اللہ سرہ فرمودہ اند الہی
این چیست کہ دوستان خود را کردی ہر کہ ایشانرا جست ترا یافت
وتا ترا ندید ایشانرا نشناخت وشیخ ابو الخیر حبشی رحمہ اللہ گفتہ اند
جوانمرد باید کہ تا جوانمرد نبیند ہر کہ جوانمرد را دیدنہ او را دیدہ کہ حق را دید
وطریقہ ایطائفہ شریفہ بریک نہج نیست ہریکی را مشربی است جدا بعضی
پنہانند وبعضی آشکار بعضی بامر الہی کرامات ظاہر کنند وبرین تقدیر
ظاہر ساختن کرامات لازم باشد وگرنہ مطلب ایشان عالی تر از کرامات

کرامات است و بعضی از جهت عجب نفس خود اظهار کرامات نکنند و در
اخفای آن کوشند و بعضی مامور نیستند بامنعنی هرچه از ایشان صادر شود بامر
ایزد لیست نکنند تا مامور نشوند و نگویند تا نگویانند نخورند تا نخورانند و نپوشند
تا نپوشانند و طریقه بعضی ترک و تجرید کمال است چنانچه گفته اند **بیت**
شرط اول در طریق عاشقی دانی که چیست ٭ ترک کردن هر دو عالم را
پشت پازدن ٭ و بموجب آیه کریمه قل الله ثم ذرهم فی خوضهم یلعبون
عمل میکنند و میگویند تا ترک بکمال نیست خاطر فارغ از ملال نیست و بعضی
با اسباب ظاهری دنیا می پردازند و طریقه ایشان خلوت در انجمن است
و گویند **بیت** چیست دنیا از خدا غافل شدن ٭ نی لباس و
نقره و فرزند و زن ٭ و بموجب آیه کریمه رجال لا تلهیهم تجارة و لا بیع عن
ذکر الله و اقام الصلوة عمل نمایند پس اعتراض و انکار ایشان بر ظاهر
کار و گفتار بر اسرار این گروه روا نباشد کرد شیخ الاسلام فرموده
سوال سایل از انکار است بر من کار انکس که از این کار بوئی دارد او را با سوال
چه کار انکار کن که آن کار شوم است هر که انکار کند از این کار محروم است
قومی مشغول اند از این کار و قومی بر من کار با انکار و قومی خود در سر این کار

انکه بدین کار با نکارست نزد و راست و انکه بر سر این کار است غرقه نور حضرت
ممتاد و نیوری فرمودند هر که بر دوستی از دوستان حق انکار کند کمتر
عقوبت او آنست که اورا داخل دوستان خود نگردانند زیرا که حق تعالی
فرموده است اولیای تحت قبای لا یعرفهم غیری اولیاء من بنهایند
که نمی شناسند ایشانرا غیر از من مگر بتائید من پس در کس بنظر حقارت
نباید نگریست که دوستان خدا از چشم غیر پوشیده باشند و تا بصیرت و
فراست صادق نباشد در خلق تصرف نباید کرد که بر خود ستم کردن است
و بعضی در زمره ملامتیه خود را منسلک دارند تا کسی ایشانرا نشناسد امّا
نه بر وشی که مخالف شرع باشد بلکه چنانچه حضرت سلطان العارفین
شیخ بایزید بسطامی قدس الله بعد از انی که بکمال رسیده اند و مشهور افاق
گشتند از سفر به بسطام آمدند اکابر و اشراف و اعالی آنجا بجهت استقبال
ایشان بر آمده و ملازمت نموده با عتقاد تمام بشهر آوردند و سلطان العارفین
چون هجوم عام دیدند و آفت را دانستند برای اینکه خلق پراگنده شوند و منکر
گردند با آنکه ماه رمضان بود نانی از بازار برداشته خوردند چون اینمعنی را
مشاهده کردند منکر گشته متفرق شدند تا در بسطام بودند بایشان رجوع نکردند

نکردند اگرچه ظاهر که مثل ایشان بزرگی با وجود رمضان روزه خون خورد
اما خلاف شرع نکردند چرا که مسافر بودند و در سفر افطار رواست و ایشان
رجوع خلق را نخواستند کسی را که رجوع با الهی باشد رجوع غیر را نخواهد و طریقه
ملامتیه آنست که این قسم سلامتی که مخالف شرع نباشد قباب خود سازند
پس اعتراض بر کار این طایفه نباید کرد که بر حقیقت کار ایشان کسی مطلع
نیست حضرت شیخ ذوالنون مصری و ابو تراب نخشبی رحمهما الله فرموده
اند که الهه تعالی از بنده که اعتراض فرماید زبان او بطعن ورد و انکار اولیای
الله دراز شود و حمدون قصار گفته اند که ملامت ترک سلامت است
و ابراهیم قصار گفته اند که بسنده است ترا از دنیا دو چیز صحبت فقری و محمدیت
دوستی از دوستان خدا و ابو العباس عطا گفته اند که اگر توانی که دست
در دوزنی در دوستان او زن اگر در درجه بایشان نرسی ترا شفیع باشند
و محمد بن سماک قدس سره در وقت رحلت مناجات میکردند که بار خدایا
بر تو ظاهر است که در وقت معصیت کردن اهل طاعت ترا دوست میداشتم
اکنون دوستی ایشان کفارت گناهان من گردان در سیدن باین جماعه
و ملازمت ایشان را از جمله واجبات و حصول سعادات باید دانست و در هر جا

که باشند ملازمت ایشان باید کرد که شیخ الاسلام فرموده اند دیدار مشایخ
را غنیمت باید شمرد که اگر دیدار پیران از دست بشود آنرا در نتوان یافت آن
همیشه نبود عرفات همیشه باشد و دیدار ایشانرا غنیمتم دان که ترک شدن آنرا
تدارک نباشد و ابو عبد الله سنجری گفته اند سودمند ترین چیزی مردمانرا
صحبت صالحانست و اقتدا بایشان در افعال و اقوال و زیارت کردن قبرهای
دوستان خدا و خواجه معین الدین چشتی فرموده اند صحبت نیکان به از تنهائی
و صحبت بدان بد تر از کار بد حضرت سلطان ابراهیم ادهم فرموده اند شبی در
خواب دیدم که فرشته طوماری بدست داشت و چیزی می نوشت پرسیدم
چه مینویسی گفت نام دوستان خدای گفتم نام من نوشتی گفت نی گفتم
من نه از ایشانم لیکن دوست دوستان ادیم ایشانرا دوست دارم درین
بودم که در رسید و گفت طومار از سر گیر و نام ابراهیم را مقدم بر همه نویس که
دوست دوستان ماست و سید الطایفه حضرت شیخ جنید بغدادی فرموده
اند که اگر کسی را بینند که ایمان دارد با بیطائفه و سخنان ایشانرا بپذیرد البته او را
بگویند نامرا بدعا یاد آرد و هم سید الطائفه شیخ شبلی را میفرمودند که اگر از همه
عالم بیائی که از انچه میگوئی در یک کلمه موافق تو بود دامنش را بگیر و حسین

وحسین ابن منصور حلاج رحمه الله گفته اند هر که سخنان اولیا ایمان آرد و از ان
چاشنی دارد او را از من سلام گویند و شیخ شروانی گفته اند که اگر پای دارید
بخراسان روید بزیارت شخصی که ما را دوست دارد و نیز با صحاب خود گفته
اند که وصیت میکنم شما را بنیکوئی با کسی که این طائفه را دوست دارد و ملازمت
ایشان را زانه بجهت آزمایش یا سوال یا طلب کرامت باید کرد با عتقاد و اخلاص
باید آمد که سهیل بن عبد الله تستری رحمه الله گفته اند از نشانهای بدبختی آنست
که دیدار و صحبت اولیا دست دهد و توفیق قبول نیابد و در دل انکار آرد
و ابو عبد الله مغربی قدس سره گفته اند که در دل شان ایشان خدائی اند
بر بندگان و برکت ایشان بلا از خلق منقطع شود و استاد اولیا محبوب
سبحانی حضرت غوث الثقلین رضی الله عنه فرمودند اجماعه پادشاهان دنیا
و آخرت اند و شیخ ابو الحسن غزنوی گفته اند اولیاء الله و الیان عالم اند از
آسمان باران برکت اقدام ایشان می بارد و از زمین نباتات بصفای
احوال ایشان میروید و از کتب مشایخ تحقیق نموده شد که چهار هزار
اولیاء الله اند که ایشان را مکتومان گویند و ایشان مر یکدیگر را نشناسند
و جمال حال خود را ندانند و سصد تن دیگر از سرهنگان درگاه حق اند

که ایشانرا اخیار گویند و چهل تن دیگررا رجیون نامند و چهل تن دیگر
را ابدال خوانند و هفت تن دیگررا ابرار گویند و چهار تن دیگررا اوتاد
نامند و سه دیگررا نقبا خوانند و دوی دیگررا امامان گویند و امامان
در یمین و یسار قطب باشند و یکی راازینطائفه قطب و غوث نامند
و این جمله یکدیگررا بشناسند و باهم محتاج باشند و جماعه دیگررا مفردان
گویند که ایشان ازهمه ممتاز و بی نیاز و عدد ایشان برطاق باشد
و مرتبه ایشان باین نبوت و صدیقیت باشد و این فقیر نیز امیدوار
است که الهه تعالی برکت این طائفه در دنیا و آخرت توفیق عمل
نیک و نجات درستگاری بخشد و ازکمترین دوستان خود شمارد
و در زمرهٔ ایشان برانگیزد و از توجه ایشان ایمان نصیب گرداند

بیت از عمل خویش ندارم امید ؛ بر کرم تست مرا اعتماد ؛

بیان نسب اطهر و تاریخ ولادت بالسعادت و ابتدای نزول وحی و معراج و هجرت از مکه و وصول بمدینه و وفات حضرت رسالت پناه

بدانکه حضرت رسول صلی الله علیه و علی آله و اصحابه وسلم بهترین

بهترین ماسوی الله از اعیان و اشراف قبیله قریش اند هم از جانب
پدر و هم از جانب مادر اما از جانب پدر محمد بن عبد الله بن عبد المطلب
بن هاشم بن عبد مناف بن قصی بن کلاب بن مرة بن کعب بن
لوی بن غالب بن فهر بن مالک بن النضر بن کنانه بن خزیمه
بن مدرکه بن الیاس بن مضر بن نزار بن معد بن عدنان تا اینجا
میان ارباب سیر و تواریخ و اصحاب علم انساب اتفاق است
و از عدنان تا اسماعیل و از اسماعیل تا آدم علیهما السلام اختلاف
بسیار است و لیکن جمهور اهل سیر و تواریخ متفق اند بر انکه اسمعیل
و ابراهیم و نوح و شیث علیه السلام از اجداد کرام آنحضرت اند
اما از جانب مادر آمنه بنت وهب بن عبد مناف بن زهره
بن کلاب الی آخر نسبه صلی الله علیه وسلم و اسماء کرامی آنحضرت
بسیار است و از انجمله نود و نه مشهور است و نام نامی آنسرور علیه
الصلوة والسلام در توریت احمد و ضحوک و قتال و در انجیل حامد
و برواتی فارق لیطا و در آسمان احمد و محمود است **ولادت**
باسعادت آنحضرت علیه افضل الصلوة باتفاق علماء اهل سیر بعام

طلوع صبح صادق و پیش از طلوع آفتاب روز دوشنبه بوده لیکن
در تعیین سال و ماه و تاریخ آن اختلاف است عامه اهل سیر و
تاریخ برآنند که آنحضرت صلی الله علیه وسلم در سال فیل متولد شده
بعد از پنجاه و پنج یا چهل روز و قولی آنکه هر دو قضیه در یکروز واقع شده
و برغم بعضی ولادت آنحضرت بعد از سی سال از واقعه فیل و گمان
جمعی بعد از چهل سال روی داد و قول اول صحیح است و عقیده جمهور علما
آنست که تولد آنحضرت علیه الصلوٰة والسلام در ماه ربیع الاول بوده
در غم طائفه آنکه در ماه رمضان واقع شده و مشهور آنست که دوازدهم
ماه ربیع الاول واقع شد و دویم و هشتم نیز گفته اند و بقول بعضی اول
دوشنبی که از ماه مذکور بوده و گویند که آنحضرت در عهد نوشیروان
تولد نموده اند بعد از آنکه چهل و دو سال از حکومت او گذشته بوده
صاحب جامع الاصول و غیره آورده اند هشتصد و هفتاد و دو سال از وفات
سکندر رومی گذشته و بروایتی ابن عباس از زمان حضرت عیسی
تا ولادت پیغمبر ما صلی الله علیه وسلم ششصد سال بوده **و ابتدای**
نزول وحی برآنحضرت علیه الصلوٰة والسلام بقول اکثر اصحاب حدیث

حدیث و اهل سیر روز دوشنبه سیم یا هشتم ماه ربیع الاول سال چهل و یکم از
ولادت آنسرور صلعم بود نزد جمعی کثیر از ائمه سیر و تواریخ در ماه مبارک رمضان
بوده **و معجزاتی** که آنسرور صلعم بظهور رسیده مثل نزول قرآن و شق قمر
و سخن کردن طفل از اهل یمامه که همانروز متولد شده بود و سخن کردن آهو و گوساله
دادن سوسمار بر نبوت آنحضرت و تسبیح گفتن سنگریزها در دست مبارک آنحضرت
و آمدن درخت و شاخ خرما پیش آنحضرت و روان شدن سنگ بر روی
آب بطلب آنسرور و اثر نکردن آتش بر ردای که دست مبارک بآن رسیده
بود و روان شدن آب از انگشتان مبارک و رستن درخت خرما از کوهان
شتر بار و رشدن آن و سخن کردن برغاله بزبان عبرانی بوده و سوای این بسیار
است و یک هزار و جمعی نقل کرده اند که از آنسرور در سه هزار معجزه بظهور آمده
آنقدر معجزاتی که از آنحضرت شده اند کی از ان بهیچ پیغمبری روی نموده
معراج آنحضرت صلعم بقول اکثر علما در ماه ربیع الاول سال دوازده
از نبوت و گویند در شوال سال یازدهم و بقولی شب بیست و هفتم ماه رجب
و این قول مشهورست و بقولی در بیست و هشتم ماه ربیع الآخر و بعضی در هفدهم
ماه رمضان سال دوازدهم از بعثت واقع شده و جماعتی بر انند که بعد از

بعثت به پنج سال آنصورت رو نموده و گویند در شب دوشنبه بود بهجرت
آنحضرت علیه الصلوٰة والسلام با صدیق رضی الله عنه در شب پنجشنبه و هفدهم صفر
یا غره ربیع الاول سال سیزدهم یا چهاردهم از بعثت واقع شده و اکثر
اهل سیر برانند که بیرون رفتن ایشان از مکه دوشنبه بود و بعضی برانند که
پنجشنبه بوده است و وجه جمع آنست که خروج از خانه ابوبکر رضی الله عنه پنجشنبه
و خروج از غار و توجه نمودن بمدینه دوشنبه یا عکس بوده باشد والله اعلم
و باتفاق اهل سیر آنروز که حضرت پیغمبر صلعم داخل مدینه منور شدند روز
دوشنبه بوده از ماه ربیع الاول و در آنکه چندم ماه بود در اختلاف است بعضی
برآنند که اول ماه و بقولی دویم و بقولی دوازدهم و بقولی سیزدهم بوده

واقعه نائله وفات آنحضرت صلعم

نزد جمهور ارباب سیر هنگام چاشت روز دوشنبه دوازدهم ربیع الاول سال
یازدهم از هجرت و بقولی دویم ماه مذکور واقع شده و شب چارشنبه نیم شب
یا سحر و بقول بعضی روز سه شنبه در مدینه معظمه در حجره حضرت عائشه صدیقه
رضی الله عنها در آن مکان قبض روح مقدس واقع شد آنحضرت را صلی الله علیه
وسلم دفن کردند و سن شریف شصت و سه سال و بقولی شصت و پنج و بقولی

و بقولی شصت و بقولی شصت و دو نیم سال بوده و بعضی علما در وجه جمع میان
این اقوال گفته اند که قول اول بنا بر آنست که سال ولادت و سال وفات
نشمرده اند و قول دوم بنا بر اعتبار سال ولادت و وفات است و آنکس
که شصت گفته مافوق عشرات را نشمرده و قول چهارم مبنی بر آن حدیث
که عمر هر پیغمبری نصف عمر آن پیغمبر است که پیش از او بوده و عمر عیسی علیه السلام
یکصد و بیست پنج سال بوده و این حدیث خالی از ضعفی نیست والله اعلم بالصواب

حضرت امیر المومنین ابوبکر صدیق رضی الله عنه

کنیت آن افضل البشر بعد الانبیا ابوبکر است و لقب ایشان صدیق اکبر
و عتیق و نام شریف ایشان عبد الله و هو ابن ابی قحافه بن عثمان بن عامر
بن عمرو بن کعب بن سعد بن تیم بن مره و نام مادر ایشان ام الخیر سلمی
بنت صخر بن عامر بن عمرو بن کعب و نسب حضرت صدیق از جانب پدر
و مادر که پسر عم و دختر یکدیگر بودند در مره که جد هفتم سرور کائنات است
و جد ششم ایشان است به نسب اشرف میرسد ولادت صدیق اکبر بعد از
واقعه فیل به دو سال و چهار ماه بوده و اول کسی که از پیران بی طلب
معجزه به پیغمبر صلعم ایمان آورد ایشان بودند و در روز وفات حضرت رسالت

پناه بر مسند خلافت نشستند **و مدت** خلافت ایشان دو سال و سه ماه
بوده **و وفات** ایشان در سال سیزدهم از هجرت آخر روز دوشنبه
و بروایت اصح شب سه شنبه و بقولی جمعه بیست و دویم یا بیست و سوم
ماه جمادی الآخر است **و مدت عمر** شریف ایشان شصت و سه سال
بوده و بقولی شصت و پنج سال و نقش نگین ایشان نعم القادر الله بوده
و قبر ایشان متصل قبر حضرت رسالت پناه صلعم است چنانچه گویند
صدیق اکبر رضی الله عنه وصیت کرده بودند که تابوت مرا بدر روضه رسول
علیه السلام برید و بگوئید که السلام علیک یا رسول الله این ابوبکر است بآستانه
تو آمده اگر چنانچه اجازت شود در گشاده گردد در آئید والا به بقیع برید راوی
میگوید که چون بموجب وصیت ابوبکر رضی الله عنه عمل کردند هنوز آن کلمات
تمام نشده بود که پرده دور شد و آواز در بر آمد و ندائی بگوشها رسید که
در آرید حبیب را بسوی حبیب اگرچه در شان خلفای راشدین احادیث
صحیحه بسیار وارد شده لیکن بجهت اختصار دو حدیث در فضیلت ایشان نوشته

میشوند قال رسول الله صلعم ما طلعت الشمس ولا غربت علی احد افضل من
ابی بکر الا ان یکون نبیا یعنی طلوع نکرده است آفتاب و غروب نکرده است

نکرده است بر هیچ یکی بهتر از ابوبکر مگر انکه باشد پیغمبری وعن عائشه رضی الله
قالت قال رسول الله صلعم فی مرضه ادعی لی ابابکر ابیک واخاک حتی
اکتب کتابا فانی اخاف ان تمنی متمن ویقول قایل انا اولی ویابی الله
والمومنون رواه مسلم مرویست از عایشه که گفت مرا رسول الله صلعم
در مرض موت خود بطلب ابابکر پدر خود را و عبد الرحمن برادر خود را
تا بنویسم مکتوبی را بجهت انکه مبادا که دیگری آرزوی خلافت نکند ویگوید که
مستحق خلافت منم نه دیگر حال انکه ابا میکند خدا تعالی و مومنان خلافت
غیر ابابکر را ؛ **امیر المومنین حضرت عمر فاروق** رضی الله عنه
کنیت ایشان ابو حفص است ولقب فاروق اعظم ونام شریف عمر
وهو ابن الخطاب بن نفیل بن عبد العزی بن ریاح بن عبد الله بن قرط
بن زراح بن عدی بن کعب بن لوی بن غالب القرشی ونام مادر ایشان
حنتمه بنت هاشم بن مغیره وقیل بنت هشام بن المغیره بن عبد الله بن عمر
بن مخزوم است بنا بر قول اول دختر عم ابو جهل وبقول ثانی خواهر ابو جهل
میشود ونسب فاروق اعظم از جانب پدر به نسب سرور کائنات در کعب
که جد هشتم آنحضرت وجد نهم ایشان است میرسد **ولادت ایشان**

بعد از واقعه فیل بسیزده سال بوده و در ششم سال از بعثت آنسرور صلعم ایمان
آورده اند چهل کس انداز جماعه که بشرف اسلام مشرف گشته بودند و همانروز
این آیه کریمه درشان نازل گشته که یا ایها النبی حسبک الله و من اتبعک من المومنین
در روز سه شنبه بیست و سوم جمادی الاخر سال سیزدهم هجری بر مسند خلافت
نشستند و شهادت ایشان سال بیست و سوم هجری شب یکشنبه غره ماه محرم
بوده و بروایتی روز چهار شنبه بیست و هفتم ذی حجه سنه بیست و سه زخم رسیده
در روز پنجشنبه بیست و هشتم ماه مذکور قضیه وفات روی داد و مدت عمر
شریف ایشان نزد جمهور شصت و سه سال و بقولی پنجاه و هشت سال و بقولی
پنجاه و چهار سال و بقولی پنجاه و پنجسال بوده و نقش نگین ایشان کفی بالموت
واعظا یا عمر بوده و قبر ایشان متصل قبر حضرت صدیق اکبر است رضی الله عنه
چنانچه حکیم خاقانی گفته است بیت بنی حرم محمدی را ؛ جو لانگه بتر بتری را
جوز انگبار شمس خفته ؛ پیشش دو خلیفه رخ نهفته ؛ چون یک الف و دو لام
الله ؛ هر سه شده هم نهاد و همراه ؛ گویند که عیسی را علیه السلام متصل قبر فاروق
اعظم دفن خواهند کرد و این دو یار بزرگوار در میان دو پیغمبر نامدار مبعوث خواهند

شد قال رسول الله صلعم لو کان بعدی نبی لکان عمر ابن الخطاب مشکوة یعنی

ه دولت خلافت ایشان ده سال و هشت ماه بوده و نقاشی این نقوش

بعد از واقعه فیل سیزده سال بوده

بروایت اهل حجاز

بتاریخ سیزدهم ربیع

در روز دوشنبه وقت

چاشت بهنگام

بروایت اهل مدینه

سیاه بوده

بالاتفاق

شکم را بدو

و فاطمه خواهر

و شوهرش سعید

بن زید بن عمرو

تفصیل مذکور

آورده بنقوش

یعنی گفت پیغمبر صلعم اگر می بود بعد از من پیغمبری میبود عمر ابن الخطاب و قال رسول الله صلعم عمر سراج اهل الجنة صواعق یعنی گفت رسول الله صلعم عمر

حضرت امیر المومنین عثمان ذو النورین رضی الله عنه

کنیت ایشان ابو عمرو یا ابو لیلی یا ابو عبد الله است و لقب ذو النورین بجهت آن گویند که دو دختر حضرت پیغمبر صلعم در نکاح ایشان بوده و گفته اند که هیچکس از آدمیان این دولت دست نداده است که دو دختر پیغمبر در نکاح وی در آمده باشد مگر ایشان و آنرا در فرموده که اگر چهل دختر میداشتم یکی را بعد از دیگری بعثمان میدادم **و نام شریف** عثمان و هو ابن عفان بن ابی العاص بن امیه بن عبد الشمس بن عبد مناف و نام مادر ایشان بیضا عمه آنحضرت صلعم که با عبد الله توامان بوده و نسب ایشان از جانب پدر و مادر به نسب پیغمبر صلعم در عبد مناف که جد چهارم آنحضرت و جد پنجم ایشان بوده میرسد **و ولادت** ایشان بعد از گذشتن شش سال از عام فیل واقع شده و در سال اول بعثت بدلالت صدیق اکبر بایمان آورده اند و غره محرم سال بیست و چهارم هجری بر مسند خلافت نشستند **و مدت خلافت** ایشان دوازده

سال بوده و ازده روز کم و یازده سال و یازده ماه و بیست و دو روز نیز
گفته اند و مدت عمر شریف ایشان هشتاد و هشت سال بوده و بعضی گویند
نود سال و هفتاد و پنج سال و هشتاد و دو و هشتاد و شش نیز گفته اند
و در سال سی و پنجم و یا سی و ششم از هجرت روز جمعه سیزدهم یا هیژدهم ذی حجه
در مدینه منوره شربت شهادت چشیده اند و نقش نگین ایشان لتتصرن
اولتتذمن بوده و قبر ایشان در بقیع است قال رسول الله صلعم لکل
نبی رفیق و رفیقی فی الجنه عثمان یعنی گفت پیغمبر صلعم هر پیغمبر را رفیقی است
و رفیق من در بهشت عثمان است و قال رسول الله صلعم لیدخلن بشفاعت
عثمان سبعون الفا کلهم قد استوجبت النار یعنی گفت رسول الله صلعم
هر آئینه داخل میشوند بهفتاد هزار کس که همه مستحق عذاب دوزخ شده باشند
در بهشت **حضرت امیر المومنین علی مرتضی کرم الله وجهه**
کنیت ایشان ابو الحسن و ابو تراب است و لقب مرتضی و اسد الله
و نام شریف ایشان علی است و هو ابن ابی طالب ابن عبد المطلب
بن هاشم بن عبد مناف و نام مادر ایشان فاطمه بنت اسد بن هاشم
بن عبد مناف است و ولادت ایشان در مکه معظمه بوده است در درون

در درون خانهٔ مبارک روز جمعه سیزدهم رجب بعد از واقعه فیل بسی سال و بعضی
گفته اند که ولادت ایشان در خانهٔ کعبه بوده در سال بعثت رسالت پناه صلعم
یازده ساله بوده اند بعضی سیزده ساله گفته اند و اول کسیکه از صبیان ایمان آورده
ایشان بودند و در سال سی و پنجم یا سی و ششم از هجرت بر مسند خلافت نشستند
و مدت خلافت ایشان پنجسال و شش ماه بوده و بقولی چهار و نه ماه بوده وفات
ایشان شب دوشنبه بیست و یکم ماه رمضان سال چهلم هجری و بقولی روز جمعه
هفدهم ماه مذکور روی نموده و بعضی بیست و سوم گفته اند و مدت عمر شریف ایشان
شصت و سه سال یا شصت و پنج سال بوده و نقش نگین حضرت امیر الملک
لله بوده گویند که حق سبحانه و تعالی برای حضرت امیر کرم الله وجهه دو بار رد شمس
کرده و آفتاب را از مغرب باز گردانیده یکی در عهد رسول الله صلعم و یکبار بعد از
وفات آنحضرت و قبر ایشان در نجف است چنانچه در شواهد النبوت مسطور است
که امیر المومنین علی امام حسن و حسین رضی الله عنهما وصیت کرده بودند که چون
بمیرم مرا بر سریری بنهید و بیرون برید و بنعرتین که الحال به نجف شهرت دارد
برسانید و انجا سنگی سفید خواهید یافت که از آن نور درخشان است آنرا
بکنید در انجا کشادگی خواهید یافت مرا در انجا دفن کنید ملا عبد الغفور لاری

رحمه الله آورده اند که قبر حضرت امیر المومنین علی کرم الله وجهه در بلخ است
موضعی که بآستانه امیر مشهورست و در بناب حجتها آورده اند والله اعلم

قال رسول الله صلعم انت منی بمنزلة هارون من موسی الا انه لا نبی بعدی
متفق علیه مشکوة گفت رسول الله صلعم مر علی را که نسبت تو بمن همچو نسبت هارون
است بموسی غیر اینکه بعد از من پیغمبری و قال رسول الله صلعم من کنت مولاه
فعلی مولاه اللهم وال من والاه وعاد من عاداه صواعق یعنی گفت رسول
صلعم روز غدیر خم هر کس را هستم من مولای او پس علی مولای اوست
خدایا دوست دار کسی را که دوست دارد علی و دشمن دار کسی را که دشمن
دارد او را حضرت امیر امام اول اند از ایمه اثنا عشر رضی الله عنهم و سلسلهٔ
جمیع اولیا بایشان منتهی میشود و در ترتیب فضیلت چهار یار حضرت سید البشر
بر ترتیب خلافت چنانچه در کلام الله در آخر سوره فتح اشاره بآن شده
محمد رسول الله والذین معه اشداء علی الکفار رحماء بینهم تراهم رکعا سجدا
یبتغون فضلا من الله و رضوانا باید دانست و هر چهار یار را بهترین جمیع خلق
خدا بعد از انبیا باید شناخت که علماء اسلام برین متفق اند و این حقیر
در خواب بسعادت ملازمت خلفای راشدین رضی الله عنهم اجمعین مشرف گشته

گشته چنانچه شبی در خواب می بیند که چهار کس بلباس سفید بزرگانه متعاقب
یکدیگر میروند فقیر از شخصی پرسیدم که اینها چه کسانند گفت چهار یار پیغمبر صلعم
فقیر از عقب ایشان روان گشت ایشان از دریای گذشته بر کوهی که بسیار
بلند بود برآمدند و برابر هم ایستادند فقیر پیشتر رفته اول بخدمت صدیق اکبر
رسیده گفت السلام علیکم یا صدیق اکبر در جواب فرمودند علیکم السلام
گفتم التماس فاتحه دارم فاتحه خواندند و بعد ازان بهمین روش بخدمت
حضرت فاروق اعظم رفتم و سلام گفته فاتحه التماس نمودم ایشان نیز
خواندند و باز بهمین طور بخدمت ذو النورین و حضرت امیر المومنین علی
رضی الله عنهم سلام گفته و جواب شنیده التماس فاتحه کردم ایشان
نیز درباره این فقیر جدا جدا فاتحه خواندند و فرمودند بجهت یادگاری
مامور شده ایم و فقیر را باعنایت خاصی رخصت فرمودند و این خواب
را از بیداری بخت و سعادتمندی کونین خویشند که بچنین عطیه عظمی
مشرف گشته الحمد لله علی ذلک **حضرت امیر المومنین**
حسن رضی الله عنه کنیت ایشان ابو محمد است و لقب نقی
و سید نام حسن و هو ابن علی بن ابی طالب رضی الله عنهما و ایشان

امام دویم از ایمه اثنا عشر ولادت ایشان بمدینه منوره است در نیمه رمضان
سال سوم از هجرت و جبرئیل علیه السلام نام ایشانرا بهدیه پیش رسول صلعم
بر قطعه حریر نوشته آورده گویند که ایشان شبیه ترین مردمان بود بمدر رسول
صلعم از سینه تا بفرق سر و مدت عمر شریف ایشان چهل و هشت سال
بوده و مدت خلافت شش ماه و وفات ایشان در یازدهم ربیع الاول
سال پنجاه هجری بوده و مشهور آنست که ایشانرا خاتون ایشان زهر داده و قبر ایشان در بقیع است

امیر المومنین حسین رضی الله عنه

کنیت ایشان ابو عبد الله و لقب شهید و سید و نام حسین و هو ابن علی
بن ابی طالب رضی الله عنهما و ایشان امام سوم و ابو الایمه اند و ولادت
ایشان در مدینه بود روز شنبه چهارم شعبان سال چهارم از هجرت
و گویند مدت حمل ایشان شش ماه بوده است و هیچ فرزندی شش ماه نمانده
است مگر ایشان و حضرت یحیی بن ذکریا علیه السلام و میان ولادت امیر
المومنین حسن رضی الله عنه و علوق حضرت فاطمه زهرا رضی الله عنها با امام
حسین رضی الله عنه پنجاه روز بوده است و رسول صلعم ایشانرا حسین
نام نهاده اند و ایشانرا جمالی بوده که چون در تاریکی می نشستند از نور حسین

از نور جبین ببین و درخشنده رخساره بدیشان راه می بردند و گویند حسن
و حسین رضی الله عنهما پیش رسول صلعم کشتی میگرفتند رسول صلعم مر حسن را
فرمودند که بگیر مر حسین را حضرت فاطمه رضی الله عنها گفتند یا رسول الله
بزرگ را میگوئی که خورد را بگیر رسول علیه السلام فرمودند که انبک جبرئیل ع
حسین را میگوید که حسن را بگیر و مدت عمر شریف ایشان پنجاه و هفت
سال و پنج ماه بوده و شهادت ایشان در کربلا روز شنبه عاشورا وقت
نماز پیشین و بقولی روز جمعه وقت نماز جمعه سال شصت و یک هجری روی
داده آورده اند روز قتل امام حسین رضی الله در بیت المقدس هیچ سنگ را
برنداشتند که در زیر آن خون تازه نیافتند و بعضی گویند در آن روز خون از آسمان بارید و قبر ایشان

حضرت امام زین العابدین رضی الله عنه

کنیت ایشان ابو محمد است و ابو الحسن و ابو بکر نیز گفته اند و لقب سجاد و زین العابدین
و نام علی و هو ابن حسین بن علی مرتضی رضی الله عنهم ایشان امام چهارم
اند ولادت ایشان بمدینه منوره بوده است در سال سی و سه از هجرت
و بقولی سی و هشت و بقولی سی و شش و نام مادر ایشان شهربانو است
دختر یزدجرد که از اولاد نوشیروان عادل بود با چار مه غزال نام و مدت

عمر شریف ایشان شصت و یکسال یا شصت و دو سال و بقولی پنجاه و شش سال و وفات ایشان در شب بیست و هم محرم سال نود و چهار هجری یا نود و پنج روی نموده گفته اند که هرگاه ایشان وضو میساختند گونه مبارک ایشان زرد میشد و لرزه بر اندام ایشان می افتاد چون ایشانرا از ان پرسیدند فرمودند پیش کی خواهیم ایستاد و قبر ایشان نزدیک بقبر حضرت امام حسن رضی الله عنه

امیر المومنین امام محمد باقر رضی الله عنه

کنیت ایشان ابو جعفر است و لقب باقر و نام محمد و هو ابن علی بن حسین رضی الله عنهم و ایشان امام پنجم اند ولادت ایشان در مدینه مطهره پیش از قتل امیر المومنین حسین رضی الله بسه سال بوده روز جمعه سوم ماه صفر سال پنجاه و هفت هجری و نام مادر ایشان فاطمه بود دبنت امیر المومنین حسن بن علی المرتضی رضی الله عنهم و پیغمبر صلعم بایشان سلام رسانیده اند چنانچه گویند جابر رضی الله عنه گفت روزی با رسول صلعم بودم مرا فرمود که ای جابر شاید که تو بمانی تا آنوقت که ملاقات کنی با یکی از فرزندان من که ویرا محمد بن علی بن حسین گویند خدا تعالی ویرا نور و حکمت خواهد داد و ویرا از من سلام رسان و مدت عمر شریف ایشان پنجاه و هفت سال

سال وبقولی شصت وشه وبقول واقدی هفتاد وسه ودر تاریخ بخاری
از امام جعفر صادق منقولست که عمر شریف ایشان پنجاه وهشت سال
بود وفات ایشان درسال یکصد وچهارده هجری بود وبقول یحیی بن
معین درسال یکصد وشیزده وبقول مدای یکصد وهفده بود وقبر ایشان
در بقیع است نزدیک قبر امام زین العابدین رضی الله عنه

امام جعفر صادق رضی الله عنه

کنیت ایشان ابوعبدالله ست یا ابواسمعیل ولقب صادق جعفر نام
وهو ابن محمد بن علی بن حسین بن علی مرتضی رضی الله عنهم ایشان امام
ششم اند ونام مادر ایشان فرده بنت القاسم بن محمد بن ابی بکر الصدیق
رضی الله عنهم ومادرام فروه اسماء بنت عبدالرحمن بن ابی بکر الصدیق
است رضی الله عنه ونسبت خرقه حضرت امام جعفر صادق رضی الله عنه
از دو جانب است یکی از جانب حضرت امام محمد باقر بحضرت امیرالمومنین
علی کرم الله وجه میرسد ودیگر از پدر والده خود قاسم بن محمد بن ابی بکر
است وایشانرا از سلمان فارسی وایشانرا از صدیق اکبر رضی الله
ولادت ایشان بمدینه درسال هشتاد از هجرت وبقولی هشتاد وشه

در روز دوشنبه هفدهم ربیع الاول بوده است ومدت عمر شریف
ایشان شصت وهشت سال وبقولی شصت وپنج سال بوده وفات
ایشان نیز در مدینه بوده است روز دوشنبه پانزدهم شهر رجب سال
یکصد وچهل وهشت هجری وقبر ایشان در بقیع است وآن گنبدیست
که دران امام محمد باقر وامام زین العابدین وامام حسن نیز آسوده اند
رضی الله عنهم ودر کشف المحجوب آورده اند که امام جعفر صادق رضی
الله عنه روزی با مولی خویش نشسته بودند وسیگفتند بیائید تا بیعت
کنیم وعهد گیریم که هر که از میان ما رستگاری یابد اندر قیامت همه را
شفاعت کند گفتند یا ابن رسول الله صلعم ترا بشفاعت ما چه حاجت است که جد تو شفیع
جمله خلائقیست ایشان فرمودند که با این افعال خود شرم ندارم که اندر قیامت بروی جد خود نگرم

حضرت امام موسی کاظم رضی الله عنه

کنیت ایشان ابو الحسن است وابو ابراهیم ولقب کاظم نام موسی وهو ابن
جعفر الصادق رضی الله عنهما وایشان امام هفتم اند از ائمه اثنا عشر
وولادت ایشان بابوا بوده میان مکه ومدینه روز یکشنبه هفتم صفر
در سال یکصد وبیست وهفت هجری ومادر ایشان ام ولد بوده

بوده حمیده بربریه نام که امام محمد باقر رضی الله عنه ویرا خریده با امام جعفر صادق
اورا داده بودند و ازوی خیر اهل الارض امام موسی بن امام جعفر
رضی الله عنهما متولد شدند و مدت عمر شریف ایشان پنجاه و چهار سال
و بقولی پنجاه و پنج سال بوده و وفات ایشان روز جمعه ششم و بقولی
هفتم و بقولی در نصف رجب سال یکصد و هشتاد و سه هجری در حبس
هارون الرشید جزاه الله واقع شد و قبر ایشان در بغداد است در
مقبره که مشهور است بمقبره قریش

امام موسی علی رضا رضی الله عنه

کنیت ایشان ابوالحسن است چون کنیت پدر و از امام موسی کاظم
رضی الله عنه آرند که فرموده اند ویرا عطا کردم کنیت خود و لقب رضا است
و نام علی و هو ابن موسی بن جعفر رضی الله عنهم و ایشان امام هشتم اند
ولادت ایشان بمدینه بوده روز پنجشنبه یازدهم ربیع الآخر در سال یکصد
و پنجاه و سه هجری بوده بعد از وفات جد ایشان حضرت امام جعفر صادق
رضی الله عنه بیست سال و بقولی هشتم شوال و بقولی هفتم و بقولی ششم در
سال مذکور و نزد بعضی در سال یکصد و پنجاه و شش هجری بوده و مادر

ایشان ام ولد بوده اند نگفتم نام داردی و بجمله دشمانه وام البنین نیز گفته
اند و ایشان کنیزک حضرت حمیده مادر امام موسی کاظم بوده اند
رضی الله عنه و آورده اند که شبی حمیده حضرت پیغمبر صلعم را در خواب دید
که فرمودند بحمد را به موسی پسر خود ببخش و زود باشد پسری بوجود
آید که بهترین اهل زمین باشد و از امام رضا رضی الله عنهما روایت کنند
که گفت: چون بر رضا حامله شدم هرگز در خود ثقل حمل نیافتم و در خواب
از شکم خود آواز تسبیح و تهلیل میشنیدم در زمانی که بوجود آمد دستها
بر زمین نهاد و روی بر آسمان کرد و لبهای مبارک می جنبانید چنانکه
کسی سخن گوید و مناجات کند و مدت عمر شریف ایشان چهل
و نه سال بوده و بقولی چهل و چهار و بقولی چهل و پنج و بقولی پنجاه سال
است و وفات ایشان در ولایت طوس واقع شده در قریه سناباد
از روستاق نوقان روز جمعه بیست و یکم یا نهم ماه رمضان سال
دو صد و هشت هجری گویند مامون ولد هارون چون ایشانرا طلب داشت
و پیش وی طبقهای میوه نهاده بودند و خوشه انگور در دست داشت و میخورد
چون ایشانرا بدید از جای برجست و با ایشان معانقه کرد و ایشانرا بنشاند

بنشاندند و آن خوشه انگور را بایشان داد و گفت یا ابن رسول الله
ازین انگور خوبتر دیده ایشان فرمودند که انگور بهشت باشد پس مامون
گفت ازین انگور بخور رضا رضی الله عنه فرمودند مرا معاف دار مامون
مبالغه کرد و گفت مانع چیست مگر ما را متهم میداری و از دست امام آن
خوشه را بگرفت و بعضی را ازان انگور بخورد و دیگر بار انگور بر رضا رضی الله عنه
داد و ایشان دو سه دانه بخوردند و بیندا ختند و برخاستند مامون
گفت بکجا میروی گفت بدانجا که فرمودی و چرخی بر سر مبارک خود پوشیده
بیرون آمدند و بفرمودند تا درسرای به بندند و بر فراش خود بخفتند
و در آنوقت امام محمد تقی فرزند ایشان از مدینه بطریق طی ارض در
یکساعت نزدیک پدر حاضر شدند رضا رضی الله عنه ایشانرا بمبارک
خود کشیده میان دو چشم ایشانرا ببوسیدند و بر بستر خود بردند
و ایشان بنزدیکی بر روی پدر خود نهادند و با ایشان سخنان پنهان
گفتند و همانوقت رحلت فرمودند و قبر ایشان در قبه قبر
هارون الرشید است به قبه که در سرای حمید بن العخطبه
الطائی است و آن قریه امروز معموره کلانی است و بمشهد اشتهار دارد

حضرت امام محمد نقی رضی الله عنه

کنیت ایشان ابو جعفر ست ایشانرا ابو جعفر ثانی نیز گفته اند و لقب
نقی و جواد و نام محمد و هو ابن علی بن موسی بن جعفر صادق رض
ایشان امام نهم اند و ولادت ایشان بمدینه بوده روز جمعه دهم رجب
در سال یکصد و نود و پنج هجری بوده و نام مادر ایشان خیزران یا ریحانه
ام ولد بوده و بعضی گویند که از اهل ماریه قبطیه است و مدت عمر شریف
بیست و پنجسال بوده وفات ایشان روز سه شنبه ششم ذی حجه سال
دو صد و بیست هجری در ایام خلافت معتصم روی داده و قبر ایشان
در بغداد است در قفای قبر جد ایشان امام موسی کاظم رضی الله عنه
گویند امام محمد نقی در سن یازده سالگی در بعضی از کوچهای بغداد
با جمعی از کودکان ایستاده بودند اتفاقا مامون بقصد شکار بیرون
رفت گذردی بر انجا افتاد همه کودکان از سر راه بگریختند و جواد
رضی الله عنه بر جای ایستاده بود چون مامون نزدیک رسید
ایشانرا دید و ایشانرا خدایتعالی در دلها قبولی عظیم داده بود اسپ
خود را نگاه داشت پرسید که ای کودک تو چرا با دیگر کودکان از سر راه

راه نرفتی فی الفور جواب دادند که ای امیر المومنین راه تنگ مذبت که بر فتن
آن راه بر تو تنگ گردانم و مرا جریمه نبود که از ترس بگریزم و حسن ظن
بتو هست که بی جریمه آزار بهیچکس نرسانی مامون را الهام و صورت ایشان
بغایت خوش آمد پرسید که نام تو چیست فرمود که محمد پرسید که فرزند
کیستی فرمودند رضا رضی الله عنه و اما الفضل دختر خود را بنکاح ایشان در آورد

حضرت امام محمد تقی رضی الله عنه

کنیت ایشان ابو الحسن ست و ایشانرا ابی الحسن ثالث گفتندے
و لقب هادی و زکی و عسکری و به نقی مشهور اند نام علی ابن محمد بن
موسی بن جعفر صادق رضی الله عنه و ایشان امام دهم اند ولادت
ایشان در مدینه بوده سیزدهم ماه رجب و بقولی روز عرفه در سال
دو صد و چهار هجری و بقولی دو صد و سیزده و مادر ایشان ام ولد
بوده شمانه نام و بقولی ام الفضل بنت مامون و مدت عمر شریف ایشان
چهل و چهل و یکسال بوده است وفات ایشان در سر من رائے
که از نواحی بغداد بسامره مشهور است روی داده روز دوشنبه آخر ماه
جمادی الاول و بقولے سیزدهم جمادی الآخر دو صد و پنجاه و چهار هجری

در زمان خلافت مستنصر باللہ واقع شدہ و قبر ایشان ہم در سرای
ایشان است کہ در سر من رای داشتند گویند کہ متوکل را خانہ بود و در وے
مرغان بسیار کہ ہر کس بانجا در آمدی اختلاف آواز ناو شور آنہا نہ سخن
کسی را تواستی شنود و نہ کس سخن وی ہر وقت کہ ہادی رضی اللہ عنہ
بانخانہ در آمدی ہمہ مرغان خاموش گشتندی و چون بیرون شدی
آواز و شور آغاز کردندے

امام حسن عسکری رضی اللہ عنہ

کنیت ایشان ابو محمد ست و لقب زکی و خالص و سراج و عسکری
مشہور اند و نام حسن و ہو بن علی بن محمد بن علی رضا رضی اللہ عنہ
و ایشان امام یازدہم از ایمہ اثنا عشر و لادت ایشان بمدینہ بود در سال
دو صد و سی و یک و بقولی دو صد سی و دو ہجری و مادر ایشان
ام ولد بودہ سوسن نام و بقولی ہادی رضی اللہ عنہ و یرا حدیث نام
نہادند و مدت عمر شریف ایشان بست و نہ سال و بقولی بست و شش
سال بودہ و فات ایشان روز جمعہ ششم یا ہشتم ربیع الاول
سال دو صد و شصت در سر من رای اتفاق افتاد و قبر ایشان

ایشان متصل قبر پدر ایشان است در سر من رای شخصی گفته که در زندان
بودم از تنگی زندان دگرانی قبد بزرگی رضی الله عنه شکایتی نوشتم و میخواستم
که از تنگدستی چیزی بنویسم اما شرم داشتم و ننوشتم در جواب من نوشت
که امروز نماز پیشین را در خانه خود خواهی گذارد و نماز پیشین مرا از زندان
بیرون آوردند و نماز در خانه خود گذاردم ناگاه دیدم که قاصدی آمد و برای
من صد دینار آورد و همراه آن کتابتی و در آن نوشته که هر وقت
ترا حاجتی باشد از ما طلب و شرم مدار که آنچه طلب کنی بآن خواهی رسید

حضرت امام محمد رضی الله عنه

کنیت ایشان ابو القاسم است و نام محمد و هو ابن حسن بن علی بن
محمد بن علی الرضا رضی الله عنهم و ایشان امام دوازدهم از ائمه اثنا عشر
بقول اهل سنت و جماعت ولادت ایشان در سر من رای بود در سنه
در بست و سوم رمضان سال دو صد و پنجاه و هشت هجری و مادر ایشان
ام ولد بوده صقیل و بقولی سوسن و بقولی نرگس و روایت کرده اند
که چون ایشان متولد شدند بدو زانو در آمده انگشت سبابه بجانب
آسمان برداشتند پس عطسه زده گفتند الحمد لله رب العالمین سال

دو صد و شصت و پنج و بقولی دو صد و شصت و شش که این را امامیه
تاریخ اختفای ایشان میدانند و اهل سنت و جماعت همین را تاریخ
وفات میشمارند و میگویند که امام مهدی آخر الزمان بعد ازین نزدیک
به نزول حضرت عیسی علیه السلام متولد خواهند شد و مذهب
اهل حق این است و الله اعلم بالصواب بدانکه اگرچه کرامات و فضیلت
و خوارق عادات ایمه اثنا عشر رضی الله عنهم زیاده ازان است که بقید
تحریر درآید هریک ازایشان را حالات و مقامات عالیه بوده چنانچه
تفصیل آن در بعضی کتب مندرج است و سلسله اکثر مشایخ کبار به بعضی
ازایشان میرسد لیکن بجهت اختصار مجملی ازان مثبت گردانیده
و از ایمه اثنا عشر رضی الله عنهم بس بزرگ و فرزندان خلف رسول
الله صلعم باید دانست در ضمای سه در کائنات صلعم و نجات خویش
را در دوستی و محبت اهل بیت باید شناخت اما فضیلت و کمال و ولایت
و کرامت اهل بیت را منحصر درین دو، رده تن ندانی اگرچه ایشان بمزید فضیلت و
کمال اختصاص اشتهار یافته اند زیرا که اهل فضیلت و کمال از اهل بیت
بسیار بوده اند چه در طبقات ایمه اثنا عشر و چه متاخر ازایشان

حضرت سلمان فارسی رضی اللہ عنہ

کنیت ایشان ابو عبد اللہ است و ایشانرا سلمان بن اسلام میگفتند
از کبار صحابہ اند و پیغمبر صلعم درشان ایشان فرمودند کہ سلمان رجل منا اہل البیت
یعنی سلمان از اہل بیت ماست و انتساب ایشان در علم باطن بصدیق اکبر است
رضی اللہ عنہ و فات ایشان بمداین بوده در سال سی و سہ ہجری و مدت
عمر شریف ایشان بقولے یک ہزار و یا صد و بقولی سیصد و پنجاہ
و بقولے دو صد و پنجاہ سال است و این قول صحیح است

حضرت اویس قرنی رضی اللہ عنہ

نام شریف ایشان اویس ست از اہل نجد بوده اند قرن قبیلہ ایست کہ ایشان
منسوب اند بدان حضرت رسول صلعم ایشانرا خیر التابعین ستایش
فرمودند و ایشان در زمان پیغمبر علیہ السلام بوده اند لیکن از دو سبب
ملازمت آنحضرت صلعم میسر نشد یکی بسبب خدمت مادر پیری کہ داشتند
و دیگر از کمال غلبہ حال و ایشان شتربانی کرده مزد آنرا بنفقات خود
و والدہ صرف مینمودند بجهت موافقت آنحضرت صلعم کہ در جنگ دندان
مبارک شہید شده بود چون معلوم نبود کہ کدام دندان شہید شده

دندانهای خود را تمام شکسته بودند چون پیغمبر صلعم وصیت کرده بودند که
خرقه مرا باویس رسانیده بگویید که اُمت مرا دعا کند امیر المومنین عمر در ایام
خلافت با امیر المومنین علی رضی الله عنهما خرقه مبارک را نزد اویس برده و درخواست
دعا بجهة امت نمودند گویند که بدعای ایشان حق تعالی بعدد موی گوسفندان
قبیله ربیعه و مضر که در عرب هیچ قبیله آنقدر گوسفندان نداشت از امت
پیغمبر صلعم بخشید کیفیت وفات ایشان در شواهد النبوه چنین مسطور است
که در آذربایجان که بعزا رفته بود رحلت نمود اصحاب وی خواستند که
قبر بکنند بسنگی رسیدند که قبر وی در آن کنده بودند و لحد مهیا ساخته خواستند
که کفن سازند در جاندان وی جامها یافتند که دست باف بنی آدم
نبود و پیرا زان کفن ساخته در آن قبر دفن کردند و صاحب کشف المحجوب
و تذکرة الاولیا چنین آورده اند که اویس نزد امیر المومنین علی رضی الله عنه
آمد بموافقت ایشان در صفین حرب میکرد تا شهید شد و تاریخ وفات
ایشان بقول اول در سیوم رجب سال بیست و دو هجری و بقول ثانی
در سال سی و هفت هجری بود و امام عبد الله یافعی
رحمه الله در روضة الریاحین هر دو قول را مذکور ساخته

حضرت حسن بصری رحمہ اللہ

کنیت ایشان ابو سعید است ایشان گوہر فروش بودند و ازین جہت
حسن لولوی نیز میگفتند و از کبار تابعین اند امیر المومنین عمر را با صد و سی
کس از صحابہ رضی اللہ دیدہ اند گویند مادر ایشان از موالی ام سلمہ بودہ رضی اللہ
عنہ نقلست کہ از ایشان سوال کردند کہ مسلمانی چیست و مسلمان کیست گفتند
مسلمانی در کتاب ست و مسلمان در زیر خاک دیگر پرسیدند کہ ای شیخ
دلہای ما خفتہ است کہ سخن تو در آنہا اثر نمیکند چہ کنیم فرمودند کاشکی خفتہ بود
کہ چون خفتہ را بجنبانی بیدار شود دلہای شما مردہ است کہ ہر چند بجنبانید
بیدار نمیشود ولادت ایشان در سال سیت و یک ہجری بود و مدت
عمر شریف ایشان ہشتاد و نہ سال وفات در پنجم رجب سال یکصد
و دہ ہجری و قبر ایشان در بصرہ کہ سابق آباد بود نزدیک بہ بصرہ
کہ الحال آباد است واقع شدہ

قاسم بن محمد بن ابی بکر الصدیق رضی اللہ عنہم

از کبار تابعین اند و یکی از فقہای سبعہ مدینہ و در خانہ عمہ خویش حضرت
عائشہ صدیقہ رضی اللہ عنہا تربیت یافتہ اند یحییٰ بن معاذ فرمودہ اند

که در مدینه هیچ یکی را افضل تر از قاسم ندیدم و از زیاد مروست که هیچ یکی را
عالم تر از وی ندیدم و از عمر عبد العزیز رحمه الله منقولست که اگر معاویه خلافت
باختیار من می بود بقاسم میگذاشتم وفات ایشان در سال یکصد و هفت
هجری بوده و بقولی یکصد و هشت و بقولی یکصد دوازده و صد و دو نیز گفته اند

حضرت امام اعظم ابو حنیفه کوفی رضی الله عنه

کنیت ایشان ابو حنیفه است و لقب امام اعظم و نام نعمان و هو ابن ثابت
و ایشان از تابعین اند و امام اول اند از ایمه اربعه و با امام جعفر صادق
رضی الله عنه صحبت داشتند و هفت کس را از صحابه کبار دیده اند و از
ایشان حدیث روایت کرده اند انس بن مالک جابر ابن عبد الله
عبد الله بن انس عبد الله بن ابی اوفی عبد الله بن حرث بن جزء بندی
معقل بن یسار واثله بن اسقع رضی الله عنهم و استاد علم فضیل و عیاض
و ابراهیم ادهم و بشر حافی و داود طائی بوده رحمهم الله و صاحبین نیز
شاگرد ایشانند که امام ابو یوسف و امام محمد باشند صاحب کشف المحجوب
در توصیف ایشان امام امامان و مقتدای سیاست شرف فقها و علما
نوشته اند گویند هرگاه بطواف روضه رسول صلعم میرفتندی گفتندی

می گفتند السلام علیک یا سید المرسلین جواب می آمد و علیک السلام یا امام
المسلمین و یحیی ابن معاذ رازی رحمه الله گوید که پیغمبر صلعم را بخواب دیدم
گفتم یا رسول الله ابن اطلبک یعنی کجا جویم ترا قال عند علم ابو حنیفه فرمود
که نزد علم ابو حنیفه و خواجه محمد پارسا در فصول سته نوشته اند که وجود
امام اعظم رضی الله عنه بزرگترین معجزات پیغمبر ماست صلعم بعد از قرآن
مجید مذهب او مذهبی است که عیسی علیه السلام بعد از نزول چهل سال
موافق آن مذهب حکم خواهند کرد و گویند که در آخر بار بطواف خانهٔ کعبه
رفتند شبی بر پای ایستاده نصف قرآن را بر یک پای و نصف دیگر
را بر پای دیگر ختم نمودند و گفتند که ما عرفناک حق معرفتک و لکن
عبدناک حق عبادتک ناگهی آواز داد که ای ابو حنیفه شناختی مرا آنچه
حق شناختن بود و عبادت کردی مرا آنچه حق عبادت کردن بود
پس آمرزیدم ترا با تابعان تو آورده اند که رسول صلعم آب دهن مبارک
خود را بانس بن مالک با مانت سپرده بودند که این را بابو حنیفه
خواهی رساند و آن در لب انس رضی الله عنه آبله شده بود تا در
ایام طفولیت با امام اعظم رضی الله عنه رسانیدند نقل است که امام سبحان

رضی اللہ عنہ ہر شب ہزار رکعت نماز میگذاردند و تا سی سال نماز بامداد
را بطہارت نماز خفتن گذاردہ بودند آوردہ اند کہ تا امام اعظم رضی اللہ عنہ
در حالت حیات بودند با آنکہ مدت حمل حضرت امام شافعی رضی اللہ
تعالی چہار سال گذشتہ بود واز مادر متولد نشدند و در ہمان شب کہ
حضرت امام شافعی تولد نمودند ولادت حضرت امام اعظم رضی اللہ
عنہ در سال ہشتاد ہجری و مدت عمر شریف ہفتاد سال بودہ
و قبر ایشان متصل شہر بغداد کہنہ است ؛ ؛

حضرت امام مالک رضی اللہ عنہ

کنیت ایشان ابو عبد اللہ است و نام مالک و ہو بن انس بن مالک
رضی اللہ عنہ و ایشان در جمیع علوم دینی امام دویم از ایمہ اربعہ و
استاد امام شافعی اند رحمہم اللہ ولادت ایشان در سال نود و پنج
و بقولی نود و چہار و بقولی نود و ہفت ہجری بودہ و وفات
در ربیع الآخر سال یکصد و ہفتاد و نہ ہجری رومی دادہ و قبر
ایشان در بقیع غرقد است ؛ ؛

حضرت امام شافعی رضی اللہ عنہ

کنیت ایشان ابو عبد الله است و لقب شافعی و نام محمد و هو ابن ادریس
از قبیله قریش اند و نسب ایشان بهشت واسطه از جانب پدر بعبد المطلب
بن هاشم که جد رسول صلعم اند میرسد و نام مادر امام شافعی ام الحسن
است و هی بنت حمزه بن القاسم بن زید بن حسن بن علی ابن ابی طالب
و ایشان قرشی هاشمی علوی فاطمی اند و امام سوم اند از ائمه اربعه تا در مدینه
بودند پیش امام مالک کسب علوم مینمودند بعد از انکه بعراق آمدند با امام محمد
بن حسن شاگرد امام اعظم صحبت داشتند استفاده نمودند ولادت ایشان
بغزه و بقولی در عسقلان و بقولی در منا سال یکصد و پنجاه هجری واقع
شده و وفات روز جمعه سلخ ماه رجب سال دو صد و چهار روی
داده و قبر ایشان در قرافه مصر است گویند در هفت سالگی حفظ قرآن
نمودند و در پانزده سالگی فتوی میدادند سفیان توری رحمه الله فرمودند
که اگر عقل شافعی وزن کردندی با عقل یک نیمه خلق عقل او راجح آمدیے

حضرت امام احمد حنبل رضی الله عنه

کنیت ایشان ابو محمد یا ابو عبد الله است و نام محمد و هو ابن محمد بن حنبل
امام چهارم اند از ائمه اربعه و شاگرد امام شافعی اند ولادت ایشان

به بغداد است در سال یکصد و شصت و چهار هجری و مدت عمر هفتاد
و نه سال و وفات هم به بغداد وقت چاشت روز جمعه دوازدهم ربیع الاول
در سال دو صد و چهل و یک هجری روی داده و قبر ایشان نیز
در بغداد است گویند چون در بغداد معتزله غلبه نمودند و امام را کنار شط
تکلیف کردند که قرآن مخلوق گوید پس برای خلیفه بردند و سه هنگام
بر در سرای خلیفه بود گفت ای امام زنهار که مردانه باشی که وقتی من
در زدی کردم هزار چوب هم زدند قرار نه نمودم تا عاقبت رهائی یافتم
منکه در باطل چنین صبر کردم تو که بر حقی اولیتر باشی امام احمد فرمودند
که این سخن باری بود مرا و ایشان را با وجود کبر سن بقا بین کشیدند و هزار
تازیانه زدند که قرآن را مخلوق بگوی نگفتند و دران میان پندار از
ایشان کشاده شد و دستهای ایشان بسته بودند و دو دست از
غیب پدید آمد و بست چون این برهان بدیدند رها کردند و هم ازان آزار
برحمت حق پیوستند در حالت نزع بدست اشاره میکردند و بزبان
می گفتند که نه هنوز نه هنوز پسر ایشان گفت پدر این چه حالت است فرمودند
وقتی با خطرت چه جای سوال ست بدعا مدد کن که از حاضرانی که بر

که بر بالین اندیکی ابلیس است که در برابر ایستاده و خاک ادبار بر سر میزد و میگوید
که ای احمد جان و ایمان بردی از دست من و من میگویم نه هنوز نه هنوز تا کیفش ماند
است جای خطر است نه جای امن و چون وفات کردند جنازه ایشان را برگرفتند
مرغان می آمدند و خود را بر جنازه میزدند تا چهل هزار کبر و جهود و ترسا مسلمان
شدند و زنار می انداختند و نعره میزدند و لا اله الا الله محمد الرسول الله میگفتند

حضرت امام ابو یوسف قدس الله

نام ایشان یعقوب بن ابراهیم اصل ایشان از کوفه است شاگرد امام المسلمین
حضرت ابو حنیفه کوفی اندرضی الله عنه و حضرت امام اعظم ایشان را استادش
میفرمودند اول کسی را قاضی القضاة خواندند با وجود آنکه بقضا اشتغال
داشتند هر روز دو صد رکعت نماز نافله میگذاردند منقول است که در وقت رحلت
میفرمودند که هر چه فتوی دارم برگشتم الا انچه موافق کتاب و سنت رسول خدا
صلی الله علیه وسلم و وفات ایشان در بیست و هفتم رجب سال یکصد و هشتاد
و دو هجری و مدت عمر هفتاد سال و قبر در بغداد است ۵

حضرت امام محمد شیبانی قدس سره

نام پدر ایشان حسن است از ولایت شام بعراق آمدند و در واسط متوطن

گشتند و در انجا امام محمد متولد شدند و در کوفه نشو و نما یافته اند پدر ایشان
از امرا بود و حضرت امام محمد شاگرد رشید حضرت امام اعظم اند رضی الله عنه
و علم حضرت امام اعظم را ایشان در عالم منتشر کردند امام ابو یوسف و ایشانرا
صاحبین و امامین میگویند صاحب تصانیف مغیره بودند امام شافعی رحمة الله
شاگرد ایشانند سلطان المشایخ در ملفوظ حضرت گنج شکر مینویسند که امام
شافعی در رکاب امام محمد میرفتند و می گفتند که اگر بگویم قران بلغت محمد بن حسن
نازل شده است رواست هرا مینه می توانم گفت بواسطه فصاحت وی
وفات ایشان چهاردهم جمادی الآخر در سال یکصد و هشتاد و نه هجری بوده
و قبر در ری است چون ذکر ایمه اربعه رضی الله عنهم که بمنزله چهار عنصر دین اند
و استقامت مذهب حق اهل سنت و جماعت بسبب وجود شریف ایشانست
و ذکر امامین تمام شد شروع در ذکر اولیای کبار کرد اگرچه در نفحات الانس
و کشف المحجوب و تذکرة الاولیاء و دیگر کتب احوال ایشان بتفصیل مذکور است
لیکن بسلسله ظاهر نمیشد بنابران این فقیر هر سلسله را جدا جدا بیان می نماید
و بعضی از مشایخ متقدمین که سلسله ایشان مسموع نشد در فصل علیحده ذکر
خواهد نمود انتساب مریدان بمشایخ بسه طریق است یکی بخرقه دویم بخالفین

بنعالین سویم بصحبت و خدمت و ادب بآن و خرقه دوم است خرقه ارادت
و آنرا جز یک شیخ روا نباشد و دویم خرقه تبرک و آن از مشایخ بسیار بجهت
برکت گرفتن روا باشد ۵

بیان سلسله متبرکه علیه عالیه قادریه که منسوب است بحضرت غوث الثقلین شاه عبد القادر رض

و این سلسله علیه را بعد از آنحضرت قادریه می نامند و بالاتر ایشان
تا حضرت سید الطائفه جنیدیه می خوانند

حضرت شیخ معروف کرخی قدس سره

کنیت ایشان ابو محفوظ است و نام پدر ایشان فیروز و بقولی فیروزان
و بعضی گفته اند معروف ابن علی الکرخی و باو الدین در دین ترسا بوده مذهب دوست
امام علی بن موسی الرضا رضی الله عنه مسلمان شدند در مذهب امام اعظم بوده
اند و حضرت امام علی بن موسی را بایشان کمال عنایت و محبت بوده
و آنچه یافته اند از ترتیب و برکت خدمت امام رضی الله عنه بوده و در بانی
امام میکرده اند صاحب تذکرة الاولیا گوید اگر عارف نبودی معروف نبودی
و باو داود طائی که در علم شاگرد ابو حنیفه رضی الله عنه و در طریقت مرید

حبیب راعی است صحبت داشته اند و حبیب راعی مرید سلمان فارسی رضی الله
عنهم نقلست که یکروز طهارت ایشان شکست در حال تیمم کردند گفتند اینک
دجله تیمم چرا می کنید فرمودند که تو اند بود که تا انجا برسیم بی وضو بمیرم گویند
بر در امام رضا رضی الله عنه روزی مردم ازدحام کردند و پهلوی معروف
قدس سره شکستند بیمار شدند سری سقطی گفت مرا وصیتی کن گفتند
پیش از انکه بمیرم پیراهن مرا بصدقه ده که میخواهم از دنیا بیرون روم برهنه
چنانکه آمده بودم لاجرم در تجرید همتا نداشتند صاحب کشف المحجوب گفته اند
که معروف را مناقب و فضایل بسیار است و او در فنون علم مقتدای قوم بوده است
و حضرت شیخ معروف فرمودند علامت جوانمردان سه چیز بود یکی وفای بیخلاف
دیگر ستایش بیجود و دیگر عطای بی سوال وفات ایشان دوم محرم سال دویست
هجری بوده و قبر در بغداد است بدعا کردن و زیارت بدانجا روند مجرب است
هرکه دعا کند مستجاب شود **حضرت شیخ سری بن المفلس السقطی**
قدس سره کنیت ایشان ابوالحسن است و مرید حضرت شیخ معروف
کرخی و مقتدای زمان و شیخ وقت و امام اهل تصوف و در اصناف علم
کامل بوده اند ایشان فرمودند مردانست که در میان بازار بحق مشغول باشد

باشد و خرید و فروخت نماید و یک لحظه از الهه تعالی غافل نباشد و نیز فرمودند
قوی ترین قوتها آنست که بر نفس خود غالب آئی و فرمودند ادب ترجمان
دل است و فرمودند هر که عاجز آید از ادب نفس خویش از ادب غیر عاجز تر
بود و فرمودند که پنج چیز است که قرار نگیرد در دل اگر در ان چیز دیگر بود خوف
خدای در جا بجای و دوستی بجای و حیا از خدای و انس بجای
و فرموده اند که خلق آنست که خلق را رنجانی و بیفزوده اند که هر روز چند
بار در آئینه می نگرم از بیم آنکه مبادا از شومی گناه رویم سیاه شده باشد
سید الطایفه شیخ جنید فرمودند که هیچکس را در عبادت کامل تر از سری
سقطی ندیدم که نود و هشت سال بگذشت و پهلو بر زمین ننهاد مگر در بیماری
مرگ و هم فرموده اند که وقت رحلت گفتم مرا وصیتی کن فرمود ای جنید
مشغول مشو بسبب خلق از صحبت خدا تعالی گفتم این سخن اگر پیشتر
میگفتی با تو صحبت نمیداشتم وفات ایشان بامداد سه شنبه سوم ماه
رمضان سال دو صد و پنجاه هجری بوده و قبر در شونیزیه بغداد است

حضرت شاه سید الطایفه شیخ جنید بغدادی رحمة الله

کنیت ایشان ابو القاسم است و لقب سید الطایفه و طاوس العلماء و

قواریری وزجاج وخراز وقواریری وزجاج ازان گویند که پدر ایشان مجمد
بن جنید باشد آنگینه فروختی والد سید الطائفه ازنهاوند بوده اند ومولد
ومنشاه سید الطایفه بعغداد بوده مذهب سفیان ثوری داشتند
مرید کامل وخواهرزاده شیخ سری سقطی اندمرجع مشایخ کبار مطلع
سعادات وانوار بحر حقایق واسرار سلطان طریقت پیشوائی اهل حقیقت
مقتدای زمان اوتاد جهان وارایمه وسادات این قوم بوده اند وبا
حارث محاسبی محمد قصاب صحبت داشتند ورویم وابوالحسن نوری
وشبلی وخراز وغیره ومشایخ جمع سلسلها نسبت بایشان درست
کند ومنسوبان ایشانرا جنیدیه خوانند وازینجهت ایشانرا سید الطائفه
وامام ایمه گویند سخن ایشان درطریقت حجت وهیچکس ازمشایخ متقدمین
ومتاخرین برظاهر وباطن ایشان انگشت نتوانست نهاد معقول همه بودند و
بنای طریقه ایشان برصحوست ومعنی صحو وسکررا صاحب کشف المحجوب بتفصیل
بیان کرده اند وروزی ازسری سقطی پرسیدند که هیچ مریدرا درجه بلندتر ازپیر
باشد گفتند بلی برهان این ظاهرست جنیدرا درجه فوق درجه سری است
خلیفه بغداد رویم راگفت ای بی ادب رویم گفت من بی ادب نباشم که

که نیمروز با جنید صحبت داشته باشد از وی ادبی نیاید و شیخ ابو جعفر حداد
گفته اند اگر عقل مردی بصورت جنید بودی گویند که حضرت جنید
سی سال نماز خفتن گذارده بر پای باستادی و تا صبح الله کفتی بس هم
بدان وضو نماز بامداد بگذاردی می فرمودند خدایتعالی سی سال بزبان جنید
با جنید سخن گفت و جنید در میان نه و خلق را خبر نه و نیز می فرمودند که یک روز
دلم شده بود گفتم الهی دلم بازده ندای شنیدم که با جنید ما دل بدان
ربوده ایم تا بما بمانی تو باز نمیخواهی تا با غیر ما بمانی نقلست که یکی از بزرگان
رسول صلعم را بخواب دید نشسته و شیخ جنید حاضر شخصی فتوی در آورد
رسول صلعم فرمودند بجنید فتوی ده گفت یا رسول الله تو حاضری فتوی
بدیگری چون بدهم فرمودند که چندانکه انبیا را بهمه امت خود مباهات
بود مرا با جنید مباهات است حضرت شیخ سماع وجد هرگز نمی فرمودند
و بظاهر و باطن بشرع شریف آراسته بودند نقلست که روزی سخن
می گفتند سریدی نعره بزد او را از آن منع کردند و بر نجانیدند و فرمودند
اگر بار دیگر نعره زنی ترا مهجور گردانم پس ایشان باز بسخن شدند و آن
جوان خود را نگاه میداشت تا حال بجایی رسید که طاقتش نماند هلاک شد

چون رفته او را دیدند در میان خلق خاکستر شده بود نقلست که در بغداد
روزی درزی را آدینجه بودند دیدند و برفتند و پای درزی را بوسیدند
مردم ازین سوال کردند گفتند هزار رحمت بروی باد که در کار خود مرد
بوده است و چنان آن کار را بکمال رسانید که سر در سر آن کار کرد نقلست
که در مجلس حضرت شیخ یکی برخاست و گفت دل کدام وقت خوش
بود فرمودند آنوقت که او در دل بود و هم حضرت شیخ چنین فرمودند
که مرد بسیرت مرد آید و نه بصورت و هم فرموده اند که هر که نشناخت خدا را
هرگز شاد نبود و فرموده اند که وقت چون فوت شود آنرا هرگز
نتوان یافت هیچ چیز عزیز تر از وقت نیست و فرموده اند جوانمردی آنست
که بار خویش بر خلق ننهی و هر چه داری بدهی و فرمودند خلق چهار چیز
است سخاوت و الفت و نصیحت و شفقت شفقت آنست که بطوع ایشان
دهی و آنچه طلب میکنند منت بر ایشان ننهی که ایشان طاقت آن ندارند
و سخنی نگوئی که ایشان ندانند از حضرت شیخ پرسیدند که صحبت با که داریم فرمودند
با کسی که هر نیکوئی که با تو کرده باشند بروی فراموش بود پرسیدند هیچ چیز
فاضلتر از زیستن فرمودند گریستن بر گریستن پرسیدند بنده کیست

گفت فرمودند انکه از بندگی کسان آزاد بود پرسیدند راه بخدای چگونه است
فرمودند دنیا را ترک گیری یافتی و خلاف کردی بحق پوستی نفقت
کرد فرمودند شبی بنماز مشغول بودم هرچند جهد کردم نفس من مرا در یک
بحده موافقت نمیکرد و هیچ تفکر دیگر نتوانستم کرد دل تنگ شدم خواستم
از خانه بیرون آیم چون در بگشادم جوانی دیدم خود را در کلیم پیچیده و بر در سرای
سر در کشیده چون مرا بدید گفت تا ازین زمان در انتظار تو بودم گفتم تو بودی
که مرا بیقرار ساختی گفت آری سئله مرا جواب ده چگوئی در نفس که
هرگز درد او را دارو نمی کرد و یا نه گفتم آری چون مخالفت هوای خود کند
درد او دوائی او گردد چون این بگفتم سر بگریبان برد و گفت ای
نفس چندین بار از من همین جواب شنیدی اکنون از جنید بشنو برخاست
و برفت من ندانستم که از کجا آمد و بکجا رفت وفات ایشان روز شنبه
بیست و هفتم رجب سال در صد و نود و هفت هجری بوده و در تاریخ
یافعی در صد و نود و هفت نوشته و بقولی در صد و نود و نه بوده و قول
اول اصح است گویند چون وقت وفات ایشان نزدیک رسید
تسبیح می گفتند و بانگشت عقد میگرفتند با چهار انگشت عقد بستند

دانگشت سبحه را واگذاشتند وگفتند بسم الله الرحمن الرحیم وچشم
پوشیده برحمت حق پیوستند چون غسال بوقت غسل خواست که آبی
بچشم ایشان رساند هاتفی آواز داد که دست از دیده دوست ما بدار که
چشمی که بنام ما بسته شود جز بلقای ما نگشاید پس خواست که انگشت که عقد
کرده بودند بگشاید آواز آمد که انگشتی که بنام ما بسته شده است جز بفرمان ما
گشاده نگردد چون جنازه برگرفتند کبوتری سفید بر جنازه نشست هرچند که
آنرا میراندند نمیرفت تا آواز داد که خود را و مرا مرنجانید که جنگ من بسیار عشق
بر گوشه این جنازه دوخته اند و امروز قالب چند نصب کرد بیان است
که اگر غوغای شما نبودی کالبد او چون باز سفید در هوا با ما پریدے
وقبر ایشان در بغداد است ط

حضرت شیخ ابوبکر شبلی قدس الله سره

کنیت ایشان ابوبکر است ونام جعفر وهو ابن یونس وبقولی دلف
بن جحدر مرید خاص شیخ جنید اند وخرقه از ایشان دارند چنانچه شیخ خود میفرمودند
که هر قومی را تاجی است وتاج این قوم شبلی است ومالکی المذهب بودند بقولے
اصل ایشان از موضع شبلیه خراسان است ودر طبقات سلمی مذکور است

است که خراسانی الاصل بغدادی المولد والمنشا راند و بقولی مولد ایشان
سامره و اصل از سه دشنبه که از توابع فرغانه است بوده و در ابتدا حاجب الحجاب
خلیفه بوده اند وفات ایشان در شب جمعه بیست و هفتم ماه ذی حجه سال سیصد
وسی و چهار هجری بوده و مدت عمر ایشان هشتاد و هشت سال و قبر او
بغداد است و بر آن نوشته اند جعفر بن یونس آورده اند در اواخر
سال حضرت شیخ شبلی متصل الله گفتندی و کلمه لا اله الا الله بر زبان
نیاوردندی بنا بر آن مشایخ وقت را در شان ایشان گمانها شد و عوام
بطعن برخاستند اما از انجا که هیبت و جلالت شان داشتند هیچکس
جرات از سوال بر موجب آن حال نتوانستی کرد روزی جوانی در مجلس
ایشان رسید و صبر و شکیبائی از دست داده گفت ای پیر طریقت
و حقیقت این معامله را تا موجب هدایت جمعی گردد فرمودند این طائفه را
لازم است که هر نفس را نفس آخر شمارند و با تفاق در نفس آخر مشغولی
بلفظ الله افضل است از تلفظ بکلمه لا اله الا الله چرا که تواند بود که در نفی
و پیش از تلفظ لفظ الله نفس منقطع شود جوان گفت ارید اعلی من هذا
یعنی وجهی ازین بهتر میخواهم فرمودند که لا از برای نفی غیریت و من غیری

نمی بینم تا تفی کنم جوان گفت ارید اعلی من هذا فرمودند که درین طریق
متابعت صدیق اکبر کرده ام رضی الله چنانچه گویند که رسول صلعم بجهت غذا
سه مرتبه اصحاب را بدادن اموال امر فرمودند و صدیق رضی الله عنه در هر مرتبه
جمیع اموال خود را در راه حق داد رسول صلعم در هر باری پرسیدند که چه
گذاشتی برای عیال خود صدیق رضی الله عنه در مرتبه اول گفت اولاد
من ازدو حال بیرون نیست صالح اند یا طالح اگر صالح اند حق تعالی
بندهای صالح را ضایع نخواهد گذاشت و اگر طالح اند مرا با ایشان چه کار
و در مرتبه دویم گفت گذاشتم برای ایشان سوره واقعه را که بعد از مغرب
بخوانند و در مرتبه سوم گفت عمر رضی الله عنه اگر روزی بر ابوبکر سبقت
توانم کرد امروز خواهد بود و در انروز عمر مالدار بود و ابوبکر رضی الله عنه
فقیر عمر رضی الله عنه نصف اموال خود را داد و صدیق رضی الله عنه تمام
را چنانچه گویند که بحضرت صلعم در انروز جبرئیل را بصورت شخصی دیدند
که لیف خرما پوشیده بود چون از سبب آن پرسیدند گفت یا رسول الله ص
امروز جمیع ملائکه بمتابعت ابوبکر صدیق لیف خرما پوشیدند ناگهان
دیدند که ابوبکر رضی الله عنه پیدا شد جامه لیف خرما پوشیده بود بای کینه

کهنه دوستای و پیرانی که در برش بود بر سر برداشته می آید و در امروز
غیر ازین در بساط صدیق چیزی نبود رسول صلعم پرسیدند یا ابوبکر برای
عیال چه گذاشتی درین بار که برتبه آخر بود گفت الله جوان گفت اید
اعلی من هذا حضرت شیخ شبلی گفتند ای جوان وجهای خوب
گفتم اما همت تو بس عالی است بهتر ازین بگویم فرمود که اختیار این طریق
بموجب امر الهی است که در قرآن مجید آمده قل الله ثم ذرهم فی خوضهم
یلعبون یعنی بگوای محمد الله بس بگذار آنها را در شغل آنها که بازی میکرده
باشند جوان گفت حسبی حسبی یعنی بس است بس است من دنعره
بزد و جان بداد مدعیان از مشاهده این حال شبلی دعوی خون نمودند
شیخ شبلی گفتند روحی کشش کرد پس نالید و مشتاق شد و فریاد کرد
خوانده شد پس اجابت کرد پس چیست گناه من مدعیان از دعوی
گذشتند و اینرا معذور داشتند نقلست که حضرت شیخ پرسیدند
که اکرم الاکرمین که بود فرمودند آن بود که وقتی گناه کسی را آمرزیده
باشد هرگز کسی را بآن گناه عذاب نکند که گناهیست که من فلان دوست و بنده خود را

شیخ عبد الواحد تمیمی قدس الله سره

کنیت ایشان ابو الفضل است و نام پدر ایشان عبد العزیز بن حرث بن
اسد از بزرگان این طائفه علیه و اکمل مریدان حضرت شیخ ابو بکر شبلی اند
قدس الله تعالی سره وفات ایشان در جمادی الآخر سال چهار صد
و بیست و پنج هجری بوده و قبر ایشان در مقبره حضرت امام حنبل است رحمة الله

شیخ ابو الفرح طرسوسی قدس الله سره

اصل ایشان از طرسوس است مرید شیخ عبد الواحد تمیمی اند و قدوه اولیای
زمان و زبده مشایخ جهان و صاحب مقامات بلند و کرامات ارجمند بوده اند

حضرت شیخ ابو الحسن هنکاری قدس سره

نام ایشان علی بن محمد بن جعفر القرشی الهنکاری است مرید شیخ ابو الفرح
طرسوسی اند و از بزرگان مشایخ وقت و مقتدای اهل زمان و صاحب خوارق
و کرامات بوده اند وفات ایشان در محرم سال چهار صد و هشتاد و شش واقع شده

حضرت شیخ ابو سعید مبارک قدس سره

نام ایشان مبارک بن علی بن حسین المخزومی است سلطان الاولیا و برهان
الاتقیا و قدوه عارفان و قبله سالکان بسر طریقت و کاشف اسرار
حقیقت جامع علوم ظاهر و باطن و صحبت دار حضرت علیه السلام و جنیدی

الذهب و مرید شیخ ابو الحسن هکاری و پیر خرقه حضرت قطب ربانی
محبوب سبحانی شاه محی الدین عبد القادر جیلانی اندر رضی الله عنه از
حضرت غوث الثقلین منقول است که در ابتدای حال با خدا تعالی عهد
کرده بودم که نخورم تا نخورانند و نباشام تا نباشانند چون چهل روز بگذشت
شخصی آمد و قدری طعام بگذاشت و برفت نزدیک بود که نفس از گرسنگی
بالای طعام افتد گفتم والله از عهدی که با خدای خود بستم برنگردم
ناگاه از باطن خود آوازی شنیدم که کسی به آواز بلند میگفت الجوع
الجوع حضرت شیخ ابو سعید مخزومی بر من بگذشت آن آواز شنیده گفت
عبد القادر این چیست گفتم این اضطراب نفس است اما روح برقرار خود است
در مشاهده خداوند خود گفت بخانه ما بیا و برفت من گفتم بیرون
نخواهم رفت ناگاه ابو العباس خضر علیه السلام درآمد گفت برخیز
و پیش ابو سعید رو رفتم دیدم که ابو سعید بر در خانه خود ایستاده انتظار
من می کشید گفت ای شاه عبد القادر آنچه من ترا گفتم بس بود
که خضر را نیز بایستی گفت پس سر در خانه درآورد و طعامی که مهیا کرده بود
لقمه لقمه در دهان من می نهاد تا سیر شدم و بعد ازان مرا خرقه

پوشانیند و صحبت او را لازم گرفتم بنای مدرسه باب الازخ که
بحضرت غوث الثقلین است ایشان کرده اند و در حیات بحضرت
غوث اعظم داده بودند چنانچه قبر مبارک حضرت غوث اعظم در همان
مدرسه است وفات حضرت شیخ ابوسعید المخدومی در ماه سال یا صد و سیزده هجری

حضرت شیخ حماد دیاس قدس سره

کنیت ایشان ابوعبد الله است و نام حماد بن مسلم دیاس دوشاب
فروش را گویند پیر صحبت حضرت غوث الثقلین شیخ عبد القادر
رضی الله عنه از مشایخ کبار و عارف اسرار و مقتدای وقت صاحب
کرامات عالیه بوده اند با وجود انکه امی اند حق تعالی علم لدنی را بایشان
کرامت فرموده بودند و دوازده هزار مرید کامل داشتند بهتر و بهتر همه مرید
شیخ عبد القادر جیلی اند رضی الله عنه نقلست که روزی شیخ حماد بمن فرمودند
مرا دوازده هزار مرید است و هر شب ایشانرا یاد میکنم و حاجات ایشانرا
از خدا تعالی میخواهم و هر که از ایشان بگناهی مبتلاست در خواست
میکنم یا دران ماه توفیق توبه دهد یا از جهان بیرون برد تا دیری
در گناه نماند حضرت شیخ عبد القادر رضی الله عنه در انجا حاضر بودند

بودند گفتند اگر حق سبحانه و تعالی مرا منزلتی دهد ازو درخواست کنم که مریدان
من تا قیام قیامت بی توبه نمیرند و من بدین ضمان ایشان باشم شیخ
جماد گفتند که حق سبحانه و تعالی مرا شاهده نمود انچه او از خداوند خود
خواست حق تعالی قبول کرد نقلست که حضرت غوث اعظم جوان بودند
در صحبت حضرت شیخ جماد میرفتند روزی با دب تمام در مجلس شیخ
نشسته بودند چون برخاسته بیرون رفتند شیخ جماد فرمودند
این اعجمی را قدمی است که در وقت او بر گردن همه اولیا خواهد بود هر آئینه
مامور شود بانکه بگوید قدمی هذه علی رقبة کل ولی الله هر آئینه آنرا
بگوید و همه اولیا گردن نهند وفات شیخ جماد در ماه رمضان پانصد
و پنجاه و پنج هجری ۵۵۵

حضرت غوث الثقلین شاه محی الدین سید عبد القادر الحسنی الحسینی رضی الله عنه

کنیت آن بادشاه مشایخ اندر طریقت و امام ایمه اندر شریعت
و محبوب ربانی ابو محمد است و نام شریف آن پیر زمانه سرور عارفان
یگانه شرف زمانه فخر عباد قطب صمدانی عبد القادر و هو ابن ابی صالح

سوسی حنبلی دوست بن ابی عبد الله بن یحی زاهد بن محمد بن داود بن
موسی الجون بن عبد الله محض بن حسن مثنی بن حسن بن
علی مرتضی رضی الله عنهم وحسبی حسبی ازان جهت گویند که پدر عبد الله محض
حسن مثنی بن حسن بن علی مرتضی است رضی الله عنهم ومادر عبد الله
محض فاطمه بنت حسین بن علی مرتضی است رضی الله عنهم دیگر انکه والده
ماجده انحضرت نیز حسینی بوده اند ولقب محی الدین است سبب تلقب
انحضرت بمحی الدین آنست که فرموده اند روز جمعه از بعضی سیاحات
ببغداد می آمدم ناگاه به بیماری نحیف البدن متغیر اللون بگذشتم مرا گفت
السلام علیک یا عبد القادر جواب سلام بازدادم گفت نزدیک من
آی نزدیک او رفتم گفت مرا بنشان او را بنشاندم جسد او تازه شد
وصورت او خوب گشت ورنگ او صاف گردید ازو پرسیدم گفت
مرا عیسای گفتم نه گفت من دین جد توام ضعیف شده بودم چنانکه
دیدی مرا خدا یتعالی بتو زنده گردانید انت محی الدین او را بگذاشتم ودر مسجد
جامع رفتم شخصی نعلین پیش پای من نهاد وگفت یا شیخ محی الدین چون
نماز بگذاردم خلق از هر طرف بر من هجوم کردند ودست وپای مرا می بوسیدند

بوسیدند و می گفتند یا محی الدین ولقب آنحضرت در آسمان باز اشهب است
چنانچه فرمودند **شعر** انا بیل الافراح اطلاء در وجاطر
باد فی العلیاء باز اشهب : وغوث الثقلین میگویند که تصرف
آنحضرت برجن وانس بوده چنانچه آدمیان در مجلس آن غوث اعظم
حاضر می شدند و اسلام می آوردند و تایب می گشتند و افاده می گرفتند
جنیان نیز صف صف در مجلس حاضر میگشتند و اسلام می آوردند
وفایده ها حاصل مینمودند و آنحضرت می فرمودند که مرانس را مشایخ
است و مرجن را مشایخ است و مر ملک را و من شیخ کلم شیخ ابوسعید
عبدالله بغدادی رحمه الله گفته اند که عاجزه داشتم فاطمه نام شانزده
ساله بالای بام برآمده بود غایب شد بجذبت حضرت غوث الثقلین
رفتم و آن قضیه را گفتم فرمودند امشب در خرابه کرخ که محله ایست
از بغداد برو بر زمین دائره بکش و وقت کشیدن دائره بگوی

بسم الله علی بنت عبد القادر و دران بنشین چون شب تاریک شود
طوایف جن بر تو خواهند گذشت بصور مختلفه هیچ خوف نکنی و وقت سحر
بادشاه ایشان با لشکر بیاید و از تو پرسد بگوی شیخ عبد القادر مرا برتو

فرستاده است و قضیه دختر با دیکوی را دی گوید چنان کردم جنیان
صف صف بصور مختلفه میگذشتند و هیچ یکی نمیتوانست که نزدیک دائره
آید تا انگه بادشاه ایشان بر اسپی سوار با جماعه از جنیان پیدا شد
و مقابل دائره بایستاد و مرا پرسید که حاجت تو چیست گفتم شیخ مرا
بر تو فرستاده است در حال از اسپ فرود آمد و زمین بوسید و بیرون
دائره بنشست و گفت چرا فرستاده است خبر غایب شدن دختر
با و گفتم فرمود تا آن دیو که دختر را برده بود حاضر کنند در حال آن
دیو را با دختر حاضر کردند گفتند از دیوان چین است آن دیو را گفت
ترا چه باعث شد که این دختر را از رکاب غوث ربودی گفت مرا
خوش آمد و در دل من جای کرد فرمود تا گردن زدند دختر را
بمن داد گفتم مثل تو فرمان بردار شیخ را ندیدم گفت ما چگونه مطیع او
نباشیم که چون او از خانه بجمیع اجنه اقصای عالم نظر میکند از هیبت
او همه در فرار میشوند و چون حق تعالی اقامت قطبت میکند او را تمکن
میگرداند بر جن و انس و جبلی آنحضرت را بجهت آن گویند که اصل آن
غوث آفاق از ولایت جیل است و ولادت با سعادت آن نیز در انجا

در انجا واقع شده وآن ملکی است در ای طبرستان که انرا جیلان وگیلان
وگیل نیز گویند و بعضی گفته اند جیل موضعی است بر کنار دجله یکروزه راه از
بغداد بطرف واسط و نیز موضعی است جبل نام نزدیک مداین بحسب نسبت
این دو موضع هم گیلی وگیلانی وجیلانی میگویند اما جماعه که نسبت آنحضرت
باین دو موضع کرده اند صاحب روضه النواظر که از اکابر وقت بودند
وقول ایشان سند است نوشته اند که قول انها غلط است وگفته اند
میتواند بود که آنحضرت در بموضع چند روز اقامت نموده باشند چنانچه
در برج عجمی اما اصل آنحضرت از ولایت گیلانست وصاحب معجم البلدان
آنحضرت را بموضع بشتیز که از مضافات ولایت گیلان است نسبت کرده
نسبت ارادت آنحضرت بدانکه ترتیب حضرت غوث الثقلین بواسطه
از روحانیت حضرت رسالت پناه محمدی صلعم است و بر خرقه آنحضرت
شیخ ابو سعید مخزومی واز شیخ ابو سعید اسامی که بالا بترتیب مذکور شده
نسبت خرقه بشیخ معروف کرخی رسیده بحضرت امام رضا رضی الله
عنه میرسد واز انجا از ابای کرام حضرت گذشته بسید انام صلعم میرسد
وبر صحبت آنحضرت شیخ حماد دباس اند رحمه الله وباخضر علیه السلام

بسیار صحبت داشته اند و حنبلی مذهب بوده اند و فتوی بر مذهب
امام شافعی و امام احمد حنبل میداده اند شیخ بقای بن بطو گفته اند
روزی حضرت غوث اعظم بزیارت قبر امام احمد حنبل رفتند پس دیدم
که امام از قبر خود بیرون آمده و آنحضرت را در کنار گرفت و گفت ای
شیخ عبدالقادر محتاجم من تو در علم شریعت و علم حقیقت و علم طریقت
کنیت والده مکرمه معظمه آنحضرت ام الخیر و لقب و نام امنه الجبار فاطمه
بنت شیخ عبدالله صومعی است که از کبار مشایخ گیلان و مقتدای اولیای
زمان و مستجاب الدعوات بوده اند حضرت مولانا عبدالرحمن جامی
نوشته اند که شیخ عبدالله صومعی از زهاد بوده و مراورا احوال
عالی و کرامات ظاهر بوده وقتیکه در غضب شدی حق سبحانه و تعالی از برای
وی زود انتقام کشیدی و هر چه خواستی خدای تعالی چنان کردی و پیش
که پیش از وقوع آن خبر کردی چنان واقع شدی و والده ماجده
حضرت غوث الثقلین را بهره وافر بوده از خیر و صلاح شیخ عبدالرزاق
ولد حضرت غوث اعظم فرمودند وقتی که غوث صمدانی از صلب شریف
پدر برحم لطیف مادر حلول نمودند والده مکرمه معظمه ایشان در سن نصیحت

شصت سالگی که زمان بابس ست بوده اند و این کرامات آنحضرت
است والده آنحضرت از کبار نساء عارفات صالحات و اصلات
و صاحب مکاشفات بوده اند و ولادت با سعادت غوث اعظم
در جیلان اول شب ماه رمضان سال چهار صد و هفتاد و بقولی
هفتاد و یک هجری بوده والده آنحضرت فرموده اند که چون فرزندم عبد
القادر متولد شد هرگز در ماه رمضان روز پستان نگرفت و شیر نخورد
یکبار هلال رمضان بجهت ابر پوشیده شده بود مردم از من پرسیدند
گفتم فرزندم امروز شیر نخورده است آخر معلوم شد که آنروز از ماه
رمضان بوده است و آنحضرت فرمودند که در اوایل جوانی چون بشهر
من بجواب کرم شدی آوازی می شنیدم که ای عبد القادر ترا برای
خواب نیافریدم و چون بمکتب میرسیدم آواز ملایکه میشنیدم که می گفتند
برخیزید و جای دهید دلی خدا ئیرا و آنحضرت هژده ساله بودند که از
جیلان ببغداد آمدند و در سال چهار صد و هشتاد و هشت به بغداد
رسیده به تحصیل علوم مشغول گشتند اول بقرات قران بعد ازین بفقه
و حدیث و دیگر علوم دینی و در اندک زمانی بر اقران خود فایق شده

و از همه ممتاز گشتند و در همین سفر اول شصت کس از قطاع الطریق بر دست
آنحضرت توبه کرده مرید شدند و در سال پانصد و بیست و یک بفرموده پیغمبر
و حضرت علی کرم الله وجهه که آب دهن مبارک در دهن آنحضرت انداخت
بر منبر برآمده بمجلس وعظ نهادند و تا چهل سال در جمیع علوم دینی تکلم می
فرمودند وقت وعظ میفرمودند که ای اهل آسمان و زمین بیائید و بشنوید سخن
مرا و از من چیزی بیاموزید که نایب و وارث پیغمبرم صلعم در زمین و در این
مجلس خلعتها عطا میشود و حق تعالی بر دلمن تجلی میکند و قریب هفتاد
هزار نفر در مجلس وعظ آنحضرت حاضر می شدند و چهار صد نفر کلام
آنحضرت را می نوشتند و هر گاه مجلس میشد از اثر آن کلام حقیقت
انتظام وجد و ذوق دو سه کس می مردند و شیخ ابو سعید قیلوی رحمه الله
گفته اند که در مجلس شیخ عبد القادر بارها پیغمبر صلعم و پیغمبران دیگر را صلوات
الله علیهم و ملائکه و اجنبا را صف صف مشاهده میکردم کتاب غنیة الطالبین
و فتوح الغیب تصنیف آنحضرت است حلیه مبارک آنحضرت را در کتب
معتبره چنین نوشته اند نحیف البدن میانه بالا عریض الصدر کشاده
پیشانی گندم گون پیوسته ابرو و آواز آنحضرت بلند بوده و لباس

ولباس بطریق علماء می پوشیدند گاهی طیلسان وگاهی جامه در بر میکردند
که قیمت یک گز آن بیک دینار بود و یک جبه زیاده میفرمودند که نمی پوشم تا
نمی پوشانند و نمیخورم تا نمیخورانند و نمیگویم تا نمیگویانند و اگر کسی هدیه بخدمت
آنحضرت می آورد قبول می نمودند اما غیر از سلاطین و همان لحظه بحاضران
مجلس قسمت می فرمودند روزی امام المستنجد بالله خلیفه بغداد بخدمت
آنحضرت آمد و ده بدره زر پیش نهاد فرمودند حاجت نیست الحاح بسیار
نمود آنحضرت یک بدره را بدست راست و یکی را بدست چپ برداشته
باهم بشپلیدند ازان خون روان شد فرمودند ای ابو المظفر از خدا
شرم نداری که خونهای مردم میخوری و بر خود کرد میکنی و بدان با من برابر
می شوی در حال خلیفه بیهوش شد فرمودند بعزت معبود اگر حرمت
اتصال او به پیغمبر صلعم نبودی میگذاشتم که آن خون تا خانه او برفتی
وحضرت غوث اعظم هرگز بهیچ یکی از خلفا و صاحب حشمتی نرفته اند
و بر بساط آنها نه نشسته اند و بجهت ایشان تعظیم نفرموده اند و چون خلیفه
بخانه آنحضرت آمدی اندرون میرفتند و باز می آمدند تا قیام از برای او نباشد
در تکلم بخلیفه مبالغه بسیار می نمودند و خلیفه دست می بوسید و باداب

می نشست دمی گفت هر چه شیخ فرماید بسر و چشم ما و چون رقم می نوشتند باین
طریق که عبد القادر بتو چنین میفرماید و فرمان او بر تو نافذ است و حکم او
مر ترا سودمند و بر تو حجت چون رقم بر خلیفه رسیدی بوسیدی و بر سر
گذاشتی گویند که هیچکس خوش خلق و شرمگین و کریم و مهربان تر از آنحضرت نبوده
چنانچه هر یکی از همنشینان آنحضرت گمان بردی که از و نزد آنحضرت عزیز تر
نیست و هیچگاه جواب سایل را رد نفرمودی و هر بیماری که اطبا از علاج او
عاجز می آمدند او را بخدمت آنحضرت می آوردند و بمجرد رسیدن دست
مبارک شفا می یافت نقلست که در دی بخانه آنحضرت در آمد نا بینا شد
و هیچ نتوانست برد درین اثنا خضر علیه السلام در رسید و گفت یا ولی الله
یکی از ابدال فوت شده بهر که حکم فرمایند بجای او نصب کرده شود فرمودند
که در خانه ما شخصی شکستگی افتاده است برود او را بیرون آرد بجای آن
ابدال نصب کن خضر علیه السلام او را از آن خانه پیش آن یگانه عصر آورد
و بیک نظر کیمیا اثر آنحضرت بینا گردید بمرتبه ابدالیت رسید چون در آن
بقعه شریف بغیر از معرفت و محبت الهی چیزی دیگر نبود پس در حقیقت
آن شخص بدزدی این متاع آمده بود ازین بود که آنحضرت او را بمطلب

بمطلب رسانیده اند و محروم نساخته اند و بمرتبه ابدالیت فایز گردانیدند گویند که
غزل نصب اقطاب و ابدال و اوتاد و سلب حال اولیا بدست ایشان بود
هر کرا میخواستند غزل می نموده بجای او دیگری را نصب میفرمودند چنانچه از ابدال
وفات یافته بود کافری را از قسطنطنیه آورده سوی بروت او را گرفته محمد نام
گذاشتند و طاقی مبارک خود را بر سر او نهاده داخل اجماعه نمودند در روزی
یکی از مردان غیب در هوا پرفت چون بر سمت الراس بغداد رسید در دل
گذرانید که در شهر بغداد هیچ مردی نیست حضرت غوث اعظم دریافته حال او را سلب
نمودند و آن جوان از هوا بدرگاه انحضرت افتاد و با التماس شیخ علی هیتی از تقصیر
او درگذشتند توبه کرد باز در هوا پرواز نموده پرفت و طریقه انحضرت تمام شرع
بوده و اگر کسی را میدیدند که بر خلاف شرع شریف عمل میکند حال او را سلب
میکردند و میفرمودند که ای مردم اگر ادب شریعت نمی بود هر آئینه خبر میکردم شما را
انچه میخورید و ذخیره میکنید شما پیش من همچو شیشه ایدی مینم انچه در ظاهر و باطن شما
است یکی از اکابر خضر علیه السلام در باب حضرت غوث اعظم سوال نمود فرمود
که حق تعالی هیچ ولی را مقامی نرسانید مگر انکه شیخ را مقامی برتر ازان داد و کاس
محبت خود نچشانید هیچکس را مگر انکه شیخ را بهتر و کوارا تر ازان داد و عطا فرمود

وگفت شیخ عبد القادر فرد اجبالست وغوث وقطب اولیای زمان خویش
وگویند که آن غوث صمدانی روزی در رباط خویش مجلس فرموده بودند وعلما
مشایخ قریب صد تن حاضر بودند از انجمله شیخ علی تیتی بود شیخ بقای بن بطو
وشیخ ابوسعید قیلوی وشیخ ابو النجیب سهروردی عم شیخ شهاب الدین سهروردی
وشیخ جاکیر وقصب اللبان موصلی وشیخ ابو المسعود وشیخ غزاز بطایحی وشیخ
منصور بطایحی وشیخ حماد بن مسلم دباس وخواجه یوسف بن ایوب همدانی
که سیر سلسله خواجگان نقشبندانند وشیخ عقیل بن مسخی وشیخ ابو نجراو عربی
وشیخ عدی بن مسافر وشیخ علی بن وهب سنجاری وشیخ موسی بن یامین
زولی وشیخ احمد بن ابو الحسن رفاعی وشیخ عبد الرحمن طفسونجی وشیخ
علی سطرباد وشیخ ماجد کردی وشیخ ابو محمد قاسم بن عبد منصور بصری وشیخ
ابو عمرو عثمان بن مرزوق وشیخ شوید سنجاری وشیخ حیات بن قیس حرانی
وشیخ سرسلان دمشقی وشیخ عبد الکریم الاکبر المعمر وشیخ ابو العباس الجوسقی
الصرصری وشیخ ابو حکیم ابراهیم بن دینار وشیخ مکارم اکبری وشیخ صدقه
بغدادی وشیخ محسن دوری مرتعش وشیخ ضیاء الدین ابراهیم بن ابی عبد الله
بن علی جوبنی وشیخ ابو عبد الله وشیخ ابو بکر الحمامی الزین وشیخ جمیل وشیخ

وشیخ ابو محمد عبد الحق حریمی وشیخ ابو عمر الکیمامی وشیخ ابو حفص عمر بن ابی
النصر الغزال وشیخ سلطان الکمال محمد بن درمانی القزوینی وشیخ ابو العباس
احمد یمانی وشیخ ابو العباس احمد بن العربی وشیخ ابو عبد الله محمد المعروف
الخاص وشیخ ابو عمرو عثمان بن احمد شوکی کہ از رجال الغیب بود ندسیاه
وشیخ سلطان بن احمد المزین وشیخ ابو بکر بن عبد الحمید شیبانی وشیخ
ابو العباس احمد بن الاستاد وشیخ ابو محمد احمد بن عیسی المعروف بالکوسج
وشیخ مبارک بن علی الحلی وشیخ ابو البرکات بن معدان العراقی وشیخ
عبد القادر بن حسن بغدادی وشیخ ابو السعود احمد بن ابی بکر عطار وشیخ
ابو عبد الله محمد الاوانی وشیخ ابو العسلی وشیخ شهاب الدین سهروردی
وشیخ ابو القاسم عمر بن مسعود الزاز وشیخ ابو المنار محمود بن عثمان
البقال وشیخ عباد البواب وشیخ عبد الرحیم قنادی مغربی وشیخ ابو عمرو
عثمان بن مروزه وشیخ مکارم نهر خالصی وشیخ خلیفه بن موسی نهر
ملکی وشیخ ابو الحسن جوسقی وشیخ عبد الله قرشی وشیخ ابو البرکات
بن صحراوی وشیخ ابو الحق ابراهیم بن علی اغلب وشیخ غوث
رضی الله عنهم اجمعین وغیرایشان نیز جمعے از مشایخ کبار در انجا بودند

وانحضرت بالای منبر سخن میگفت در اثنای سخن فرمودند قدمی هذه علی رقبة کل
ولی الله شیخ علی هیتی بر منبر برآمده و قدم مبارک آنحضرت را گرفته بر گردن
نهاد و بزیر در میان آنحضرت درآمد و سایر اولیا کردنها در پیش داشتند شیخ
ابو سعید فیلوی گفته اند که چون حضرت شیخ عبد القادر فرمود که قدمی هذه
علی رقبة کل ولی الله حضرت حق سبحانه و تعالی بر دل آنحضرت تجلی کرد و رسول
صلعم بر دست طایفه از ملایکه مقربین بحضرت اولیای متقدمین و متاخرین که در انحال
حاضر بودند احیا با جساد خود و اموات با رواح خود خلعتی در آنحضرت پوشانیدند
و ملایکه در حال الغیب مجلس آنحضرت را در میان گرفته بودند و صفها در هوا
ایستاده و بر روی زمین هیچ ولی نماند مگر که گردن خود را پست کرد و کوتاه
که یک کس از عجم تواضع نکرد حال و بر اسلوب نمودند و ظاهر است که این قسم
دعوی از کمال عنایت بی نهایت الهی و فرزندی و حمایت حضرت رسالت
پناه صلعم که همه اولیا و الله تواضع نمودند و فرمان ایشان را قبول کردند
و هیچ ولی با تمام نرسیده ذالک فضل الله یوتیه من یشاء و الله ذو الفضل
العظیم ۱۲ و در اوایل حال آن غوث اعظم بعضی از مشایخ گفته اند که این جوان
عجمی را قدمی است که بر گردن جمیع اولیا الله خواهد بود و از مشایخ کبار اکثری

اکثری صد سال پیشتر نیز از احوال انحضرت خبر داده بودند چنانچه شیخ ابوبکر
بن سرار البطائحی قدس الله سره که از کبار متقدمان مشایخ عراقند و صاحب
کرامات ظاهره و مقامات فاخره بوده اند در خواب مرید حضرت صدیق
اکبر شده بیواسطه خرقه از حضرت صدیق رضی الله گرفته اند و فرموده اند که
از حق سبحانه و تعالی عهد گرفتم که جسدی که در روضهٔ من در آید آتش آنرا
نسوزد و قبر ایشان در بطائح است و کوشک یاماهی که از نزدیک قبر ایشان
می برودند هرگز نخفته نمی شد شنیده اند که او تا دو عراق هفت کس اند معروف کرخی
و امام حنبل و بشر حافی و منصور بن عمار و جنید بغدادی و سهیل
بن عبد الله تستری و شیخ عبد القادر جیلانی قدس اسرارهم از ایشان
پرسیدند که شیخ عبد القادر کیست فرمودند عجمی است شریف که در بغداد
خواهد بود ظهور او در قرن پنجم است و شیخ ابو محمد البشتکی که مرید شیخ ابوبکر
بطائحی و از اعیان مشایخ عراق و صاحب خوارق بلند و مقامات
ارجمند بوده اند و قبر ایشان در حدادیه است که از دیههای بطائح است
می فرمودند که شیخ عبد القادر کسی است که اقتدا کرده شود بافعال او و اقوال
او و حق تعالی جمع و کثیر را ببرکت او بمرتبهای عالی رساند و مباهات کند

روز قیامت با متهای سابق و حضرت غوث الثقلین میفرمودند که هر ولی
بر قدم نبی میباشد و من بر قدم جد خودم صلعم و بر قدمی که جد من برداشت
و من برانجا نهادم نگر در قدم بنوت که راه نیست دران غیر نبی را و این اشارت
بر کمال مرتبه ولایت و متابعت و پیروی آنسرور است صلعم نقلست از شیخ
شریف بن خضر حسن موصلی که گفت شنیدم از پدر خود که می گفت سیزده
سال خدمت حضرت شیخ عبد القادر رضی الله عنه کردم هرگز ندیدم که
نکس بر ایشان نشسته باشد یا خلط و خوی بیرون انداخته باشند
جمیع مشایخ وقت را ارادت با نحضرت بوده و امام یافعی گفته اند
که اکثری از مشایخ زمین بحضرت غوث اعظم نسبت درست کرده اند خواجه
معین الدین چشتی و شیخ شهاب الدین سهروردی قدس سرهما
بملازمت انحضرت رسیده فیض و جمعیت باطن حاصل نموده اند نقل است
که پیش شیخ عقیل ذکر کردند که جوان عجمی عبد القادر نام در بغداد شهره
شده است فرمودند او در آسمان مشهورتر است از انکه در زمین از شیخ
ابو سعید مغربی که از اجله مشایخ مغرب بوده اند بعضی از اصحاب
گفتند به بغداد میرویم فرمودند چون بانجا برسید زنهار که ترک ملازمت شیخ

شیخ عبد القادر نه نماید بخدا سوگند که در تمام عجم مثل او آفریده نشده
و در عراق مثل او دیده نشده و مشرق زمین مباهات میکند با و بر مغرب
و علم و کمال او برتر است از علم و کمالات اولیای دیگر و چون ایشانرا
به بیند سلام من برسانید و بگویید که مرا فراموش نکند گویند که آنحضرت
فرموده اند که بیست و پنج سال در بیابانهای بقدم تجرید در سیاحت بودم
و چهل سال بوضوی عشا نماز بامداد گذارده ام و پانزده سال بعد
از ادای نماز عشا بیکپای ایستاده ختم قرآن میکردم تا سحر شبی نفس
من آرزوی خواب کرد و گفت چه شود اگر یک ساعتی بخسپی گفتم
او نشینم و همانجا بیکپای ایستاده ختم قرآن کردم و خواب بصورتی
پیش من متشکل شده می آمد و من بغضب بانگ بروی میزدم دفع
میشد و بیفزودند چهل چهل روز روزه میداشتم در بیابان عراق یازده
سال در برج عجمی اقامت میکردم و بسبب اقامت من آنرا برج عجمی
میگویند نقلست از شیخ عبد الرزاق فرزند آنحضرت که غوث اعظم
میفرموده اند که مرا بدست کاغذی داده شد بمقدار درازی انتهای
نظر و بدم که نام اصحاب و مریدان من که تا قیام قیامت نسبت خود

بمن درست خواهند کرد در انجا ثبت نموده اند و حکم شد که اینهمه را بمو
بخشیدیم نقلست که انحضرت میفرمودند که قسم بعزت و جلالت او که
قدم برندارم از پیش پروردگار خود تا روان نکند مریدان مرا با من بسوی
بهشت و انحضرت فرموده اند که اگر مرید من در مشرق باشد و من در
مغرب باشم دیر نه شود عورت او را بر آئینه بپوشم از مغرب در مشرق
او را نقلست از شیخ عمران که وقتی با انحضرت عرض کردم که اگر شخصی
خود را مرید حضرت بگوید و دست بیعت بشما نداده باشد و خرقه از شما
نپوشیده باشد ما او را از اصحاب حضرت شماریم یا نه فرمودند بلی
هر که خود را بمن نسبت کند قبول کند او را حضرت حق سبحانه و تعالی
در بیامرزد گناهان او را و او از جمله اصحاب من است نقلست که شیخ
عمر بزار که انحضرت می فرمودند که نگرید حسین بن منصور حلاج دستی بود
در زمان او که دستگیری او کند اگر من می بودم دستگیری او
میکردم هر کسیکه از مریدان من باشد و بلغزد مرکب او را تا قیام قیامت
دستگیری کنم بشارت باد بر کسانیکه پیرایشان شیخ عبد القادر و امام
ایشان ابو حنیفه و پیغمبر ایشان محمد الرسول الله صلعم و خوشحال

حال آن سعادتمندان و نیک بختانی که باین سعادت عظمی مشرف
شده اند و درین درگاه نسبت ارادت و بندگی را درست کرده اند
امید که این فقیر نیز از کمترین بندگان و نیازمندان این درگاه است
بتوجه آنحضرت بدست گیر در دنیا و آخرت نجات یابد و داخل سنسوبان
آن درگاه و ان جاه باشد نقلست که آنحضرت میفرموده اند هر مسلمانی
که بر مدرسه من گذشته است یا ردی مرا دیده است عذاب گور و قیامت
از و تخفیف کرده شود راوی گوید که مردی از همدان بر آنحضرت آمد و گفت
پدر من وفات یافته است او را در خواب دیدم گفت مرا در گور عذاب
میکنند بحرمت شیخ عبد القادر بر رو و التماس دعا کن شیخ گفت
او وقتی بمدرسه من گذشته است گفت آری شیخ ساکت شدند
روز دیگر آمد و بیامد و گفت پدر خود را در خواب دیدم بغایت خوش
و خورم و خلعت سبزی در بر پوشیده بگفت که عذاب از من برداشتند
و این خلعت ببرکت شیخ عبد القادر بمن دادند برتو باد که همیشه در
خدمت حضرت شیخ باشی سعادتمند چشمیکه آن جمال را دیده باشد
و دولتمند آن گوش که آن آواز شنیده باشد و طابع منه شخصی

که بر آن مدرسه گذشته باشد شیخ علی بن هیتی گفته که هیچ خرقه
را با برکت تر و هیچ طائفه را سرفراز خرقه و طائفه شیخ عبد القادر
ندیده ام و هیچ روز را مبارک تر از آن روز که آنجمال را میدیدم ندیدم
یکی از اهل یمن گوید که عزیمت اسلام کردم و در خاطر داشتم که پیش
بهترین اهل یمن این سعادت مشرف کردم و در خواب دیدم که حضرت
عیسی علیه السلام می فرمودند که بغداد برو و بر دست شیخ عبد القادر
اسلام آر که بهترین اهل زمین است و شیخ ابو عمرو بن سرزوق
گفته اند شیخ عبد القادر شیخ و امام ماست هر که درین زمان براه
الهی میرود و حالی با مقامی با و میدهند پس شیخ عبد القادر امام
اوست و حق تعالی عهد گرفته است از اولیای وقت که امر او را
قبول کنند هر فیضی که از رسول صلعم باصحاب میرسید و درین زمان از
شیخ عبد القادر با ولیای وقت میرسد و بمراتب جمیع اولیا الله
اطلاع دارد و هیچکس را بر مرتبه شیخ اطلاع نیست و در ربقه هیچ یکی
را بجز خدا و رسول بر دستی نیست و آنحضرت میفرمودند که میخواستم
در صحراها تنها باشم لیکن حق سبحانه و تعالی نفع خلق را بمن باز

باز بسته است و تا حال صد هزار کس بردست من توبه کرده نقلست
از شیخ ابو محمد محلی که گفته اند روزی در بغداد بزیارت حضرت شیخ
عبد القادر رضی الله در آمدم و مدتی در خدمت ایشان ماندم چون
عزیمت مراجعت مصر کردم از انجهت دستوری خواستم مرا وصیت
کردند که از هیچ کس چیزی نخواهی و انگشت مبارک خود را در دهن من
انداختند و فرمودند که این را ببک و باز گرد همچنان کردم از بغداد
تا بمصر باب و طعام احتیاج نشد و قوت در زیادتی بود نقلست که
از شیخ ابو المظفر اسمعیل که وقتی شیخ علی بن هیتی بیمار شد و حضرت
غوث اعظم بعیادت شیخ رفتند و در انموضع دو درخت خرمای خشک
شده بود و از مدت چهار سال اصلا بار در نمی شد پس غوث الثقلین
در زیر یک درخت وضو ساختند و در زیر درخت دیگر دو رکعت نماز
گذاردند و همدران هفته هر دو درخت سبز شدند و بار گرفتند نقلست
که وقتی شخصی بخدمت القبله حاجات آمد و گفت که عورت من
حامله است و مرا آرزوی پسر است فرمودند خواهد شد چون وضع
حمل شد زن آخر دراد دختر بزاد و آنرا برداشته بخدمت آنحضرت

آورد و گفت که این دختر است فرمودند در خانه درآی و این را به هیچ
به بین که چه میشود چون بموجب فرموده عمل کرد همان لحظه آن دختر پسر شد
نقلست از شیخ ابو السعود که حضرت غوث صمدانی میفرمودند که آفتاب
و ماهتاب بر من آیند تا بر من سلام نکنند و سال و ماه و هفته و روز
بر من آیده سلام میگویند و آنچه از خیر و شر در ایشان مقدر شده
خبر میدهند و شیخ سیف الدین عبد الوهاب ولد غوث اعظم فرموده اند
که هیچ ماهی از ماهها نبودی مگر که پیش ازان که نوشدی بیامدی
پیش والد من اگر چنانچه در آن ماه بدی و سختی مقدر شده بودی
در صورتی ناخوش آمدی و اگر نعمت و خیر مقدر شده بودی بصورت
نیکو بیامدی آخر روز جمعه سلخ جمادی الاخری سال پانصد و شصت
جمعی از مشایخ در صحبت آنحضرت نشسته بودند که جوانی خوب روی
درآمد و گفت السلام علیک یا ولی الله من ماه رجبم آمده ام تا مرا
نهنیت گویم و در من هیچ بدی و سختی مقدر نشده است درآن ماه رجب
هیچ ندیدند مردم مگر خیر و نیکوئی چون روز یکشنبه سلخ رجب شخصی کریه
المنظر آمد و گفت السلام علیک یا ولی الله من شهر شعبانم آمده ام

آمده ام که ترا اینست گویم مقدر شده است در سن موت رفتن
خلق در بغداد و کرانی در حجاز و قتل و کشش در خراسان چون ماه
شعبان آمد هر چه هر جا گفته بود واقع شد و آنحضرت در ماه رمضان
چند روز بیمار شدند روز دوشنبه بیست و نهم رمضان جمعی از مشایخ
پیش آنحضرت حاضر بودند چون شیخ علی تبی و شیخ نجیب الدین
سهروردی و غیرهما با بهاء و وقار تمام در آمد و گفت السلام علیک
یا ولی الله من ماه رمضانم آمده ام که عذار کنم از آنچه بر تو مقدر شده
بود و من وداع کنم ترا که این آخر اجتماع منست با تو پس بازگشت
و آنحضرت در ربیع الآخر سال دوم برحمت حق پیوستند در رمضان
دیگر دریافتند وفات آنحضرت بعد از نماز عشا شب شنبه هشتم
یا نهم ماه ربیع الآخر سال پانصد و شصت و یک هجری رویداده و بعضی
یازدهم ربیع الآخر گفته اند و بقولی سیزدهم و بقولی هفدهم ماه مذکور
بوده اما اصح قول نهم ماه است و مدت عمر شریف آنحضرت
بقول اول سال ولادت نود سال هفت ماه و نه روز است و
بقول ثانی هشتاد و نه سال و هفت ماه و نه روز بوده و عرس

آنحضرت در هندوستان یازدهم و بعضی هفدهم میکنند اما در بغداد
هفدهم است و این فقیر عرس راشب نهم میکند که صحیح ترین اقوال
قول نهم است آورده اند روز وفات آنحضرت اکثر از مشایخ حاضر بودند
شیخ عبدالوهاب ولد آنحضرت طلب وصیت نمودند فرمودند که
علیک بتقوی الله و طاعته یعنی لازم گیر پرهیزگاری را که خالص از برای
خدا تعالی باشد و لازم گیر طاعت او را ولا تخف احدا ولا ترج
یعنی بهم و امید بغیر از حق تعالی از هیچکس مدار و کل الحوایج الیه
و اطلبوه منه و بسیار همه حاجت ها را بحق تعالی و بطلب حاجت ها
را از و لائق باحدٍ سوی الیه و اعتماد مکن بهیچکس مگر بخدای
خذ التوحید التوحید جماع الکل یعنی لازم گیر توحید را و تکرار برای
تاکید است که بر توحید اجتماع کل است و جمیع مشایخ و سادات
این قوم را بر توحید اتفاق است و بعد ازان با ولاد امجاد خود که
در گرد آنحضرت نشسته بودند میفرمودند برخیزید و جای دهید
و ادب ایشان بجا آرید که ایشان رحمت عظیم در کنار است و جای تنگ
مدارید بر ایشان و میفرمودند علیک السلام و رحمة الله و یک شبانه روز

روز این کلمات بسیار مبفر مودند انا لا ابالی بشی ولا یملک الموت
یعنی من از هیچ چیز باک ندارم و از ملک الموت هم باک ندارم قبر انحضرت
در مدرسه باب الازخ واقع شده که در شهر بغداد است و شیخ ابو سعید
مخزومی در حیات خود انحضرت داده بودند برار و تبرک و حق سبحانه
و تعالی چنانچه انحضرت را در ایام حیات بر تمام عالم تصرف داده بود بعد
از وفات در قبر نیز همان تصرف داده است چنانچه امام عبد الله یافعی
رحمه الله گفته اند کسی که صاحب حال باشد و در بغداد داخل شود و زیارت
محبوب سبحانی شاه عبد القادر گیلانی رضی الله عنه نکند حال او سلب
شود نقلست از شیخ عبد الوهاب و شیخ عبد الرزاق رحمها الله که روزی
حضرت والد بزرگوار در مدرسه باب الازخ شیر تناول میکردند شیر
خوردن ترک دادند و تا دیری غایب بودند بعد ازان فرمودند
فتح شد بر دل من بهفتاد در از درهای لدنی که وسعت هر دری برابر بوسعت
آسمان و زمین است و روزی فرمودند که شرق و غرب و بحر و بر
و جبل بر ما تسلیم کردند و هیچ ولی نماند که در انوقت بمن تسلیم نکرد شیخ
عمر بزار رحمه الله گفته اند که غوث اعظم فرمودند هر که در کربتی بمن استغاثت

کند دور کردانم آن کربت را ازو و هر که در شدتی بنام من ندا کند خلاصی
بخشم اورا ازان شدت شیخ ابو عمرو صبریقی و شیخ ابو محمد عبد الحق
گفته اند که وقتی روز سه شنبه سوم ماه صفر در خدمت حضرت غوث
الثقلین در مدرسه بودیم پس انحضرت برخاسته وضو کردند و دو رکعت
نماز گذاردند چون از نماز فارغ شدند نعره بلند با هیبت برآورده یکی
از نعلین چوبی که در پای مبارک انحضرت بود در هوا انداختند و آن
از نظر غایب شد و بعد ازان نعلین دیگر در هوا بیندا ختند آن نیز از نظر ناپدید
و انحضرت بنشستند هیچکس را مجال آن نشد که ازیمعنی سوال کند بعد از
بیست و سه روز قافله از بلاد عجم بیامد و گفتند ما را نذریست برای
حضرت شیخ غوث اعظم فرمودند بستانید ایشان یکمن حریر و جامها
از خز و مقداری زر و نعلین انحضرت را آورده بنهادند غوث اعظم
فرمودند این نعلین را از کجا یافتید گفتند روز سه شنبه سوم ماه
صفر در راه بودیم ناگاه راه زنان بیرون آمدند و قافله ما را غارت
کردند و بعضی را بکشتند و تمام اموال را برده در یک وادی فرود آمدند
و قسمت میکردند ما گفتیم حضرت شیخ عبد القادر را در نیوقت یاد آریم

آریم در حال برای حضرت شیخ نذر کردیم و در همین اثنا دو نعره عظیم
شنیدیم که هیبت آن تمام وادی را در گرفت و دیدیم راه زنان
سخت مضطرب و عاجز بر ما آمدند گمان بردیم که مگر طائفه دیگر از راه
زنان بر ایشان تاخته‌اند ما را گفتند بیائید و مال خود را گرد آورید و
بپوشید که بر ما چه مصیبت رسیده است رفتیم و دیدیم که هر دو سردار
ایشان مرده افتاده است و این نعلین با آب تر نزدیک ایشانست
پس مالهای ما را بما باز دادند و گفتند این واقعه بزرگست نقلست که
بخدمت حضرت غوث اعظم آمد و گفت مرا زوجه ایست که او را صرع
می آید و جمیع افسون گران در کار او درمانده اند حضرت قطب ربانی
فرمودند اگر بار دیگر بیاید در گوش او بگوی که ای جانس شیخ عبد
القادر مقیم است ببغداد و مبغرمائید که تو باز نیائی و اگر آمدی هلاک
کنم زادی گوید بغیر سوده حضرت شیخ عمل ننمودم دیگر زوجه من هرگز
مصروع نگشت امام عبد الله یافعی گویند که بعد ازان هیچکس در بغداد
مصروع نشد و بعد از وفات آنحضرت مصروع میشدند روزی
عجوزه بخدمت غوث اعظم آمد و پسر خود را همراه آورد و گفت دل

فرزند خود را تعلق بسیاری می بینم بانحضرت و من ذره ویرا از حق خود
بری گردانیدم از برای خدا یتعالی انحضرت او را قبول کردند و بمجاهده
وریاضت امر فرمودند بعد از چند روز آن عجوزه پیش فرزند آمد دید که نان
جو میخورد زرد و لاغر شده از کم خواری و بیداری از انجا پیش حضرت
غوث اعظم رفت طبقی دید بر آن استخوانهای مرغی که انحضرت تناول
فرموده بودند نهاده عجوزه بانحضرت گفت یا سید ای تو گوشت مرغ
میخوری و پسر من نان جو غوث اعظم دست خود را بر استخوانها نهاده

فرمودند قومی باذن الذی یحیی العظام وهی رمیم آن مرغ زنده شد
وبانگ کردن اغاز کرد غوث اعظم بآن عجوزه گفتند وقتی فرزند تو
همچنین شود هر چه خواهد کو بخورد باید دانست که مرتبه آن آفتاب شریعت
ومقتدای طریقت محبوب سبحانی برتر از انست که در تحریر و تقریر
هزار همچو من فقیر عاجز در آید و انچه در اینجا نوشته شده از هزار یکیست
واز بسیار اندکی و بجهت دانستن کمال انحضرت همین یک سخن بس است
که ایشان سردار طائفه اند که خدا یتعالی انها را دوست میدارد جناب
نقلست از شیخ جمال العارفین ابو محمد بن عبد الله بصری که وقتی با خضر

با خضر علیه السلام ملاقات نمودم گفتم حکایت عجیبی که ترا با اولیای حق
گذشته باشد بگوی گفت وقتی در کنار بحر محیط میگذشتم و انجا جای
آدمی و غیر نبود ناگاه دیدم مردی کلیم پیچیده خفته است در خاطر من
گذشت که ولی خدا است او را گفتم برخیز و بندگی کن گفت ای ابو العباس
برو و نفس خود را مشغول دار گفتم مرا چگونه شناسی گفت تو خضر هستی
یا نه آنا بکوکه من کیستم مناجات کردم یارب من نقیب اولیایم و این
را نشناسم ندائی شنیدم که ای ابو العباس تو نقیب اولیا هستی و لیکن
کسانیکه ایشان مرا دوست میدارند و این از ان طائفه است که من
ایشانرا دوست میدارم آنمرد روی بمن کرد و گفت ای ابو العباس
شنیدی گفتم آری مرا دعا کن گفت از تو دعا میخواهم گفتم چاره
نیست گفت وفرک الله نصیبک سنه گفتم زیاده کن در حال از
نظر من غایب شد و هیچ ولی را ممکن نبود که از نظر من غایب شود
و از انجا پیش رفتم بر تودهٔ ریگی که بغایت بلند بود بالای آن نور
دیدم که چشم را خیره میکرد دیدم انجا عورتی کلیمی نو پیچیده خفته
است شبیه بکلیم آنمرد خواستم که بیای بیدار سازم ندا شنیدم که یا با

باش با انگسانیکه ما اینجا نرا دوست میداریم پس ساعتی نشستم تا بیدار شد
گفت الحمد لله الذی احیانی بعد ما اماتنی والیه النشور والحمد لله الذی
السنتی واد حشنی عن خلقه بعد ازان بمن گفت یا ابو العباس اگر
پیش از منع با دب می بودی بهتر میبود گفتم بالله علیک تو زوجه
آنمرد باشی گفت بلی در اینجا عورتی از ابدال نقل کرده بود حق تعالی
بجهت غسل و تکفین او مرا اینجا آورده چون ازان فارغ شدم اورا
برداشتند و بسوی آسمان بردند گفتم مرا دعا کن گفت انی ابو العباس
دعا از تست گفتم چاره نیست گفت وفرک الله نصیبک سنه گفتم
زیادت کن گفت ملامت نکنی اگر از نظر تو غایب شوم در حال نگاه کردم
اورا ندیدم راوی گوید از خضر علیه السلام پرسیدم مثل این طائفه
احباب را سر قومی باشد که رجوع ایشان بدو بود گفت آری
گفتم در عهد ما کیست گفت شیخ عبد القادر رضی الله عنه واو از افراد
است در باب این فقیر گفته **بیت** عاشق یار خویش چه جایه
جهان ٭ ای خوش آنکس که یار عاشق اوست ٭ و صاحب فتوحات
میگوید که مفردان جماعتی اند که از دایرهٔ قطب خارج اند و خضر علیه السلام

السلام از ایشان بت در رسول با صلعم پس از بعثت از ایشان
بودند و این احوال و کرامات حضرت غوث اعظم که هر قوم گشته از
هزار یکی و از بسیار اندکیست که حضرت مولانا عبد الرحمن جامی از تاریخ
امام عبد الله یافعی در نفحات الانس نوشته اند که کرامات شیخ
عبد القادر رضی الله بیرون از حد و نهایت است و خبر کرده اند مرا
بزرگان ایمه که کرامات حضرت ایشان بتواتر ما نزدیک بتواتر رسیده
و باتفاق ثابت شده که کرامات که از ایشان بظهور رسیده از دیگر
مشایخ ظاهر نشده و اگر انچه از انحضرت در ایام حیات بظهور رسیده
و انچه الحال نیز مشاهده نموده میشود و جمع کند کتاب کلانی میشد
از نجهت بهمین قدر اختصار نمود و خوارقی که از انحضرت ظاهر گردیده
و میگردد در حقیقت معجزه رسول است صلعم چنانچه حضرت ملا عبد الرحمن
جامی قدس سره فرمودند **بیت** از ولی خارقی که مسموع است
معجزه آن نبی متبوع است ؛ اول شبی که این کمترین مریدان
شروع در نوشتن ذکر حضرت پیر دستگیر غوث اعظم نموده در واقعه
خود را ببغداد یافت در گنبد مبارک انحضرت و بطواف حضرت امام

موسی کاظم و حضرت غوث اعظم رضی الله عنهما مشغول و از سعادت
مندی خود باین شرف عظمی مشرف گشت و یقین این فقیر شد که
تحریر این کتاب مقبول گشت الحمد لله علی ذلک ۵

حضرت غوث الثقلین را ده پسر است

اول شیخ سیف الدین عبد الوهاب

قدس سره ایشان بزرگترین فرزندان حضرت غوث اعظم اند و علوم
ظاهری و باطنی از والد بزرگوار خود کسب نموده اند و از جمیع علوم بهره تمام
داشتند و بعد از غوث اعظم در مدرسه الخضرت وعظ میفرمودند
و از فیض صحبت ایشان خلق بهره مند میگشتند نقلست از شیخ
عبد الوهاب که می گفتند وقتی در بلاد عجم مسافر شدم و از انواع
علوم و فنون حکم حاصل کرده ببغداد آمدم و از والد بزرگوار اذن
خواستم که در حضور ایشان وعظ گویم رخصت دادند بالای منبر برآمده
انواع علوم و مواعظ بیان کردم هیچکس را در دل اثر نکرد و آب
از دیده نیامد اهل مجلس از والد درخواست کردند که وعظ فرماید
من فرود آمدم و حضرت ایشان بر منبر برآمده فرمودند که شجاعت

که شجاعت صبر یکساعت است بمجرد استماع اینکلمه از اهل مجلس
فریاد و فغان برخاست من از بیخودی پرسیدم فرمودند تو متکلم هستی
بخود و من متکلم هستم بغیر ولادت ایشان در ماه شعبان سال بانصد
و دوازده بود وفات شب بست و پنجم ماه شوال سال ششصد و سه
هجری بود و قبر ایشان در بغداد است و ایشان را دو پسر بوده
شیخ ابو منصور عبد السلام و شیخ ابو الفتح سلیمان عالم و عامل
و کامل بوده اند رحمهما الله

حضرت شیخ شرف الدین عیسی رحمه الله

کنیت ایشان ابو عبد الرحمن است فرزند حضرت غوث اعظم اند
و جمیع علوم را در خدمت والد ماجد خود کسب نموده بعد ازان
حضرت درس حدیث و فقه و وعظ میفرمودند و کتاب جواهر الاسرار
در علم صوفیه که مشتمل بر حقایق و معارف است تصنیف ایشان است
و حضرت غوث صمدانی کتاب فتوح الغیب را بجهته ایشان تصنیف
کرده اند وفات ایشان در مصر سال پانصد و هفتاد و سه هجری بود

شیخ شمس الدین عبد العزیز رحمه الله

کنیت ایشان ابو بکر است فرزند حضرت غوث اعظم اند و ایشان نیز
کسب علوم ظاهر و باطنی از والد بزرگوار خود نموده اند و بسیاری
از برکت صحبت ایشان فیض حاصل کرده اند و ایشان جانب
سنجار عزیمت نموده همانجا متوطن گشت ؛

حضرت شیخ تاج الدین ابو بکر عبد الرزاق قدس سرہ

کنیت ایشان عبد الرحمن و ابو الفرح است فرزند غوث اعظم اند
و ایشان نیز تحصیل علوم از خدمت والد شریف خود نموده اند و مفتی
عراق بوده اند و ایشانرا در علوم قدرت تمام بوده و رساله جلاء الخاطر
را که ملفوظ والد بزرگوار ایشان است بخط ایشان این مرید با اخلاص دارد
و در ان نوشته اند که حضرت غوث اعظم میفرمودند که طامع خالی است چون
حروف طمع قبر ایشان در بغداد است ؛

حضرت شیخ ابو اسحق ابراهیم قدس الله سرہ

فرزند غوث اعظم اند قدوه اولیا و اکمل اتقیا بوده اند علوم ظاهر
و باطن را از انحضرت بدرجه کمال کسب نموده و خلق بسیاری از فیض
و صحبت ایشان بدرجه کمال رسیده اند تفکر و سکوت بر ایشان

ایشان غالب بوده در زهد و ورع را بر مرتبه کمال داشتند و از حیای
پروردگار خود سی سال سر بالا نکردند و ولادت ایشان در سال
پانصد و بیست و هشت هجری و وفات در ششم ماه شوال سال ششصد
و بیست و سه بود و قبر ایشان نزدیک قبر والد بزرگوار است و از
ایشان منقول است که روزی والدین برای نماز جمعه بیرون آمدند
و من با دو برادر در خدمت ایشان بودم ناگاه دیدم که سه بار خمر را
سلطان می برند و از ایشان بوی بد می آید و سرهنگان همراه اند
حضرت غوث اعظم فرمودند که بایستید آنها ایستادند و دواب را
بتعجیل میراندند آنحضرت فرمودند که بایستید در حال همه فریاد برآوردند
و بر جای بماندند هر چند آن سرهنگان میزدند دواب از جای حرکت
نمیکردند در حال سرهنگان را قولنج گرفت و بر زمین افتادند و
می طپیدند پس همه فریاد برآوردند که ما توبه کردیم فی الحال قولنج
برطرف شد و خمر بسرکه مبدل گشت آنحضرت بمسجد رفتند و این
خبر بسلطان رسید و بخدمت آنحضرت آمده از جمیع محرمات توبه کرد
گویند که روزی شیخ عبد الرزاق مردان غیب را در مجلس والد ماجد

خود در هوا دیده بترسیدند حضرت غوث اعظم فرمودند مردان غیب اند
مترس که تو نیز از نجباء ایشانرا پنج پسر بوده شیخ ابو صالح نصر
شیخ ابو القاسم عبد الرحیم شیخ ابو محمد اسمعیل شیخ ابو المحاسن
فضل الله و شیخ جمال الله که ایشان در صورت با غوث صمدانی
بسیار مشابه بودند و همگی در خدمت عم بزرگوار خود شیخ عبد الوهاب
کسب علوم صوری و معنوی نموده هریک کامل مکمل گشته اند

حضرت شیخ ابو الفضل محمد قدس سره

ولد حضرت غوث اعظم اند و علوم ظاهر و باطن را در خدمت والد بزرگوار
خود کسب نمودند و کامل گشته اند وفات ایشان در بغداد بیست
و پنجم ذیقعده سال ششصد هجری بوده ط

حضرت شیخ ابو عبد الرحمن عبد الله

فرزند حضرت غوث الثقلین اند و اکتساب علوم صوری و معنوی
از خدمت والد بزرگوار خود کرده اند محدث و فقیه گشته اند وفات
ایشان بیست و هفتم ماه صفر سال پانصد و هشتاد و هفت هجری
بوده و قبر در بغداد است ایشانرا دو پسر بود شیخ ابو محمد عبد الرحمن

عبد الرحمن و شیخ ابو محمد عبد القادر که کنیت و نام ایشان موافق جد
بزرگوار است جمیع علوم را از والد ماجد و عم خود شیخ عبد الرزاق کسب
نموده عالم و کامل گشته بودند ۵

حضرت شیخ ابو زکریا یحیی رحمه الله

ولد حضرت قطب ربانی اند و اکتساب علوم فقه و حدیث از والد
بزرگوار خود نموده اند فاضل و کامل گشته اند ولادت ایشان در
ششم ربیع الاول سال پانصد و پنجاه هجری بوده و وفات
در شب برات سال ششصد هجری است و قبر ایشان
در بغداد متصل قبر برادر ایشان شیخ عبد الوهاب است

حضرت شیخ ابو نصر موسی قدس سره

آخرین فرزند حضرت غوث اعظم ایشانند و تحصیل علوم در خدمت
والد شریف خود نموده فقیه و محدث و عارف و کامل گشته بودند
ولادت ایشان در سلخ ربیع الاول سال پانصد و سی و نه بوده
و بدمشق رفته و متوطن شده و در همانجا شب غره جمادی الآخر
سال ششصد و بیزده هجری بوده وفات نموده اند و قبر ایشان

نیز در دمشق است ذکر مریدان بی واسطه و با واسطه غوث اعظم اگرچه
مریدان انحضرت زیاده از انند که در شمار آیند خصوصًا در ولایت
هندوستان که مسلمانان اکثر مریدان این سلسله علیه اند و کافران
نیز معتقد چنانچه متعارف شده که مسلمانان و کافران شب جمعه نذر
انحضرت بفقرا بخش می کنند ۵

حضرت شیخ علی بن هیتی

از کبار مشایخ بطایح اند و مرید شیخ تاج العارفین ابوالوفا و
ایشان مرید شیخ ابو محمد شنبکی و ایشان مرید شیخ ابوبکر بن هوار
و ایشان اویسی صدیق اکبر رضی الله پیوسته در خدمت حضرت
غوث اعظم می بودند و فائدها میگرفتند وقتیکه انحضرت فرمودند

قدمی هذه علی رقبة کل ولی الله اول کسی بالای منبر رفت و
قدم انحضرت را بر گردن خویش نهاد بزیر دامن مبارک درآمده
باین سعادت مشرف شد ایشان بودند گویند روزی غوث اعظم
وعظ میفرمودند و شیخ علی هیتی در برابر انحضرت نشسته بودند شیخ را خواب
گرفت غوث اعظم اهل مجلس را گفتند خاموش باشید آنجنب

از بسفر فرود آمده در پیش شیخ با ادب ایستادند و جانب وی می نگریستند
چون شیخ علی بیدار شد آنحضرت گفتند که رسول صلعم را در خواب
دیدی گفت آری غوث اعظم فرمودند من برای او با ادب ایستاده
بودم بچه چیز وصیت کردند ترا گفت بملازمت تو بعد ازان از شیخ
علی پرسیدند از معنی آنچه غوث اعظم فرمودند که من از برای
آن با ادب ایستاده بودم شیخ گفت آنچه من بخواب میدیدم آن
حضرت به بیداری میدید و حضرت غوث الثقلین ایشانرا بسیار
ستایش میکردند و می فرمودند که هر کس از اولیای الهی از
عالم غیب و شهادت داخل بغداد میشود او مهمان منست و من
مهمان شیخ علی بن هیتی و چون شیخ از زیر آن که محل اقامت
ایشان بود بملازمت حضرت غوث اعظم میرفتند بمریدان
خود می گفتند که غسل کنید و خود نیز غسل میکرد با نها میگفتند
که جزدار باشید و خاطرهای خود را نگاهدارید که پیش سلطان
میرویم و چون بخدمت حضرت غوث اعظم میرسیدند آنحضرت
میفرمودند برای چه ملاحظه میکنید شما از اکابر عراقید شیخ میگفتند

که بادشاه عراق توئی از تو ملاحظه میکنیم و هرگاه امان دهی ایمن
میشویم حضرت غوث اعظم بسفر مودند لاخوف علیکم منقولست
که روزی شیخ به نهر ملک میرفتند دیدند که میان اهل دو دیه بر سر
مرده نزاع است ایشان بر سر آن ایستاده گفتند ای بنده خدا
آنمرد برخواست و چشم کشاده بشیخ گفت چنانچه حاضران شنیدند
که فلان بن فلان مرا کشته و بیفتاد و بمرد و از کرامات شیخ علی
هیتی نقل کرده اند که اگر شیر روبروی شخصی بیاید و او نام
ایشان را بگیرد و برگردد وفات ایشان در سال پانصد و شصت
هجری بوده و مدت عمر صد و بیست سال و قبر در زریران است

حضرت شیخ ابو عمرو صریفینی قدس سرّه

نام ایشان عثمان است و مرید حضرت غوث الثقلین ست گفته
اند که بدایت کار من آن بود که شبی در صریفین روی در آسمان
کرده بپشت افتاده بودم دیدم که در هوا بیخ کبوتر میگذرد و میگفت
سبحان من عنده خزائن کل شی و ما ننزله الا بقدر معلوم
و دیگری میگفت سبحان من اعطی کل شئی خلقه ثم هدی و دیگری

دیگری میگفت سبحان من بعثت الانبیاء حجة علی خلقه وفضل علیهم محمدا
صلی الله وسلم ودیگرے می گفت کل ما فی الدنیا باطل الا ما کان
لله ورسوله ودیگرے می گفت یا اهل الخصلة عن مولاکم فموالی ربکم
رب کریم یعطی الجزیل ویغفر الذنب العظیم ۵ چون اینرا شنیدم بخود
شدم وقتیکه بخود آمدم دوستی دنیا وانچه در دنیا ست از دل من
رفته بود چون بباداد شد با خدایتعالی عهد کردم که خود را تسلیم
شیخے کنم که مرا بحضرت تعالی رهنمائی کند روان شدم ونمی دانستم
که کجا میروم ناگاه پیری نیکو دیدار با هیبت ووقار پیش آمد
وگفت السلام علیک یا عثمان جواب سلام گفتم وسوگند بوے
دادم که تو کیستی که نام مرا دانستی گفت من خضرم پیش شیخ
عبد القادر بودم گفت یا ابو العباس دوش مردی را در صرفین
جذبه رسیده وقبولی یافته واز بالای هفت آسمان ویرا ندا آمده
که مرحبا بک عبدی با خدای خود عهد کرده است که خود را تسلیم
شیخے کند برو وی را پیش من آر پس مرا گفت یا عثمان
برو عادر سیه العارفین وقبلة الواصلین وزین وقت پس

لازم بگیر ملازمت و خدمت و تعظیم و احترام او را من خود حاضر
نشدم مگر که خود را در بغداد دیدم و خضر علیه السلام غایب شد
پیش شیخ عبد القادر در آمدم گفت مرحبا ای عثمان زود باشد
که خدا تعالی ترا مریدے دهد نام وی عبد الغنی بن ثقطه که مرتبه وے
بلند تر باشد از اولیای بسیار و خدا تعالی بوی مفاخرت کند
بر ملائکه بعد ازان طاقیه بر سر من نهاد خوشی و خنکی آن بدماغ
من رسید و از دماغ بدل و ملکوت بر من کشف گشت شنیدم
که عالم دانجه در عالم است تسبیح حق سبحانه و تعالی میگویند با خلاف
لغات نزدیک بود که عقل من زایل گردد و در دست حضرت شیخ
پاره پنبه بود بر من زد عقل برقرار بماند بعد ازان چند ماه در خلوت
نشانده و الله که مرا هیچ امر ظاهری و باطنی واقع نشد پیش از انکه
من بگویم با من بگفت و مرا از چیزها خبر داد که بعد از نسی سال واقع شد
و میان خرقه پوشیدن من از وی و خرقه پوشیدن ابن ثقطه از من
بست و پنجسال شد و ابن ثقطه چنان بود که شیخ فرموده بودند ۵

حضرت شیخ ابو سعید قیلوی قدس سره

از سادات حسنی و کبار مشایخ عراق بودند کرامات و مقامات
عالیه داشتند و خرقه ارادت از حضرت غوث الثقلین شاه عبد القادر
جیلانی رضی الله عنه پوشیده اند و می فرمودند که شیخ
عبد القادر نزدیکترین اهل زمین است بحق تعالی درین
عصر روزی بجهت طهارت می رفتند و ابریقی پر از آب بدست
یکی از مریدان ایشان بود ابریق بیفتاد و بشکست شیخ دست
خود را بران ابریق کشیدند فی الحال چنان بود درست شد و پر آب شد
و ازان آب طهارت کردند وفات ایشان در سال بانصد
و پنجاه و هفت هجری بوده و قبر ایشان در قیلویه است

حضرت شیخ فصیب البان موصلی

کنیت ایشان ابو عبد الله است از مریدان کامل حضرت غوث
الثقلین اند و خوارق و کرامات عجیب از ایشان بسیار ظاهر شده
قاضی موصل را نسبت بایشان انکار تمام بود روزی دید که در یکی
از کوچه های موصل از مقابل وی می آیند با خود گفت این را می باید
گرفت و بحاکم سپرد تا بسیاست برساند ناگاه دید که بصورت

کردی برآمدند چون مقداری پیش آمد بصورت اعرابی برآمدند چون
نزدیکتر شد بصورت یکی از فقها ظاهر شدند چون بقاضی رسیدند
گفتند ای قاضی کدام قصیب البان را بحاکم می بری دست بدار
بکنی از انکار خود توبه کرد و مرید شد پیش حضرت غوث اعظم
گفتند که قصیب البان نماز نمی گذارد فرمودند بگوئید که همیشه سر او بر در
خانه کعبه در سجود است وفات ایشان در سال پانصد
و هفتاد هجری بوده دفتر در موصل است ؛

حضرت شیخ احمد بن مبارک رحمة الله

صاحب کشف و کرامات بود و خادم حضرت قطب ربانی غوث
صمدانی سید محی الدین شاه عبد القادر گیلانی رضی الله عنه دلیل بزرگی
ایشان همین است که سعادت خدمت آنحضرت را دریافته اند گویند
چون حضرت غوث اعظم بجهت وعظ بر کرسی جلوس میفرمودند
ایشان سر قمع خود را برای آنحضرت بران کرسی فرش میکردند و
وفات ایشان در سال پانصد و هفتاد و هجری بوده است

حضرت شیخ صدقه بغداد قدس سره

کنیت ایشان ابو الفرج و نام پدر ایشان حسین ست مقیم بغداد بود و
همیشه در مجلس غوث اعظم حاضر میشدند و استفادی نمودند روزی
شیخ صدقه بر باط حضرت غوث اعظم در آمدند و انحضرت بالای منبر
رفتند و هیچ سخن نگفتند قاری را هم نفرمودند که چیزی بخواند اما مردم
را وجدی عظیم و حالتی قوی فرو گرفت شیخ صدقه با خود گفتند
که غوث اعظم چیزی نگفتند و قاری هیچ نخوانده این وجد از چیست
حضرت غوث اعظم روی بشیخ صدقه کرده فرمودند یا هذا
یکی از مریدان من از بیت المقدس با ینجا بیک کام آمده است و
بردست من توبه کرده امروز حاضران در مهمانی اویند شیخ صدقه
با خود گفتند کسیکه از بیت المقدس بیک کام بغداد آید ویرا از چه
توبه باید کرد و بشیخ چه حاجت دارد انحضرت روی بایشان کرده
فرمودند یا هذا وی توبه میکند از انکه دیگر در هوا نرود حاجت او
بمن آنست که او را بحبت حق سبحانه تعالی راه نمایم وفات
ایشان در سال پانصد و هفتاد و سه هجری بوده

حضرت شیخ بقای بن بطو رحمة الله

صاحب کرامات و مقامات عالیه و در زهد و ورع کامل بوده اند و مرید
شیخ تاج العارفین ابو الوفا اند و دایم در مجلس حضرت غوث الثقلین
حاضر می بودند و فیض می ربودند ایشان گفته اند که روزے در
مجلس غوث اعظم حضرت شیخ عبد القادر حاضر بودم در اثنائے
آنکه در پایه اول منبر وعظ میفرمودند ناگاه قطع سخن کردند ساعتے
خاموش بوده برزمین فرود آمدند و بعد ازان بمنبر بالا رفتند
و بر پایه دوم نشستند پس من مشاهده کردم که پایهٔ اول کشاده شد
چند انکه چشم کار میکرد و فرش از سندس اخضر انداخته در رسول
صلعم با اصحاب بر انجا نشستند و حضرت حق سبحانه و تعالی بر دل شیخ
عبد القادر تجلی کرد چنانکه شیخ میل کردند که بروند رسول صلعم
ایشانرا بگرفتند و نگاهداشتند بعد ازان خورده لاغر شدند چون
کبخشکے بعد ازان بیالیدند و بزرگ شدند بر صورتی هایل سهمگین بعد
ازان آنهمه از من پوشیده شد حاضران از شیخ لقا کیفیت رویت
آنحضرت رسول صلعم و اصحاب را پرسیدند گفتند خدائے
ایشانرا تائید کرده است بقوتی که ارواح مطهره ایشان متشکل میشود

میشود بصور اجساد و صفات اعیان و می بیند ایشانرا از آنجا که
خدا یتعالی انبیا را قوت رویت آن ارواح در صور اجساد و صفات
اعیان داده است و بعد ازان از سبب میل کردن و خورد شدن و
بزرگ شدن حضرت شیخ پرسید گفتند تجلی اول بصفتی بود که
بشر را قوت آن نیست مگر تائید نبوی ﷺ و لهذا نزدیک بود که شیخ
بیفتد اگر رسول صلعم ایشانرا نگرفتند و تجلی ثانی بصفت جلال
بود از نجهت بود که شیخ بگداختند و خورد شدند و تجلی ثالث بصفت
جمال بود از نجهت بود که شیخ بالیدند و بزرگ شدند ذالک فضل الله
یوتی من یشاء و الله ذو الفضل العظیم ط وفات ایشان قریب بسال پانصد
و پنجاه و سه هجری بوده و قبر در باب نوس که از دیهای هرملک است واقع شده

شیخ محمد الاوانی المعروف بابن القاید قدس سره

از اکمل مریدان قطب ربانی محبوب سبحانی حضرت شاه عبد القادر جیلانی
اند کرامات و مقامات عالیه و از بزرگان صوفیه بوده اند در فتوحات
مکی مذکور است که غوث اعظم رضی الله عنه ایشان را سرمد الحضرت
می گفتند و مسطور شده که محمد بن قاید از نمرد است ابن قاید فرموده اند

که همه چیز را باز پس گذاشته ام در وی بحضرت آوردم ناگاه پیش روی
خود نشان پای خود دیدم مرا غیرت گرفت گفتم این نشان قدم
کیست زیرا که اعتقاد داشتم که هیچکس بر من سابق نیست گفتند
این نشان قدم نبی تست صلعم خاطر من تسکین یافت ؛

حضرت شیخ ابو السعود بن الشبل قدس سرّه

از کبار مشایخ و مقتدای زمان و صاحب کرامات جلیه و مقامات علیه
بوده اند و مرید حضرت غوث الثقلین شیخ عبد القادر جیلانی
اند رضی الله عنه در فصوص مذکور است که شیخ ابو السعود با مریدان خود
گفت که پانزده سال است که خدایتعالی مرا در مملکت تصرف
داده است اما من تصرف نکردم این فاید روزی از وی پرسیدند
که چرا تصرف نمیکنی گفت من تصرف را بحضرت حق سبحانه گذاشته
ام چنانکه خواهد تصرف کند

حضرت شیخ ابو عمر قرشی قدس سرّه

نام ایشان عثمان بن مرزوق بن حمید بن سلامه است حنبلی المذهب
بوده اند مرید و شاگرد حضرت غوث صمدانی محبوب ربانی

ربانی سید عبد القادر جیلانی رضی اللہ عنہ و از کبار مشایخ مصر
و صاحب خوارق و جامع علوم ظاہر و باطن بودند سالے
رود نیل طغیان نمود اہل مصر بخدمت ایشان رفتہ کمی آب التماس
کردند شیخ بر کنار رود نیل آمدہ از آب آن طہارت نمودند فی الحال آب
کم شد و در سال دیگر کمی کردہ باز بخدمت ایشان آمدہ خواہش زیادتی
آب نمودند شیخ انجا رفتہ بآب ابریقی کہ ہمراہ داشتند وضو ساختند در
حال آب زیادہ شد و ببرکت ایشان رز اعتہا بدعا بشد وفات شیخ در
سال پانصد و شصت و چہار ہجری بودہ و مدت عمر زیادہ بر ہفتاد
سال و قبر در مصر است نزدیک قبر امام شافعی رحمۃ اللہ

حضرت شیخ موفق الدین المقدسی رحمہ اللہ

نام ایشان عبد اللہ بن محمد بن احمد بن قدامۃ الحنبلی است صاحب
تصانیف و مقامات ارجمند و جامع علوم ظاہر و باطن مرید و شاگرد
بادشاہ مشایخ حضرت غوث اعظم صمدانی سید عبد القادر جیلانی
اند رضی اللہ عنہ وفات ایشان در سال ششصد و بست ہجری بودہ

حضرت شیخ محمد بن احمد الجوینی قدس سرہ

مرید شیخ عبد الله بطایحی اند و شیخ عبد الله مرید حضرت غوث الثقلین اند
در بهجت الاسرار نوشته که ایشان بغایت خوش روی و خوش خو
بودند بیت روی خوش و خوئی نکو چون دوست مبدار و خدا ے
حرّم کسی کورا بود خوئی خوش و روی نکو: وفات ایشان
در سال ششصد و پنجاه و هشت هجری بوده است

حضرت شیخ ابو مدین مغربی قدس سرّه

نام ایشان شعیب بن حسین یا حسن است مرید شیخ ابو یعزی
مغربی و پیر شیخ محی الدین ابن العربی اند و از بزرگان مشایخ زمین
مغرب و صاحب کشف و خوارق بوده اند روزی شیخ ابو مدین
در بعضی از دیار مغرب کردن خود را پست کردند و گفتند اللهم انی اشهدک
و اشهد ملائکتک انی سمعت و اطعت اصحاب ایشان پرسیدند
که سبب این چه بود فرمودند حضرت شیخ عبد القادر در
بغداد گفت قدمی هذه علی رقبة کل ولی الله بعد ازان بعضی از اصحاب
اعظم بغداد آمدند و خبر دادند که حضرت غوث الثقلین همانوقت
انرا فرموده بودند وفات ایشان در سال پانصد و نود هجری بوده

حضرت شیخ محی الدین عربی قدس سرّه

نام ایشان محمد و هو بن علی بن عربی است و نسبت خرقه ایشان
بیک واسطه بحضرت غوث الثقلین میرسد و این نسبت از شیخ ابو محمد
یونس القصار الهاشمی است و بعضے گفته اند که بے واسطه مرید حضرت
غوث اعظم اند اما قول اول اصح است و نسبت دیگر ایشان در خرقه
بحضرت خضر علیه السّلام میرسد بیک واسطه و نسبت دیگر بحضرت خضر
میرسد بدو واسطه و در اصطلاحات کاشی نوشته اند که شیخ
محی الدین عربی در کتاب الملایس خود ذکر کرده اند که خرقه
تصوف را از دست ابو الحسن علی بن عبد الله بن جامع پوشیدم
و او از خضر علیه السّلام در نفحات الانس مذکور است که تصانیف
شیخ از پانصد زیاده است گفته اند که شیخ محی الدین را با حضرت
شیخ شهاب الدین سهروردی قدس الله ارواحهما اتفاق
ملاقات اجتماع افتاده هر یک از ایشان در دیگری نظر کرده
بے آنکه درمیان کلامی واقع شود از یکدیگر مفارقت نمودند ایشان
را از حال شیخ شهاب الدین سهروردی پرسیدند فرمودند که وے

دریای حقایق است ولادت ایشان در مرسیه از بلاد اندلس
شب دوشنبه هفدهم رمضان سال بانصد و شصت هجری
وفات در شب جمعه بیست و دوم ربیع الآخر سال شصد و سی و هشت در دمشق
بوده و قبر ایشان در جبل قاسون است که الحال بصالحیه شهرت دارد

حضرت شیخ صدر الدین محمد بن اسحق قونیوی رح

کنیت ایشان ابو المعالی است و بهترین مریدان شیخ محی الدین عربی
اند مولانا قطب الدین علامه در حدیث شاگرد ایشان است
و مرتبه تصوف و تشرع هر دو بدرجه کمال داشتند و میان مولانا
جلال الدین رومی و ایشان اختصاص و صحبت و محبت بسیار بوده و مولانا
جلال الدین پیشتر از ایشان وفات نموده اند وصیت نماز خود بایشان کرده اند

حضرت امام عبد الله یافعی بن
سعد یافعی قدس الله سره

کنیت ایشان ابو السعادات است و لقب عفیف الدین اصل ایشان
از یمن است و همیشه در حرمین شریفین بوده اند شافعی
مذهب و صاحب خوارق و تصانیف و جامع علوم ظاهر

ظاہر و باطن و از کبار مشایخ وقت بوده اند نسبت ارادت ایشان
بچند واسطه بحضرت غوث الثقلین شیخ عبد القادر جیلانی رضی الله
عنه میرسد در اکثر تصانیف خود مثل تاریخ یافعی و تکمله روضته
الریاحین و نشر المحاسن احوال و خوارق حضرت غوث الثقلین را
نوشته اند و کمال اخلاص و اعتقاد و ارادت بخدمت آنحضرت
داشته اند وفات ایشان در شب یکشنبه بیست و یکم جمادی الآخر
سال هفتصد و شصت هجری بوده و قبر ایشان در مزار معلا
بمکه معظمه در جوار قبر حضرت فضیل عیاض واقع است

حضرت مخدوم شیخ عبد القادر قدس سره

ایشان را شیخ عبد القادر ثانی می گفتند نسبت ایشان بهفت
واسطه بحضرت غوث آفاق سید محی الدین شیخ عبد القادر جیلانی
رضی الله عنه میرسد باینطریق که والد بزرگوار ایشان که شیخ محمد
بن سید شاه میر بن سید علی بن سید مسعود بن سید احمد
بن سید صفی الدین بن سید سیف الدین عبد الوهاب بن سید
السادات سید عبد القادر جیلانی رضی الله عنه باشند صاحب

کرامات و خوارق علیه و جامع علوم معقول و منقول بوده اند واز
بغداد بخراسان واز انجا باجه ملتان تشریف آورده و متوطن
گشتند و سیاحت اکثر معموره عالم را بقدم تجرید پیموده بودند و قبر
ایشان در اجه است و شیخ عبد القادر ثانی از اکمل مشایخ هندستان
بوده اند و جمع کثری از کفار و عصات بردست ایشان بشرف
اسلام و توبه مشرف شدند شیخ ابو الحق دهلوی قادری در اخبار
الاخیار نوشته اند که شیخ عبد القادر در ولایت وارث حقیقی
حضرت غوث الثقلین بودند وفات ایشان بیستم ربیع الاول
سال نهصد و چهل هجری بوده و مدت عمر شریف هفتاد
و هشت سال و ایشان را دو پسر بود یکی شیخ زمان شیخ عبد الرزاق
که عارف و کامل بوده اند وفات ایشان در پنجم جمادی الآخر
سال نهصد و چهل و دو هجری بوده و دوم سید زین العابد
که در حضور والد ماجد خود از عالم رفته بودند و از سید زین العابدین
پسری ماند سید محمد نام که اولاد ایشان تا حال هست
و شیخ عبد الرزاق را پسری بود شیخ حامد نام که جانشین پدر

پدر بزرگوار خود بودند و ایشان را پسری بود شیخ جمال الدین ابو
الحسن که باذن والد ماجد خود در حیات ایشان بر سجاده
نشستند وفات شیخ جمال الدین بیست و نهم ذی قعده
سال نهصد و هفتاد و هشت هجری روی داده

حضرت شیخ عبد الله بهتی قدس سره

نام پدر ایشان سید عمر بن سید حسن جیلی است و بدوازده واسطه
نسبت ایشان بحضرت غوث الثقلین سید محی الدین عبد القادر جیلانی
رضی الله عنه میرسد و خرقه را دست بدست از پدران خود پوشیده
اند پانزده ساله بودند که بطلب الهی از بغداد برآمده بهندوستان
آمدند و اکثر مشایخ کبار این دیار را دریافتند و در علوم ظاهری
و باطنی بکمال رسیده اند و در سه موضع تهه که از توابع دهلی است سکونت
ورزیده اند و جمع کثیری بر ایشان گشتند گویند که همیشه با وضو
و مستغرق مراقبه می بودند کرامات و خوارق بسیار از ایشان
بظهور رسیده چنانچه گویند هرگاه دزدی میخواسته که در خانه ایشان
درآید او را بیرون آن موضع نابینا مرده می یافتند بلکه دران دیهی

که ایشان سکونت داشتند دزد را قدرت نبود که آنجا درآید و فات
ایشان روز جمعه دهم ربیع الاول سال سی و هفت هجری بوده
و مدت عمر از صد سال زیاده بود و قبر در موضع تهه است

حضرت شیخ محمد المشهور بمیان میر قدس سره

نام والد حضرت ایشان قاضی سایندنه است از اولاد حضرت
امیر المومنین عمر فاروق اندرضی الله عنه و حضرت میان میر
پیشوای اهل زمان قطب جهان مشرف خواطر مقتدای
طریقت واقف اسرار حقیقت نارک کامل عارف واصل
دیگانه در علم ظاهر و باطن بوده اند و فضیلت ظاهری و باطنی
بمرتبه داشتند که هیچ یکی از فضلا را قدرت آن نبود که در حضور ایشان
سخن تواند کرد ولادت ایشان بقول برادر زاده ایشان که
از خویشان حضرت شیخ نویسنده آورده بود در شهر سوستان
سال هفصد و پنجاه و هفت هجری واقع شده و والدین
و همشیره ایشان نیز صاحب حال و کشف و کرامات بودند
چنانچه از والده ماجده خود نقل میفرمودند که چون برادر کلان

گمان من متولد شد والده از کشف دریافته که این پسر عارف نخواهد شد
مناجات کردند که الهی پسری میخواهم که عارف کامل و تارک و دریاد
تو همیشه مستغرق باشد ندا نفی آواز داد که پسری و دختری حق تعالی
موصوف باینصفات عطا خواهد فرمود بعد ازان ایشان متولد شدند
و خواهر ایشان نیز که درین ایام در قید حیات اند و صاحب حال و
استغراق عظیم تولد نموده اند و حضرت ایشان زیاده از شصت سال
در بلده فاخره لاهور اقامت ورزیدند و خواص و عام روی ارادت
بایشان داشتند در سلسله علیه قادریه بودند مرید شیخ خضر بند که در
تفرید و تجرید و ترک یگانه و باصل از سوستان بوده اند و کشف عالم
ملکوت را پیش والده ماجده بمظمه خود حاصل کرده بودند و ادیسی
نیز بودند از روحانیت حضرت غوث الثقلین پیر دستگیر شاه محی
الدین عبد القادر جیلانی رضی الله عنه گویند هرگز نام شریف غوث
اعظم را بی وضو بر زبان نیاوردند در ترک و تجرید و فقر و فنا و توکل
و قناعت بر همه اهل زمان خود امتیاز داشته در روز و شب مستغرق
می بودند و سیفر بودند صوفی آن بود که نبود یکی از وزرا بخدمت ایشان

عرض کرد که اگر حضرت شیخ را وقتی خوش شود مرا در دل یاد آورند
و دعا کند فرمودند خاک باد بر آن وقت که غیر او در دل بگذرد همیشه طریق
ایشان مطابق سنت و شرع بوده و در خلا و ملا هرگز ایشان سخنی
که منافی ظاهر شرع باشد واقع نشده و در طریقت جنید وقت خود
بودند و مرید کم میگرفتند و هر کسی را مرید کردند برادر رسانیدند و خلق
بمرتبه داشتند که هرگز نفظ مرید از زبان ایشان برنیامده میفرمودند
یاران ما را بطلبید و فتوح از ابنای ملوک قبول نمیکردند سخنان ایشان
همه نصیحت و موعظ بود اشعار مناسب بسیار میخواندند و عاشق ترک بودند
و می فرمودند تارک آنست که هیچ مرادی نداشته باشد چنانچه
اگر یکموی جنب تر نشده باشد جنابت باقیست همچنین اگر خطره از
خطرات در دل مانده باشد همان حال دارد و این بیت میخواندند
بیت شرط اول در طریق عاشقی دانی که چیست ؛ ترک کردن
هر دو عالم را و پشت پا زدن ؛ و این طریقه خاصه ایشان بست که
از نماز فجر با مریدان خود از شهر هر روز بجانب صحرا و باغات
میرفتند و در زیر درختها جدا جدا می نشستند و چون وقت نماز میرسید

می رسید همه یکجا شده نماز بجماعت میگذاردند و باز متفرق می شدند
و شب بحجره خود آمده در رامی بستند گاهی دو سه از مریدان میماندند
و اکثری تنها تمام شب مشغول می بودند بعضی از اصحاب ایشان گفتند
که روزی حضرت ایشان با ملا خواجه کلان که از اکمل یاران حضرت
ایشان بودند بجانب قبرستان رفتند و مشغول گشتند ملا خواجه
کلان از کشف قبور بود گفت حضرت شیخ میشنوند که صاحب این قبر
چه میگوید فرمودند چه میگوید گفت می گوید من در آوان جوانی
از دینار رفته ام و بسبب علمهای بد بعذاب گرفتارم امسال شما عزیزان
بر سر قبر من آمدید عجب که من معذب باشم فرمودند که بپرس از صاحب
قبر که عذاب تو از چه رفع شود ملا خواجه توجه نموده گفت که میگوید اگر اعتقاد
هزار بار کلمه طیبه لا الہ الا اللہ خوانده ثواب آنرا بمن بخشید عذاب رفع
شود حضرت ایشان بهر کدام از اصحاب گفتند که بخوانید و خود نیز خواندند
چون باتمام رسید ملا خواجه گفت که صاحب قبر میگوید ببرکت کلمه طیبه
و انفاس شما را عذاب از من برداشتند کرامات و خوارق عادات
از ایشان و از مریدان ایشان بچندان واقع شده که آنرا در تحریر

توان آورد خادم انحضرت نقل کرد که حضرت شیخ در هوای گرم شبها بر پشت بام حجره خود میگذرانیده اند شبی مرا فرمودند که کوزه آب و مروحه پیش من نهاده بخسپ راوی گوید که مروحه را بخدمت ایشان نهادم کوزه آب سرافراموش شد نیم شب بیادم آمد که کوزه نگذاشته ام برخاستم و کوزه را بالا بردم دیدم که جامه خواب خالی است در تفحص و تجسس شدم که مبادا بحجره رفته باشند چراغ روشن نمودم بحجره رفتم انجا نیز نیافتم متحیر و متفکر نشستم چون وقت نماز فجر شد حضرت ایشان از بالا آواز دادند که آب طهارت بیار فی الحال کوزه آب بخدمت ایشان بردم و گفتم که حضرت امشب کجا بودند اول فرمودند که خواب دیده گفتم اگر حضرت تقریر نمایند نازنده ام این خطره از خاطر من بیرون نخواهد رفت فرمودند میگویم اما این سر را بهیچکس نگوئی اگر گفتی ترا زیان رساند فرمودند امشب تا حال در غار حرا بودم پرسیدم غار حرا کجاست فرمودند غاریست که پیغمبر صلعم پیش از بعثت در آنغار خدای عزوجل را عبادت میکردند عجب دارم از حج کنندگان که حج گذارند و سه ساعتی در آنغار بسر نبرند

بنرند که اگر کسی را جای دیگر در دوازده سال گشایش نشده باشد
بیک شب نشستن در آنغار فتوحات روی دهد این فقیر دو بار بملازمت
ایشان رسیده بود و حضرت ایشان کمال مهربانی و عنایت خاص
بمن داشتند چنانچه در سن بیست سالگی مرا بیماری رویداد که اطبا
از معالجه او درماندند چون بادشاه بخانه ایشان دست مرا گرفته
گفتند که این پسر کلان ماست و اطبا از علاج این درمانده اند توجه
فرمایند که حق تعالی این را بخشد ایشان کاسه آب را طلب داشته
دعائی بران خوانده دمیدند و بمن دادند چون آنرا آشامیدم در ان
هفته صحت کامل یافتم و بالکل آن آزار دفع شد چون پیش ازین رساله
مسمی بسکینه الاولیا در احوال و اوضاع انحضرت و پسر و مریدان ایشان
مفصل نوشته بود درین کتاب همین قدر اکتفا نموده شد وفات
ایشان روز سه شنبه بعد از نماز ظهر هفتم ماه ربیع الاول سال
یکهزار و چهل و پنج هجری بمعموره لاهور در محله خافی پوره واقع شد
و جمع کثری بر جنازه ایشان نماز گذارده اند عمر شریف هشتاد
و هشت سال و قبر ایشان در موضع هاشم پور که متصل شهر لاهور است

واقع شد بزار و برک و از مریدان ایشان که از عارفان کامل
واصل و مشهور بودند و برحمت حق پیوستند حضرت حاجی نعمت الله
سرهندی است و شیخ تنها و شیخ اسمعیل و ملا خواجه کلان و میان
حامد و حضرت ملا عبد الغفور دانشمند و حاجی صالح و جماعه دیگر که در قید
حیات اند و از اکمل مریدان ایشان اند حضرت ملا شاه است و
حضرت ملا خواجه بهاری و شیخ محمد لاهوری و شیخ احمد سنامی و شیخ
احمد دهلوی ختم نمودم احوال مشایخ کبار سلسله معظمه متبرکه قادریه
را به بهترین مشایخ متاخرین قدس الله اسرارهم و این فقیر هیچکس
مثل ایشان ندیده در همه چیز و الحال نیز در واقعه بملازمت ایشان
مشرف میشود بیت تا ابد این سلسله نگسسته باد ؛ گردن ایام بدین بسته باد

سلسله شریفه خواجهای بزرگوار قدس
اسرارهم حضرت شیخ ابو یزید بسطامی

لقب ایشان سلطان العارفین و نام طیفور بن عیسی بن آدم بن
سروشان است و جد ایشان گبر بوده بسعادت اسلام مشرف
شده و اصل ایشان از بسطام است صاحب رشحات نوشته

نوشته که ایشان اویسی حضرت امام جعفر صادق اند رضی الله عنه
و صاحب تذکرة الاولیا گوید که صد و سیزده پیررا خدمت کرده
بودند یکی از انجمله امام جعفر صادق بوده اند و ابو حفص و یحیی معاذ
و شفیق بلخی را نیز دیده بودند و از ما در ایشان نقل کنند که چون لقمه
در دهان می انداختم که دران شبه بودی بایزید در شکم من طپیدی
تا آن لقمه دفع کردی سید الطایفه حضرت جنید فرمودند که بایزید
در میان ما چون جبرئیل است در ملائکه و از سخنان بلندی که از ایشان
نقل میکنند شیخ السلام دران باب میفرمایند که بر بایزید فراوان
در وغها بسته اند و از حضرت شیخ بایزید پرسیدند که سنت کدام است
و فرض کدام فرموده سنت ترک دنیا و فرض صحبت مولا گویند روزی
بدجله رسیدند و جله هر دو کنار پهم آورد فرمودند بدین غره نشوم که مرا
به نیم دانگ بگذرانند و من سی سال عمر خویش به نیم دانگ بزیان نیارم
مرا کریم می باید نه کرامت فرمودند عارف بهیچ چیز شاد نشود جز
بوصال و فرموده اند صحبت نیکان به از کار نیک و صحبت بدان به تر
از کار بد نقلست که ایشانرا بعد از فوت بخواب دیدند پرسیدند حال

تو چونست فرمودند مرا گفتند ای پیر چه آوردی گفتم درویشی که
بدرگاه ملک شود ازو نپرسند که چه آوردی گویند چه خواهی و طریقه
طیفوریه منسوب بایشان است و بنای این طریقه بر سکر و غلبه است
وفات ایشان پانزدهم شعبان سال دو صد و شصت و یکی و بقولی
و بقولی دو صد و سی و چهار بوده و این دو قول تاریخ وفات
از اکثر کتب معتبره که در زمان قدیم نوشته اند نقل کرده شد و آنچه
حضرت مولانا عبد الرحمن جامی دو صد و سی و چهار نوشته اند
احتمال دارد از طبقاتیکه این تاریخ را نقل کرده اند خالی از بقعی نباشد و قبر ایشان در بسطام است

حضرت شیخ ابو الحسن خرقانی قدس سره

نام ایشان علی بن جعفر است و خرقان موضعی است نزدیک بقزوین
که ایشان از انجا اند غوث روزگار خود بوده اند انتساب ایشان
در تصوف بشیخ بایزید بسطامی است و تربیت ایشان نیز در سلوک
از رو حانیت شیخ بایزید بسطامی است اما ولادت ایشان
بعد از وفات شیخ بایزید بمدتی است وفات ایشان شب سه شنبه
عاشورا سال چهار صد و پنجاه و پنج هجری بوده فرموده اند

اند که هرگز با کسی صحبت مدارید که شما گوید خدا و او گوید بچیز دیگر شیخ شبلی قدس سره فرموده اند که آن خواهم که نخواهم ایشان گفتند اینهم خواستی است روزی با اصحاب خود گفتند که چه چیز بهتر بود گفتند شبخا هم تو بگوی فرمودند دلی که در وی همه یاد او بود

حضرت شیخ ابو علی رودباری قدس سره

نام پدر ایشان محمد بن قاسم بن منصور است و از ابنای ملوک بوده اند و نسبت ایشان بکسری میرسد و خال ابو عبد الله رودباری اند و مرید بواسطه سید الطائفه حضرت شیخ جنید بغدادی اند وفات ایشان در سال سصد و بست و دو هجری بوده و قبر ایشان در مصر است

حضرت شیخ ابو علی کاتب

اصل ایشان از مصر است و با اکثری از مشایخ صحبت داشتند و مرید شیخ ابو علی رودباری اند ایشان فرموده اند که هر گاه مرا مشکلی میشد پیغمبر صلعم را بخواب میدیدم و از ایشان می پرسیدم وفات ایشان در سال سصد و چهل و شش در بغولی سه صد و پنجاه و شش هجری بوده و قبر ایشان در مصر است

حضرت شیخ ابو عثمان مغربی قدس سره

نام ایشان سعید بن سلام است و اصل ایشان از مغرب شاگرد ابو الحسن صایغ دینوری

مرید شیخ علی کاتب بوده اند و با یعقوب نهرجوری و حبیب مغربی و ابو عمرو زجاج صحبت داشته اند و سالها مجاور مکه معظمه بوده اند شیخ الاسلام گویند که وی سی سال در مکه معظمه بود و در حرم بول نکرده جهت حرمت حرم وفات ایشان در نیشاپور واقع شده در سال سه صد و هفتاد و سه هجری و قبر ایشان نیز در نیشاپور پهلو ابو عثمان حیری و ابو عثمان نصیبی

حضرت شیخ ابو القاسم گرگانی رح

نام ایشان علی است و ایشانرا نسبت ارادت باطن از دو جانب است یکی از شیخ عثمان مغربی بود و واسطه بسید الطائفه شیخ جنید بغدادی میرسد و نسبت دیگر از شیخ حسن خرقانی بواسطه شیخ بایزید بسطامی می پیوندد و صاحب کشف المحجوب در اوایل بصحبت ایشان رسیده و ایشان را قطب وقت نوشته اند با شیخ ابو سعید ابو الخیر قدس سره صحبت داشته اند و وفات ایشان در سال چهار صد و پنجاه

شیخ ابو علی فارمدی قدس سره

نام ایشان فضل بن محمد است و فارمد قریه است از مضافات طوس شیخ الشیوخ خراسان بوده اند و شاگرد استاد امام قشیری و مرید شیخ ابو القاسم گرگانی اند و با شیخ ابو سعید ابو الخیر ملاقات نموده اند وفات ایشان

ایشان در سال چهار صد و هفتاد و هفت هجری بوده و قبر در طوس است

حضرت خواجه یوسف بن ایوب همدانی رح

کنیت ایشان ابو یعقوب و اصل ایشان از همدان است و مرید شیخ ابو علی فارمدی اند و از شیخ ابو اسحاق شیرازی کرد نیز استفاده نموده اند و شیخ عبد الله جوینی و شیخ حسن سمنانی صحبت داشته اند و چون بغداد رفتند حضرت غوث الثقلین را هم دریافتند و در مجلس حضرت غوث اعظم اکثر حاضر میشدند حنفی مذهب و سر سلسلهٔ خواجهای بزرگوار بوده اند ولادت ایشان در سال چهار صد و چهل هجری بوده وفات در راه مرو سال پانصد و سی و پنج هجری روی داده و قبر ایشان در مرو است ایشان را چهار خلیفه بود نه خواجه عبد الله هروی و خواجه حسن اندقی و خواجه احمد یسوی خواجه عبد الخالق غجدوانی رحمهم الله تعالی

حضرت خواجه حسن اندقی رح

کنیت ایشان ابو محمد است و نام حسن بن حسین و اندق موضعی است در نواحی بخارا ولادت ایشان در سال چهار صد و شصت و چند هجری وفات در سال پانصد و پنجاه و دو و قبر ایشان در بخارا بیرون دروازه کلاباد در مزار شیخ ابو بکر اسحاق کلابادی است ۵

حضرت خواجه احمد یسوی رح

مولد ایشان یسی است و آن شهریست مشهور از بلاد ترکستان صاحب کرامات جلیه و مقامات رفیعه بوده اند در طفلی منظور نظر باب ارسلان شده اند که از عظمی مشایخ ترک بوده اند و باشارت و بشارت حضرت سید انبیا صلعم باب ارسلان ایشانرا ترتیب نموده اند و بعضی ترقیات در خدمت باب ارسلان کرده اند اما کار را در خدمت خواجه یوسف همدانی باتمام رسانیده اند و از کبار خلفای ایشان گشتند و سه حلقه مشایخ ترک ایشانند منصور اماکه بسر باب ارسلانند و سعید آتا و سلیمان آتا و حکیم آتا از خلفای ایشانند وفات خواجه احمد یسوی در سال یانصد و شصت و دو هجری بوده و قبر در یسی است

حضرت خواجه عبد الخالق غجدوانی رح

نام والد ایشان امام عبد الجمیل است و والده ایشان از اولاد ملوک روم بوده و سه حلقه سلسله خواجهای بزرگان بزرگوار ایشان اند و انتساب خواجه بهاء الدین نقشبند قدس سره بایشان است عالم بوده اند بعلوم ظاهری و باطنی و طریقه ایشان تمام متابعت شرع شریف و سنت آنسرور صلعم بوده خضر ایشانرا در جوانی بغزندی قبول نموده فرمودند بحوض آب درآی و غوطه

و خوطه خور و بدل بگو لا اله الا الله محمد الرسول الله و ذکر دلرا بایشان آموخت
و چون خواجه یوسف همدانی به بخارا آمد صحبت ایشانرا دریافتند و خرقه
از خواجه یوسف پوشیدند و مرتبه ولایت ایشان چنان شد که یک وقت
نماز بکعبه میرفتند و میخواندند و می آمدند ولادت ایشان در عجدوانست از
قصبه ایست در شش فرسنگی بخارا و نشو نمای ایشان نیز در انجاست و این کلمات
از ایشان بهوش در دم و نظر بر قدم سفر در وطن خلوت در انجمن و فات
ایشان در سال پانصد و هفتاد و پنج واقع شد و قبر ایشان در عجدوانست

حضرت خواجه عارف ریوگری قدس سره

مرید و خلیفه خواجه عبد الخالق اند مولد و مدفن در موضع ریوگریست و آنده ایست
از توابع بخارا وفات ایشان در سال هفصد و پانزده هجری بوده است

حضرت خواجه محمود الخیر فغنوی رحمه الله

ایشان مرید و خلیفه خواجه عارف ریوگری اند ولادت ایشان در موضع
الخیر فغنون است و آنده ایست از مضافات بخارا وفات ایشان در سال
هفتصد و پانزده هجری بوده و قبر ایشان نیز در بخارا است

حضرت خواجه علی رامیتنی قدس الله سره

لقب ایشان در سلسله خواجهای بزرگوار قدست اسرارهم حضرت عزیزان است
مرید و خلیفه خواجه محمود انجیر فغنوی اند ایشانرا مقامات علیه و کرامات ظاهر
بسیار بوده از ایشان منقولست که میفرمودند اگر در روی زمین یکی از فرزندان
عبد الخالق غجدوانی بودی حسین بن منصور هرگز بر سه دار نرفتی و اینجا مراد از
فرزندان مرید اند ولادت ایشان در رامتین که قصبه ایست از بخارا دو فرسخ
در سال هفتصد و بیست و یک هجری بوده و مدت عمر یکصد و سی سال و قبر در خوارزم است

حضرت خواجه محمد بابا سماسی قدس سره

مرید و خلیفه حضرت عزیزانند و حضرت خواجه بهاء الدین نقشبند را الفرزندی
قبول کرده اند و با اصحاب می گفتند که این مرد بیست که بوی این کلدسیده باشد
زود باشد که مقتدای روزگار شود پس روی با امیر کلال که مرید و خلیفه
ایشان بود کردند و فرمودند که در حق فرزندم بهاء الدین شفقت در ریغ ندارے
و ترا بجل نکنم اگر تقصیر بکنی و امیر بر پای خاستند و دست بر سینه نهاده گفتند
که مرد نباشم اگر تقصیر کنم ولادت ایشان در قریه سماسی بوده است
که از جمله دیهای رامتین ست و قبر ایشان نیز در انجا است

حضرت سید امیر کلال قدس سره

ایشان از مریدان و خلفای خواجه محمد بابا سماسی اند ولادت ایشان در موضع
سوخارست وفات ایشان در وقت نماز بامداد روز پنجشنبه هشتم جمادی الاول
سال هفتصد و هفتاد و دو هجری بوده و قبر ایشان در موضع سوخارست

حضرت خواجه نقشبند بهاء الدین قدس سره

نام ایشان محمد بن محمد التجاری است و وجه تسمیه نقشبند در رساله بهائیه
که در مقامات خواجه است می نویسند که حضرت میفرمودند من و پدر بصنعت
کمخابافی و نقشبندی مشغول میبودیم و همین نقل را بلفظ حضرت مولانا عبد الرحمن
جامی قدس سره نیز نوشته یافتم سر سلسله حضرت خواجهای نقشبندیه
اند ایشانرا نظر بقبول از فرزندی خواجه محمد بابا سماسی است و مرید سید امیر
کلال اند و او سیمی نیز بوده اند از روحانیت خواجه عبد الخالق غجدوانی
قدس الله سره و از خدمت قطب شیخ و خلیل اما که از مشایخ ترکستان بوده
اند فائده ها گرفتند غوث وقت و قبله اولیای زمان خویش بوده اند و
خاص و عام روی بایشان داشته اند طریقه ایشان تمام مطابق شرع
شریف بوده و مذهب امام اعظم رضی الله عنه داشتند و اکثر مشایخ این
سلسله حنفی بوده اند از خواجه بزرگ پرسیدند که در طریقه شما جهر و خلوت

و سماع میباشد فرمودند که نمی باشد پس گفتند که بنای طریقه شما بر چیست فرمودند
که بظاهر با خلق و به باطن با حق سبحانه و تعالی بیت از درون شو آشنا و
و ز بیرون بیگانه باش ؛ اینچنین زیبا روش کم می بود اندر جهان ؛ دایم
همه جا و با همه کس در کار ؛ سیدار نهفته چشم و دل جانب یار ؛ گویند که حضرت
خواجه را هرگز غلام و کنیزک نمی بوده است ایشانرا از اینمعنی سوال کردند
فرمودند که بندگی با خواجگی راست نیاید از ایشان پرسیدند که سلسله شما بکجا
میرسد فرمودند که از سلسله کسی بجای نمیرسد و پرسیدند که در باب سماع
چه میفرمائید فرمودند که انکار نمیکنم و این کار نمیکنم و خواجه بزرگ را خوارق
و کرامات ازان بیشتر است که شمه ازان بیان توان نمود و از والده ماجده
ایشان منقولست که میفرمودند فرزندم خواجه بهاء الدین چهار ساله بود
که گفت این کاو ما کوساله سفید پیشانی خواهد آورد و بعد از چند ماه بهمان صفت
کوساله برآید گویند چون حضرت خواجه بمکه معظمه رفتند در انروز که حجاج
قربان میکردند فرمودند ما هم یک پسر داریم اورا در راه خدا قربان کردیم
در دیشانی که در ان سفر همراه ایشان بودند آن تاریخ را نوشتند چون به
بخارا رسیدند و تحقیق نمودند پسر خواجه همانروز فوت شده بود و چنانچه

وچنانچه ایشان را در ایام حیات خود تصرف بوده است الحال نیز همان تصرف است
ولادت ایشان در محرم سال هفصد و هژده هجری در قصر عارفان بوده وفات در شب
دوشنبه سوم ماه ربیع الاول سال هفصد و نود و یک هجری رویداده و مدت عمر
شریف ایشان هفتاد و سه سال بوده و قبر ایشان متصل شهر بخارا است
در قصر عارفان خواجه بزرگوار علیه الرحمه وصیت کرده بودند که پیش جنازه ما این
بیت بخوانند بیت مفلسانیم آمده در کوی تو ما شی لله از جمال روی تو: حضرت خواجه
را اصحاب بسیارند اهل ما در این دیار اکثری مرید ایشانند اما اشهر و بهتر و مهتر خواجه محمد
پارسا و خواجه علاء الدین عطار و ملا یعقوب چرخی و خواجه علاء الدین محمد وانی رح

حضرت خواجه محمد پارسا قدس سره

نام ایشان محمد بن محمد بن محمود الحافظی البخاری ست و لقب ایشان و این لقب را
خواجه بزرگ عنایت فرموده اند از کبار اصحاب خواجه بزرگ اند در مرض اخیر
خواجه بزرگ در غیبت ایشان با اصحاب و احباب در حق ایشان فرمودند مقصود
از ظهور و وجود اوست او را بهر دو طریق جذبه و سلوک ترتیب کرده ایم اگر مشغول شود
جهانی از او منور گردد و چون در محرم سال هشتصد و بیست و دو هجری بعزم
بزیارت بیت الله معظم سفر کردند به جا سادات و مشایخ و علما کرام و اعزا تمام پیش

می آمدند چون بمکه معظمه رسیدند ارکان حج را تمام کردند ایشانرا مرضی عارض شد و از انجا متوجه مدینه شریفه شدند در روز چهارشنبه بیست و سوم ذی الحجه بمدینه رسیدند در روز پنجشنبه بیست و چهارم ماه مذکور بجوار رحمت حق پیوستند و شب جمعه ایشانرا دفن نمودند و قبر ایشان در بقیع بجوار قبه امیر المومنین عباس رضی الله عنه واقع است و سن شریف ایشان هفتاد و شش سال بوده

حضرت خواجه ابو نصر پارسا رحمه الله

لقب ایشان برهان الدین و حافظ الدین بهت فرزند خواجه محمد پارسا اند و مرید ایشان فاضل و عارف و کامل بوده اند در نفحات آورده اند که پایه علوم شریف در بوم طریقت را ابو الد بزرگوار خود رسانیده بودند و در نفی وجود و بذل موجود کار را از ایشان گذرانیده در سفر حجاز با والد خود بودند فرمودند که وقتی که والد من فوت می شدند بر سر بالین ایشان حاضر نبودم چون حاضر شدم روی مبارک ایشانرا گشادم تا نظرے کنم چشم بکشادند و تبسم نمودند اضطراب من زیاده شد روی خود را بر کف پاے ایشان نهادم پای خود را بالا کشیدند وفات خواجه ابو نصر پارسا در سال هشت صد و شصت و پنج هجری بوده و قبر ایشان در خطه بلخ است

حضرت خواجه علاء الدین عطار رح

نام ایشان محمد بن محمد البخاری است و اصل ایشان از خوارزم بوده از کبار مریدان و خلفای
خواجه بزرگ اند و در ایام حیات خود ترتیب بسیاری از مریدان حوالی ایشان کرده اند
و مشهور شده اند که علاء الدین خیلکی بر ما سبک کرده است و حبیبه خواجه بزرگ در خانه
خواجه حسن عطار فرزند خلف ایشان بوده چنانچه خدمت مولانای شیخ در جمع خود
از حضرت خواجه احرار قدس سره نقل کرده اند که خدمت خواجه حسن داماد حضرت
خواجه بزرگ بوده اند قدس الله سرهما وفات ایشان بعد از نماز خفتن شب چهار
شنبه بیستم رجب سال هشتصد و دو بوده و قبر ایشان در ده نوجخانیان است وفات
خواجه حسن عطار دهم ذی الحجه دوشنبه عید قربان سال هشتصد و شش هجری واقع شده
و قبر در نوجخانیان است

مولانا یعقوب چرخی رح

اصل ایشان از موضع خرخ است و چرخ دیهی است از توابع غزنین واقع
شده و تغیر در انجا رسیده و قبور اجداد ایشان در انجاست و ایشان مرید پدر اعظم
خواجه بزرگ اند و اول بار که بخدمت شریف ایشان رسیده اند فرموده اند که ما از
خود کاری نمیکنیم امشب به بینیم اگر ترا قبول کنند ما نیز قبول کنیم مولانا یعقوب چرخی
فرموده اند که هرگز شبی سخت تر از ان بر من نگذشته است که امشب چون با خدمت

ایشان رفتم فرمودند قبول کردند و ایشان را بخواجه علاء الدین عطار سپردند
بعد از وفات خواجه بزرگ در صحبت علاء الدین عطار بمرتبه کمال رسیدند و جامع
گشتند در علوم ظاهری و باطنی ولادت ایشان در غزنین است و قبر ایشان
در موضع ملفقوکه یکی از مواضع حصار شادمان است واقع شده

حضرت خواجه عبد الله قدس سره

لقب ایشان ناصر الدین احرار است و نام پدر ایشان خواجه محمود بن شهاب الدین
است و جد ایشان بسیار بزرگ بوده اند و حضرت خواجه بهترین و کاملترین همه ایشان
مولانا یعقوب چرخی اند و سر سلسله خواجه احراری اند و مقتدای طریقت و
رهنمای حقیقت بوده اند و اهل ماوراء النهر و خراسان ایشان را بجای بزرگ میدانسته
اند و کرامات و خوارق عادات بی نهایت از ایشان بظهور رسیده حضرت مولانا
عبد الرحمن جامی قدس سره اخلاص و اعتقاد بسیار داشته اند چنانچه بعضی
کتابها بنام ایشان تصنیف کرده اند و ایشان را بجای پیر خود میدانسته اند و حضرت
خواجه را هم کمال محبت و یکانگی با ایشان بوده سه نوبت حضرت مولانا با ایشان
ملاقات کرده اند چون بار آخر حضرت خواجه مولانا عبد الرحمن جامی را دیدند
فرمودند محاسن سفید کردید ایشان در بدیهه این بیت را گفتند بیت پیرانه سر کشیدی

سر در ره سکانت ؛ موی سفید کردم جاروب آستانت ؛ گویند که حضرت
خواجه احرار را مال در زراعت بی نهایت بوده همه را در راه الهی صرف می نمودند
و چون سال بآخر رسیده انبارها پری ربوده و این از کرامات حضرت خواجه است
و در جناب حضرت مولانا فرموده اند ابیات هزار ازان مزرعه در زیر کشت است
کهرزد رفتن راه بهشت است ؛ درین مزرعه فشاند تخم دانه ؛ درآنعالم بهند انبارخانه
ولادت ایشان در ماه رمضان سال هشتصد و شش هجری در قریه باغستان که
از توابع تاشکند است بوده و وفات ایشان شب شنبه بیست و نهم شهر ربیع الاول
سال هشتصد و نود و پنج واقعشده مدت عمر شریف نود سال است چند ماه کم و قبر ایشان در سمرقند است

حضرت مولانا نظام خاموش رح

ایشان فاضلترو کاملترین برادران و خلفای مولانا نظام الدین خاموش اند
و از علوم ظاهری و باطنی بهره تمام داشته اند در جاده شرع و سنت مستقیم بوده اند
چون بخراسان تشریف برده اند ببسید قاسم تبریزی و مولانا ابو یزید پورانی
و شیخ زین الدین خافی و شیخ بهاء الدین عمر صحبت داشته اند حضرت مولانا عبد
الرحمن جامی قدس سره السامی در نفحات مذکور ساخته اند که روزی می گفتند
بعضی از درویشان فرق میان خواب و بیداری چرا نمیتوانند که در خود خفتی

که بعد از خواب می باشد میباید دانا کیفیت مشغولی ایشان در خواب و بیداری
بر یک طریقه است بلکه در حالت خواب که بعضی موانع مرتفع میشود مراکمان
چنانست که آنچه میگفتند اشارت بحال خود میکردند وفات ایشان در اثنای
نماز پیشین روز چهارشنبه هفتم جمادی الآخره سال هشتصد و شصت هجری بوده

وقبر ایشان در خیابان هرات است

مولانا عبد الرحمن جامی قدس سره

لقب اصلی ایشان عماد الدین است و لقب مشهور نور الدین و تخلص جامی و نام
والد ایشان احمد بن محمد دشتی بوده و دشت محلیست از محلات صفاهان
حنفی مذهب بوده اند و آنچه در میان عوام است که ایشان بمذهب امام شافعی
نقل کرده اند خلاف است چنانچه شخصی از خدمت مولانا زین الدین خواجه
از معنی پرسید فرمودند که غیر واقع مردم فراگرفته اند کتاب چهار مذهب حضرت
شیخ سعید خرقانی را که از مکه معظمه همراه آورده بودند بسایل اخوط عمل مینموده اند
مثل وضو ساختن بعد از مس براة و مس اندام نهانی و غیرها و حضرت مولانا
عالم عامل عارف کامل در فنون علم ظاهری و باطنی جامع و مقبول عالم و مقتدای
اهل ماوراء النهر و خراسان و پیشوای زمان بوده اند و سلطان حسین میرزا کمال

را کمال عقیدت و نیازمندی بخدمت ایشان بوده دارا کمل و افضل مریدان سعد الدین
کاشغری اند رحمه الله تعالی چون بخدمت مولانا سعد الدین رسیدند فرمودند که
شاهبازی بچنگ ما افتاده و بسته واسطه بخواجه بزرگ میرسند و خواجه محمد پارسارا
در حرانسان ایام طفولیت تازیت کرده بودند و حضرت خواجه پاره مبانی
بایشان عنایت نمودند و خواجه احرار قدس الله سره ایشانرا کمال تعظیم و احترام
می نمود چنانچه از نهایت محبت در مکاتیب خود لفظ عرضداشت می نوشتند و میفرمودند
که افتادی در خراسان بست مردم چرا بروشنائی چراغ ما در النهری آیند با وجود این حال
حضرت مولانا را حال برینمنوال بود که هرگز اظهار درویشی و کرامات نمیفرمودند
و میگفتند بر کشف و کرامات اعتمادی نیست و خود را گاه در لباس علم ظاهر
و گاه در صفت شعر و شاعری پنهان میداشتند و میفرمودند که ستر حال شرط
این طریقه است اما حاشا که اندیشه و خیال ایشان پیشه شعر باشد هرگز در هیچ
نفس از اشتغال باطنی خالی نمی بودند و در فضیلت بحری بوده اند سواج بجامعیت
ایشان کم کسی گذشته نفس قدسی حق تعالی بایشان داده بود اشعار ایشان
که بهترین شعرها است تمام مشتمل بر حقایق و معارف و بر حضرت مولانا از ابتدای
حال تا مرتبه کمال کشش عشق و جذبه محبت غالب بوده چنانچه فرموده اند بیت

لذت عشق فرو رفته مرا در رگ و پی عشق میگویم و جان میدهم از لذت وی

دل کفته اند سه غم عشق از دل کس کم مبا دلی بی عشق در عالم مبادا

مشتاب از عشق رو کز خود بجاریست که آن بهر حقیقت کارسازیست

اگرچه بظاهر جمال تعلق خاطری می بود اما از طعن این باکی نداشته اند رباعی

کار جامی عشق خوبانست هر سو عالمی در پی انکار او همچنان در کار خویش

و این بجهت آن بود که میفرمودند هر چند عارف کامل واصل بعد از تحقیق بحجاب بی

و اتصال بمحبوب لم یزلی در هر چه نگرد جز یک چیز نه بیند و در هر چه آویزد جز یک

چیز نجوید اما در اوائل از جمیع تعلقات ترک واجبات نموده میفرمودند که محب

آنست که از همه چیز قطع تعلق کند و خواهش او خواهش محبوب کردد بیت

با عشق توام هوا نماند هوس با آتش سوزنده چسان ماند خس

خواهد تو مقصود دل خود همه کس جامی از تو ترا همین خواهد و بس

و هیچ خواهش و مرادی بغیر از طلب الهی نداشتند و میفرمودند بیت

هست مراد هر کسی چیزی کز ایشان نیست مراد غیر تو جامی نامراد را

و همیشه در وجد و ذوق می بوده اند چنانچه چند نوبت سماع میفرمودند و در

اواخر حال که بکمال رسیدند می گفتند رباعی خوشوقت کسیکه بی درین

درین خمخانه نه از خم لبسبو کشند نه از پیمانه صد بار اگر نیست نشود عالم هست
واقف نشود که هست عالم یا نه و حضرت مولانا را فهم و طبعی که بود بالاتر
ازان نباشد و بسیار خوش خلق و خوش تکلم و شگفته بودند و سطایبهای
لطیف می فرمودند و تصانیف ایشان چهل و چهار است بعد و لفظ و همه
در عالم مشهور و معروف هیچکس را ایران سخن نیست و شواهد النبوة و نفحات
الانس که سخنان لطیف و نکتهای دقیق دران مندرج است دو چشم تصانیف
ایشان است و در مثنوی یوسف و زلیخا و در غزلیات دیوان اول که بهترین اشعار
است مثل ندارد و این فقیر همیشه تصانیف نظم و نثر ایشانرا مطالعه می نماید
و از برکت آن کلام حقیقت انتظام خاطر ما میرباید و این کتاب را می نویسد همه از
تتبع و شاگردی ایشان است فصاحت و بلاغت در سوز حال حضرت مولانا
از کلام ایشان است و یکی از علمای این زمان در باب حضرت مولانا طعن و
انکاری نمود و سخنان ناشایسته بگفت فقیر او را منع میکرد بعد از چند آنمرد
یکی از فضلا که عالم و عامل است شبی او را بخواب دید با اضطراب تمام پرسید سبب
اضطراب چیست گفت بهشت رفته بودم و میخواستم در ایم که مولانا عبدالرحمن
جامی آمد و دامن مرا بگرفت و نگذاشت و چون نسبت اخلاص فقیر را بحضرت

ایشان دانسته بود نام فقیر را گرفت که بایشان بگوید که مولانا عبدالرحمن جامی
بگویند مرا بگذارند و از تقصیر من در گذرند ولادت ایشان در حرجرد جام در
بیست و دوم شعبان سال هشتصد و بعده هجری بوده و مدت عمر شریف
هشتاد و یکسال وفات ایشان بعد از حضرت خواجه احرار بسه سال است
در هشتصد و نود و هشت هجری پنزدهم ماه محرم روز جمعه در وقت اذان سنت
و قبر ایشان در خیابان هرات است متصل قبر پیر خود و برداشت جنازه
ایشان را سلطان حسین میرزا با جمیع اهالی موالی خراسان نموده است

حضرت مولانا عبدالغفور لاری قدس سره

لقب ایشان رضی الدین است و اصل ایشان از لار و از اعیان آن دیار بوده
از اولاد سعد عباده اند رضی الله عنه که از کبار انصار و از قبیله انصار و از قبیله
خزرج است مرید کامل و شاگرد رشید حضرت مولانا عبدالرحمن جامی اند و
حضرت مولانا در باب ایشان فرموده **بیت** آنجا که فهم و دانش مرغی
بود شکاری ؛ بازیست تیز رفتار عبدالغفور لاری ؛ و حضرت مولانا مریدکم میگفتند
اند و می فرمودند که یک مرید کامل که باشد کافیست و این اشاره بملا عبدالغفور
است که کامل بوده اند و ایشانرا در علوم ظاهری و باطنی قدرت تمام بوده و حاشیه

و حاشیه بر شرح ملا در نفحات الانس نوشته اند و حل مشکلات و لغات آنرا
نموده اند و کمال محبت و اخلاص بخدمت پیر خود داشته اند در روز وفات
حضرت مولانا قدس سره در خدمت بوده اند وفات ایشان بعد از طلوع
آفتاب روز یکشنبه پنجم شعبان سال نهصد و دوازده هجری بوده و قبر ایشان
متصل قبر حضرت مولانا در خیابان هرات است سعادتمند مریدی که بعد از مردن
هم در خدمت پیر خود باشد ۱۲

حضرت خواجه عبد الشهید قدس سره

نام پدر ایشان خواجه کاخواجه بن حضرت خواجه عبد الله احرار است و چون
متولد شدند والد خواجه بخدمت حضرت خواجه احرار قدس سره بردند و
حضرت خواجه ایشانرا در کنار گرفته فرمودند که این پسر عارف خواهد شد و ببرکت
نفس حضرت خواجه بکمالات ظاهری و باطنی و مقامات عالی رسیده اند و کرامات
و خوارق جلیه بسیار از ایشان بظهور پیوسته اند و بهندوستان تشریف آورده
بودند و اهل هند کمال اعزاز و احترام بجای آورده اکثری مرید گشتند و طریقه
ایشان در سلوک بطریق حضرت خواجه بزرگ بوده و هژده سال در هندوستان
بوده در سال نهصد و هشتاد و هجری وفات نموده اند که وقت رحلت ما نزدیک رسیده

ماموریم بانگرشتے استخوان خودرا در سمرقند بگورخانه ابای خود رسانیم و متوجه
سمرقند شدند و بعد از رسیدن سمرقند بود سه روز رحلت نمودند و قبر ایشان در جوار حضرت
خواجه احرار است ۵

حضرت خواجه باقی رحمة الله

او یسی حضرت خواجه نقشبند بهاء الدین و بظاهر مرید مولانا خواجگی امکنی اند
یکی از مریدان خواجه گفت که در وقت رحلت خواجه فرزندان ایشانرا حاضر
ساخته پرسیدند که در باب این کودکان چه میفرمایند گفتند مصرع فرزند
بنده ایست خدا را غمش مخور ۵ وفات ایشان در سال هزار و دوازده هجری بوده
و مدت عمر شریف ایشان چهل سال و قبر در دهلی است ۵

هاشم خواجه و صالح خواجه دهبیدی قدس سرارهم

دهبید از مضافات سمرقند است و هر دو برادر اند و درین زمان مقتدای بادغیسیه
بودند مردم انجا را در ارادت بخدمت ایشان بوده هاشم خواجه برادر کلان
و پسر خورد صالح خواجه بودند در سمرقند می بوده اند و مرید پدر خود اند و خواجه
کلان خواجه ایشان مرید خواجه کلان خویاری و ایشان مرید خواجه محمد
کاشانی و ایشان مرید مولانا محمد قاضی و ایشان مرید حضرت خواجه احرار

احرار قدس اسرارهم وفات یافتند خواجه روز دوشنبه ربیع الاول سال هزار
وچهل وشش هجری بوده وقبر در دهبید است وصالح خواجه در بلخ بوده اند
کرامات وخوارق از هردو برادر بسیار ظاهر شده وفات ایشان در ماه محرم
سال هزار وچهل وشش هجری بوده وقبر ایشان در بلخ است ومدت عمر هفتاد
وشش سال تمام شد احوال مشایخ سلسله سبز که نقشبندیه قدس الله اسرارهم

بیان احوال مشایخ سلسله شریفه چشتیه قدس الله اسرارهم

وسلسله ایشان از حضرت خواجه حسن بصری بحضرت امیر
المومنین علی کرم الله وجهه میرسد

حضرت خواجه عبد الواحد زید قدس سره

اصل ایشان از بصره است مرید حسن بصری است وشاگرد حضرت امام اعظم اندرضی الله
عنهما وخرقه ارادت از ایشان پوشیده اند چون ذکر حضرت حسن بصری بعد از
صحابه رضی الله عنهم مذکور شده از نجهت اول درین سلسله نوشته نشده ایشان
بس بزرگ بودند خوارق وکرامات بسیار از ایشان بظهور رسیده نقل است
که روزی جماعه از درویشان که در خدمت ایشان بودند کرسنگی بر آنها غلبه
کرد از روی حلوا کردند چیزی حاضر نبود خواجه روی بآسمان کردند وارحی سیحانه

و تعالی بجهت آن جماعه در خواستند فی الحال دینارهای زر از آسمان بارید خواجه
فرمود که همان مقدار که بکلوا کفایت کند بردارید مریدان چنان کردند و حلوا
آوردند خواجه ازان تناول نفرمود سبب تناول نفرمودن آنست که چون
باریدن دینارها از کرامات ایشان بود نخواستند که از کرامات خود خوراک خویش
سازند که خوراک اینجماعه از کسب و مشقت ایشان میباشد چنانچه درویشی در بادیه
تشنه شد و برا از آسمان قدحی زر فرو گذاشتند پر از آب مرد درویش گفت
بعزت تو نخورم آب مگر از دست اعرابی که مرا سیلی زند و شربت آب دهد دگر
بگرا تم آب نیاید قادری که آب در جوف من پیدا کند یعنی کرامات ظاهر
ایمن از مکر بود وفات ایشان در سال یکصد و هفتاد و هفت هجری بوده

حضرت فضیل بن عیاض رحمة الله

گفته اند ایشان ابو علی است و باصل کوفه و بعضی گفته اند از خراسان از ناحیه مرو
و بعضی گفته اند تولد ایشان در سمرقند بوده و نشو و نما در بادغیس گفته اند
که بخاری الاصل بوده اند و مرید خواجه عبد الواحد بن زید و شاگرد امام اعظم
اند رضی الله و با براهیم ادهم و بشر حافی و سفیان ثوری و داود طائی معاصر
بودند در حقایق و معارف یگانه عصر نقل است که روزی قسمه زند خورد خود را

خود را در کنار گرفته می بوسیدند چنانچه عادت پدر است کودک گفت ای پدر
مرا دوست میداری گفت بلی گفت خدا ترا دوست میدارد گفتند سبحان
کودک گفت بیکدل دو دوست توان داشت ایشان دانستند که این سخن از کجاست
دست بر سر زدند کودک را پنهان داشتند و بحق مشغول گشتند و فرموده اند هر کس
که از خدا بترسد از همه چیز نترسد و نیز فرموده اند که چون حق تعالی بنده را
دوست دارد اندوه بسیارش دهد چون دشمن دارد دنیا را بروی فراخ گرداند
فرموده اند که هر که خود را قیمتی نهد او را از تواضع نصیبی نیست و فرموده اند اگر
توانید بجائی ساکن شوید که کس شما را نبیند و نه شما کس را که عظیم نیکو بود فرموده
اند چنانکه عجب بود که در بهشت کریند عجب تر از انکه در دنیا خندند و فرموده اند
در دنیا در آمدن آسان است اما بیرون آمدن و خلاص شدن دشوار فرموده اند
چون ترا گویند خدا را دوست داری خاموش باش اگر گوئی نه کافر گردی و اگر
گوئی دارم فعل تو بفعل دوستان نماند وفات ایشان در ماه محرم سال
یکصد و هشتاد و هفت هجری بوده و قبر ایشان در مکه معظمه در مزارات

حضرت سلطان ابراهیم ادهم رحمة الله

کنیت ایشان ابو اسحاق و نام پدر ادهم بن سلیمان بن منصور بلخی است

وایشان از ابنای ملوک اند و در اوایل حال بادشاه بلخ بوده اند و در جوانی
توبه کرده اند گویند شبی بر تخت خفته بودند نیم شب سقف خانه جنبید گفتند
کیستی گفت اشنا شتر گم کرده ام میجویم گفتند شتر بر بام چگونه بود گفت
ایغافل تو خدائیرا در جامه اطلس بر تخت زر میطلبی این از اشتر بر بام جستن
عجب تر نیست ازین سخن هیبتی در دل سلطان افتاد متفکر و متحیر گشتند او زدیگر
بار عام دادند و ارکان دولت همه بر جای خود ایستادند ناگاه مردی
با هیبت از در در آمد چنانکه هیچکس مانع او نتوانست شد تا پیش تخت سلطان
گفتند چه میخواهی گفت درین رباط فرود می ایم گفتند رباط نیست سرای
ست گفت این سرای پیش از تو از کیست گفتند از پدر من گفت پیش
از دی از کیست گفتند از پدرش گفت پیش از دی از کیست گفتند از فلان
همچنین چند کس را شمرده اند او گفت پس این رباط بود که یکی میرود دیگری
می آید ناپدید شد سلطان تنها با اضطراب تمام از عقب او روان شدند
گفتند تو کیستی گفت من خضرم در دل ایشان خوفی عظیم پیدا شد در وقت صبحدم
نهادند شنیدند که هاتفی میگوید بیدار شوید پیش از انکه بیدار کنند و
اینچنین چند نوبت بگفت ناگاه آهوئی دیدند و خود بدو مشغول گردند آهو

آهو بسخن آمد و گفت مر الصید تو فرستاده اند تو مرا صید توانی کرد حال بر سلطان
سنجر گشت و از جاهای که داشتند بیرون آمدند و ترک سلطنت نموده دست در
طریقت زدند و بمکه معظمه رفته با امام اعظم و سفیان ثوری و ابو یوسف غسولی صحبت
داشتند و کسب علوم از حضرت امام اعظم رضی الله عنه نمودند و حضرت امام
ایشانرا سبته نامی فرمودند سید الطائفه جنید قدس الله سره فرمودند که
ابراهیم ادهم کلید علمهای این طائفه است و صحبت دارخضر علیه السلام بوده اند
و خرقه ارادت از فضیل عیاض پوشیده اند و در همه عمر بجز کسب خود قوت نمودند
یگانه زمان و پادشاه هر دو جهان و سید اقران بود . خوارق و کرامات و بزرگی
حضرت سلطان زیاده از انست که در تحریر و بیان در آید گویند چون داردی از غیب
فرود آمدی گفتی کجا اند ملوک دنیا که به بینند که این چه کار و بارست تا از ملک خود شان
ننگ دارند آید نقلست که وقتی که در کشتی خواستند که بنشینند و سیم نداشتند و آنها از ری
میخواستند دو رکعت نماز کردند و گفتند الهی از من چیزی میخواهند در حال ریگ بسیار
تمام زر شد مشتی برداشتند و بایشان دادند نقلست که روزی بر لب دجله نشسته
پاره پاره خرقه میدوختند سوزن ایشان در دجله افتاد اشارت بر جله کردند هزاران
ماهی سر بر آوردند هر یکی را سوزنی زرین در دهان سلطان فرمودند سوزن خود جوئیم

ماهی ضعیفی آن سوزن را در دهان گرفته آورد و پیش حضرت سلطان نهاد فرمودند
کمترین چیزی که یافتم بگذاشتن ملک بلخ این بود وفات ایشان شانزدهم جمادی الاول
در سال یکصد و شصت و دو یا شصت یک هجری بوده و قبر ایشان در جبله شام است و بعضی
بغداد و قول اول اصح است ۵

حضرت خواجه حذیفه مرعشی رحمة الله

مرعش شهریست از توابع شام از کبار مشایخ متقدم و از مریدان سلطان ابراهیم
ادهم قدس الله سره فرمودند که اخلاص آنست که افعال او در ظاهر و باطن
یکسان باشد وفات ایشان در چهاردهم ماه شوال بوده است ۵

حضرت خواجه حبیره بصری رحمة الله

اصل ایشان از بصره است از اکابر وقت و مرید خواجه حذیفه مرعشی اند و صاحب
خوارق عالی و مقامات ارجمند بودند وفات ایشان شانزدهم ماه شوال است

حضرت شیخ علوی دینوری رحمة الله

مرید خاص خواجه حبیره بصری از اجله مشایخ وقت و صاحب علوم ظاهری و باطنی
بودند خوارق و کرامات عجیبه از ایشان سرزده چنانچه گویند از روزیکه تولد نموده اند
تمام عمر صایم الدهر بودند و در ایام طفولیت روز شیر نخوردند انچه در تذکرة الاصفیا

الاصفیا و بعضی رشحات مشایخ چشت نوشته اند این است که شیخ علی دینوری و شیخ ممشاد دینوری یکی است و شیخ ممشاد علو دینوری می نویسند اما از نفحات الانس و بعضی کتب چنین مفهوم میشود که شیخ علو دینوری غیر شیخ ممشاد دینوری اند ذکر شیخ ممشاد دینوری در سلسله سهروردیه نوشته خواهد شد ط

حضرت شیخ ابو اسحاق شامی قدس الله سره

از اقطاب وقت بوده اند و مرید شیخ علو دینوری اند رحمهما الله و وفات ایشان چهاردهم شهر ربیع الآخر است و قبر در عکه واقع است که از توابع شام است

حضرت خواجه احمد ابدال چشتی رح

سه حلقه سلسله چشتیانند و پسر سلطان فرسنافه اند از شه فاراچشتی است و امیر آن ولایت بوده اند و مرید شیخ ابو اسحق شامی اند گویند چون شیخ ابو اسحاق بقصبه چشت رسیده اند خواجه دست ارادت بدامن شیخ زدند نقل است که روزی خواجه ابو احمد در سن بیست سالگی همراه پدر خود سلطان فرسنافه بقصد شکار بجانب کوه رفتند و در اثنای شکار از پدر و اتباع جدا افتادند بکوهی رسیدند که چهل از رجال الله بر سنگی ایستاده بودند و شیخ ابو اسحاق شامی نیز در میان آنجماعه بود حال برایشان بگشت از اسب فرود آمده در پای

شیخ ابو اسحاق افتادند اسپ و سلاح هرچه داشتند بگذاشتند و پشمینه پوشیده
با ایشان روان شدند هرچند پدر و مردم طلب کردند ایشانرا نیافتند بعد از
چند روز خبر آوردند که با شیخ ابو اسحاق اند در فلان موضع پدر ایشان جمعی را
فرستاد تا بیاورند هرچند پند دادند و بند نهادند باز نتوانستند آورد سود مند
نیفتاد گویند پدر ایشان را خمخانه بود روزی فرصت یافته بآنجا درآمدند و
در رابست همه‌ها را شکسته گرفت پدر ایشانرا خبر کردند بیام برآمدند و از غایت غضب
سنگی بزرگ برداشت که از روزنه بالای بام بر ایشان بزند روزنه فراهم آمد و سنگ
را بگرفت با سنگ در هوا معلق بایستاد چون آنحالت را مشاهده نموده بردست
ایشان توبه کرد و اشکال این کرامات و خوارق عادات از ایشان نه چندان
ظاهر شده که به تفصیل بیان توان کرد ولادت ایشان در سال دو صد و شصت
هجری بوده وفات در دهم جمادی الآخر سال سه صد و پنجاه و پنج رویداده و قبر ایشان
در چشت است ۵

حضرت خواجه محمد چشتی قدس سره

ایشان پسر و مرید خواجه ابو احمد ابدال چشتی اند و تحصیل علوم دینی و معارف
یقینی کرده اند و در زهد و ورع کامل بوده اند گویند در غزوه سومنات همراه محمود

محمود سبکتگین در سن هفتاد سالگی بدو کاری محمود بانشارت و بشارت رفته
بودند و ببرکت اقدام ایشان فتح سومنات شده وفات ایشان در غره
رجب سال چهار صد و یازده هجری بوده و قبر ایشان در چشت است

حضرت خواجه یوسف بن سمعان رح

لقب ایشان ناصر الدین است و خواهر زاده و مرید و ترتیب یافته خواجه محمد
بن خواجه ابو احمد چشتی اند گویند که خواجه محمد همشیره داشتند که سن او بچهل
رسیده بود و بجهت خدمت برادر ارادهٔ تزوج نداشتند و بطاعت و عبادت
خدا تعالی مشغول بودند شبی خواجه محمد بزرگوار خود خواجه ابو احمد را در خواب
دیدند که فرمودند در ولایت شام فلان سر دلیت محمد سمعان نام تحصیل علوم
کرده و صالح است خواهر خود را باو عقد کن خواجه او را طلب داشته همشیره
را باو عقد کرد و خواجه یوسف در چشت از ایشان متولد شدند و بر ایشان در آخر
عمر سکر و حیرت چنان غلبه کرده بود که گاه بودی که خادم آب وضو بجهت
در اثنای وضو از خود غایب می شدند و ساعتی دران غیبت میماندند و باز
حاضری شدند و وضو را باتمام میرسانیدند وفات ایشان در چهارم ربیع الآخر
در سال چهار صد و پنجاه و نه روئیداده و مدت عمر هشتاد و چهار سال بوده

وهم وقت رحلت خواجه قطب الدین مودود پسر کلان خود را قایم مقام خود ساختند وقبر ایشان در چشت است ط

حضرت خواجه مودود چشتی رح

لقب ایشان قطب الدین است ودر سن هفت سالگی تمام قرآن را قرة آن حفظ کرده بتحصیل علوم مشغول می بودند چون بسن بیست ونش سالگی رسیدند والد بزرگوار ایشان خواجه یوسف وفات یافتند وبموجب وصیت پدر قایم مقام ایشان گشتند وبخصال حمیده واعمال پسندیده موصوف ومعروف بودند ومردم آن ولایت همه در مقام ارادت واعتقاد ایشان اگرچه مرید پدر خود بودند لیکن بعد از وفات پدر وقتی که حضرت شیخ الاسلام احمد جام بهرات رسیدند وقضیه که درمیان خواجه مودود وحضرت شیخ جام گذشته در نفحات الانس مذکور است وچون خواجه مودود التماس تربیت واخلاص خویش بخدمت ایشان نمودند حضرت شیخ احمد جام دست ایشان را گرفتند وبرکنار چار بالش خود بنشاندند وسه بار فرمودند بشرط علم بشرط علم وسه روز بخدمت حضرت شیخ جام بودند وفایده ها حاصل نموده وسلسله چشتیه از خواجه مودود بحضرت شیخ جام نیز میرسد وفات

وفات ایشان در غره رجب در سال پانصد و بیست و هفت هجری بوده و قبر ایشان
نیشتر در مزار سبز که چشت است ط

حضرت خواجه احمد بن مودود چشتی رح

بسیار بزرگ و قطب وقت بودند و مرید پدر خویش در علوم ظاهری و باطنی
قدرت تمام داشته اند حضرت رسالت پناه صلعم را در واقعه دیدند که فرمودند
ای احمد اگر تو مشتاق ما نیستی ما مشتاق توایم چون بامداد شد سه بار موافق
اختیار کرده بروشی که کسی ایشانرا نشناسد بزیارت حرمین الشریفین
متوجه شدند و چون از شرایط حج فارغ شدند بدینه منوره رسیدند و شش ماه
مجاورت کردند گویند که مداومت ایشان بر مجاوران آن حرم گران آمد خواستند
که ایشانرا بر نخانند از روضه شریفه آواز آمد که هر نجایند این را که یکی از مشتاقان
ماست چنانچه همه حاضران شنیدند و بعد از مراجعت ببغداد آمده در خانقاه
شیخ شهاب الدین سهروردی فرود آمدند و شیخ ایشانرا تعظیم و احترام
بسیار کردند ولادت ایشان در سال پانصد و هفت هجری بوده وفات
در سال پانصد و هفتاد و هفت رویداده و قبر ایشان در چشت است

حضرت شاه سنجان رحمة الله

لقب ایشان رکن الدین است و نام محمود و اصل ایشان از ده سنجان
خواف بوده و مرید خواجه مودود چشتی اند و شاه نقبی است که خواجه مودود
عنایت فرموده اند گویند در مدتی که بچشت اقامت ورزیدند نقض طهارت
در ایشان کردند و چون احتیاج می شد از چشت بیرون رفته طهارت می نمودند
و میفرمودند که اینجا جای ادب است وفات ایشان در سال پانصد و نود
و هفت هجری بوده ط

حضرت خواجه حاجی شریف زندنی رح

مرید خواجه مودود چشتی اند و سلسله خواجه معین الدین چشتی از جانب ایشان
بخواجه مودود چشتی میرسد نقل است که شخصی سلطان سنجر را بعد از وفات
بخواب دید پرسیدند که خدا تعالی با تو چه کرد گفت مرا فرمان شده بود
که فرشتگان عذاب بدوزخ ببرند و درین اثنا فرمان رسید که فلان
روز در دمشق سعادت ملازمت حاجی شریف زندنی را دریافته بود از برکت
آن ببیامرزیدم وفات ایشان در ششم رجب است ط

حضرت شیخ عثمان هارونی قدس سره

ایشان مرید حاجی شریف زندنی اند قطب وقت و یگانه عصر بوده اند و بصحبت

وصحبت بسیاری از اکابر و بزرگان رسیده اند و از حضرت خواجه معین الدین چشتی منقول است
که روزی شیخ عثمان هارونی در ایام سیاحت بجایی رسیدند که مسکن مغان بود و در آنجا
آتشکده بود که روزی بیست ارابه هیزم در آنجا می انداختند و آتش آن هرگز نمی مرد از بعضی
پرسیدند که پرستیدن این آتش چه فائده دارد و چرا همه را نمی پرستی که آتش مخلوق است
در جواب داد که در کیش ما آتش را بسیار بزرگ داشتند شیخ فرمودند که توانی دست با
خود را در آتش اندازی جواب داد که خاصیت آن سوختن است کرا قدرت باشد که
نزدیک آن تواند رفت حضرت شیخ طفلی که در کنار ایشان بود گرفتند و بسم الله الرحمن الرحیم
قلنا یا نار کونی بردا و سلاما علی ابراهیم گفته در آتش در آمدند و چهار ساعت در میان آن
مانده برآمدند چنانچه بخرقه ایشان و جامه آن طفل آسیبی نرسیده بود از مشاهده این کرامات
جمیع مغان بر قدم شیخ سر نهادند و همه بشرف اسلام مشرف شدند و آن پدر و پسر
از جمله اولیای گشتند و هم حضرت خواجه معین الدین فرموده اند که شیخ عثمان روزی
میفرمودند که حق سبحانه و تعالی را دوستانند که اگر یک ساعت در دنیا از دیدار محجوب مانند
تاب نکردند و هم شیخ فرموده اند که در هر که این سه خصلت باشد بتحقیق بدانکه حق تعالی
او را دوست دارد سخاوت چون سخاوت دریا شفقت چون شفقت آفتاب و تواضع
چون تواضع زمین وفات ایشان در شانزدهم ماه شوال است و قبر در مکه معظمه است

حضرت خواجہ معین الدین چشتی رحمہ اللہ

مولد و اصل ایشان سیستان است و نشو و نما در دیار خراسان نام پدر بزرگوار ایشان
خواجہ غیاث الدین حسن است کہ از سادات حسینی بودہ اند مرید شیخ عثمان ہارونی
بودہ اند و در ہندوستان سہ سلسلہ شریفہ حضرت چشتیہ ایشانند قدس اللہ تعالے
و شیخ عثمان ہارونی میفرمودند کہ معین الدین ما محبوب خدا است و مرا فخر است بر مریدے
او و قطب وقت و صاحب تصرف و منیر انوار معرفت و مشرف القلوب در بلدہ
مشایخ اجل و قدوہ اولیای اکمل بودہ اند اہل ہند را ارادت بخدمت ایشان
بودہ و در جمیع علوم ظاہری و باطنی یگانہ زمان بودہ اند کرامات و خوارق عادات
عجیب و غریب کہ از ایشان بظہور آمدہ زیادہ از حد و بیان است گویند کہ چون حقتعالے
ایشانرا توفیق توبہ کرامت فرمود املاک و اسباب خود را صرف درویشان
نمودہ متوجہ سمرقند و بخارا شدند و در انجا حفظ قران مجید و کسب علوم نمودہ اند و از انجا
بطرف عراق عرب عزیمت کردند چون بقصبہ ہارون کہ از نواحی نیشاپور است
رسیدند حضرت شیخ عثمان ہارونی را ملازمت نمودہ اند و بیست سال در خدمت
شیخ بودند و حضرت خواجہ در سیاحی اکثری از مشایخ کبار دریافتہ اند چنانچہ بصحبت
حضرت غوث الثقلین رضی اللہ عنہ در جیلان رسیدہ پنجاہ و ہفت روز با ایشان

ایشان بوده انواع فواید بوده اند و شیخ الدین کبری را در سنجار و خواجه یوسف
همدانی را در همدان و شیخ ابوسعید تبریزی را در تبریز و شیخ حسین زنجانی را در لاهور
دیده اند و از بلخ بلاهور آمده اند و از بخارا بدهلی و از دهلی باجمیر رفته متوطن شده اند و جمع
کثیری از کفار ببرکت قدوم ایشان بشرف اسلام مشرف شدند و جماعه که مسلمان
نشده بودند فتوح دیگر بجهت ایشان میسر نشده و هنوز کفار یکه دران نواحی
اند بزیارت ایشان می آیند و بسا بجا دران روضه منوره میگذرانند ولادت
حضرت خواجه در سال پانصد و سی و هفت وفات ایشان روز دوشنبه ششم
ماه رجب سال ششصد و سی و سه هجری بوده و بروایتی سیم ذی الحجه سال مذکور
و قول اول اصح است و بعد از رحلت بر پیشانی حضرت خواجه نوشته یافتند که
حبیب الله مات فی حب الله و عرس ایشان را مشایخ هندوستان در ششم
رجب میکنند و درین ماه از اطراف و جوانب مسلمان و کافر خواص و عوام از راه های
دور جمع و کثری که عدد آن از هزاران پیش است هر سال بروضه منوره ایشان
رفته حاضر میشوند مدت عمر شریف یکصد و چهار سال و قبر حضرت خواجه در دار
الاسلام اجمیر است و این فقیر چندین مرتبه بزیارت آن روضه منوره مشرف
گشته و اجمیر شهریست پرفیض و پرنور و خوش آب و هوا متصل تلالی عظیم که

که بمجود دریای محیط است و نام آن ساکرنال نهاده اند واقع شد و ولادت این
فقیر در خطه اجمیر بالای ساکرنال رویداده در سلخ صفر نصف شب دوشنبه سال
یکهزار و بیست و چهار هجری چون در خانه والد ماجد فقیر شش صبیه شده بود و پسر
نمی شد دست مبارک آنحضرت به بست و چهار سالگی رسیده بود از روی عقیده
و اخلاص که آنحضرت نسبت بحضرت خواجه داشتند بهزاران نذر و نیاز درخواست
پسر نمودند ببرکت ایشان حق تعالی این کمترین بنده خود را بوجود آورد امید
که توفیق نیکوکاری و رضامندی خود و دوستان خود نصیب کرداند آمین یارب العالمین

حضرت شیخ حمید الدین الصوفی السعدی الناگوری رح

کنیت ایشان ابو احمد است و لقب سلطان التارکین است و ناگور شهریست از
شهرهای هندستان و سلطان التارکین از خلفای حضرت خواجه معین الدین چشتی
اند در تجرید و تفرید یگانه عصر و از متقدمان مشایخ هند و جامع میان علوم ظاهری
و باطنی و صاحب کرامات و مقامات علیه بوده اند ایشانرا با شیخ بهاء الدین
ذکریای ملتانی در باب فقر و غنا مراسلات بسیار واقع شده در ناگور در وطن
زمین احیای داشتند و آنرا بهست مبارک خود زراعت میکردند و قوت عیال
میساختند وفات ایشان در بیست و نهم ربیع الآخر سال ششصد و هفتاد

وهفتاد و شش هجری بوده و دفنش در قصبهٔ ناکور است ۱۲

حضرت خواجه قطب الدین اوشی کاکی رح

نام ایشان جنیار بن احمد بن موسی و مولد و اصل ایشان از اوش فرغانه است
و آن قصبه ایست از توابع اندجان و کاکی ازان جهت گویند که چون در دهلی متوطن
شده اند فتوح از کس قبول نمیفرمودند و خود همیشه مستغرق می بودند و بر فرزندان
ایشان بعسرت سیگذشت و آنها ازان بقالی که در همسایه ایشان بود بعد از
خاقها جزوی قرض نموده اوقات گذار خود می نمودند روزی زن آن بقال گفت
اگر من در همسایگی شما نمی بودم کار شما بهلاکت میرسید این سخن بطبیعت ایشان
گران آمد عهد کردند که از و قرض نگیرند روزی این قضیه را بعرض خواجه رسانیدند
فرمودند که هرگز من از کسی قرض نمیگیرم و در وقت حاجت بطاقی که در بچره ماست
دست انداخته بقدر حاجت نان بچنته برآرند و صرف خود کنند و بهر که خواهند
بدهند بعد ازان هرگاه که بخواهند ازان طاق نان سیگرفتند و این نان را کاکی سیگویند
نقلست که حضرت قطب الدین پنجم ساله بودند که پدر ایشان وفات یافت
و خضر علیه السلام ایشانرا بشیخ ابو حفص سپردند که تعلیم علوم ظاهری و باطنی
نماید چون حضرت خواجه معین الدین چشتی باوش رسیدند در انجا بخدمت

خواجه معین الدین مرید شدند و حضرت خواجه را کمال شفقت و عنایت درباره ایشان
بود و صحبت دار خضر علیه السلام بودند قطب زمان و یگانه دوران و جامع فضل
و فضایل صوری و معنوی و صاحب خوارق و کرامت عالیه بوده اند گویند که در
بست سالکی پیش از انکه مرید شوند بحضرت خواجه بریاضت و مجاهدات اشتغال
و سیاحی بسیار کرده اند نقل است چون ببغداد رسیدند صحبت شیخ شهاب الدین سهروردی
را دریافتند و چون کمال اشتیاق و اخلاص بخدمت شیخ که پیر ایشان باشند داشتند
از انجا معاودت نموده بطرف هندوستان آمدند و چون بملتان رسیدند با شیخ بهاء الدین
ذکریا ملتانی قدس سره ملاقات نمودند و در ملتان حضرت شیخ فرید شکر گنج رحمه الله
بخدمت ایشان رسیده مرید شد و چون بدهلی رسیدند عریضه بخدمت پیر خود
که در اجمیر تشریف داشتند نوشتند که اگر حکم شود بملازمت برسم خواجه معین الدین
در جواب نوشتند که اگرچه در ظاهر بعد است اما در باطن قرب است همانجا باید بود بعد از
چند روزی در دهلی توقف نموده باز باجمیر معاودت کردند چون خواجه قطب الدین
سه راه گشتند که باجمیر بروند مردم دهلی از فراق و جدائی ایشان بفریاد آمدند چون
حضرت خواجه اینمعنی را مشاهده نموده خواجه قطب الدین را فرمودند که شهر را دیده
تو گذاشتم در دهلی باش که دلهای مردم از جدائی تو آزرده میشوند ایشان بفرمود

بغزنوده حضرت خواجه بشهر مراجعت نمودند حضرت خواجه قطب الدین اگرچه سماع می
فرمودند و در سلسله چشتیه سماع متعارف است و در بعضی ممنوع مثل سلسله سهروردیه
قادریه و سید الطائفه نیز سماع نمی فرمودند و بعضی ازاکابر کرده چنانچه شیخ
الاسلام گفته اند که ذوالنون مصری و شیخ شبلی و حارث لوزی در اواخر همه در سماع
مبتلا شده **نقل** است از سلطان المشایخ که در خانقاه شیخ سجستانی بمجلس
سماع بود در ویشان صاحب حال و اهل کمال حاضر بودند درین اثناء قوال این
بیت را که از حضرت شیخ احمد جام است خواند **بیت** کشتگان خنجر تسلیم را هر زمان
از غیب جانی دیگر است ؛ خواجه قطب الدین را حال متغیر شد و از هوش رفتند
مشایخانی که دران مجلس حاضر بودند از انجمله قاضی حمید الدین ناگوری و شیخ
بدر الدین غزنوی ایشانرا بخانه آوردند و قوالان همان بیت را تکرار میکردند و
حضرت خواجه سماع میفرمودند چنانچه شبانروز همین حال داشتند تا حال بر
ایشان دگرگون گشت روز دوشنبه چهاردهم ربیع الاول سال ششصد و سی و چهار هجری

حضرت شیخ فرید گنج شکر قدس سره

نام ایشان مسعود بن غزالدین محمود است و از اولاد حضرت امیر المومنین عمر خطاب
است رضی الله عنه از جانب پدر و مادر ایشان دختر مولانا وجیه الدین مجندی

است در کمال عصمت و عفت و صاحب کرامت اند و حضرت شیخ صایم الدهر بوده اند
در صمت و مرض افطار نمیمودند و مرید و خلیفه حضرت خواجه قطب الدین بختیار اند
و کنج شکر ازان گویند که حضرت شیخ را هفت روز گذشته بود که افطار نکرده بودند
و ضعف بر ایشان غالب شد بخدمت پیر خود روانه شدند در اثنار راه از ضعف پای
ایشان بلغزید چنانچه بر زمین افتادند و در دهن مبارک ایشان پاره گل درآمد
و تمام شکر شد از انجا بر خاسته بخدمت پیر خود رفتند و خواجه فرمودند فرید
گلی که بدهنت رسید حق تعالی وجود ترا کنج شکر گردانیده است همواره شیرین
خواهی بود چون از خدمت پیر خود برون آمدند هر کس که ایشانرا میدید کنج شکر
می گفت ایشان بخدمت حضرت خواجه معین الدین چشتی نیز رسیده بودند
حضرت خواجه معین الدین در باب ایشان فرموده اند که بختیار شاهبازے
عظیم را بقید آورده است که حسرت سدرة المنتهی ایشان نگردد این شمعی است
که از خانه درویشان را منور سازد و قطب و غوث وقت بوده اند و خواجه
عالیه از ایشان بسیار بوده و بظهور رسیده و آنقدر کرامات از ایشان بظهور
آمده که درین سلسله از کسی کم آمده باشد و حضرت خواجه قطب الدین را
کمال عنایت و مهربانی بایشان بود چنانچه گویند وفات حضرت خواجه نزدیک

نزدیک رسید ایشانرا از آنانی که در نواحی حصار است طلبداشتند و وصیت
نمودند که جانشین ایشان باشند بعد از وفات پسر خود در قصبه احوه‌دهن که نزدیک
دیپالپور دار توابع ملتانست اقامت ورزیدند و جمع کثری از برکت مقدم شریف
ایشان بفیض رسیدند و حضرت شیخ فرید بصحبت بسیاری از مشایخ رسیده اند
یکی از آن جمله شیخ بهاء الدین ذکریای ملتانی اند و مشهورست بعد از آنکه حضرت شیخ
ریاضت و مجاهدت را بکمال رسانیده اند روزی فرموده اند که هر چه خدا کند میشود
و ما نقی آدا زداد که هر چه فرید میکوید میشود و فقر و فاقه بر ایشان و اهل ایشان را
چنان غالب بود که روزی یکی از حرمهای ایشان بخدمت آمده گفت که فلان پسر
شما بسبب گرسنگی بمرض هلاکت رسیده است شیخ فرموده که بنده سود چه کند اگر
تقدیر حق در رسید و از جهان سفر کند رسنی در پای او به بندید و بیرون افکنید دیگر
شیخ فرمودند که چون فقیر جامه پوشد چنان پندارد که کفن می پوشد و لادت ایشان
در قصبه کهوال که از توابع ملتانست بوده وفات ایشان روز سه شنبه پنجم
ماه محرم سال ششصد و شصت و چهار هجری رویداده و مدت عمر نود و پنجسال و قبه
در پتن ست مابین ملتان و لاهور بزار و متبرک ؛

حضرت شیخ نظام الدین اولیا رحمة الله

نام ایشان محمد بن احمد بن دانیال بداؤنی است و بداؤن قصبه ایست از مضافات
سنبهل و لقب ایشان سلطان المشایخ از جانب الهی است و مرید و خلیفه شیخ
فرید الدین گنج شکر اند و حضرت سلطان المشایخ کامل و عامل بوده اند و جمیع
علوم را بکمال داشتند از مشایخ کبار در هندوستان نامدار و عالیمقدار بوده اند
و سلاطین وقت را با خواص و عوام روی ارادت بخدمت ایشان بوده و همه
کس اعزاز و اکرام ایشان را واجب و لازم میدانسته اند و در دار السلطنه دهلی
اقامت فرموده بتعلیم مریدان و ترتیب ایشان اشتغال داشتند و خوارق و
کرامات زیاده از شمار خلق از ایشان مشاهده مینمودند گویند وقتی تجدید وضو کرده
بودند خواستند که محاسن مبارک را شانه کنند شانه در طاق بود کسی نبود که شانه
را بدست ایشان رساند شانه از طاق بجست و خود را بدست ایشان رسانید
و حضرت سلطان المشایخ همه مجلس وعظ و وجد و سماع می نهادند و قوالان می
خواندند و خود برخاسته سماع مینمودند و اگر کسی را میدیدند که بتقلید هم سماع میکند
بجهت ادب سماع می ایستادند و تعظیم می نموده اند **نقل** است که شخصی را برات
او گم شده بود نزد سلطان جیو آمده عرض نمود فرمودند حلوا بروح پاک حضرت
گنج شکر فاتحه بده آن شخص نزد حلوا پرداز رفته قدری حلوا آورد و در کاغذ پیچیده

پیچیده چون کاغذ کشوده برات او پیش بود **نقل** است که پیش از سال بچهل روز
چیزی خوردن ترک کردند و به اقبال فرمودند آنچه در انبار است همه را ایثار کن که
کرجه نماند ولادت ایشان در قصبه مادون بست سال سی و شش هجری
وفات چاشت روز چهارشنبه هژدهم ماه ربیع الآخر سال هفتصد و بیست و پنج
رویداده و مدت عمر شریف ایشان نود و چهار سال و نماز جنازه ایشانرا
شیخ رکن الدین ابو الفتح بن صدر الدین عارف گذارده و فرمود که از ملتان برای
همین نماز آمده بودم و قبه ایشان در دهلی نو بموضعی است که دران سکونت
داشتند و این فقیر چندین بار بزیارت آن روضه منوره رسیده و هر روز چهارشنبه
خلق انبوه بزیارت ایشان جمع میشوند و انوار فیض ازان مکان بهتر که ظاهر است
والحال هژدهم نیاز بسیار بروضه شریف ایشان میرسد و در سال یکبار عرس
ایشان میشود و قوالان میخوانند صحبت و مجلسی عظیم برپاست اکثری از مشایخ
سلسله ایشان جمع میشوند و باستماع وجد میکنند و حضرت سلطان المشایخ
را اگرچه مریدان بسیارند اما چهار مرید فاضل و کامل مشهور و معروف اند
امیر خسرو و شیخ نصیر الدین چراغ دهلی و شیخ برهان الدین غریب و شیخ حسن دهلوی

حضرت امیر خسرو دهلوی رح

از امرا زادهای هزاره لاچین اند و ترک بوده اند از ترکان نواحی بلخ مولدایشان
مومن آباد است که مشهور به پیالی است از توابع سبنهل ست جامع انواع
علوم و اقسام صنایع بوده اند مرید و معشوق و نفس ناطقه و منظور نظر سلطان
المشایخ اند گویند که میر از پیر خود التماس نمودند که خسرو نام بادشاهان ست
و من درویشم مرا نام دیگر باید شیخ فرمودند که امروز ابرای تو نامی التماس
خواهم نمود روز دیگر چون میر بخدمت ایشان آمدند فرمودند که ما چنین نمودند که روز
قیامت ترا محمد کاسه لیس خواهند گفت سلطان المشایخ را کمال عنایت و مهربانی
نسبت بمیر بوده و از جمع مریدان خود زیاده میخواستند و میفرمودند که روز قیامت
از هر کس خواهند پرسید که چه آوردی از من بپرسند خواهم گفت که سوز سینه
این ترک الله و میر را سوز سینه بمرتبه بود که پراهن مبارک ایشان نزدیک سینه
همیشه سوخته بود گویند میر چهل سال صایم الدهر بوده اند و همراه سلطان المشایخ
بطریق طی ارض حج گذارده بودند و سلطان المشایخ در باب میر فرموده اند
بیت این خسرو ماست ناصر خسرو نیست ❊ زیرا که خدای ناصر خسرو ماست
گویند که تصانیف میر از نظم و نثر نود و نه است و اشعار میر آنچه مشهور ست از
پنج لک کم و از چهار لک زیاده ست سوای تصانیف هندی و از برکت آب دهن

دهن مبارک سلطان المشایخ اینقدرت طبیعت و شیرین سخنی حقتعالی بایشان داده
بود و در شعر چنان قادر بودند که مطلع انوار را که در جواب مخزن اسرار است در دو هفته
تمام کرده اند و در اشعار ایشان یکه تنهاست که کم کسی بآن خوبی گفته باشد و این است
از یکه تنهای ایشانست **بیت** زلفت زهر دو جانب خونریز عاشقان است ؛
چیزی بیتوان گفت روئیتو در میان است ؛ و مضمونهای تازه عالی در اشعار بسیار آنقدر
است که اگر همه را جمع کنند از تصانیف بعضی زیاده میشود و همین طور در اقسام زبان و
فنون علم هندی بمثل بوده اند و بجامعیت ایشان کم کسی گذشته چون بسیار ایشان را
بسماع و نغمه کمال ذوق بوده روش قوالی که الحال در هندستان مشهور است
پیش ازان نبود اختراع نمودند خود میخواندند و سلطان المشایخ سماع میفرمودند **نقل**
است که چون شیخ سعدی بهندوستان آمدند در دهلی بسیر ملاقات نمودند دیگر شب با
میر بودند میر میگفتند بخدمت شیخ آوردند گفتند انچه از مال دنیا داریم اینست هرچه
فرمایند حاضر سازیم شیخ فرمودند روغن چراغ بجز که امشب با تو صحبت داریم گویند
که میر را انچنان پیر خود اخلاص و محبت بمرتبه بود که با لاتر ازان نباشد چنانچه
نقل است که درویشی بخدمت سلطان المشایخ بجهت گدائی رفت فرمودند
که باش چیزی حاضر نداریم امروز انچه فتوح آید بتو خواهیم داد چون در انروز هیچ

فتوح نرسید فرمودند فردا بچنین چند روز گذشت فتوح از جای نرسید کفش
مبارک خود را بآن درویش دادند او نیز با عتقاد تمام گرفته از شهر دهلی روان شد در
اثنای راه حضرت امیر خسرو که با پادشاه عصر بجائی رفته بودند و از انجا بدهلی می آمدند
دو چار شدند میر از ان درویش پرسیدند که از سلطان المشایخ چه داری گفت
بصحت و عافیت اند فرمودند که نشانی از ایشان داری گفت کفش مبارک خود را
بمن داده اند گفتند بغیر ازین گفت بلی پنج لک روپیه در سلسله قصیده که سلطان
محمد بایشان داده بود همه را بدان درویش دادند و کفش پیر خود را گرفته بر سر نهاده
بخدمت سلطان المشایخ رسیدند سلطان فرمودند ای خسرو ارزان خریدی
چون سلطان المشایخ برحمت حق پیوستند میر در دهلی حاضر بودند و مردم از ایشان
این قصه را پوشیده میداشتند چون بدهلی رسیدند و این قضیه ناگزیر را شنیدند سر
خود را تراشیدند و روی خود را سیاه نمودند و مقابل قبر پیر خود آمده ایستادند و
گفتند سبحان الله آفتابی در زیر زمین و خسرو زنده بر روی آن این را گفته
سر را بر قبر ایشان زدند و بیهوش افتادند تا شش ماه بعد از ایشان
همیشه در غم و اندوه بودند تا هما نجا روز چهارشنبه هژدهم شوال در سال هفت صد
و بیست و پنج هجری رحلت نمودند و قبر ایشان بایان قبر پیر ایشان است

حضرت شیخ نصیر الدین چراغ دہلی رح

نام ایشان محمود و اصل ایشان از شہر اودہ است و از اکمل خلفای و مریدان سلطان المشایخ نظام الدین اولیا اند و در سن بست و پنجالگی ترک و تجرید اختیار نمودہ ریاضتی عظیم بکشیدند و در چہل سالگی بخدمت سلطان المشایخ رسیدند و حضرت شیخ را کمال محبت و اتحاد بایشان بودہ و آنقدر خوارق و کرامات کہ از ایشان بظہور رسیدہ از ہیچ یک از مریدان سلطان المشایخ ظاہر نشدہ با وجود آنکہ درین سلسلہ سماع و وجد بسیار کردند اما شیخ نصیر الدین سماع بسیار نمودند و می گفتند کہ خلاف سنت است و حضرت شیخ نظام الدین اولیا را این سخن بر نمی آمد و می فرمودند راست میگوید **نقل** است کہ قلندری یازدہ رحم بوجود مبارک ایشان آمد و ایشان در استغراقی کہ بودند از آن باز نیامدند و خون مبارک ایشان از ناودان روان شد چون مریدان را از ینحال خبر شد آمدہ قلندر را گرفتند خواستند کہ ایذا کنند فرمودند کہ ہیچکس مزاحم او نگردد و مبلغ بادو انعام دادند کہ مبادا در وقت کار و زدن آزاری بدو رسیدہ باشد و بعد ازان این قضیہ بسہ سال وفات ایشان در ہیژدہم رمضان وقت چاشت سال ہفتصد پنجاہ و ہفت ہجری رویداده و قبر ایشان در بیرون دہلی نواست

و این فقیر بدکن رسید سید محمد کیسو دراز خلفای ایشان اند ط

حضرت شیخ برہان الدین غریب رح

از مریدان سلطان المشایخ اند و حضرت شیخ ایشان را بطرف برہان پور و دولتاباد بجہت رواج اسلام و ارشاد ساکنان آنجا فرستادند و شیخ حسن دہلوی را با بعضی از مریدان خود با ایشان ہمراہ کردند و از برکت قدوم ایشان اکثری از آن جماعہ بشرف اسلام مشرف گشتہ مرید و معتقد گشتند و اخلاص و ادب ایشان بہ پیر خود بدرجہ بود کہ تا بوقت وفات ہرگز پشت بجانب موضع غیلث پور کہ توطن سلطان المشایخ بود نکردہ بودند و وفات و قبر ایشان در دولت اباد دکن ست و این فقیر بآنجا رسیدہ

حضرت شیخ عبد القدوس گنگوہی رح

از فرزندان حضرت امام اعظم اند رضی اللہ تعالی عنہ مرید شیخ محمد بن شیخ عارف بن شیخ احمد عبد الحق و صاحب علم ظاہر و باطن و وجد و سماع بودند و از و حمایت شیخ احمد عبد الحق نیز ترتیب یافتہ اند و شیخ را اولاد بسیار شد ہمہ پسران عالم و عامل گشتند خصوصاً شیخ زین کہ در درویشی قدم بر قدم والد خود می نہادند کرامات زیادہ از حد و نہایت از ایشان بظہور پیوستہ

بموسته وفات ایشان در سال سنصد و چهل و پنج هجری بوده و قبر در کنکوی است که از نواحی بلی است

حضرت شیخ جلال تهانیسری قدس سره

از جانب پدر و مادر فاروقی بوده اند و اصل ایشان از بلخ است و نام پدر ایشان قاضی محمود در سن هفت سالگی قرآن را حفظ کرده و در هفده سالگی اکثر علوم را تحصیل نموده درس می گفتند و فتوی می نوشتند و مرید شیخ عبد القدوس کنکوی اند و ایشان مرید شیخ محمد عارف و ایشان مرید پدر خود عارف احمد عبد الحق و ایشان مرید پدر خود شیخ احمد عبد الحق و ایشان مرید شیخ جلال پانی پتی و ایشان مرید شیخ شمس الدین ترک پانی پتی و ایشان مرید علی صابر و ایشان مرید شیخ فرید الدین گنج شکر قدس الله ارواحهم گویند در اوایل حال روزی شخص غزلی با آواز خوش میخواند چون آواز بگوش شیخ جلال رسید بیهوش شده از بام افتادند و مانند کبوتر بسمل میطپیدند و میغلطیدند بعد از مدتی بحال آمده درین طریقه در آمدند ایشان را کرامات و خوارق عادات علیه روی نموده و استغراق ایشان بمرتبه بود که چون وقت نماز میرسید مریدان الله اکبر الله اکبر میگفتند تا از استغراق بحال آمده بنماز مشغول میشدند اکثر وجد و سماع میفرمودند و در قصبه تهانیسر متوطن بوده اند و از مشایخ متاخرین در سلسله چشتیه از ایشان بزرگتری نبوده گویند که یکی از مریدان شیخ جلال چندین سال خدمت ایشان

کرد و هیچ وارد ی بر و ظاهر نمیشد روزی بشیخ سخن میگفت در خاطر او گذشت
که در زمان سابق شیخ نجم الدین کبروی چنان بود که بر هر که نظر میکردند بمرتبهٔ
ولایت میرسید و امروز اینچنین کس نیست شیخ بر سر او مطلع شد و بجانب او نیز دیدند
فرمودند که امروز هم چنین مردم هستند که بیک نگاه ایشان مرتبه ولایت حاصل شود
درین اثنار آنمرید بخود افتاد و بمرتبه اعلی رسید و در اندک مدتی رحلت نمود شیخ
فرمودند که هر کسی را تاب برداشت این کار نیست وفات شیخ در روز جمعه بیست
و پنجم ذی الحجه سال ششصد و هشتاد و نه هجری بوده و مدت عمر شریف نود و شش
سال و قبر ایشان در نهاینیرست تمام شد ذکر شایخ سلسله شریفه چشتیه قدس اسرارهم

بیان سلسله متبرکه کبرویه که منسوب است بحضرت شیخ نجم الدین کبری قدس الله تعالی سره

حضرت شیخ ابوبکر بن عبد الله بناج رحمة الله

اصل ایشان از طوس است و مرید عبد القاسم کرکانی اند و ذکر نسبت ارادت
شیخ ابو القاسم کرکانی در ذکر خواجهای بزرگوار نوشته شده و سلسله کبرویه با سلسله
خواجهای بزرگوار بشیخ ابو القاسم یکجا میشود و شیخ ابوبکر بناج با ابوبکر دینوری
صحبت داشته اند و از شیخ ابوبناج پرسیدند که دیدار مطلوب را بچه توان دید گفتند

گفتند دیده صدق در آئینه طلب ؏

حضرت شیخ احمد غزالی رحمۃ اللہ

اصل ایشان از طوس است و مرید شیخ ابوبکر نساج اند و برادر حجۃ الاسلام امام محمد غزالی رحمۃ اللہ عالم بوده اند در علم ظاہر و باطن وفات ایشان در سال پانصد و هفده هجری واقع شده و قبر ایشان در قزوین است ؏

حضرت شیخ ابو النجیب رحمۃ اللہ

نام ایشان عبد القاہر و لقب ضیاء الدین و نسب ایشان بدوازده واسطه بحضرت امیر المومنین ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ میرسد و نسبت ارادت ایشان بدو جانب است یکی بشیخ احمد غزالی چنانچه درین سلسله مذکور شد و دیگر بشیخ وجیه الدین عم ایشان که در سلسله سهروردیه مذکور خواهد شد ایشان در جمیع علوم کامل بوده اند و تصنیفات بسیار دارند و بصحبت حضرت قطب ربانی محبوب سبحانی شیخ عبد القادر گیلانی رضی اللہ عنہ مشرف گشته بودند **نقل** است که روزی بر بغداد میگذشتند بدوکان قصابی رسیدند که گوسفندی آویخته بود ایستادند و گفتند این گوسفند میگوید من مرده ام نه کشته قصاب بخود بیفتاد چون بخود باز آمد بصحبت قول شیخ اقرار کرد و تایب شد انچه بخاطر فقیر

میرسد این است که اظهار کرامت شیخ را درین محل ضرور بود و دران دو حکمت
است یکی آنکه گوشت غیر حلال جمعی از مسلمانان نخورند دویکر اینکه ساعت توفیق
توبه قصاب نیز رسیده بود وفات ایشان در شب شنبه دوازدهم ماه جمادی
الثانی سال بانصد و شصت و سه هجری بوده و قبر در بغداد است

حضرت شیخ عمار یاسر قدس سره

مرید شیخ ابو النجیب سهروردی اند و در ترتیب مریدان و کشف وقایع ایشان
کمال تمام داشته اند در وقت خود بزرگ و صاحب کرامات بوده اند

حضرت شیخ نجم الدین کبری قدس سره

کنیت ایشان ابو الجناب است و این کنیت را پیغمبر صلعم در واقعه ایشان
عنایت فرموده اند و نام احمد بن عمر الخیوقی و لقب نجم الدین و لقب دیگر
کبری است و کبری از انجهت گویند که در اوایل جوانی که بتحصیل علوم مشغول بودند
با هر که مناظره و مباحثه میکردند بر وی غالب می آمدند بدین سبب طامة الکبری
می گفتند و لفظ طامه بجهت کثرت استعمال حذف شد و ایشانرا شیخ ولی
تراش نیز گفته اند بسبب آنکه نظر مبارک ایشان در وجد بر هر که افتاد
بمرتبه ولایت میرسیدی چنانچه روزی سوداگری بخانقاه ایشان درآمد

درآمد و حضرت شیخ حالت قوی داشتند نظر مبارک تمام اثر برو افتاد در حال بمرتبه
ولایت رسید پرسیدند از که ام مملکتی گفت از فلان مملکت او را اجازت ارشاد
نوشتند تا در ولایت خود خلق را بحق ارشاد کند روزی بازی در هوا در بالای
کنجشکی کرده بود ناگاه نظر کیمیا اثر حضرت شیخ بران افتاد و کنجشک بر گشت
و باز را گرفته پیش ایشان آورد و آورد روزی بدر خانقاه ایستاده بودند ناگاه
سگی آنجا رسید و نظر انور حضرت شیخ بروی افتاد در حال بخشش یافت
متجرد بخود شد و از شهر بگورستان رفت و سر بر زمین میمالید و هر جا که می آمد
و میرفت همه سکان شهر گرد او حلقه کرده میگشتند و دست بر دست نهاده پیش او
می ایستادند چون دران نزدیکی ببرد و بفرموده حضرت شیخ او را دفن کردند
و بر سر قبر او عمارتی ساختند حضرت مولوی فرموده اند بیت نظم
فرمایگه مستغنی شوم زابنای جنس ۰ سگ که شد مقبور نجم الدین سگ نزاید در زمان
و حضرت شیخ در فضیلت و طریقت و تصوف یگانه دهر بی نظیر بوده اند و خوارق
و کرامات ایشان در عالم مشهور است و نسبت ارادت ایشان بدو طریقت
یکی از شیخ عمار یاسر بترتیبی که درین کتاب مذکور شد بشیخ ابو القاسم گرگانی
میرسد و طریق دیگر از شیخ اسمعیل فصری بمحمد مانکبیل و از ایشان بمحمد بن داؤد

واز ایشان بابو العباس ادریس واز ایشان بابو القاسم بن رمضان
واز ایشان بحضرت ابو یعقوب طبری واز ایشان بابو عبد الله بن عثمان واز
ایشان بابو یعقوب نهر جوری واز ایشان بابو یعقوب سوسی واز ایشان
بعبد الواحد رند واز ایشان بکمیل بن زیاد واز ایشان بحضرت امیر المومنین علی
کرم الله وجهه باین ترتیب پیغمبر صلعم میرسد واز شیخ روزبهان بهره یافته بودند
وفات ایشان دهم جمادی الاول در سال ششصد وهژده واقع شده چون
بلاکو بخوارزم رسید ودر انوقت عمر ایشان زیاده بر شصت بود شیخ اصحاب خود
را مثل شیخ سعد الدین حموی وشیخ رضی الدین علی لالا وغیر ایشان را طلبداشته
خبر بمودند ودر برخیزید وبلا خود دیدکه آتشی از مشرق برافروخت تا مغرب
خواهد سوخت ومرا اینجا شهید باید شد این بلائیست مبرم که علاج ندارد وشیخ
بر دست مبارک خود کرفته وسنک در بغل پر کرده با کفار مقاتله ومجادله نموده
بدرجه شهادت رسیدند کویند که در وقت شهادت کاکل کافری را کرفته
بودند بعد از شهادت ده کس نتوانستند که آنرا از دست شیخ خلاص سازند
آخر الامر ببریدند وبرکت نظر مبارک حضرت شیخ جمیع مریدان ایشان کامل
وعالم کشته بودند واکثر معروف ومشهور اند مثل شیخ مجد الدین بغدادی وشیخ

و شیخ سعد الدین حموی و بابا کمال جندی و شیخ رضی الدین علی لالا و شیخ
سیف الدین باخرزی و شیخ نجم الدین زاری و شیخ جمال الدین کیلی و بعضی
گفته اند سولنا بهاء الدین ولد سولنا جلال الدین رومی نیز از ایشان بهت رحمهم الله

حضرت شیخ مجد الدین بغدادی رح

کنیت ایشان ابو سعید است و نام شرف بن المؤید بن ابو الفتح و اصل ایشان
از بغداد است و از اجله اصحاب و از اکمل مریدان حضرت شیخ نجم الدین کبری اند
و حضرت شیخ را کمال عنایت و مرحمت با ایشان بوده برکت توجه حضرت
شیخ بمقامات عالیه رسیده بودند اما در اواخر حال بسبب تقدیر ازلی از شیخ
مجد الدین قدری بی ادبی نسبت به برادران واقع شده انمعنی بحضرت شیخ
رسید بر زبان گذشت که سرت برود و در دریا غرق شوی و میری همان نهج
خوارزم شاه بجرم و گناه شیخ مجد الدین را غرق بحر فنا ساخته بشهادت
رسانید وفات ایشان در سال ششصد و هفت و بروایتی ششصد
و شانزده هجری واقع شده و در اسفراین است ط

حضرت شیخ سعد الدین حموی رح

نام ایشان محمد بن مؤید بن ابی بکر بن ابی حسن بهت و از اکمل مریدان حضرت

شیخ نجم الدین کبری اند فاضل و عامل و کامل بوده اند و ایشانرا تصانیف
بسیار است وفات ایشان روز عید الضحی سال ششصد و پنجاه هجری رویداده
و مدت عمر ایشان شصت و سه سال و قبر ایشان در بجر آباد خراسان است

حضرت شیخ سیف الدین باخرزی رحمة الله

از کبار مریدان شیخ نجم الدین است چون حضرت شیخ در اوایل ایشانرا در
اربعین نشاندند در اربعین دوم بایخار رسیده دست مبارک بر در خلوت ایشان
زدند فرمودند برخیز و برون آی بیت منم عاشق مرا غم ساز وار است
تو معشوقی ترا با غم چکار است وفات ایشان در سال ششصد و پنجاه و هشت
هجری رویداده و مدت عمر هفتاد و سه سال و قبر در بخارا است

حضرت شیخ نجم الدین رازی رح

المشهور بدایه از کبار مریدان شیخ نجم الدین کبری اند و بشیخ صدر الدین قونوی
و مولانا جلال الدین محمد رومی ملاقات نموده اند تفسیر بحر الحقایق که مملو است
از درر و دقایق در بیان اشارات در رموز قرانی ثانی ندارد از تصانیف ایشان
است و بر کمال حضرت شیخ هیچ شاهدی بهتر از ین نیست وفات ایشان
در سال ششصد و پنجاه و چهار و قبر ایشان در بغداد شریف است

حضرت شیخ رضی الدین علی لالا رح

لقب ایشان رضی الدین است و نام علی بن سعید بن عبد الجلیل لالا و اصل ایشان
از غزنی است و پدر ایشان پسر حکیم سنائی غزنوی است و مرید حضرت شیخ نجم الدین
کبری اند و بصحبت شیخ احمد یسوی و خواجه ابو یوسف همدانی رسیده اند و بسیاری
از مشایخ را دریافته اند از صد و بست و چهار شیخ کامل مکمل خرقه داشته اند و در
علوم ظاهر و باطن جامع و از بزرگان وقت بوده اند و سفر هند و ستان کرده بصحبت
ابو الرضا رتن هندی رضی الله عنه که قبر ایشان در قصبه است از توابع حصار
فیروزه مشرف گشته امانت رسول صلعم را شانه محاسن مبارک باشد از
ایشان گرفته اند وفات ایشان در سوم ربیع الاول سال ششصد و چهل و دو
هجری بوده و قبر ایشان در غزنی است ما بین روضه سلطان محمود و این فقیر بانجا
رسیده و نماز عصر در ان روضه میسر گذارده و در جمله مزارات اکثر مزارات مشایخ غزنی
را طواف نموده مثل ملک بار پرنده و خواجه شمس العارفین و شیخ اصل سرزری
و حکیم سنائی و امام محمد حداد و ابی محمد اعرابی و خواجه محمد باغبان که در
ربیع الاول سال چهار صد و چهل و هفت فوت کرده اند و خواجه علی لالا
و خواجه احمد یکی و شیخ بهلول و خواجه ابی بکر بلغاری که میگویند از فرزندان

صدیق اکبر اند و پر فیض ترین مزارات غزنین مزار ایشان است و شیخ عثمان ولد
پسر علی هجویری و شیخ حاجی بلدی خنم الاولیا و خواجه بقال و تاج الاولیا شاه پیر
فالیزبان و غیرهم قدس الله ارواحهم ط

حضرت شیخ جمال الدین احمد جورقانی رح

مرید شیخ رضی الدین علی لالا اند لسیار بزرگ و مرتبه عالی داشتند شیخ رضی
الدین علی فرموده اند هر که با خاموشی احمد بسازد آنچه از جنید و شبلی یافته
اند از وی بیابد وفات ایشان در سلخ ربیع الآخر سال ششصد و شصت
و نه هجری بوده ط

حضرت شیخ نور الدین عبد الرحمن اسفرائنی کسرقی رح

اصل ایشان از کسرق است و آن موضعیست از توابع اسفراین مرید شیخ احمد
جورقانی اند ولادت ایشان در ماه شوال ششصد و سی و هفت یا نه وفات
در شب یکشنبه چهاردهم جمادی الاول سال هفتصد هجری رو بداده و قبر در نجد است

حضرت شیخ رکن الدین علاء الدوله سمنانی

کنیت ایشان ابو المکارم است و نام احمد بن محمد بیابانگی و اصل ایشان از
ملوک سمنان بوده در سن پانزده سالگی با سلطان وقت می بوده اند

بوده اند و در سال ششصد و هفتاد و هفت در بغداد مرید شیخ نور الدین عبد
الرحمن کسرقی شدند صاحب ریاضت و مجاهدت و مقامات علیه بوده اند
گویند که در مدت عمر با صد و سی اربعین نشسته اند و لادت ایشان در سال
ششصد و پنجاه و نه و وفات شب جمعه بیست و دوم رجب سال هفصد و
شش هجری رویداده و مدت عمر ایشان هفتاد و هفت سال است و قبر
ایشان در مقبره عماد الدین عبد الوهاب است درین ایام رساله بنظر در آمد
گری گفتند تصنیف و خط شیخ علاء الدوله سمنانی است که در عقاید خود نوشته
و بعضی سخنان دران رساله خلاف اهل سنت و جماعت بوده و باجتهاد
خود نوشته اگر نی الواقع آن رساله تصنیف و خط شیخ است پس بناه میبرم
بخدای عزوجل از کسی که مخالف باشد و اصول و فروع از ائمه اربعه رضی الله عنهم

شیخ نجم الدین محمد الاوکانی رحمه الله

مرید شیخ علاء الدوله سمنانی اند و صاحب کشف و کرامات اند وفات ایشان
در سال هفصد و هفتاد و هشت واقع شده و مدت عمر هشتاد سال و قبر
ایشان در حصاری از اعمال اسفراین است ۵

حضرت شیخ محمود مزدقانی رحمة الله

لقب ایشان شرف الدین ست ونام پدر ایشان عبدالله واز اکمل مریدان شیخ علاء الدوله سمنانی اند ؛

حضرت امیر کبیر سید علی همدانی قدس سرّه

امیر سید علی همدانی رحمته الله تعالی نام پدر ایشان شهاب الدین بن محمد است و امیر سید علی مرید شیخ شرف الدین محمود مزدقانی اند و کسب طریقت از شیخ تقی الدین علی دوستی که ایشان نیز مرید شیخ علاء الدوله سمنانی بوده نموده اند و بفرموده پرخود حضرت شرف الدین محمود سه نوبت ربع مسکون را سیر کرده اند و صحبت هزار و چهار صد ولی را دریافته و چهار صد ولی را در یک مجلس دیده اند و ابتدای اسلام در کشمیر ببرکت مقدم شریف ایشانست و امروز خانقاه ایشان در کشمیر موجود است وفات ایشان در ششم ذی حجه سال هفتصد و هفتاد هجری رو نموده و قبر در ختلان است ؛

حضرت شیخ بهاء الدین ولد

بعضی گفته اند مرید شیخ نجم الدین کبری اند نام ایشان محمد بن حسین بن احمد الخطیبی الکبری است از فرزندان حضرت امیر المومنین ابوبکر صدیق رضی الله عنه اند و مادر ایشان دختر علاء الدین محمد بن خوارزم شاه است که باشاره حضرت

حضرت رسالت پناه صلعم دختر خود را حسین بن احمد نکاح کرده بود شیخ
بهاء الدین ولد ازان متولد شدند بسیار بزرگ و صاحب کشف و کرامات
بوده اند و شیخ شهاب الدین سهروردی ملاقات نموده بودند وفات
ایشان در سال ششصد و بیست و هشت هجری بوده و قبر در قونیه است ۸

حضرت مولانا جلال الدین رومی رح

مشهور بمولوی رومی اند نام ایشان محمد بن بهاء الدین محمد و مولد و اصل
ایشان بلخ است و نشو و نما در روم بوده مرید پدر خود اند بسیار بزرگ و عالم
و صاحب حال و وجد بوده اند گویند که چهار صد طالب علم هر روز بدرس
ایشان حاضر میشدند و اشعار ایشان سه سه هزار بیت و نصوف است
گویند که در سن شش سالگی بعد از سه چهار روز یکبار افطار میکردند و همین
سن روزی با کودک چند بر بامهای خانها سیر میکردند یکی از کودکان
گفت بیائید از بن بر آن بامها جهیم مولانا گفته بودند این نوع حرکت از سگ
و گربه می آید حیف باشد که آدمی با اینها مشغول شود اگر در جان شما قوتی
هست بیائید تا سوی آسمان پریم درین اثنا از نظر کودکان غایب شدند
کودکان فریاد برآوردند بعد از لحظه رنگ دیگرگون گشته و چشم متغیر شده

باز آمدند گفتند در زمانیکه با شما سخن میکردم دیدم که جماعتی سبز قبایان مرا از میان شما گرفتند و گرد آسمان ها گردانیدند و عجایب ملکوت را بمن نمودند چون فریاد و فغان شما شنیدند باز آوردند و مولوی فرمود مرغی که از زمین پرد اگرچه باسمان نرسد اما اینقدر باشد که از دام دورتر باشد و بر هد همچنین اگر کسی در دولت کمال آن نرسد اما اینقدر باشد که از زمره خلق و اهل بازار ممتاز گردد و از زحمتهای دنیا برهد و سبکبار گردد ولادت ایشان ششم ربیع الاول سال ششصد و چهار وفات وقت غروب آفتاب پنجم جمادی الآخره سال ششصد و هفتاد و دو هجری واقع شده و قبر ایشان در قونیه است

حضرت شیخ حسام الدین چلبی رحمة الله

نام ایشان حسن بن محمد بن حسن بن اخی ترکست حضرت مولوی رومی را کمال عنایت و التفات و تعلق با ایشان بوده از کبار خلفای مولوی بودند چون مولوی بجوار رحمت حق پیوستند روز هفتم چلبی حسام الدین با جمیع اصحاب پیش سلطان ولد رفتند و گفتند میخواهیم که بعد ازین بر جای پدر بنشینی و مخلصان را مرید انرا ارشاد کنی و شیخ راستین ما باشی و من در رکاب تو خاشیه بردوشش نهاده بندگی تو کنم و این بیت بخواندند بیت برخانه دل ای جان

جان آن کیست ایستاده ۞ بر تخت شه که باشد جز شاه شاهزاده ۞ سلطان
ولد بسیار بگریستند و فرمودند که الصوفی اولی بخرقته و الیتیم احری بخرقته همچنانکه
در زمان والد خلیفه و بزرگوار بودی همچنین خلیفه و بزرگوار مائی وفات ایشان
در سال شش صد و هشتاد و سه هجری بوده است ۵

حضرت سلطان ولد رحمة الله

فرزند خلف مولانای جلال الدین رومی اند و مرید و صاحب سجاده
ایشان و علوم ظاهر و باطن را از والد بزرگوار خود و از مولانا حسام الدین چلبی
و شیخ شمس الدین تبریزی قدس الله اسرارهم کسب نموده اند و حضرت
مولوی در شان ایشان گفته اند که غرض از ظهور ما وجود تست و این سخنان
قول من ست و تو فعل منی و گفته اند روزی والد من گفتند که ای بهاء الدین
اگر خواهی که دایم در بهشت برین باشی با همه کس دوست شو و کین کسی را در دل
مدار و این رباعی را بخواندند رباعی ۞ درویشی طلبی ز هیچکس پیش مباش
چون مرهم و موم باش و چون نیش مباش ۞ خواهی که ز هیچکس نبود هرگز غم
بر کوی و بدآموز و بد اندیش مباش ۞ ولادت ایشان در لارنده سال
ششصد و بیست و سه و وفات شب شنبه دهم رجب سال هفتصد و دوازده هجری

واقع شده گویند که در شب رحلت خود این بیت میخواندند بیت امشب شب آنست که بنجم شادی ۵ دریابم از خدای خود آزادی ۵ تمام شد ذکر مشایخ سلسله علیه کبرویه قدس الله تعالی اسرارهم ۵

ذکر مشایخ سلسله شریفه سهروردیه که منسوبست بحضرت شیخ شهاب الدین سهروردی رحمه الله قدس الله ارواحهم

حضرت ممشاد دینوری رح

دینور شهریست از شهرهای جبل نزدیک قریسین از بزرگان مشایخ عراق اند و در علم ظاهری و باطنی و کرامات یگانه آفاق و از اکمل مریدان سید الطایفه حضرت شیخ جنید بغدادی اند و از اقران رویم و نوری اند رحمهم الله ایشان فرمودند چهل سال ست که بهشت را باهر چه در وست بر من عرض میکنند گوشه چشم بعاریت بآن نداده ام وفات ایشان در سال دو صد و نود و نه

حضرت شیخ احمد اسود دینوری رحمه الله

نام پدر ایشان عطار است از کبار مشایخ و مرید ممشاد دینوری بودند وفات ایشان در ماه ذی حجه سال سه صد و شصت و هفت هجری بوده

حضرت شیخ محمد عمویه رحمة الله

نام پدر ایشان عبد الله است از اجلهٔ مشایخ زمان خویش بوده اند مرید شیخ
احمد اسود دینوری اند **حضرت شیخ الشیوخ رویم** کنیت ایشان ابو محمد است
و ابو بکر و ابو الحسین و ابو سیبان نیز گفته اند و نام پدر ایشان احمد بن یزید بن رویم
است و اصل ایشان از بغداد بوده عالم و فقیه و بسیار بزرگ و علوم ظاهر و باطن
را مرکب نموده بودند و از ابو شبیدسید اشتند مرید کامل و شاگرد رشید سید الطایفه
حضرت شیخ جنید اند خواجه عبد الله انصاری گفته اند اگر چه رویم خود را شاگرد
جنید مینمود اما دی بهتر است از حضرت جنید و من موئی از دی دوست تر
دارم از صد جنید حضرت شیخ ابو عبد الله خفیف فرموده اند که هرگز دیده
من کس ندیده است همچو رویم که در توحید سخن گفتی که گویند در اواخر عمر در بیابان
دنیا داران خود را پنهان کردند اما بآن شغل محجوب نمیگشتند سید الطایفه
فرموده اند که ما فارغ مشغولیم در رویم مشغول فارغ وفات ایشان در سال
سه صد و سه هجری رویداده و قبر در شونیزیه بغداد است ۵

حضرت شیخ ابو عبد الله بن خفیف رحمة الله

نام ایشان محمد است و اصل از شیراز و از ابنای ملوک بوده اند قطب وقت
و مقتدای اهل طریقت و در ریاضت و مجاهدت بمثل بوده اند مرید رویم اند

و منصور حلاج را دریافته بودند و با ابوالحسین مالکی و ابوالحسین مزین و ابوالحسین
دراج صحبت داشته اند در علوم ظاهر و باطن کامل و شافعی مذهب بوده اند
در تصوف ایشانرا تصانیف بسیار است و طریقه حنیفه منسوب است بایشان
و طراز مذهب شیخ حضور و غیبت است **نقل** است که شیخ ابوعبدالله خفیف
فرموده اند در ابتدا خواستم که بحج روم ببادیه رسیدم رسنی و دلوی داشتم
تشنگی بر من غلبه کرد چاهی دیدم آهوئی ازان آب میخورد چون بسر چاه
شدم آب بقعر چاه فرو شد گفتم خداوندا عبدالله قدر کم ازین آهو است
او از بشنیدم که این آهو رسن ندانست اعتماد بر ما داشت تو دلو و رسن دارے
و قتم خوش کشت دلو و رسن را بیند احتم باز آواز ی شنیدم که ما ترا تجربه
کردیم اکنون باز گرد و آب خور باز گشتم آب سر چاه آمده بود خوردم و طهارت
کردم و نیز فرموده اند که وقتی مرا نشان دادند که در مصر جوانی و پیری همیشه
مراقب میباشند آنجا رفتم دیدم هر دو بقبله نشسته اند سه بار بر ایشان سلام
گفتم جواب ندادند گفتم بخدا سوگند که سلام مرا جواب دهید آن جوان سر
برآورد و گفت یا ابن خفیف دنیا اندکیست و ازین اندک اندکی ما نده
ازین اندک نصیب بسیار بستان یا ابن خفیف مگر فارغی که بسلام ما می پردازی

ی پرداری این بگفت و سه فرو برد و من گرسنه و تشنه بودم گرسنگی و تشنگی
را فراموش کردم و دل مرا اثری عظیم شد توقف کرده با ایشان نماز
پیشین و نماز عصر گزاردم و گفتم مرا پندی دهید گفتند یا ابن خفیف ما را از زبان
پند نبود کسی باید که اصحاب مصیبت را پند دهد سه روز انجا بودم در بیمت خوردن
و خفتن درمیان نبود با خود گفتم چه سود کند دهم تا مرا پندی دهند جوان سر برآورد
و گفت صحبت کسی طلب کن که دیدن او ترا از خدای یاد دهد و هیبت بر دل
تو افتد و ترا بر بان فعل پند دهد نه بزبان گفتار و فات ایشان در سال
سه صد و هفتاد و یک هجری بوده و قبر ایشان در شیراز و مدت عمر بقولی
نود و پنج سال و بقولی یکصد و چهار است ۸

حضرت شیخ ابو العباس نهاوندی رح

نام ایشان احمد بن محمد بن الفضل است و اصل ایشان نهاوند است شاگرد
جعفر خلدی و مرید شیخ ابو عبد الله خفیف اند شیخ ابو العباس فرموده اند
آنانکه خداوند همت اند اگر دست چپ ایشان را ارد مشغول دارد دست راست
دست چپ خود را ببرند و هم فرموده اند که در ابتدا که مرا در راین کار ارادت
دوازده سال سر بگریبان خود فرو بردم تا یک گوشه دل مرا بین نمودند

دنیز گفته اند که همه عالم در آرزوی اند که حق تعالی قیامت ایشانرا بودمن
در آرزوی آنم که حق تعالی قیامت مرا بمن دهد تا بینند تشم که خود چه چیزم و کجایم
وفات ایشان سه صد و هفتاد هجری بوده است ۵

حضرت شیخ اخی فرخ زنجانی رحمه الله

مرید شیخ ابو العباس نهاوندی اند و از کبار مشایخ وقت ایشانرا کرامات و
خوارق بسیار است وفات ایشان روز چهارشنبه غره رجب سال چهار صد و پنجاه و هفت هجری

حضرت شیخ وجیه الدین رحمه الله

از اجله مشایخ اند و صاحب کشف و کرامات نسبت ارادت ایشان بدو طرف
است و هر دو طریقه بسید الطائفه میرسد یکی از شیخ عمویه بمشاد دینوری
و دیگر از اخی فرخ زنجانی بردیم و ایشان پیر شیخ ابو النجیب سهروردی
اند و قبه ایشان در بغداد است ۵

حضرت شیخ شهاب الدین سهروردی قدس سره

کنیت ایشان ابو حفص است و لقب شیخ الشیوخ و نام عمر بن محمد البکری
سهروردی اند از اولاد ابو بکر صدیق اند رضی الله عنه شیخ الشیوخ و قطب
و غوث زمان عالم و عامل و فاضل و کامل و پیشوای وقت بوده اند و مذهب

و مذهب امام شافعی داشتند طریقه ایشان تمام متابع شرع و سنت پیغمبر
صلعم بوده و در بغداد مشهورترین متاخران بوده اند مرید عم خود اند شیخ
ابو النجیب سهروردی بود ذکر شیخ النجیب در سلسله گبرویه مذکور شده و حضرت
قطب ربانی غوث صمدانی شیخ محی الدین عبد القادر گیلانی رضی الله عنه را
دریافته اند و ببرکت ملازمت الحضرت فوایه عظیم و بهره تمام حاصل نموده
اند و خواص و عوام بغداد را ارادت بخدمت ایشان بوده نقل
است که شیخ شهاب الدین فرموده اند در جوانی بعلم کلام مشغول بودم
و کتاب چند دران یاد گرفتم و عم من مرا از ان منع میکرد روزی عم من
بزیارت حضرت شیخ عبد القادر رضی الله عنه آمد و من بادی بودم مرا گفت
حاضر باش که بر سر دی میرویم که دل وی از خدا تعالی خبر میدهد و منتظر
باش برکات دیدار وی را چون نشستم شیخ ابو النجیب گفت یا سیدا این
برادرزاده من بعلم کلام مشغول است هر چند منع میکنم از ان باز نمی ایستد
غوث الثقلین فرمودند ای عم کدام کتاب حفظ کرده گفتم فلان کتاب
و فلان کتاب دست مبارک خود را بسینه من فرود آورد و الله که یک لفظ
از ان کتب بر حفظ من نمانده بود و خدا تعالی همه مسایل آنها بر خاطر من

فراموش کردانید و از علم لدنی مملو ساخت و سرافراز فرمودند گر آنچه یافته ام
از برکت حضرت شیخ عبد القادر گیلانی است **نقل** است از شیخ نجم الدین
مرید شیخ شهاب الدین که وقتی نزدیک شیخ خود در خلوت نشستم روز چهلم
در واقعه دیدم که حضرت شیخ شهاب الدین بر کوهی بلند نشسته اند و
جواهر بسیار پیش ایشان و خلقی بیشمار در دامن آن کوه جمع آمده اند شیخ
آن جواهر را بر خلق می افشاند و آنها می چینند و همین که رو بکمی کرد باز زیاده
میشود گویا پیش شیخ چشمه ایست از جواهر چون از خلوت برآمده پیش
شیخ رفتم پیش از آنکه از نیز واقعه خبر کنم فرمودند آنچه تو در واقعه دیدی حق
است این در مثال این از برکت انفاس شیخ عبد القادر است رضی
الله عنه ولادت شیخ الشیوخ در رجب سال پانصد و سی و نه هجری
بوده وفات در غره محرم سال ششصد و سی و دو رو داده و قبر ایشان
درون شهر بغداد است و حضرت شیخ الشیوخ را مریدان بسیار بوده اند
همه فاضل و کامل و مشهور چون شیخ بهاء الدین ذکریای ملتانی و شیخ
نجیب الدین علی بزغش و شیخ حمید الدین ناگوری و حضرت شیخ الشیوخ
را نیز تصانیف بسیار است ۵

حضرت شیخ حمید الدین ناکوری رحمہ اللہ

نام شیخ محمد بن عطا است و اصل و مولد ایشان بخارا است و از اکمل مریدان شیخ الشیوخ اند و در فضیلت و طریقت یگانہ عصر و سبب ترک ایشان این است که در واقعہ دیدند کہ حضرت رسالت پناہ صلعم ایشان را بسوی خود طلب فرمودند فرمودۂ آن ترک تعلقات نمودہ سفر بغداد اختیار کردہ بعد از رسیدن انجا مرید شیخ شہاب الدین سہروردی گشتند و با خواجہ قطب الدین بختیار اوشی و گنج شکر صحبت داشتہ اند ناکوری ازان جہت گویند کہ پیش از ترک و تجرید قاضی شہر ناکور بودند وفات ایشان در سال ششصد و چہل و سہ ہجری بودہ و قبہ ایشان بموجب وصیت پایان خواجہ قطب الدین بختیار کاکی در دہلی است و این فقیر بزیارت ایشان رسیدہ ط

حضرت شیخ نجیب الدین علی بر غش رحمہ اللہ

مولد ایشان شیراز و اصل از شام گویند از ابتدائے حال محبت فقرا می ورزیدند و با ایشان می بودند بدر ہر چند لباسہای فاخرہ می ساخت و طعامہای لذیذ میداد بآن التفات نمیکردند وی گفتند من جامہ دنیا داران نمی پوشم و طعام نازکان نمیخورم و پشمینہ می پوشیدند و مرید شیخ الشیوخ شدند

شهاب الدین سهروردی اند و عارف و کامل و عالم بوده اند و ایشان را سخنان لطیف در رسالهای شریف بسیار است و وفات ایشان در سال شش صد و هفتاد و هشت هجری بوده و قبر در شیراز است ط

حضرت شیخ عبد الرحمن بن علی برغش رح

لقب ایشان ظهیر الدین است مرید و خلیفه رشید پدر خود بوده اند و صاحب مقامات بلند و کرامات ارجمند چون ایشان متولد شدند شیخ الشیوخ پاره از خرقه مبارک خود فرستاده اند که آنرا بپوشانند اول خرقه که در دنیا پوشیده اند آن بود و وفات ایشان در سال هفت صد و شانزده هجری بوده است

حضرت شیخ بهاء الدین ذکریای ملتانی رح

کنیت ایشان ابو محمد است و ابو البرکات و نام پدر ایشان وجیه الدین بن کمال الدین علیشاه قریشی و باصل از ملتان در علوم ظاهر و باطن و فقه و حدیث و اصول و فروع عالم و کامل و قطب و غوث وقت و در عهد شیخ الاسلام و از بی نظیران روزگار و حنفی مذهب بوده اند از اکمل مریدان و اجل خلفا و جانشین شیخ الشیوخ شیخ شهاب الدین سهروردی اند و صاحب کرامات عالیه و مقامات و خوارق ظاهره بودند گویند که چون از سفر حج مراجعت نموده ببغداد

بغداد رسیدند شیخ الشیوخ را دریافته مرید شدند و طریق خرقه پوشیدن ایشان
چنین است که بعد از انکه بخدمت شیخ الشیوخ رسیدند منتظری بودند که کی خرقه
بپوشانند روزی در واقعه می بینند که سرور کائنات خلاصه موجودات پیغمبر صلعم در
خانه نشسته اند و شیخ الشیوخ در پیش ایشان برپای ایستاده و در انخانه طنابی
بسته و خرقه چند بران طناب آویخته است و آنسرور مرا طلبیده اند و شیخ الشیوخ
دست مرا گرفته بعد بوس انحضرت صلعم مشرف گردانیدند آنسرور اشارت بخرقه
از خرقهائی که آویخته بود فرموده گفتند عمر این خرقه را به بهاء الدین بپوشان و شیخ
الشیوخ انچنان کردند علی الصباح شیخ الشیوخ مرا اندرون طلبیدند چون بخدمت
ایشان رسیدم بمانخانه و همان خرقه بطناب آویخته دیدم شیخ الشیوخ برخاسته
خرقه که حضرت رسالت پناه صلعم اشارت فرموده بودند مرا پوشانیده گفتند اے
بهاء الدین انخرقه رسول است صلعم و من درمیان واسطه بیش نیم دگسی را نمی اجازت
نتوانم داد و بر حضرت شیخ الشیوخ بملتان آمده متوطن شده بارشاد طالبان طالبان
مشغول شدند و خلق بسیار از برکت قدوم ایشان بهدایت رسیدند و اهل اندیار
تمام مرید و معتقد ایشان شدند الحال نیز در اندیار همه مرید ایشانند و کرامات
و خوارق ایشان ظاهر است ولادت ایشان در سال پانصد و شصت و شش

هجری در قلعه کوت کرور رحلت نموده وفات روز پنجشنبه بعد از ادای ظهر هفتم ماه صفر سال ششصد و شصت و شش هجری بوده و مدت عمر یکصد سال و قبر ایشان در شهر ملتان است در حصار قدیم ؛

حضرت شیخ فخر الدین عراقی رح

از اکابر مریدان شیخ بهاء الدین ذکریا اند و صبیه حضرت شیخ بهاء الدین نیز در خانه ایشان بوده و اصل ایشان از همدان است در صغر سن حفظ قرآن کردند و در عنفوان شباب تحصیل علوم نموده درس می گفتند و دیوان ایشان مشهور است لمعات نیز از تصانیف ایشان است صاحب کرامات و خوارق عادات بوده اند وفات ایشان ذی قعده سال هفت صد و هشتاد و هشت هجری بوده و مدت عمر هشتاد و دو سال و قبر ایشان در فضای قبر شیخ محی الدین ابن العربی است در صالحیه دمشق

حضرت امیر حسینی سادات رح

نام ایشان حسین بن عالم بن ابی الحسین است و اصل ایشان از غور عالم بوده اند در علوم ظاهر و باطن و کتاب کنز الرموز در آداب المسافرین و نزهت الارواح و سوالات و کلشن راز از ایشانست و مرید حضرت شیخ بهاء الدین ذکریای ملتانی اند وفات ایشان در دهم شوال سال هفتصد و نوزده هجری بوده و قبر

در مضرخ ہرات است حضرت شیخ صدر الدین محمد رح کنیت ایشان ابو المفاخر
است فرزند رشید و مرید کامل و خلیفہ جانشین شیخ بہاء الدین ذکریا اند و در
ملتان بخانقاہ و مدرسہ بزرگوار خود پنجاہ سال بعد از ایشان بارشاد و تکمیل طالبان
و مریدان اشتغال داشتند ایشانرا کرامات و خوارق بے نہایت است وفات
شیخ روز سہ شنبہ بست و سوم ذی حجہ سال ششصد و ہشتاد و چہار ہجری
بودہ و قبر ایشان در ملتان است نزدیک قبر پدر بزرگوار ایشان رحمہم اللہ

حضرت شیخ رکن الدین رحمہ اللہ

کنیت ایشان ابو الفتح است و لقب ایشان فضل اللہ فرزند خلف و مرید
و خلیفہ پدر بزرگوار خود شیخ صدر الدین محمد بن شیخ بہاء الدین ذکریا اند پنجاہ و دو
سال بر سجادہ پدر و جد بزرگوار نشستہ بارشاد طالبان قیام داشتند و جامع
علوم ظاہر و باطن و کشف و کرامات و بس عظیم القدر و جلیل الشان بودہ اند

نقل است کہ وقتی والدہ ایشان بسلام حضرت شیخ بہاء الدین آمدہ بودند در ان
ایام کہ شیخ رکن الدین ہفت ماہہ در شکم ایشان بودند حضرت شیخ ہر جا
تعظیم نمودند والدہ شیخ رکن الدین را تعجب آمد کہ سبب تعظیم برای شخصے است کہ
در شکم شماست او چراغ خاندان و شفیع دودمان ماست وفات ایشان

در نهم جمادی الاول سال هفتصد و سی و پنج هجری روی داده و مدت عمر
هشتاد و هشت سال و قبر ایشان نیز متصل قبر پدر و جد بزرگوار است

حضرت مخدوم جهانیان رح

نام ایشان سید جلال بخاری است موافق نام جد ایشان هست اول بار کسی که
از بخارا ازین قبیله بهندوستان آمد جد ایشانست که سید جلال بخاری سرخ
می گفتند چون از بخارا آمدند مرید حضرت شیخ بهاء الدین ذکریای ملتانی
شدند از بزرگان صحیح است جلیل القدر و جامع علوم ظاهر و باطن بوده اند
و ایشان را سه فرزند بوده است یکی سید احمد کبیر دوم سید بهاء الدین سوم
سید محمد و سید احمد کبیر را دو فرزند رشید قابل و سعادتمند بوده یکی
قطب وقت شیخ المشایخ و مشرف اهل زمانه و در روزگار یگانه مفرد اندر
بیان و اعیان مخدوم جهانیان و دوم سید راجوی قتال ایشان هم از
اولیای بوده اند اگرچه مخدوم جهانیان را ترتیب ظاهر و باطن پدر ایشان نموده
اند اما مرید شیخ رکن الدین بن شیخ صدر الدین ابن شیخ ذکریای ملتانی
اند و در هر وادی از برکت تربیت ایشان بکمال رسیده اند یگانه روزگار
گشتند و مخدوم جهانیان ازان جهت گویند که روز عیدی بر دهنه حضرت

حضرت شیخ بهاء الدین و شیخ صدر الدین رفته التماس عیدی کردند آواز
آمد که حقتعالی ترا مخدوم جهانیان گردانیدو عیدی تو این است و چون بروضهٔ
شیخ رکن الدین رفتند از انجا نیز همین آواز آمد چون بیرون آمدند همه کس
مخدوم جهانیان میگفتند خوارق و کرامات زیاده از حد از ایشان بظهور رسیده
و در مکه معظمه که رفتند با امام عبد الله یافعی ملاقات کردند و میان این دو عزیز
اتحاد و محبت بمرتبه رسیده که بالاتر ازان نباشد و از مکه معظمه که باز بهندوستان
آمدند در دهلی بحضرت شیخ نصیر الدین چراغ دهلی ملاقات نموده خرقهٔ متبرکهٔ
چشت را از ایشان پوشیدند ولادت ایشان اول شب جمعه برات سال
هفتصد و هفت هجری وفات وقت غروب آفتاب روز چهارشنبه عید الضحی
سال هفتصد و هشتاد و پنج واقع شده و مدت عمر شریف هفتاد و هشت
سال و سه ماه و بیست و شش روز و قبر در اچه طلمان است

برهان الدین قطب عالم رح

کنیت ایشان ابو محمد است و نام عبد الله بن ناصر الدین محمد بن مخدوم جهانیان
درین قبیله اکثری بزرگ و صاحب حال و در علم ظاهر و باطن کمال و مریدان
کرام خود بوده اند و خوارق و کرامات علیه از ایشان بظهور پیوسته نقل

است که شبی بجهت تهجد برخاسته بودند چون شب تاریک بود پای ایشان
بچوبی رسیده آزار یافت و ایشان ندانستند که آن چیست فرمودند سنگ است
یا آهن یا چوب یا چه چیز است چون صبح شد و مردم آنرا دیدند بروشنی که از زبان
ایشان برآمده بود آن چوب پاره بحالت اصلی مانده و شمه هم سنگ و هم
آهن و هم چیز دیگر که تشخیص آن نمیتوان کرد شده بود تا امروز که سال هزار و چهل
و نه هجری است نزد فرزندان ایشان در احمدآباد که مسکن ایشان بوده موجود
است ولادت ایشان چهاردهم رجب سال هفتصد و نود وفات وقت
طلوع آفتاب هشتم ذی حجه سال هشتصد و پنجاه و شش هجری بوده و مدت
عمر شصت و هشت سال و چهار ماه و بیست و چهار روز و قبر ایشان در موضع
تنوه از مضافات احمدآباد گجرات واقع است ۵

حضرت سراج الدین محمد شاه عالم

کنیت ایشان ابو البرکات و نام محمد بن قطب عالم مرید و خلیفه رشید پدر
بزرگوار خود اند و صاحب کرامات بلند و مقامات ارجمند بوده اند ظاهر
و باطن سید وقت خود گویند که حلیه ایشان بحلیه مبارک پیغمبر صلعم مشابه و موافق
بوده و در نام والدین و دایه ایشان نیز مطابق عمر شریف و نام والدین

والدین و مرضعه آنحضرت بوده علیه الصلوة والسلام نقل است که ضعیفه پیر
ایشان بود و یک پسر داشت چهار پنج ساله بیماری بهم رسانیده فوت شد
آن ضعیفه بر نج و فزع تمام آمده دست بدامن ایشان زد و الحاح نمود که فرزند
مرا من باز نده هید دست از دامن شما باز ندارم چون عجز و تضرع از حد گذشت
تسلی او نموده بدرون رفتند و ایشانرا نیز فرزندی بود صغیر ان طفل را
برداشته بدر دست روی باسمان کردند و گفتند الهی ان طفل نشانه این
طفل نی الحال بدست ایشان جان بسپرد و بیرون آمده آن ضعیفه
را گفتند برو که فرزند تو زنده است چون آن زن بخانه رفت فرزند
خود را زنده یافت ولادت ایشان هفدهم ذیقعده سال هشتصد و هفده
وفات شب شنبه بیستم جمادی الآخر سال هشتصد و هشتاد هجری بوده و
مدت عمر شصت و سه سال و قبر ایشان در شهر احمد آباد بزار دبرک
الحمد لله که باتمام رسید و باختتام انجامید بیامن امداد روح مقدس
مطهر حضرت پیر دستگیر غوث الثقلین شیخ عبد القادر جیلانی رضی الله عنه
ذکر اکابر و اولیای پنج سلسله مشهور و معروف که سلسله منظر قادریه و سلسله
منور نقشبندیه و سلسله علیه چشتیه و سلسله شریفه کبرویه و سلسله مکرمه

سهروردیه قدس الله اسرارهم باشد بدانکه مدار استقامت عالم و انتظام
امور آخرتی بنی آدم ازین سلسلهای عالیه است و اکثر اهل اسلام از خواص و
عوام خارج ازین سلسلها نیستند چراکه بے وسیله دستگیری این بزرگان دین
رسیدن بمطلب اصلی و سلامت بردن ایمان ازینجهان بس دشوار است
و نجات در عقبی بے انکه کسی درین سلسلهای عالیه منتظم باشد بآسانی متصور
نیست چنانچه در خبر است از حضرت رسالت پناه صلعم که روز قیامت بنده
نومید مانده باشد از مفلسی گوید ار خود حق سبحانه و تعالی گوید بنده من فلان
دانشمند را در فلان محله می شناختی فلان عارف را میشناختی گوید میشناختم
گوید برو که ترا بوی بخشیدم پس وقتیکه بشناخت نسبت پیوندد و سبب
نجات میگردد بمهر دوستان او گرفتن سیرت ایشان و بے بردن
باحسان با ایشان بهتر دلیلتر لهذا هرکس خود را در یک سلسله منسلک
میسازد و این فقیر خود را در سلسله متبرکه معظمه قادریه منتظم گردانیده
دست در دامن باسعادت قطب ربانی غوث صمدانی پادشاه مشایخ
امام ایمه پیر دستگیر حضرت شاه محی الدین عبد القادر جیلانی رضی الله عنه
زده امیدوار است که از برکت آن سید السادات نجات کونین حاصل نماید

نماید و حق تعالی این کمینه بنده خود را با ایشان بخشد بدانکه اسامی بزرگان
که درین سلسلها مذکور شده اند عدد ایشان منحصر درین نیست بلکه از اکابر و
مشایخ این سلسلها بسیاری از اکمل اولیا و صاحب مقامات علیا بوده اند
اما چون تاریخ ولادت و وفات ایشان بهم نرسید و نیز برای رعایت ترتیب
آرادت و نسبت خرقه دست بدست که از ربط منفک است این فقیر بذکر همین بزرگان
عالیشان و عالیجاه اختصار نموده **ذکر مشایخ** متفرقه و اکابر که سوای
سلسلهای مذکوراند چه از متقدمین و چه از متاخرین چون ترتیب سلسلها
ظاهر نشد اما تاریخ تولد و وفات بهم رسید از نجهت احوال ایشانرا در
فصل علیحده به ترتیب سال وفات نوشته

حضرت مالک دینار رحمه الله

از تبع تابعین و مقتدای وقت و پیشوای زمان خود در تجرید و توکل یگانه بوده
و بحضرت شیخ بصری صحبت داشته اند و مالک ازان جهت گویند که وقتی بر کشتی
سوار شدند چون بمیان دریا رسیدند اهل کشتی نزد طلب کردند گفتند هیچ
ندارم ایشانرا چندان زدند که بیهوش افتادند چون بهوش باز آمدند بار دیگر
نزد طلبیدند باز در جواب گفتند ندارم دیگر بار ایشانرا بردند گفتند پای ترا کرفت

در دریای انداختیم چون این را بگفتند ماهیان از دریا برآمدند و در دهن هر یک
دینارهای ایشان دست را فراز کرده یک دینار گرفتند و باز دادند چون
اهل کشتی این واقعه را مشاهده نمودند در پای ایشان افتادند عذر گناه خواستند
مالک دینار از کشتی فرود آمده بالای آب روان گشتند و از نظر اهل کشتی
غایب شدند **نقل** است که پیغمبر بودند حقتعالی امت حضرت سید المرسلین
را دو چیز داده است که نه جبرئیل را داده و نه میکائیل را یکی اذکرونی اذکرکم
یعنی چون یاد کنید مرا من شما را یاد کنم دوم ادعونی استجب لکم و از من بطلبید
تا من قبول کنم فرموده اند در بعضی کتب آسمانی دیده ام که حق تعالی
میفرماید هر عالمی که دینار را دوست دارد کمترین چیزیکه بادی کنم آن بود که حلاوت
ذکر و مناجات خویش از دل او برداریم وفات ایشان در سال [illegible] و سیصد و
هجری بوده

حضرت شیخ حبیب عجمی قدس سره

کنیت ایشان ابو محمد است و اصل از فارس و ایشان را حبیب عجمی
میگفتند مرید شیخ حسن بصری اند و بسیاری از ایشان و مشایخ کبار را دریافته اند
نقل است که خونی را بردار کردند همدران شب خونی را بخواب دیدند

در بهشت حزامان با حلها پرسیدند تو کجا بودی این درجه از کجا یافتی
گفت دران ساعت که مرا بردار کردند جیب عجبی بگذشت در حق من دعا
کرد اینهمه از برکت آنست وفات ایشان در سال یکصد و پنجاه و شش هجری
بوده و قبه ایشان در بصره است ۸

حضرت شیخ سفیان ثوری رح

کنیت ایشان ابو عبد الله است و نام پدر ایشان سعید کوفی الاصل بوده
اند از بزرگان و مقتدای و پیشوای اهل زمان بوده اند در علم ظاهر و باطن یگانه روزگار
مجتهدان پنجگانه و شاگرد حضرت امام اعظم رضی الله عنه بوده و بسیاری از اتباع
را دیده اند و پنجاه سال متصل شب نخفته اند قرار نمودند هرگز حدیثی
نشنیدم از پیغمبر صلعم که بران عمل نکرده ام **نقل** است که ایشان هرگز از کسی
چیزی نمیگرفتند که اگر دانم دران جهان در بینی مانم میگیرم در روزی ایشان بیمار
شدند خلیفه طبیب ترسایی داشت حاذق پیش ایشان فرستاد چون
طبیب قاروره بدید گفت کراز خوف الهی جگر ایشان خون شده و پاره پاره گشته
از شانه بیرون می آید در وی نگه کرد بود آن دین باطل نباشد این
گفت و فی الحال اسلام آورد خلیفه گفت پنداشتم که طبیبی بر بالین بیمار میگرید

خود بیمارپرس طبیب فرستادم شیخ عبد الله مبارک فرموده اند که از هزار و صد
بزرگ شنیده ام که میگفتند فاضلتری از نعیان ندیده ام گویند جوانی را
حج فوت شده بود آهی کشید ایشان گفتند چهار حج کرده ام همه بتو دادم تو
این آه بمن ده گفتا دادم آن شب بخواب دیدند که ایشان را میگویند که سود
کردی اگر بر همه اهل عرفات قسمت کنی تو نکر شوند **نقل** است که پیغمبر صلعم
گریه ده جزو است نه از آن روایت و یکی از بهر خدا اگر از آن یک جزو که از بهر
خدا است در رسانی یک قطره از چشم بباید بسیار بود و هم فرموده اند زهد نه
پلاس پوشیدن و نه نان جو خوردن است لیکن دل در دنیا نه بستن است
دامل کوتاه کردن است و هم فرموده اند که اگر بنزدیک خدای شوی با گناه بسیار
که میان تو و خدا بود آسان تر از آنکه یک گناه میان تو و بندگان او بود
و فرموده اند یقین آنست که متهم نداری خدایرا در هر چه بتو رسد و فات
ایشان به بصره سیم ماه شعبان سال یکصد و شصت و یک هجری
بوده و بقولی شصت و دو و مدت عمر شریف شصت و سه سال چون
ایشانرا غسل میدادند در پیشانی ایشان نوشته دیدند فسیکفیکهم الله

حضرت داود بن نصر طائی رحمة الله

کنیت ایشان ابو سلیمان ست شاگرد امام المسلمین ابو حنیفه کوفی اند رضی الله
عنه و مرید حبیب راعی و از خدماے مشایخ و جامع علوم ظاهر و باطن و فقیه افضل
بودند با فضیل عیاض و سلطان ابراهیم ادهم صحبت داشته اند **نقل** است
که یکے در پیش ایشان نشسته بود و در ایشان مے نگریست فرمودند
چنانچه بسیار کفتن کراهیت دارد و بسیار دیدن نیز مکروه ست ایشان فرمودند
ای پسر اگر سلامت خواهی دنیا را تو وداع کن و اگر کرامت خواهی برآخرت
تکیه کوی که این هر دو محل حجاب است وفات ایشان در سال یکصد و شصت
و دو و بقولے شصت و پنج هجری بوده و قبه ایشان در بغداد است

حضرت عتبه بن غلام رحمه الله

نام پدر ایشان آبان بن صمعه است از متقدمان و بزرگان مشایخ و مقتدایان
این قوم و صاحب احوال و مقامات عالیه بوده اند و از تبع تابعین و مرید
حضرت شیخ حسن بصری اند و صایم الدهر میبودند روزی با شیخ حسن بصری
بکنار دریا برفتند ایشان بر آب روان شدند شیخ تعجب نموده گفتند
ای عتبه این مرتبه بچه یافتی فرمودند که تو سی سال ست که آن میکنی که می فرمایند
من آن میکنم که او میخواهد و این اشارت بتسلیم و رضا بت گویند شبی تا روز

نخفتند همین گفتند اگر عذاب کنی ترا دوست داریم و اگر عفو کنی دوست داریم
روزی شخصی پیش ایشان آمد و گفت ای شیخ میخواهم که از تو چیزی بخرم
گفتند بخواه آنچه میخواهی گفت خرما میخواهم و دوست خرمای تر بود زنبیلی بدست او دادند که پر از
خرمای تر بود وفات ایشان در سال یکصد و شصت و هفت هجری بود

حضرت امام عبد الله بن مبارک رح

شاگرد حضرت امام اعظم اند رضی الله عنه در فنون علوم جامع و صاحب
کشف و کرامات و از معاصران سفیان ثوری و فضیل عیاض بوده اند
و مشایخ کبار را دریافته اند **نقل** است که روزی در کوچه میگذشتند نابینائی
را گفتند که عبد الله مبارک می آید هر چه می باید بخواه تا چنانکه گفت دعا کن تا
حق تعالی چشم من باز دهد ایشان دعا کردند همان لحظه حقتعالی چشم او باز
داد صاحب کشف المحجوب نوشته اند که والده امام عبد الله روزی
بباغ بطلب ایشان رفت و ایشانرا خفته یافت و دید که ماری بزرگ شاخ
ریحان در دهان گرفته بمکس از روی ایشان میراند ولادت ایشان در
سال یکصد و هژده و وفات در ماه رمضان سال یکصد و هشتاد و یک هجری بود

حضرت محمد صبیح المشهور بابن سماک رح

کنیت ایشان ابو العباس است از قدمای و علمای این قوم و صاحب مقامات
علیه و کرامات جلیه بوده اند و با سفیان ثوری صحبت داشته اند فرموده اند
بهترین تواضع آنست که خود را بر هیچکس فضل ننهی و فرموده اند طمع رستنی
است در کردن و بندگیست بر پای بردار تا بری وفات ایشان در سال
یکصد و هشتاد و سه هجری بوده ۸

حضرت شقیق بن ابراهیم بلخی قدس سره

کنیت ایشان ابو علی و اصل ایشان از بلخ است از قدمای مشایخ و صاحب
کرامات ارجمند و مقامات بلند و مقتدای زمان خود بوده اند حضرت
امام موسی کاظم را دریافته اند و با سلطان ابراهیم ادهم صحبت داشته اند
و حنفی مذهب بوده اند روزی از سلطان ابراهیم ادهم پرسیدند که شما
در معاش چه میکنید گفتند چون می یابیم شکر میکنیم و چون نمی یابیم صبر میکنیم
شیخ شقیق فرمودند ما چون یابیم ایثار کنیم و چون نیابیم شکر کنیم سلطان بوسه بر پای
ایشان داد و گفتند استاد توئی روزی شخصی بخدمت ایشان آمد و گفت
ایها الشیخ گناه بسیار دارم و میخواهم که توبه کنم گفتند که دیر آمدی گفت نه زود آمدم
گفتند چرا گفت هر که پیش از مرگ آید اگرچه دیر آمده باشد زود آمده است

شیخ فرمودند سه چیز قرین فقر است فراغت دل و سبکی حساب و راحت نفس و
سه چیز لازمه تونگر است رنج تن و شغل دل و سختی حساب شهادت ایشان
در سال یکصد و نود و چهار هجری بوده قبر ایشان در ختلان است ۵

حضرت شیخ یوسف اسباط رح

صاحب مقامات بلند و کرامات ارجمند جامع در علوم ظاهر و باطن و در تجرید و توکل
یگانه بوده اند و شیخ فرید الدین عطار ایشان را از زهاد تابعین نوشته اند گویند
هفتاد هزار درم میراث یافته اند و هیچ از ان صرف خود نه نمودند بفقرا دادند هر گ
خرمایی یافتند و مزد آنرا قوت خود میکردند وفات ایشان در سال یکصد و نود و
شش هجری واقع شده است ۵ **حضرت ابو سلیمان دارانی**

نام ایشان عبد الرحمن بن احمد بن عطیه ست و از قدمای مشایخ شام اند
و علمای این قوم در زهد و ورع یگانه و پیشوای زمانه خود بودند و دارا دهی است از دهات
دمشق از ایشان پرسیدند که حقیقت معرفت چیست گفتند آنست که مراد جز
یکی نبود در دو جهان وفات ایشان در سال دو صد و پانزده هجری بوده و قبر
در موضع دارا ست **حضرت شیخ بشر مریسی رحمه الله** نام پدر ایشان
غیاث است که مولای زید بن الخطاب بوده از متقدمان مشایخ اند و اصل ایشان

ایشان از مریس ست و آن قریه ایست از توابع سعرکفته اند که در دلی که در بنا
مقام کند بیرون میرود از ان دل آخرت و نیز کفته که از سخنان ابطالب هیچ
چیز دلبن قرار نگرفت تا انکه دو کواه عدل از کتاب و سنت بران بیافتم و نیز کفته
اند افضل اعمال خلاف خواهش نفس ست وفات ایشان در ذی حجه سال
دو صد و هژده هجری و بقولی نوزده بوده است ۵

حضرت شیخ فتح بن علی موصلی رحمه الله

اصل ایشان از موصل ست واز متقدمان مشایخ موصل بوده اند و با کسی
کس از بزرکان صحبت داشته اند که همه ابدال بودند ایشان فرموده اند که
اول بار که عبد الله جنق را رحمه الله دیدم مرا کفت یا خراسانی چهار چیز پیش
کیر چشم و زبان و دل و هوا چشم جائی منکر کر نشاید و بزبان سخنی مکو
که خدای در دل تو بخلاف آن داند و دل نکاهدار از خیانت و کبر بر مسلمانان
و هوا نکاه دار در سر و هیچ مجوی باد کر این هر چهار بدین صفت نباشد
خاکستر بر سر باید کرد کر آن در شقاوت تو بود وفات ایشان روز عید الفطر
سال دو صد و بیست هجری بوده کویند روز عید دیدند که مردم قربان میکنند
کفتند الهی سید انی که چیزی ندارم که برای تو قربان کنم من این دارم پس

انگشت بر کلوخها نهادند و بیفتادند چون مردم نگریستند برحمت حق پیوسته بودند و خط سبزی بر کلوخ ایشان ظاهر بود ؛

حضرت شیخ بشر حافی قدس سره

کنیت ایشان ابو نصر و نام پدر ایشان حارث بن عبد الرحمن بن عطاء بن ثمان بن عبد الله و اصل ایشان از مرو است از قدمای مشایخ و بزرگان ایشان و صاحب مقامات بلند و کرامات ارجمند مقیم بغداد و از اوتاد عراق بوده اند مرید خال خود اند علی جنترم صحبت داشته اند و با امام احمد حنبل رضی الله عنه و فضیل عیاض قدس الله کوینه تا ایشان در حیات بودند هیچ چارپائی در راه های بغداد روث نکرد بجهت حرمت تعظیم ایشان که همیشه پابرهنه می بودند روزی مردی را استوری روث اندر خت فریاد برآورد که بشر از عالم برفت چون تحقیق کردند چنان بود **نقل** است که پیغمبر صلعم را بخواب دیدند که می فرمایند ای بشر میدانی که حق تعالی چرا ترا برگزیده از میان اقران بلند گردانید مرتبه ترا گفتند یا رسول نه فرمودند از بهر آنکه متابعت سنت من کردی و حرمت داشتی صالحان را و نصیحت کردی برادران را و دوست داشتی مر اصحاب و اهلبیت را و ولادت ایشان بقول ابن کثیر شامی در بغداد سال دویست

دو صد و پنجاه و سه بوده است وفات ایشان روز چهارشنبه دهم محرم سال
دو صد و بیست و هفت بوده و قبر بیرون شهر بغداد است و چون
برحمت پیوستند آواز نوحه جنیان از خانه ایشان بگوش مردم میرسید و
بعد از وفات ایشانرا بخواب دیدند پرسیدند که خدا تعالی با تو چه کرد گفت
که آمرز ید مرا و آنهارا که بر جنازه من حاضر شدند و آنها که مرا دوست دارند تا

بقیات حضرت شیخ احمد بن الحواری رح

کنیت ایشان ابوالحسن است و اصل از دمشق سرید ابوسلیمان دارانی اند
والد ایشان نیز از ستورعان و عارفان بودند و خاندان ایشان خاندان
زهد و ورع بوده از بزرگان این قوم و ممدوح مشایخ اند گویند ایشانرا با
ابوسلیمان دارانی عهدی بوده که هرگز مخالفت فرمان او نکند روزی سلیمان
در مجلس سخن میگفتند ایشان آمدند و با ابوسلیمان گفتند تنور تافته شد
چه میفرمائی ابوسلیمان جواب ندادند سه بار مکرر گفتند ابوسلیمان دل
به تنگ آمد گفت بروید و در آنجا بنشینید ابوسلیمان ساعتی مشغول شدند بعد از آن
یاد ایشان آمد که با احمد چه گفته از فرمودند احمد را بجویید در تنور خواهد بود چون
جستند در تنور یافتند و بگفتهٔ ایشان نسوخته بود وفات ایشان در سال

دو صد و سی و دو هجری بوده است

حضرت شیخ حاتم بن عنوان اصم

کنیت ایشان ابو عبد الرحمن و اصل از بلخ حنفی مذهب و مرید شیخ شقیق بلخی و صاحب علوم ظاهر و باطن بوده اند گویند ایشان اصم بوده اند ضعیفه با ایشان سخن میگفت در اثنای سخن از وی بادی جدا شد بجهت دفع خجالت او گفتند آواز بلند تر کن که من نمی شنوم و خود را چنان فرا نمودند که گوش ایشان کر است و آنرا نشنیده اند ضعیفه شادمان شد و این لقب بر ایشان بماند گویند بسفر میرفت یکی از ایشان وصیت خواست فرمودند اگر یار خواهی خدای بس و اگر همراه خواهی کرام الکاتبین بس و اگر عبرت خواهی دنیا بس و اگر مونس خواهی قرآن بس و اگر کار خواهی عبادت خدا بس و اگر وعظ خواهی مرگ بس و اگر انیکه گفتم پسندیده نیست دوزخ ترا بس فرموده اند شهوت سه قسم است یکی در طعام و دیگر در گفتار و دیگر در نظر پس نگاه دار خویش را با عتماد خداوند و ریا نزا راست گفتن و چشم را بعبرت نگریستن وفات ایشان در سال دو صد و سی و هفت هجری بوده بموضع ماسجرد که از نواحی بخست

حضرت شیخ احمد بن حضرویه قدس سره

کنیت ایشان ابو حامد است و اصل ایشان از بلخ مرید حاتم اصم و از بزرگان
مشایخ خراسان اند سلطان ابراهیم ادهم رحمت شیخ بایزید بسطامی و ابو تراب
نخشبی و ابو حفص حداد را دیده و طریقه ملامتیه داشتند و جامه بردی لشکریان
داشتند شیخ احمد خضرویه بوده اند هر که درویشان را خدمت کند سه چیز مکرم شود
تواضع و حسن ادب و سخاوت دگفته اند هیچ خواب گران مبین از خواب
غفلت وفات ایشان در سال دو صد و چهل هجری بوده و مدت عمر نود
پنج سال است و قبر در بلخ است **شیخ ابو العباس حمزه بن محمد**
حارث بن اسد محاسبی رح
از متقدمان مشایخ عراق و مستجاب الدعوة بوده اند خضرویه بوده هر که صحبت
اولیا را راست نشاید هیچ پند او راست نگردد وفات ایشان دو صد و چهل و
یک هجری بوده **حضرت شیخ ذو النون مصری رحمة الله** کنیت ابو
عبد الله است و اصل از بصره از علمای دقه مای مشایخ در جموع اولیای وقت
با ایشان بوده گویند چهل سال روز و شب پشت بدیوار ننهاده اند جزیه و زانو
نشسته برسیدند این محنت چرا است فرمودند شرم دارم که در شاهد الهی
بیده و زانو نشینم طریقه محاسبه بایشان است منسوب و سخن ایشان اندر توحید

و تجرید بود و مذهب دانستن رضا است و از جمله مقامات وفات ایشان
در بغداد سال دویست و چهل هجری رویداده نیز چنین آورده اند که حضرت
ذوالنون مصری رحمه الله کنیت ایشان ابوالفیض ست و نام ثوبان بن
ابراهیم و اصل ایشان از اخمیم مصر ست شاگرد حضرت امام مالک و برید
اسرافیل و از بزرگان این قوم و کبار مشایخ و پیشوای اهل ملامت و صاحب
ریاضت و کشف و کرامت و در تجرید و توحید یگانه و سر عارفان زمانه بوده
اند تا در حیات بودند خود را چنان پنهان داشتند که بر حقیقت حال ایشان
هیچکس واقف نگشت بزرگی و خوارق حضرت شیخ زیاده ازان ست که
در قید ضبط در آید روزی همراه جماعتی در کشتی نشستند بازرگانی را گوهرهای
گم شده به اتفاق گردن کلایشان برده اند میر نجایند و امانت میر شناسند
چون کار از حد گذشت گفتند خداوندا تو میدانی که من نبرده ام هزاران
ماهی سر از دریا برآورده اند در دهان هر یکی گوهرهای یکی از اینها بگرفتند
و بایشان دادند اهل کشتی چون این واقعه را دیدند در پای ایشان می افتادند
و عذر میخواستند و همین نقل را صاحب کشف المحجوب از زبان ذوالنون
مصری قدس سره نسبت بجوان مرقع داری که اندر یک کشتی با ایشان

ایشان بوده میفرمایند فرمودند هرگز از نان و آب سیر نخوردم تا نماز صبحی
کردم خدایرا در نه قصد معصیت در من پیدا آمد گویند چون بجوانستند بمناجات مشغول
شوند گفتند بار خدایا بکدام قدم آیم بر گاه تو و بکدام زبان گویم راز تو
و بکدام دیده نگرم بعنبله تو و بکدام لغت گویم نام تو از بی سرمایگی
سرمایه ساختم و بدرگاه تو آمدم فرمودند راه راست آنراست که از خدای
ترسان است چون ترس برخاست از راه افتادی و فرمودند دوستی
با کسی کن که بتغیر تو متغیر نگردد و فرمودند صوفی قرار نگیرد در شکمی که از
طعام پر باشد و نیز فرموده اند که توبه عوام از گناهان است و توبه خواص
از غفلت فرموده اند علامت محبت خدای آنست که متابعت حبیب خدا
کند در اخلاق و افعال و او امر و سنن حضرت شیخ را پرسیدند که از
مردم پرهیزگار کیست فرمودند آنکس که زبان خود نگاهدارد پرسیدند علامت
توکل چیست فرمودند طمع از خلایق منقطع گردانیدن پرسیدند امروزه
کرا بیشتر فرمودند بدخوترین مردمان را پرسیدند دنیا چیست فرمودند هر چه
ترا از حق مشغول دارد پرسیدند نفل کیست فرمودند آنکه بخدای راه میداند
و دنیا میخورد شیخ فرمودند ای برادران علمارا ملاقات کنید بجهل یعنی اسرار خود

را از ایشان پوشیده دارید و زنار را بر عبث که رعبت شما دیده بعضی از
عبادت را بشما بیاموزند و اهل معرفت بسکوت یعنی پس عارف حرف
گفتن خوب نیست وفات ایشان در بیست و ششم شعبان سال دو صد
و پنج هجری واقع شده **نقل** است که چون رحمت حق پیوستند آن شب
هفتاد کس رسول صلعم را بخواب دیدند که آنحضرت میفرمایند دوست خدای
ذوالنون خواهد آمد باستقبال او آمده ام و چون جنازه ایشان را می بردند
مرغان بسیار بر جنازه پر در هم بافتند چنانکه همه خلق را سایه خود پوشیدند
و هیچکس از ان قسم مرغان ندیده بود و خلق از ان کاری که نسبت بایشان
داشتند باز آمدند و تایب گشتند و قبر حضرت شیخ در مصر است و بر قبر ایشان
نوشته یافتند چنانکه بخط آدمیان مانند بود ذوالنون حبیب الله من الشوق
قتیل الله و بعضی از شکران هرگاه آن نوشته را بترا شیدند باز نوشته
میشافتند **حضرت شیخ ابو تراب نخشبی قدس سره** نام ایشان
عسکر بن الحصین است و بقولی عسکر بن محمد بن الحصین از اکابر مشایخ
خراسان بوده اند و با بو حاتم عطار بصری و حاتم اصم صحبت داشته اند
و بر قدم تجرید سیاحت بسیار نموده اند گفته اند توکل آنست که خود را در

در دریای عبودیت افگنی و دل در خدای بسته داری اگر دهد شکر کنی و اگر باز گیرد صبر
کنی و گفته اند حیث از عبادت چیزی منفعت تر از اصلاح خواطر دلها فرو
نگیر خلق کردی دامن تست و غبار کرز دلها رفته باشی و وفات ایشان در
هفدهم جمادی الاول سال دو صد و چهل و پنج هجری بوده چون در بادیه
حجره برحمت حق پیوستند بعد از چندین سال جماعه بانجا رسیدند و ایشانرا
دیدند رو بقبله ایستاده و خشک گشته و عصا در دست در کوه در پیش نهاده
و از درنده ها هیچ ضرری نرسیده حضرت شیخ ابراهیم بن عیسی
رحمه الله اصل ایشان از اصفهانست با سرور کرخی صحبت داشته
اند و از متقدمان مشایخ و صاحب کشف و کرامات بوده اند فرموده اند هرگاه
خواهی کسی را از اولیای حق بشناسی این بگوی هو الاول و الآخر و الظاهر
و الباطن و هو بکل شیء علیم وفات ایشان در اصفهان سال دو صد و چهل و
هفت هجری واقع شده حضرت شیخ ذکریای بن یحیی الهروی
از کبار مشایخ مستجاب الدعوة بودند امام احمد حنبل رضی الله عنه فرموده
اند ذکریای از جمله ابدال است وفات ایشان در هرات ماه رجب سال
دو صد و پنجاه و پنج هجری بوده شیخ ابو عبد الله السنجری

از بزرگان مشایخ خراسانند و با ابو حفص صحبت داشته اند و بارها بر قدم تجرید
سفر کرده اند شخصی ایشانرا گفت یکدینار زر سرخ دارم میخواهم بتو بدهم مصلحت
چه می بینی گفتند اگر بدهی ترا بهتر و اگر ندهی ترا بهتر فرمودند هر دو عطی که تونگر
از مجلس او نه درویش برخیزد و درویش نه تونگر او نه واعظ است وفات
ایشان در سال دو صد و پنجاه پنج بوده **شیخ محمد بن علی حکیم الترمذی**
قدس سره کنیت ایشان ابو عبد الله است طریقه حکیمیه منسوب است
بایشان و سخن ایشان در اثبات ولایت است از متقدمان و محتشمان مشایخ
اند و صاحب تصانیف بسیار در احادیث اسناد عالی داشتند و از خواص
یاران امام اعظم رضی الله عنه صحبت دار خضر بودند علیه السلام و هر روز یکشنبه با
خضر علیه السلام ملاقات میکردند و واقعات از یکدیگر می پرسیدند گویند یکبار
تصانیف خود را در آب انداختند خضر علیه السلام انهمه را پیش ایشان باز آورد
و گفت خود را بدین مشغول مسدار ایشان گفته اند صد شیر کرسنه بر
در سه گوسفند ان چندان تباه نکنند که یکساعت شیطان کند و صد شیطان آن
تباهی نکنند که یکساعت نفس آدمی **نقل** است که در جوانی صاحب حسن بوده است
زنی صاحب جمال ایشانرا بخلوت کرد باو التفات نکردند و فتی آنرن خبرداد

یافت که بباغ رفته اند خود را بیاراست و آنجا رفت از باغ بگریخت و زن بعقب
میدوید و مادر توجه نکردند بعد از مدتی که من گفتند این سخن بمادر ایشان آمد و در
خاطر گذشت که بود اگر حاجت آنزن روا کردی بعد از آن نایب گشتی چون
این در خاطر خطور کرد اندوهناک شده گفتند ای نفس خبیث در جوانی در
خاطر این بود اکنون بعد از ریاضتهای بسیار در پیری پشیمانی خود بجهت این
خطره سه روز ماتم داشتند بعد از آن سه روز پیغمبر صلعم را بخواب دیدند فرمود
ای محمد رنجور مشو نه از آن است که در روزگار تو رجعتی است بلکه آن خاطر از آن بود
که از ایام جوانی تا حال چهل سال دیگر بگذشت و همت ما از دنیا دور نگشت
و دور افتادیم تو را چاره نیست و در حال تو قصوری نرفته و آنچه دیدی از
دراز گشیدن مدت مفارقت ماست و از این پایه دانست که در این ایام که سال
هزار و چهل و نه هجری است و از زمان پیغمبر صلعم دور نگشته در دلها و علمها و نیتها
خصوصا در دنیا داران چقدر تفاوت رفته باشد وفات ایشان در سال
دو صد و پنجاه و پنج هجری واقع شده حضرت شیخ یحیی بن معاذ رازی
قدس سره کنیت ایشان ابو ذکریاست و لقب واعظ در باب ایشان
بعضی از اکابر گفته اند خدایرا دو یحیی بود یکی از انبیا و دیگر از اولیا و اول

کسی کرا از مشایخ پس از خلفای راشدین برسر شد ایشان بودند بایزید
گفتند قوی امد که میگویند ما بجای رسیدیم که مارا نماز نباید کرد گفتند بگویید
رسیده اند اما به دوزخ گویند که دوری با برادر بهی میکنند شستند برادر ایشان گفت
خوش دلی است فرمودند خوشتر ازین دل انگس است که ازین دو فارغ است
و گفته اند با مردمان بسخن کم گویید و با خدای بسیار گفته اند یک گناه بعد از توبه
زشت تر بود از هفتاد گناه پیش از توبه گفتند سه خصلت از صفات اولیاست
اعتماد بر خدای در همه چیز و بی نیاز بودن بود از همه چیز و رجوع کردن باو
در همه چیز و گفته اند نشانهای بهشتیان صد یقالت پرسیدند نشان محبت
چیست فرمودند انچه بیکوی زیاده نشود و بجفای نقصان نپذیرد شخصی
گفت مرا وصیت کنید فرمودند سبحان الله چون نفس من از من قبول
نمی کند دیگری چون قبول کند و گفته اند الهی تو دوست داری که من ترا
دوست دارم با انکه بی نیازی پس من چگونه دوست ندارم با همه احتیاج
و گفته اند الهی اگر من نتوانم که از گناه باز ایستم تو میتوانی که گناه بیامرزی و
گفته اند الهی مرا عمل بهشت نیست و طاقت دوزخ ندارم اکنون کار بفضل
تو افتاده وفات ایشان در سال دو صد و پنجاه و هشت هجری روی داد

رد شده و قبر ایشان در نیشابور است در قبرستان معمر حضرت شیخ
ابو حفص حداد رحمه الله نام ایشان عمر بن سلمه است و اصل ایشان
از نیشابور است از بزرگان زمان و شیخ ملامت سریر عبد الله باورد ی و استاد
ابو عثمان حیری اند با سید الطایفه جنید ملاقات کرده اند گویند روزے
می گذشتند یکی را متحیر و گریان دیدند پرسیدند چه حال داری گفت خری داشتم
گم شده حیران هیچ نداشتم ایشان توقف کردند و گفتند بعزت تو که گلیم
برندارم تا خر او باز نرسد در حال خر او پدید آمد **نقل** است که یکے از ایشان
طلب وصیت کرد گفتند یا اخی لازم یکدر باش تا همه درها بر تو گشاده
گردد و لازم یک سید باش تا همه سادات ترا گرامی دارند گفته اند کرم اخلاق
دنیا است برای کسی که بآن محتاج است **نقل** است که حضرت شبلی ایشان را
چهار ماه مهمانی کردند هر بار حلوا و طعامے دیگر میساختند و چون بوداع رفتند
گفتند یا شبلی اگر بنیشاپور آئی مهربانی و جوانمردی بتو آموزم گفتند یا
ابو حفص چه کردم فرمودند تکلف کردی در تکلف جوانمرد نبود مهمان را چنان
باید داشت که خود را تا بآمدن مهمان کرانی نه آید و در رفتن شادمانی
نه چون تکلف کنی آمدن بر تو گران آید و در رفتن بر دل آسانی نشود هر کرا مهمان

حال این بود جوانمرد بود وفات ایشان در سال شصت و چهار بجری
و بقولی دو صد و شصت و پنج واقع شده **حضرت شیخ علی بن موفق**
بغدادی رح از خدمای مشایخ عراق و بزرگان این قوم بوده اند و حضرت
شیخ ذوالنون مصری را دیده اند و سفر بسیار کرده و هفتاد حج گذارده اند
و می بعد از حج با خود بتاسف میگفتند که پیر دم و می آیم نه دل و نه وقت من
خود در چه شمارم آن شب حق تعالی را بخواب دیدند که ایشان را گفت ای
پسر موفق تو بخانه خویش خوانی کسی را که نخواهی اگر من ترا نخواستمی نخواندمی
گویند روزی در راه کاغذی یافتند و در آستین خود نگاه داشتند چون از
آستین برآوردند دیدند که در ان کاغذ نوشته اند ای ابن موفق از فقر
میترسی و حال انکه پروردگار توام و ایشان گفته اند خداوندا اگر من ترا
از بیم آتش دوزخ می پرستم در دوزخ فرو دار و اگر بامید بهشت می پرستم
هرگز در انجا جای مده و فرو مپیچ اگر بمهر می پرستم یکدیدار بنمای و بس از انچه
هر چه خواهی بکن وفات ایشان در سال دو صد و شصت و پنج هجری بوده
و قبر ایشان در هرات است نزدیک باغ سفید و گویند که شیخ الاسلام خواجه
عبدالله انصاری هر وقت سوار به انجا رسیدی فرود آمدی و ادب کردی

حضرت شیخ احمد بن وهب رحمه الله

کنیت ایشان ابو جعفر است و اصل از بصره گفته اند هر که بطلب قوت بر خاست
نام فقر از دبر خاست وفات ایشان در سال دو صد و هفتاد هجری بوده

حضرت شاه شجاع کرمانی قدس سره

کنیت ایشان ابو الفوارس است و از ابنای ملوک بوده اند و مرید ابو حفص حدّاد انم
بصحبت بسیاری از مشایخ رسیده اند چون ابو تراب نخشبی و ابو ذراع مصری
و ابو عبید بصری گویند شاه چهل سال نخفتند وقتی در خواب شدند حق تعالی را
بخواب دیدند پس ازان پیوسته خواب کردندی چنانچه ایشانرا حفظه یاد طلب
خواب میافتند شاه گفته اند علامت صبر سه چیزست ترک شکایت و صدق
رضا و قبول قضا بلخوشی وفات ایشان بعد از سال دو صد و هفتاد هجری واقع شد

حضرت حمدون قصار قدس سره

کنیت ایشان ابو صالح است و نام پدر ایشان عماره و طریقه قصاریه منسوب
بایشان است و درین طریق اظهار دلشیر بود صاحب کرامات و امام اهل ملامت
و در مذهب سفیان ثوری بودند و با بو تراب نخشبی و علی نصر اباذی و ابو حفص
صحبت داشته اند اول مسئله که از ایشان اصحاب بعراق بردند احوال

بگفتند سهیل تستری و سید الطایفه گفته اگر روا بودی که پس از پیغمبر صلعم
پیغمبری بودی حمدون بودی ایشان گفته اند هر چه خواهی که پوشیده بود بر کس
آشکارا مکن و گفته اند من شما را بدو چیز وصیت کنم صحبت علما و اجتناب از
جهال و گفته اند توکل دست بخدای زدن است و گفته اند اگر توانی که کار خود
بخدای باز گذاری بهتر است از انکه بحیله و تدبیر مشغول شوی و گفته اند من
نیک خوئی را ندانم الا در سخاوت و بد خوئی را نشناسم مگر در بخل و گفته اند
تواضع آن بود که کس را بخود محتاج نه بیند و در جهان وفات ایشان در
سال دو صد و هفتاد و یک هجری بوده و قبر ایشان در هرات است

شیخ فتح بن شخرف قدس سره

کنیت ایشان ابو نصر است و اصل از مرو از قدمای مشایخ خراسان اند
گویند در حالت نزع با خود چیزی میگفتند مردم گوش داشتند میگفتند الهی
انست شوقی الیک فعجل قدومی علیک بار خدایا بسیار شده شوق من بسوی تو
تعجیل کن رفتن مرا نزد خود چون ایشان را می نشستند بر ساق پای نوشته
دیدند که الفتح الله وفات ایشان پانزدهم شعبان سال دو صد و هفتاد
و سه هجری بوده بر جنازه ایشان سی هزار کس نماز گذاردند ط

حضرت شیخ ابو عبد اللہ مختار

نام پدر ایشان محمد بن احمد و اصل از ہرات است و از متقدمان و بزرگان مشایخ ہرات اند و پسر شیخ ابو العلی بن مختار العلوی الحسینی فرموده اند طعام چنان خور که او را خورده باشی نه او ترا اگر تو او را خوردی همه نور شود و اگر او ترا همه دود گردد وفات ایشان در سال دو صد و هفتاد و هفت هجری بوده و قبر در ہرات است

حضرت شیخ ابو عبد اللہ مغربی رح

نام ایشان محمد اسمعیل است استاد ابراهیم خواص و ابراهیم بن شیبان کرمانشاهی و مرید ابو الحسن علی زین اند و ایشان مرید خواجه عبد الواحد زید و ایشان مرید شیخ حسن بصری اند قدس الله اسرارهم وقتی بر سر کوه سینا سخن می گفتند سخن بجایی رسید که گفتند بنده با او چندان نزدیکی جوید که فرو ماند فرد اسنگ از کوه می چیدند و پاره پاره میشد و بهامون می آمد و گفته اند چون خوارترین مردم درویشی بود که با تونگران مداهنه کند و عظیم ترین خلق را تواضع کند وفات ایشان در سال دو صد و هفتاد و نه هجری بوده و مدت عمر بصد و بیست و دو سال و قبر ایشان بر سر کوه سیناست

شیخ ابو عبد اللہ الخاقان الصوفی رح

از کبار صوفیه بغداد اند وفات ایشان در سال

دو صد و هفتاد و نه هجری بوده حضرت سهیل بن عبد الله تستری
قدس سره کنیت ایشان ابو محمد است و حنفی مذهب مرید ذو النون مصری
و از کبار علمای این طایفه و او تاد عراق اند و جامع بودند میان حقیقت و شریعت
طریقه سهلیه منسوب بایشان است و بنای این طریقه بر اجتهاد و مجاهده نفس است
صاحب کشف المحجوب نوشته اند سهیل بن عبد الله تستری آنروز که از مادر
زاد صایم بود و آنروز که از دنیا برفت نیز صایم بود از ایشان پرسیدند
که نشان بدبختی چیست گفتند که ترا علم دهد و توفیق عمل ندهد و عمل دهد و اخلاص
ندهد که عمل کنی بیکار کنی و دیدار و صحبت دهد بانیکان و ترا قبول ندهد گفته اند که
در شبانروزی هر که یکبار خورد این خوردن صد یقان ست گفته اند هر که گرسنگی
کشد شیطان کرد او نگردد بحکم خدای تعالی گفته اند دسه همه آفتها سیر خوردن است
و گفته اند هر وجدی که کتاب و سنت گواه آن نبود باطل باشد و گفته اند هیچ
معصیتی عظیم تر از جهل نیست و گفته اند بزرگترین کرامات آنست که خوی بد خود را
بخوی نیک بدل کنی و گفته اند هیچ معصیتی بزرگتر نیست از فراموشی حق و گفته
اند خداوندا هر روزی و بشبی و ساعتی عطاها است و بزرگترین عطایا آنست
که ترا ذکر خود الهام کند و گفته اند هیچ باری دهی نیست الا خدای و هیچ دلیلی نیست

نیست الا رسول خدای صلعم هیچ زادی نیست الا تقوی و هیچ علم نیست الا صبر
و گفته اند خدای ما خلق را بیافرید و فرمود بمن راز گوئید و اگر راز نمیگوئید بمن نگرید
و اگر این نکنید حاجت از من باز خواهید و گفته اند هرگز دل زنده نشود تا نفس
نمیرد و گفته اند تصوف اندک خوردن است و با خدای آرام گرفتن و از خلق
گریختن و گفته اند توکل آنست که اگر چیزی بود و اگر چیزی نبود در هر دو حال یکسان
باشی و گفته اند عبودیت رضا دادن است بفعل خدای و گفته اند نفس از
سه صفت خالی نیست کافرست یا منافق یا مرائی وفات ایشان در ماه
محرم سال دو صد و هشتاد و سه هجری بوده و اینقول اصح است و مدت عمر
شریف هشتاد گویند روزی که جنازه ایشان را برداشتند مردم بسیار جمع بودند
جهود و هفتاد سال که آن مشعله را شنیدند بیرون آمدند چون بجنازه رسید آواز برآورد
که ای مردمان آنچه که من میبینم شما می بینید گفتند چه می بینی گفت فرشتها
از آسمان می آیند و خود را بر جنازه می مالند و مسلمان شد حضرت شیخ
ابو سعید خراز روح الله نام ایشان احمد بن عیسی است و لقب خراز
و اصل ایشان از بغداد و طریقه خرازیه منسوب است بایشان و اول کسیکه
در فنا و بقا عبارت کرد ایشان بودند و از بزرگان دهه های مشایخ اند و

اندر علم توحید و اشارت امام دیگانه مشایخ بودند شیخ الاسلام فرموده اند
که در علم توحید همه پر و بالند دار نشایخ هیچکس از وی شناسم و نزدیکتر است
که حز از پیغمبرے بودی ابوزکی مرید محمد بن منصور طوسی و در ارشاد مریدان
ایتی بوده اند و باذ والنون مصری و سری سقطی و بشر حافی و غیر ایشان
از اجله اکابر صحبت داشته اند گویند وقتی در عرفات بودند حاجیان دعا
میکردند و میزاریدند ایشان گفتند مرا اورد آمد که من هم دعا کنم باز گفتم چه دعا کنم
چیزی نمانده که با من نکرده باز قصد دعا کردم تا تقی آواز داد که پس وجود
حق دعا میکنی یعنی پس از یافت ما از ما چیزی خواهی ایشان گفتند وقت
عزیز خود را جز بعزیز ترین چیز نا مشغول مکن و گفته اند علم آنست که در عمل آرد
ترا و یقین آنست که بر گیرد ترا و فات ایشان در سال دو صد و هشتاد و شش
هجری بوده و بقولے دو صد و هشتاد و پنج و یا هفت و قبر در مکه معظمه است

حضرت شیخ عباس بن حمزه نیشاپوری رح

کنیت ایشان ابو
الفضل است و باذ والنون مصری صحبت داشته اند حضرت بایزید بسطامی
را دیده و فات ایشان در ماه ربیع الاول سال دو صد و هشتاد و هشت
هجری بوده

حضرت شیخ ابو حمزه بغدادی رحمه الله نام ایشان

ایشان محمد بن ابراهیم است با بشر حافی و سری سقطی و ابو تراب نخشبی
صحبت داشته اند و مرید حارث محاسبی اند و از اقران ابو الحسین نوری
و خیر نساج بوده اند وقتی در بغداد از قرب الهی خبری می آمد یشیدند از خود
غایب گشتند همچنان مدهوش افتادند چون با خویشتن آمدند خود را در باد
دیدند زیر سلسلهٔ حضرت شیخ ابو حمزه خراسانی رح اصل ایشان
از نیشابور است و از اجلهٔ مشایخ و در توکل یگانه بوده با ابو تراب نخشبی و
شیخ ابو سعید خراز صحبت داشته اند و از معاصران سید الطایفه بوده اند
صاحب کشف المحجوب نوشته اند که روزی در بیابانی ایشان در چاهی افتادند
چون سه روز بگذشت کرده با بخار رسیدند با خود گفتم که ایشان را آواز دهم
باز گفتند که خوب نباشد که از غیر مدد خواهم شکایت کنم که خداوند من مرا در
چاه انداخته شما برآید آن کرده بر سر چاه آمدند گفتند این چاه در میان
راه است مبادا بیخبری بیاید و بیفتد تا بجهت ثواب سر این چاه را بپوشم
ابو حمزه گفتند نفس من با صطراب آمد و از جان خود نومید شدم چون
آنها سر چاه پوشیده رفتند من با حق مناجات کردم و از غیر او ناامید
گشتم چون شب شد از سر چاه آوازی شنیدم چون دیدم سر چاه را

کسی بگشاد جانوری عظیم مثل اژدها دم خود را در دن چاه انداخت دانستم که
سبب نجات نیست و فرستاده حق ست دم آنرا بگرفتم و سر اپیرون کشید تا تفی
آواز داد که نیکو نجات یافتی یا ابا حمزه که تبلغی از تلغی ترا نجات داد **نقل** است که
روزی سید الطایفه شیخ جنید ابلیس را دید بر هنه بر کردن مردم میجست گفتند
ای ملعون شرم نداری ازین مردم ابلیس گفت کدام مردم اینها مردم نیستند
مردم آنها اند که در مسجد شونیز میباند دجلگم سوخته اند چون در سجد رفتند ابو حمزه
خراسانی و ابو الحسین نوری و ابو بکر دقاق را دیدند مراقب نشسته ابو حمزه
سر بر آورد و گفت دروغ گفت آن ملعون اولیای خدای ازان عزیز
تراند ابلیس را بر حال ایشان اطلاع باشد وفات ایشان در سال دو صد
و نود هجری بوده **حضرت شیخ ابو بکر دقاق** رحمه الله نام ایشان
محمد بن عبد الله ست جامع علوم ظاهری و باطنی بوده اند و با سید الطایفه صحبت
داشته اند و از اقران ابو الحسین نوری و ابو حمزه خراسانی اند وفات ایشان
در سال دو صد و نود هجری بوده **حضرت شیخ ابراهیم الخواص** رحمه الله
کنیت ایشان ابو اسحق و اصل ایشان بغداد ست صاحب صحو و در طریق توکل و تجرید یگانه زمان
خاصان درگاه الهی بوده اند و از اقران سید الطایفه جنید و نوری و

وصحبت دار خضر علیه السلام شیخ اسلام گفته اند که شیخ ابوالحسین خرقانی
گفت در میان سخنانی که ابراهیم خواص با من بگفت این بود که اگر با خضر صحبت
یابی توبه دار که از هری شب بگه روی ازان توبه کن نباشد بنوری فسرده
نیم خواب بودم در مسجد بمن نمودند خواهی که دوستی از دوستان یابی برخیز
و بر سر تل توبه شو بیدار شدم برف میبارید آنجا رفتم و ابراهیم خواص را دیدم
مربع نشسته و کرد بر کرد وی مقداری از سه ی سبز نهی از برف و باهمه برف
که بر سر وی آمده بود در عرق غرق گفتم این منزلت بچه یافتی گفت از حدیث
فقیر وفات ایشان در سال دو صد و نود و یک بهجری بوده یوسف بن حسین
ایشان را شسته و دفن کرده بعلت شکم برحمت حق پیوستند گویند هر بار
که فارغ می گشتند غسل میکردند و آن روز که از دنیا برفتند هفتاد بار غسل کرده
بودند دسه پای عظیم بود بار آخر در آب برفتند و قبر ایشان در زیر حصار
طبرک صفاهان است حضرت شیخ ذکریای بن دلویه گفت ایشان
ابو یحیی است و از اهل نیشاپور بودند از کسب خود قوت می ساختند وفات
ایشان در نیشاپور سال دو صد و نود و چهار بهجری بوده حضرت شیخ
ابوالحسن نوری رحمه الله نام ایشان احمد بن محمد و بقولی محمد بن احمد و

مشهور اند باین بغوی و پدر ایشان از بغشور است که باین هرات در موضعی
شده مولد و منشاء ایشان بغداد است و نوری ازان جهت گویند که چون
در خانه تاریک سخن میگفتند از نور باطن ایشان خانه روشن میشد و بنور حق اسرار
مریدان میدانستند مرید وی سقطی اند ذوالنون مصری را دیده بودند و با محمد علی
قصاب و احمد بن الحواری صحبت داشته اند دارا قران سید الطایفه اند در
طریقت مجتهد و صاحب مذهب بوده اند ایشانرا مشایخ وقت اکسیر القلوب
گفته اند وجد و حالتی عظیم داشتند طریقه ایشانرا نوریه گویند و معاملت
ایشان موافق جنیدیان است و قاعده مذهب ایشان تفصیل بتصوف باشد
بر فقیر در صحبت اثار بسیار بوده اند که یکنفس در دنیا نزدیک من دوستتر از
هزار سال آخرست از بهر انکه این سرای حدثیست و آن سرای قربت و قربت
بحدثت باشد **نقل** است که روزی شیخ غسل میکردند در وی حابه ایشانرا بردند
هنوز از آب بیرون نیامده بودند که باز آورد و عذر خواست و بردند دست او خشک شده
بود گفتند الهی چون این حابه بازآورد تو دست این را باین بازده شیخ فرمودند تصوف
ترک کردن جمیع حظوظ نفس است و نیز فرموده اند من لم یعرف الله تعالی
فی الدنیا لم یعرفه فی الاخرة هر که نشناخت خدایرا در دنیا نمی شناسد او را در

در آخرت از اکمل مریدان و اکابر ایشان بودند مشایخ فرموده اند که
هیچکس در زمان ابوالحسن نوری چون او نیکو طریقت و عالی سخن نبوده
شیخ الاسلام گفته اند جوانی خراسانی نزد ابراهیم قصار آمده گفت میخواهم
نوری را ببینم گفت او چند سال نزدیک ما بود هیچ از ده هشت بیرون نیامد
یکسال دیگر گرد شهر میگشت و با کس نیامیخت و در سال دیگر در ویرانه
خانه بگرفت و هیچ بیرون نیامد مگر نماز و سائی خاموشی گزید و با هیچکس
سخن نگفت آن جوان گفت میخواهم البته او را ببینم ابراهیم او را بنوری
دلالت کرد چون بشیخ رسید از وی پرسیدند باکه صحبت داشته گفت
با ابو حمزه خراسانی شیخ گفتند آن مرد که از قرب نشان میدهد و
اشارت میکند گفت آری گفتند چون باو رسی و بر اسلام گوئی بگو که
اینجا مائیم قرب بعد بعد است شیخ ابن عربی فرمایند قرب نگویند تا مسافت
نباشد و تا مسافت بود دو کانکی بجای پس قرب بعد بود وفات ایشان
در سال دو صد و نود و پنج هجری بوده و بقولی دو صد و هشتاد و
شش راجح قول اول است چون شیخ ابو الحسن نوری برحمت حق پیوستند
سید الطایفه فرمودند هیچکس در حقیقت صدق سخن نگفت تا نهری نبرد

که صدیق زمانه او بود حضرت شیخ عمرو بن عثمان مکی الصوفی رحمه الله
کنیت ایشان ابو عبد الله ست مرید سید الطایفه و استاد حسین بن
منصور حلاج اند و صحبت داشته اند با ابو سعید خراز و عالم بوده اند
بعلوم حقایق چون سخن ایشان باریک شد مردم بکلام منسوب داشتند
و هجو ساختند و از نکه سخنه بیرون کردند چون بجده رفتند اهل آنجا یاران ایشان را
قاضی آنجا نمودند اصل ایشان ازین ست از بزرگان و سادات این
قوم بوده اند بزرگان این طایفه گویند هرچه بر حسین آمد سبب دعای عمرو
بن عثمان ست که دیرا از خود برنجانید وفات ایشان در بغداد سال
دوصد و نود و شش هجری بوده و بقولی دوصد و نود و یک و بقولی
دوصد نود و هفت که سال وفات حضرت سید الطایفه ست و قول
آخر اصح ست حضرت شیخ ابو عثمان واعظ رحمه الله نام
ایشان سعید بن اسمعیل بن منصور ست و مولد و منشا وی بوده
بعد ازان به نیشاپور انتقال نمودند و هم در انجا رحلت فرمودند وفات
ایشان در سال دوصد و نود و هشت هجری ست حضرت شیخ منسوب
بن محب الکذاب کنیت ایشان ابو الحسن ست و بقولی ابو القاسم

ابو القاسم خود را کذاب لقب کرده بودند بسببی که در نفحات الانس
مذکور است و تا کذاب نگفتند ایشانرا بازنمی نگریستند در علم محبت یگانه
بودند با سری سقطی و محمد بن علی قصاب و ابو احمد قلانسی رحمهم الله
صحبت داشته اند و از اقران حضرت شیخ جنید و حضرت شیخ ابو الحسین
نوری بوده اند هر شبانروزی پانصد رکعت نماز میکردند حضرت شیخ
ابو احمد قلانسی گفته اند مردی بر فقرا در بغداد چهل هزار درم نفقه
کرد میمون گفت یا ابو احمد ما را استطاعت این نفقه نیست برخیز تا
بگوشه رویم و بهر دری یک رکعت نماز بگذاریم پس بدین رفتیم
و چهل هزار رکعت نماز گذاردیم وفات ایشان در سال دو صد و نود
و هشت هجری رو بداده **حضرت شیخ ابو عثمان حیری قدس**
سره نام ایشان سعید بن اسمعیل نیشابوری است و حیره محله
ایست از محلات نیشابور اما اصل ایشان از ری است مرید شاه شجاع
و ابو حفص حداد و یحیی بن معاذ رازی صاحب کشف المحجوب فرماید
که حق سبحانه و تعالی مرا ابو عثمان را از سه پیر سه مقام عنایت نمود
مقام رجا از یحیی معاذ یافت و مقام عزت از صحبت شاه شجاع

و مقام شفقت از صحبت ابو حفص و در همین محل صاحب کشف المحجوب
می نویسد مرید را روا باشد که بصحبت شیخ پنج یا شش یا بیشتر ازین
برسد و از هر پیری و صحبتی دیرا کشف مقامی کرده با سید الطایفه و رویم
و یوسف ابن حسین و محمد فضیل بلخی صحبت داشته بودند و در ریاضت
اندر وقت خود یگانه و در ابتدای حال بیست سال اندر بیابانها غزلت
گزیدند چنانکه حس آدمی نشنیدند و از شقت بیه ایشان بگداخت و چشمها
مقدار سوراخ جوال دوزی مانده و از صورت آدمیان بگشتند
پس از بیست سال فرمان صحبت آمد گفتند ابتدای صحبت با اهل خدای
و مجاوران خانه وی کنم تا مبارک بود قصد مکه معظمه کردند شایخ
از آمدن ایشان بدل آگاه بودند باستقبال آمدند و ایشانرا بصورت مبدل
شده و بحالی که بجز رمق چیزی نمانده بود یافتند و گفتند یا ابا عثمان
بیست سال برین صفت زیستی که آدم و در پیش در روزگار تو عاجز
نشدند بگوی که چه رفتی و چه دیدی و چه یافتی و چرا باز آمدی گفتند
بسکر سیر رفتم و آفت سکر دیدم و نوبتی یافتم و نیجز باز آمدم جمله
مشایخ گفتند یا ابا عثمان حرام است که بعد از تو بر کسی ران که عبارت صحو

صحو و سکر کند که انصاف جمله بدادی و آفت سکر باز نمودی و از جمله
سخنان ایشان است که گفته اند خلاف سنت در ظاهر علامت ریای
باطن بود و گفته اند خوف از عدل اوست و رجا از فضل او و گفته اند
هر که خدا ایرا دوست دارد آرزومند خدای و لقای خدا بود و گفته اند
عاقل آنست که از هر چه بترسد پیش از آنکه با و رسد کار آن بسازد و فات
ایشان در ماه ربیع الاول سال دو صد و نود و هشت هجری بوده
حضرت شیخ احمد بن محمد بن مسروق کنیت ایشان ابو العباس
و اصل از طوس است از قدمای مشایخ و بزرگان این قوم بوده اند و در
بغداد سکونت داشتند و او استاد شیخ علی رودباری و شاگرد حارث
محاسبی اند و با شیخ سری سقطی و محمد بن منصور طوسی صحبت داشته اند
حضرت سید الطایفه شیخ جنید از ایشان حکایات میکرده اند ایشان
فرموده اند هر کس ترک کند تدبیر از زندگانی میکند براحت و نیز فرموده اند
که بسیار نظر کردن بسوی باطل ببرد معرفت حق را از دل و فات شیخ
در سال دو صد و نه هجری بوده حضرت شیخ طلحه بن محمد صباح یلبی
رحمه الله از اکمل مریدان شیخ ابو عثمان حیری اند و صاحب مقامات

عالی وفات ایشان درسال سیصد و دو هجری اوفتاده

حضرت شیخ یوسف بن حسین رازی

کنیت ایشان ابو یعقوب واز قدمای مشایخ کبار و مرید ذوالنون مصری و شاگرد امام احمد حنبل اند و عمر دراز یافته بالبسیار از بطائفه صحبت داشته اند فرمود اند شنیدم که ذوالنون اسم اعظم میداند مدتی خدمت وی کردم و درخواست تعلیم آن نمودم تا آنکه روزی طبقی با سرپوش که در سفره پیچیده بود بمن داد فرمود بفلان دوست من برسان طبق را برداشته روانه شدم درراه بخاطرم گذشت که آیا دریچه باشد خود را نتوانستم ضبط کرد چون واکرم دران موشی بود بدررفت گفتم بمن استهزا کرد غضبناک بازگشتم چون مرا بدید گفت هرگاه امانت داری موشی نتوانستی کرد امانت داری اسم اعظم راچون توانی نمود وفات ایشان درسال سه صد و سه یا چهار هجری بوده

حضرت شیخ ابو العباس بستی رحمه الله

نام ایشان عبد الله بن محمد بن نافع بن بکر است و باصل از بست است که در نواحی قندهار است در تاریخ ابن کثیر مسطور است که ابو العباس

العباس پستی هفتاد سال پهلو برزمین نرسانید و دیوار و ستون
نگیسه نکرد و پای برهنه از نشابور بحرمین الشریفین رفت و مدتها
در بیت المقدس اقامت نموده وفات ایشان در ماه محرم سال
سه صد و چهار هجری بوده **حضرت شیخ ابو عبد الله بن جلا**
قدس سره نام ایشان احمد بن یحیی است و اصل ایشان از
بغداد بوده و ساکن گشتند بر بلده دمشق از اجله مشایخ شام اند و
مرید ابو تراب نخشبی اند با سید الطایفه و نوری صحبت داشته اند و فتی
ابو الخیر تیناتی ایشانرا دیدند که در هوا میروند آواز دادم که بشتاب تم
در جواب ایشان گفتند نشتاختی شیخ الاسلام نرسیده اند ابو
الخیر نشناخت شخص را سیکفت و ابو عبد الله شناخت بمقام و
شرف را وفات ایشان در سال سصد و شش هجری بوده
حضرت شیخ حسین بن منصور حلاج قدس سره
کنیت ایشان ابو المغیث و اصل ایشان از بیضای فارس است
و صاحب سکر بودند و حلاج ازان جهت گویند که روزی بدوکان
حلاجی که دوست ایشان بود رفتند و او را بکاری فرستادند بجای او

بانگشت اشارت کردند پنبه یکسو شد و پنبه دانه یکسو در باب ایشان
مشایخ رحمهم الله را اختلاف است بعضے مثل شیخ عمرو بن عثمان
مکی که پیر ایشان اند و ابو یعقوب نهجوری و علی بن سهیل اصفهانی
و غیرهم از مشایخ متقدمین انکار کرده اند و هجویر ساخته اند و نسبت
بسحر میکنند اما جمعے چون شیخ ابابکر شبلی و ابو العباس بن
عطا و شیخ عبد الله خفیف و شیخ ابو القاسم نصرابادی و شیخ ابو سعید
ابو الخیر و شیخ الاسلام خواجه عبد الله انصاری و شیخ ابو القاسم
گرگانی و پیر علی هجویری صاحب کشف المحجوب و غیرایشان از
متاخرین همه معتقد اند و بزرگ داشته اند و گفته اند هجویر معالمت
هجویر اصل بود صاحب کشف المحجوب فرموده اند من معتقدیم
اما سخن او اقتدار را شاید حضرت خواجه محمد پارسا رحمة الله
در فصل الخطاب آورده اند که آنچه در بعضے کتب نوشته اند که سید
الطایفه شیخ جنید فتوی بقتل حسین ابن منصور نوشته اند این
افترای محض است بر سید الطایفه چه وفات ایشان پیش از قضیه
حسین ابن منصور بیازده یا دوازده سال بوده چنانچه از تاریخ وفات

وفات این دو عزیز ظاهر میشود آنچه بر ایشان آمد از غلبه شوق و جذبه عشق و محفوظ
نداشتن مراتب بود و جذبه عشق آنست که چون محبت بمرتبه اعلی رسد عاشق در آتش
بسوزد و در او از خود خبر نماند و در نظرش جز یار در نیاید هر چه بیند از یار بیند
و در روز و شب در دیده ظاهر و باطن او یار باشد و جز یار در دو عالم هیچ نداند
و نه بیند و چون عاشق بر تمکین کامل گردد یقین که هر چه در نظرش در آید از کثرت
یار بیند او چنانچه مولانا عبد الرحمن جامی گفته است بهمین حال فرماید بیت
بسکه در جان نگارم سینه زارم توئی ۔ هر چه پیدا میشود ازو در بندارم توئی
و نیز بعضی از کبار عارفین فرموده اند بیت چو در خانه دل بغیر از تو کس
نیست ۔ بهر شکل آئی تو باشی بدانم ۔ پس حسین ابن منصور در نجات
بود و ذکر از بخری و جذبه عشق اما الحق گفتند در نظر ایشان هیچ چیز جز یار
در نیاید و چون صورت مثالی ایشان نیز منظر افتاد آنرا هم صورت یار دانستند
اگرچه صورت ایشان بود چنانچه مجنون از کمال جذبه عشق در او از لیلی را
نشناخت و پرسید که این کیست گفتند لیلی است مقصود تو و محبوب تو گفت
لیلی خود نیم فرد گران لیلی از خیمه بیرون شد ۔ همه کوه و صحرا چو مجنون
شود ۔ اگرچه در حقیقت مجنون لیلی نبود اما نهایت عشق و فنا و جذبه خود را

یار دیده و یار را خود و از کمال یگانگی و یکبینی دوئی برخاست والا بیت
چه نسبت خاک را با عالم پاک ؛ که ادراک عاجز است از درک ادراک ؛ حقیقه
قتل ایشان در باب الطاق بعد از ده روز شنبه بیست و پنجم ذی حجه سال سه صد
و نه هجری واقع شده حضرت شیخ ابو العباس بن عطا رحمه الله نام
ایشان محمد بن احمد است بغدادی الاصل و از علمای مشایخ و طرفاء ایقوم بوده
اند شاگرد ابراهیم مارستانی اند و مابسید الطایفه و شیخ ابو سعید خراز صحبت
داشته اند و ایشان را تفسیری است بس نیکو بر تمام قرآن مجید بر زبان اشارات
وفات ایشان در ماه ذیقعده در سال سه صد و نه هجری بوده و بعضی سه صد و یازده
نیز گفته اند و الاصح قول اول در نهر فاهره با الله خلیفه چون حسین منصور را کشت
از ایشان پرسید که چگونی در حق حلاج گفتند تو در حق خود بپرداز و سیم مردمان باز
ده و زیر گفت تعریض میکنی و فرمود تا دندانهای ایشان را یکان یکان کنده بر سبیل
ایشان نشاندند و در همین حالت برحمت حق پیوستند حضرت شیخ ابو بکر
رازی قدس سره نام ایشان محمد بن ذکریا است و از بزرگان این طایفه زهاد
ایشان گفته اند در مشایخ هیچکس از ایشان گریان تر نبوده و پیوسته عبادت
میکردند وفات ایشان در سال سه صد و ده هجری بوده حضرت شیخ ابو

الخیر حمصی روح الله روحه بار ها بادیه کعبه را برخدم توکل و تجرید طی نموده
اند و وفات ایشان در سال سه صد و ده هجری بوده حضرت شیخ
ابو محمد حریری رحمه الله نام ایشان احمد بن محمد بن حسین است و بقولی
حسین بن محمد و بقولی عبد الله بن یحیی از اکمل مریدان سید الطایفه اند
چون سید الطایفه وفات نمودند ایشانرا بجای سید الطایفه بنشاندند در فقه
و اصول امام بودند و با سهیل عبد الله تستری صحبت داشته اند گویند یکسال یکه بمکه
مقام کردند و بخفتند و سخن نگفتند و پشت بازنهاده اند و پای دراز نکرده ایشان گفته
اخلاص ثمره یقین است و ریا ثمره شک و گفته اند مرجع عارفان بخدا در بدایت
بود و مرجع عوام بعد از ناامیدی وفات ایشان در سال سه صد و یازده و
بقولی چهارده هجری بوده در جنگ فراسط از تشنگی رحمت حق پیوستند
حضرت شیخ بنان محمد الحمال قدس سره اصل ایشان از واسط است
و در بصره سکونت داشتند صاحب مقامات و کرامات علیه اند و با سید الطایفه
صحبت داشته اند و ابراهیم خواص را دیده بودند و از استاد ان نوری اند
و ایشان گفته اند در مکه نشسته بودم و نزدیک بمن جوانی بود شخصی در می آمد
پیش آن جوان نهاد و گفت مرا باین حاجت است آن شخص گفت برفیقان و

مسکینان قسمت کن چنان کرد شب او را دیدم که در وادی برای خود چیزی میجست
گفتم کاش برای خود از آن در میها چیزی نگاه میداشتی گفت نمیدانستم که تا این
زمان خواهم زیست وفات ایشان در سال سه صد و شانزده هجری بوده و قبر
در سمرقند است **حضرت شیخ محمد بن فضیل قدس سره** کنیت ایشان
ابو عبد الله است و اصل از بلخ مرید شیخ احمد خضرویه اند مستعصان بگناه از آن
از بلخ بیرون کردند روی بشهر کرده اهل شهر را نفرین کردند شیخ الاسلام گفته اند
پس از آن شهر بلخ صوفی برنخاست ایشان گفته اند مریدی که در طلب دنیا
باشد آن نشان او بارونگونساری او دست و گفته اند زهد در دنیا ترک دنیا
تواند ایثار کنی و اگر نتوانی خواری وفات ایشان در سال سه صد و نوزده هجری
بوده و قبر در سمرقند است **حضرت شیخ ابو الحسین وراق** نام ایشان
محمد بن سعید است از کبار مشایخ نیشابور و خدمای ایشانند مرید ابو عثمان حیری
اند و عالم بوده اند گفته اند کرم در عفو آنست که باز نگری گناه یار خود را پس از آنکه
عفو کرده باشی وفات ایشان در سال سه صد و نوزده هجری است **حضرت**
شیخ ابو الحسین وراق قدس سره اصل ایشان از شهر بغداد است خیاط
ابراهیم خواص اند و در سماع از عالم رفته اند وفات ایشان در سال سه صد

سه صد و بیست هجری بوده حضرت شیخ ابو عمرو دمشقی قدس سرّه
از کبار مشایخ شام بوده اند و با ابو عبد الله جلاء و اصحاب ذالنون مصری صحبت داشته
اند گفته تصوف آنست که غیر خدا را در نفسان نبیند بلکه چشم بپوشد از ماسوای
او بسبب مشاهده او که سنره است از جمیع نقصان ها وفات ایشان در سال سه صد
و بیست هجری بوده حضرت خیر الناج قدس الله کنیت ایشان ابو الحسین
است و نام محمد بن اسمعیل و اصل از سامره و مسکن ایشان بغداد و مرید سری سقطی
و از اقران سید الطایفه شیخ جنید و استاد نوری و ابن عطا و حریری اند ابراهیم
خواص و شبلی بوده در مجلس ایشان توبه کردند شبلی از و سید الطایفه فرستاده اند و ناج
نبوده اند بسبب نباجی ایشان در نفحات انس مذکور است گویند وقت نماز شام بود
که ملک الموت سایه انداخت سر از بالین برداشته گفتند عفاک الله توقف کن که
توبه نده خدائی و من بنده خدای ترا گفته اند که جان او بردار و مرا گفته اند چون وقت
نماز آید بگذار از انچه ترا فرموده اند فوت نشود و انچه مرا فرموده اند میشود و پس
طهارت کردند و نماز گذاردند و جان سپردند وفات ایشان در سال سه صد و بیست
و دو هجری بوده و مدت عمر یکصد و بیست سال حضرت شیخ ابو بکر الواسطی
قدس سرّه نام ایشان محمد است ابن موسی و مشهور اند بابن فرغانی از قدماء اصحاب

سید الطایفه شیخ جنید و شیخ ابو الحسن نوری و از علمای مشایخ و عالم و جامع اند علم
ظاهر و باطن و امام توحید و علم اشارت و صاحب مقامات و کرامات بوده اند شیخ الاسلام فرموده
اند که از زبان هیچکس در خراسان آن توحید نیامده که از زبان واسطی و هم شیخ الاسلام
فرمایند که واسطی گفته انکه گوید نزدیکم دوریست و انکه گوید دوریست در هستی او نیست است و فانی در حق
بوده بقول صاحب طبقات سلمی بعد از سه صد و بست هجری و بقول صاحب محاسن الاخبار
سال سه صد و هشت است و قول ثانی اصح است و قبر نیز در مروست حضرت شیخ
ابو بکر کتانی قدس سره نام ایشان محمد بن علی جعفر است و اصل از بغداد و از مریدان
سید الطایفه شیخ جنید اند و سالها مجاور بمکه معظمه بوده اند ایشان را چراغ حرم
میگفتند و در طواف دوازده هزار ختم کرده سی سال در حرم نشسته بوده اند و درین سی سال
شبانروزی یکبار طهارت تازه میکردند و در مدت خواب نکردند و صحبت دار خضر علیه السلام
بوده اند حضرت رسول صلعم را اکثر در خواب میدیدند و سوالها میکردند و جوابها می شنیدند
چنانچه یک شبی پنجاه و یکمرتبه پیغمبر صلعم را بخواب دیدند وقتی پیغمبر صلعم فرموده اند که هر روز
چهل و یکبار بگوید یا حی یا قیوم یا لا اله الا انت چون دلها بمیرد دل وی نمیرد ایشان
گفته اند انس بخلق عقوبت است و قرب اهل دنیا معصیت است و با ایشان میل کردن
مذلت تصوف همه خلق است هر کرا خلق بیشتر و تصوف بیشتر و گفته اند محبت ایشان

ایثار است برای محبوب و گفته اند به تن در دنیا باش و دل در آخرت و گفته اند شکر آن
در موضع استغفار گناه است و استغفار در موضع شکر گناه وفات ایشان در سال سه صد
و بست و دو هجری بوده قبر در مکه معظمه است حضرت شیخ ابراهیم بن داود ورح
کنیت ایشان ابو اسحق است و از اجله مشایخ شام اند ذوالنون مصری و سید الطائفه
و ابو عبد الله جلا را دیده اند و عمر بسیار یافته اند ایشان گفتند عاجز ضعیف ترین خلق
آنست که عاجز بود از دست داشتن شهوات و قوی ترین آن بود که قادر بود بر ترک
آن و گفته اند اندکی کفایت بتو نرسد به رنج اما مشغول در رنج در زیاده طلبی است و گفته
اند کفایت درویشان توکل است و کفایت تونگران اعتماد بر املاک و اسباب
و گفته اند بس است از دنیا زاد و جز یکی صحبت درویش دوم حرمت دلی وفات
ایشان در سال سه صد و بست و شش هجری بوده حضرت شیخ ابو الحسن
بن محمد مزین نام ایشان علی است و از مشایخ بغداد اند با سید الطائفه و سهیل
بن عبد الله تستری صحبت داشته اند و مجاور مکه معظمه بوده اند مزین دو اند یکی
مزین صغیر و دیگری کبیر ایشان مزین صغیر اند شیخ الاسلام گفته اند مزین
بشیری را رسید گفت ثم اماته فاقبره شیر بر جای خود بمرد چون بر سر کوه
رفت گفت ثم اذا شاء نشره شیر بر پای خاست و زنده شد وفات

ایشان درسال سه صد و بیست و هشت هجری و بقولے سه صد و بیست
و هفت هجری بوده و قبر در مکه معظمه است **حضرت شیخ ابو علی ثقفی**
رحمة الله تعالی نام ایشان محمد بن عبد الوهاب است ابو حفص حداد
و حمدون قصار را دیده بودند وفات ایشان درسال سه صد و بست
و هشت هجری بوده **حضرت شیخ ابو محمد مرتعش قدس سره**
نام ایشان عبد الله بن محمد نیشاپور است متوطن بوده اند ببغداد مرید شیخ
ابو حفص حداد اند و سید الطایفه را دیده بودند شیخ ابو حفص ایشانرا
سیاحت فرمودند هر سال هزار فرسنگ سفر میکردند پای برهنه و سر برهنه
و به هیچ شهری زیاده از ده روز توقف نمیکردند گاه بودے که سه روز
می بودند ایشان گفته اند هرگز خویشتن را با طن خاص ندیدم تا خود را بظاهر
عام ندیدم شخصے با ایشان گفت فلان بروی آب میرود فرمودند
نزد من شخصے که مخالفت نفس کند بزرگتر است از انکه در هوا ببروی آب رود
وفات ایشان درسال سه صد و بیست و هشت هجری بوده **حضرت**
شیخ ابو یعقوب نهرجوری رحمة الله نام ایشان اسحق است بن
محمد از علماء مشایخ بوده اند با سید الطایفه و عمرو بن عثمان مکی صحبت

صحبت داشته اند و سالها در مکه معظمه مجاورت کردند مرید ابو یعقوب صوفی اند
ایشان گفته اند دنیا دریاست و کناره آن آخرت است و کشتی آن تقوی و
مردم همه مسافر و گفته اند زوال نعمتی را که شکر آن نکنی و پایدار نیست آنرا که کفر
آن کنی و گفته اند هر کرا امیری بطعام نبود همیشه گرسنه بود هر کرا تونگری
بمال نبود همیشه درویش بود و هر کرا حاجت خود قصد خلق کند همیشه محروم
بود و هر کرا در کار خود یاری از خدای نخواهد همیشه مخذول بود وفات ایشان
در سال سه صد و سی هجری بوده و قبر در مکه معظمه است حضرت شیخ
ابو الحسن صایغ دینوری نام ایشان علی بن محمد بن سهیل
است از کبار مشایخ دینور اند و ساکن بودند بمصر مرید شیخ ابو جعفر صیدلانی
و پیر شیخ ابو الحسن فرانی و ابو عثمان مغربی اند وفات ایشان شب
شنبه پانزدهم رجب سال سه صد و سی و یک هجری و بقولی سه صد و
سی بوده و قبر ایشان در مصر است حضرت **شیخ ابو بکر بن طاهر**
دینوری نام ایشان عبد الله بن حارث طائی است از کبار مشایخ
جلیل و از اقران شبلی اند با ابو یوسف بن حسین صحبت داشته اند وفات
ایشان در سال سه صد و سی هجری بوده حضرت **عبد الله منازل**

قدس سره یگانهٔ روزگار وصاحب اسرار بود عالم بعلوم ظاهر و باطن
و محدث بوده اند و مرید حمدون قصار گفته اند هیچکس فریضه را ضایع
ضایع نکند الّا که مبتلا گردد بضایع کردن سنتها و هرکه متروک سنت
گردد زود باشد که در بدعت افتد و گفته اند ما با ادب محتاج تر نیم که
به بسیار علم و گفته اند حقیقت فقر انقطاع است از دنیا و آخرت و
شدن بخداوند دنیا و آخرت و گفته اند عارف آنست که از هیچ چیز خوش
عجب نیاید وفات ایشان در سال سه صد و سی و یک هجری بوده

حضرت شیخ ابراهیم بن شیبان الکرمان شاهی

کنیت ایشان ابو اسحق و از مشایخ جبل و از اصحاب ابو عبد الله مغربی
و ابراهیم خواص بوده و گفته اند هرکه حرمت مشایخ نگاه ندارد و بدعوی
های دروغ دکانهای بدعت گرفتار شود و بآن فضیحت گردد وفات
ایشان در سال سه صد و سی و هفت هجری بوده **حضرت شیخ**

ابو علی مشتولی قدس سره

نام ایشان حسن بن علی بن سوی
است و مشتول دهی است بروذبار شعر شاگرد ابو علی کاتب
ابو یعقوب سوسی اند وفات ایشان در سال سه صد و چهل هجری

ایجری بوده و قبر در شتول است حضرت شیخ ابو سعید اعرابی قدس
سره اصل ایشان از فارس بوده در نیشابور سکونت داشتند
از بزرگان مشایخ و معتقدان این طایفه بودند شاگرد شیخ ابوبکر شبلی اند
و شیخ ایشانرا بزرگ میداشتند وفات ایشان به نیشابور بوده در سال
سه صد و چهل هجری بوده حضرت شیخ جعفر الخذاء رحمة الله
نام ایشان احمد بن محمد است و اصل ایشان از بصره و ساکن بوده اند
بمکه معظمه در وقت خود شیخ حرم بودند ایشانرا تصانیف بسیار است
و با سید الطایفه صحبت داشته اند وفات ایشان در سال سه صد
و چهل یا چهل و یک هجری بوده حضرت شیخ ابراهیم بن احمد
مولد المصوفی کنیت ایشان ابو محمد است و صحبت داشته اند
با سید الطائفه وفات ایشان در سال سه صد و چهل و یک هجری
بوده و قبر در شیراز است حضرت شیخ ابو القاسم الحکیم
السمرقندی کنیت ایشان ابو اسحق از کبار مشایخ طریقت اند با
ابو عبد الله جلاء و ابراهیم فصار رقی صحبت داشته اند وفات ایشان
سال سه صد و چهل و دو هجری بوده حضرت شیخ ابو القاسم بن

عیسی البغدادی نام ایشان اسحق بن محمد بن اسمعیل است و
با ابوبکر دراق صحبت داشته اند و ایشانرا تفسیرست بر بعضی آیتها
کلام مجید و فرقان حمید بسی نکات و اشارات مشایخ سلف در آن
جمع کرده اند روزی میان خلق نشسته بودند و حکم میکردند یکی از بزرگان
بزیارت آمد و ایشانرا در همانکار مشغول دید سجاده بر روی حوض انداخت
و نماز کردند چون فارغ گشت مر او را گفتند ای برادر این خود کودکان
کنند مرد آنست که در میان چندین شغل دل با خدای عزوجل نگاه تواند
داشت وفات ایشان در روز عاشورا سال سه صد و چهل و دو هجری
بوده قبر در سوضع جاکردیز سمرقندست **حضرت شیخ**
نام ایشان فارمس است از خلفای حسین بن منصور
حلاج و معاصر امام ابو منصور ماتریدی بوده اند وفات ایشان روز
عاشورا سال سه صد و چهل و دو هجری بوده و قبر در جاکردیز سمرقند
است **حضرت شیخ ابو العباس سیاری** دخترزاده احمد
بن سیار اند و نام ایشان قاسم بن قاسم بن مهدی است و اصل
از مرو و مرید ابوبکر دقی اند و طریقه سیاره منسوب بایشان است

است وبنای اینطریقه ترجیح وتفرقه است وصاحب علوم ظاهر وباطن
بودند وفات ایشان درسال سه صد وچهل ودو هجری واقع شده
وقبر در سرواست **حضرت شیخ ابوالخیر تیناتی الاقطع**
نام ایشان حماد است واصل ازده تینات بوده اند که از توابع مصر است
گویند تینات از مصر است از ولایت سوب وشیخ رنبیل بیافتند
وایشانرا بدودست نیز دیده اند باشیر موانست وصاحب کرامات
ومقامات بودند باسید الطائفه شیخ جنید وابو عبد الله جلا صحبت داشته
اند ودو طریق توکل یگانه بودند روزی یکی را دیدند که براک میرود وگفتند
اینچه بدعت است درخشکی بیاد راه برود دیگری را دیدند که بر هوا میرود گفتند
اینچه بدعت است کجا میروی گفت بحج نرسیده اند فرود آی راه برد
کیفیت مفصل درین ایشان در نفحات الانس مذکور است وفات
ایشان درسال سه صد وچهل وسه هجری بوده **حضرت شیخ ابو**
بکر مصری قدس سره نام ایشان محمد بن ابراهیم واستاد ابوبکر
دقی وفرغانی اند ومشائخ وزقاق کبیر باسید الطائفه ونوری صحبت
داشته اند وفات ایشان درسال سه صد وچهل پنج هجری بوده

حضرت شیخ ابو مرحم اشنیزی قدس سره نام ایشان

ابراهیم و بجولی بن ابراهیم است و اصل از نیشابور و با سید الطایف
در رویم و با ابو عثمان حیری ابراهیم خواص صحبت داشته اند و چهل سال
مجاور مکه معظمه بوده اند در مدت در حرم بول نکردند بجهة تعظیم کعبه و شصت
حج گذارده بوده اند پوسته مسافر بوده اند که سی سی سال خلای هم نشده
بدست خود پاک کرده ام و باین فخر میکردند چون شانخ وقت خلقه
میزدند صدر همه ایشان بوده اند گویند در موسم حج عجمی آمد که برات من
بده که حج گذارده ام بدوزخ نخواهم رفت یاران تو مرا بتو اشارت
داده اند که برات بستانم شیخ سادکی او را دیده دانستند که یاران
با و سعایت کرده اند بملزم که محل استجابت دعاست اشارت کردند
و گفتند انجا رفته بگوی یارب اعطنی البراة یعنی ای پروردگار من
عطا کن مرا نجات از دوزخ ساعتی نگذشته بود که بازگشت هدیت
او کاغذی بخط سبز بر آن نوشته بودند بسم الله الرحمن الرحیم
هذه برات فلان بن فلان من النار یعنی این است نجات نامه فلان
پسر فلان از آتش و فات ایشان در سال شصد و چهل و شش

هشت بحری بوده **حضرت شیخ ابو عمرو زجاجی قدس سره**
کنیت ایشان ابو محمد است و اصل از بغداد و خلد محلتیست از
بغداد شاگرد سید الطایفه و ابراهیم خواص و پسر شیخ ابو العباس
نهاوندی اند و با نوری و رویم و سمنون و حریری صحبت داشته اند
و ایشان بوریا باف بوده اند گفته اند دو سه بار پیر را میشنیدم اربعین طایفه
پنجاه و شش حج گذارده بوده اند و گفته اند که روزی نزد جنید رفتم و ایشانرا
بیمار یافتم گفتم ای استاد باحق بکوی ترا عافیت دهد گفتند دوش
میگفتم بر سرم ندا آمد که تن بلک ما ست خواهیم درست داریم و خواهیم بیمار
تو کیستی که میان ما و ملک ما دخل کنی تصرف دو رکن تا بنده باشی وفات
ایشان در سال سه صد و چهل و هشت بحری بوده و قبر ایشان
در تبریزیه بغداد است نزدیک قبر سری سقطی و شیخ جنید است و مدت
عمر نود و پنج سال **حضرت شیخ جعفر بن محمد بن نصیر الخلدی**
الخواص قدس سره نام ایشان علی بن احمد بن سهیل
است و اصل ایشان از بوشنگ که در نواحی هرات است از جوانمردان
مشایخ خراسان است ابو عثمان حریری را دیده بود و با ابو العباس

عطار حریری و طاہر مقدسی و ابو عمرو دمشقی صحبت داشته اند
ایشان گفته اند مردم سه گروه اند اولیا که باطن ایشان بهتر است
از ظاہر ایشان و علما که ظاہر و باطن ایشان یکسان است و جهال که ظاہر
ایشان بهتر است از باطن ایشان خود انصاف نمیدهند و از دیگران
انصاف می طلبند یکی از ایشان طلب دعا کرد گفتند حق تعالے
ترا از فتنه تونگاهدارد وفات ایشان در سال سه صد و چهل و هشت
هجری بوده گویند بعد از وفات درویشی بر خاک ایشان میرفت
واز حق دنیا میخواست شبی بخواب دید که می گفتند ای درویش چون
بر خاک ما آئی دنیا مخواه اگر دنیا خواهی بر خاک دنیا دار ان
رو چون بر خاک ما آئی همت از دو کون برین خواه حضرت

شیخ ابو الحسین الصوفی القوشجی قدس سره متوطن بودند
بشام و با عبد الله بن جلا صحبت داشته اند وفات ایشان در
سال سه صد و پنجاه هجری بوده **حضرت شیخ ابو بکر بن**
داؤد دینوری کنیت ایشان ابو محمد و نام پدر محمد بن عبد الله
است اصل ایشان از ری مولد و منشا نیشاپور بوده از مشایخ

از مشایخ کبار و عالم بعلوم ظاهر بودند با سید الطائفه و محمد بن فضل بلخی و ذوالنون و ابو علی رجانی و محمد حامد و غیرهم صحبت داشته اند و از کبار اصحاب ابو عثمان حیری بوده اند وفات ایشان در سال سه صد و پنجاه هجری رویداده حضرت شیخ بندار بن حسین بن محمد بن مهلت شیرازی کنیت ایشان ابو الحسین است و اصل از شیراز مرید شیخ شبلی و استاد ابو عبد الله خفیف اند و با جعفر حذاء صحبت داشته اند از ایشان پرسیدند که تصوف چیست گفتند وفا بعهد شیخ الاسلام گفته اند وفا بعهد آنست که هر چه بر دل گذشت که برای او بکنی آنرا بکنی وفات ایشان در ارجان سال سه صد و پنجاه و سه هجری و شیخ ابو زرعه طبری ایشانرا غسل داده شیخ عبد الملک بن علی بن عبد الله بن عمر ایکاوی رزوفی رحمه الله کنیت ایشان ابو عمرو اصل ایشان از کاردون فارس ست مستجاب الدعوات بوده اند از جمله ابدالان و صاحب کشف و کرامات وفات ایشان روز شنبه بیست و ششم ذی حجه سال سه صد و پنجاه و هشت هجری بوده شیخ علی بن بندار بن حسین الصوفی الصیرفی کنیت ایشان ابو الحسن است و از

بزرگان مشایخ نیشاپور اند با سید الطائفه و رویم و سمنون و ابن عطا
و حریری صحبت داشته اند و بسیاری از مشایخ را دریافته و در حدیث
ثقه بوده اند ایشان گفتند دور باشید از مشغولی بخلق که امروز در
مشغولی خلق سودی نمانده است روزی با شیخ عبد الله خفیف به تبکی
پلی رسیدند شیخ ابو عبد الله ایشان را گفت پیش روای ابو الحسن گفتند
بچه سبب پیش روم شیخ ابو عبد الله گفتند تو شیخ جنید را دیده و من
ندیده ام و این را از بهر آن گفتند که دیدار مشایخ نسبتی است بزرگ
این طائفه را و مرتبه الیست بلند این قوم را گویند این مرد ولیست فلان پیر را
دیده و با فلان شیخ صحبت داشته و فات ایشان در سال سیصد و پنجاه
و نه هجری بوده حضرت شیخ ابو بکر الدقی رحمه الله نام ایشان
محمد بن داود دقی است و گفته اند دینوری الاصل اند اما ساکن بوده اند
بشام مرید دقاق کبیر اند حضرت سید الطایفه را دیده اند وقتی در باد
بنالیدند و گفتند الهی از آن خود که مرا دادی بهره من چیزی بر دل من
اشکار اکن تا جان بیاساید خبری بر ایشان بگشادند و راهی بر ایشان
افتاد نزدیک بود که تباه شوند گفتند الهی بهوش کن که طاقت ندارم ترا

انرا پوشیدند وفات ایشان در شام سال سه صد و پنجاه و نه هجری و
مدت عمر شریف صد و بیست سال **حضرت شیخ ابو الحسن بن سالم**
بصری استاد ابو طالب مکی و مرید سهیل بن عبد الله تستری اند و از
کسی که از مریدان سهیل بن عبد الله فوت کرد ند ایشانند وفات ایشان
در سال سه صد و شصت هجری بوده **حضرت شیخ ابو بکر**
مقید قدس سره نام ایشان محمد بن احمد بن ابراهیم است و اصل
از جرجرآباد از بزرگان مشایخ بودند سید الطایفه و یوسف بن حسین
را دیده اند و با ابو عثمان حیری صحبت داشته اند وفات ایشان در
سال سه صد و شصت و پنج هجری بوده **حضرت شیخ اسمعیل**
نیشابوری قدس سره نام ایشان اسمعیل بن نجید بن احمد السلمی
است جد شیخ عبد الرحمن سلمی اند از جانب مادر از اصحاب ابو عثمان حیری اند
و سید الطایفه را دیده بودند و در حدیث ثقه اند وفات ایشان در سال
سه صد و شصت و پنج هجری یا شش است **حضرت شیخ ابو عمرو بن نجید**
نام ایشان محمد بن احمد المعروف بابو یوسف بن حسین و عبد الله خراز را دیده
و منظور کرمان شاهی مدیم و حریری و ابن عطا صحبت داشته اند گویند

پنجاه هزار دینار میراث بایشان رسید همه را بر فقرا نفقه کرده بود حدث
و تجرید احرام حج بستند وفات ایشان در سال سصد و شصت و شش
هجری بوده شیخ ابو عبد الله مغربی رحمه الله حافظ
و امام بغداد بود مذهب در حدیث شاگرد عبد الله بن احمد بن حنبل رضی الله
عنهم سید الطائفه شیخ جنید را دیده بود مذهب وفات ایشان در ذی الحجه
سال سصد و شصت هجری بوده و قبر در بغداد است حضرت
شیخ ابو بکر قطبی رحمه الله نام پدر ایشان محمد بن علی نیشاپوری
است جامع بود مذهبان ظاهری و باطنی حاکم ابو عبد الله گفته اند
بیست و چند سال با ایشان صحبت داشته ام گمان میبرم که در شته
بر و گناهی ننوشته باشند وفات ایشان در سال سه صد و شصت
و هشت هجری بوده حضرت شیخ ابو احمد قدس الله تعالی سره
نام ایشان احمد بن عطاست از کبار مشایخ شام اند و ساکن بوده اند بصره
ایشان گفته اند که حدیث نوشتن جهل از مرو ببرد و در دیده شی کرد وفات
ایشان در سال سصد و شصت و نه هجری است و قبر در صور بود که
الحال آن زمین را آب کرفته شیخ ابو عبد الله رودباری

رحمه الله نام ایشان محمد بن سلیمان صعلوکی الفقیر و اصل از نیشاپور
است در شریعت و طریقت امام وقت بوده اند با شبلی و مرتعش
و ابو علی ثقفی صحبت داشته اند و صاحب ابن عباد گفته که ابو سهیل
مثل خود ندیده و ما نیز مثل او ندیدیم ولادت ایشان در سال دویست
و نود بحری و وفات در سال سه صد و شصت و نه بحری بوده و
مدت عمر هفتاد و نه سال **شیخ ابو سهیل صعلوکی** کنیت ایشان
ابو اسحق است با سید الطائفه صحبت داشته اند شیخ ابو عبد الرحمن سلمی
گفته اند ایشان را گفتم مرا وصیتی کن گفتند کاری بکن که از آن پشیمان
نشوی و وفات ایشان در سال سه صد و شصت و نه بحری بوده
حضرت شیخ ابراهیم بن ثابت نام ایشان محمد بن عمر الحکیم است
و اصل از ترمذ اما در بلخ می بوده اند مرید محمد بن علی حکیم ترمذی اند با احمد
خضرویه صحبت داشته بوده اند صاحب تصانیف اند نوادر الاصول و ریاضة
و دیگر کتب ایشان خوانده بوده اند و دیوان اشعار نیز دارند و گفته اند
اگر طمع را پرسند که پدر تو کیست گوید شک در مقدور و اگر گویند پیشه تو
چیست گوید کسب کردن دل و جوارحها و اگر گویند نهایت توحید چیست گوید

نومیدی وفات ایشان در سال سصد و هفتاد هجری بوده و بقبر در نیشا
است شیخ ابوبکر فراز رحمه الله نام ایشان محمد بن حمدون الفراز
از اجله مشایخ نیشاپور بودند با ابوعلی ثقفی و عبد الله منازل و ابوبکر شبلی
و ابوبکر طاهر ابهری و مرتعش صحبت داشته اند شیخ عمو گفته اند اگر من
ابوبکر فراز را ندیدیدم صوفی نمیبودم وفات ایشان در سال سصد و
هفتاد هجری واقع شده حضرت شیخ ابوالحسین حصری نام
ایشان علی ابن ابراهیم است و اصل از بصره و ساکن بودند ببغداد
حنبلی مذهب اند مرید شیخ شبلی میفرمودند که هرگز شمس بی اذن
من طلوع نکرده و گفته اند سحرگاهی مناجات کردم که الهی از من راضی
هستی که من از تو راضی ام ندا آمد که ای کذاب اگر تو از من راضی میبودی
رضای ما طلب نمیکردی وفات ایشان بروز جمعه ماه ذی حجه سال سصد و
هفتاد و یک هجری بوده حضرت شیخ ابوالقاسم نصرآبادی
نام ایشان ابراهیم بن محمد بن حمویه است و مولد و مقام نیشاپور مرید شیخ
شبلی اند و جامع بودند میان علوم ظاهر و باطن در حدیث و فقه ثقه اند
در اسطی را دیده بودند با ابوعلی رودباری مرتعش و ابوبکر طاهر ابهری

الهری صحبت داشته اند و در آخر مجاور مکه معظمه گشتند وفات ایشان
در نفحات الانس مذکور است بخط مولانا عبد الرحمن جامی قدس سره
که در سال سه صد و هفتاد و دو هجری نوشته اند و بقول امام یافعی و
کتاب محاسن الاخبار و رسالا امام قشیری در ماه ربیع الاول در سال سصد و
شصت و هفت است و قول اصح همین است حضرت شیخ ابو بکر
طرسوسی الحرمی نام ایشان علی بن احمد بن محمد طرسوسی است چندین
سال مجاور مکه معظمه بودند ایشان را طاؤس الحرمین میخواندند
شاگرد ابو الحسن مالکی اند و با ابراهیم سیبان کرمانشاهی صحبت داشته اند
و با ایشان نسبت درست می کردند وفات ایشان در سال سصد و هفتاد و
چهار هجری بوده و قبر در مکه معظمه است حضرت شیخ عبد الواحد بن علی
از شاگردان ایشان شاگرد خواهر زاده ابو العباس سیاری اند روزی
صوفیان را دعوت کردند و آنها بسماع مشغول بودند یکی از ان میان بیهوش
و ناپدید گشت و هرگز پیدا نیامد سر آخر در ابر صوفیان وقف کردند و
درین کار در آمدند وفات ایشان در سال سصد و هفتاد و پنج هجری واقع شده
حضرت شیخ عبد الله برقی اصل ایشان از برق مضافات خوارزم

خوارزم است و در بخارا متوطن شده اند در فقه و شعر و لغت و نحو و علم
معرفت امام بود و بذو فات ایشان در سال سیصد و هفتاد و شش هجری
رویداده حضرت شیخ ابو نصر سراج نام ایشان عبد الله بن علی
الطوسی است و لقبت طاؤس الفقرا و تصانیف بسیار دارد از انجمله
کتاب لمع است در علم تصوف مرید ابو محمد مرتعش اند و سری سقطی و
سهل تستری را دیده بود و بذو در شب زمستانی آتش میسوخت و در
معارف بشخن میرفت ایشانرا حالتی پدید آمد در میان آتش خذایرا سجده
کردند و روی ایشانرا از آتش آسیبی نرسید ازان سوال کردند گفتند که بندگان
او را بر دی خود دریخته باشند آتش روی او را نتواند سوخت وفات ایشان
در سال سیصد و هفتاد و هشت هجری بوده و قبر ایشان در طوس است گفته اند
هر جنازه که از پیش خاک من بگذرانند مغفور بود بحکم این بشارت اهل طوس جنازها
را از پیش مرقد ایشان میگذرانند حضرت شیخ ابو القاسم زاذی قدس
سره نام ایشان جعفر بن احمد بن محمد است متوطن نیشابور بوده اند و با ابن عطا
و محمد بن الجواری و ابو علی رودباری صحبت داشته اند مشایخ زی گفته اند
چهار چیز در ابو القاسم جمع است که کسی را نبود جمال و مال و زهد و سخاوت

وسیخادت بکمال وفات ایشان در سال سه صد و هفتاد و هشت هجری بوده

حضرت شیخ ابو القاسم المقری نام ایشان جعفر بن احمد بن محمد المقری است برادر ابو عبد الله مقری اند از مشایخ خراسان بوده و با ابن عطا و حریری و ابو بکر بن ابی سعدان و ابو علی رودباری و ابو بکر مشاد دینوری صحبت داشته اند وفات ایشان نیشابور در سال سه صد و هفتاد و هشت هجری واقع شده است **حضرت شیخ ابو بکر کلاباذی قدس سره**

نام ایشان محمد بن ابراهیم بن یعقوب الکلاباذی البخاری است کتاب التعرف از تصانیف ایشان است و بعضے از بزرگان گفته اند اگر تعرف نبودے تصوف دانسته نشدے وفات ایشان در بخارا در روز جمعه نوزدهم جمادی الاول سال سه صد و هشتاد و بقولی هشتاد و چهار هجری روی داده

حضرت شیخ ابو الخیر حبشی قدس سره نام ایشان اقبال بوده و لقب ایشان طاؤس الحرمین گویند هرگاه بروضه مقدسه حضرت رسالت پناه صلعم در آمدی و گفتی السلام علیک یا رسول الثقلین جواب آمدی و علیک السلام یا طاؤس الحرمین و ایشان غلامی بودند حبشی الاصل در وقت بندگی خیر بندگی حق سبحانه تعالے اشتغال تمام داشتند

همیشه خواجه ایشان میگفت از من چیزی بخواه هیچ نمی خواستند روزی
الحاح بسیار کرد گفتند اگر میخواهی برای خدا مرا آزاد کن خواجه گفت که من
چندین سال است که ترا آزاد کردم در حقیقت تو خواجه بودی و من بنده پس
خواجه خود را وداع کرده روی بغداد آوردند شصت سال مجاور حرمین
شریفین بودند و هرگز از هیچکس چیزی طلب نکردند هرگاه میخواستند از
کسی سوال کنند هاتفی آواز میداد که شرم نمیداری روی که بآن پیش ما
سجده میکنی آنرا پیش غیر ما خوار گردانی شیخ عمرو شیخ ابوالعباس همیشه ایشان
فخر میکردند وفات ایشان بمکه معظمه است در سال سه صد و هشتاد
و سه هجری حضرت شیخ احمد بن ابراهیم المسبوحی قدس
سره کنیت ایشان ابو علی است و از اجله متقدمان مشایخ بغداد
بودند با شیخ سری سقطی صحبت داشته اند گفته اند ایشان با یک
پیرهن و ردای و نعلینی بسر آنکه زکوة و کوزه بر داشتند حج میکنند اردند
و در تمام راه بغداد تا مکه معظمه بوی بسی میگذرا میدند وفات ایشان
در شعبان سال سه صد و هفتاد و شش هجری بوده و مدت عمر
هشتاد و سه سال حضرت شیخ ابو الحسین بن سمعون نام ایشان

ایشان محمد است ولقب ناطق بالحکمة و مشهور اند بابن سمعون از مشایخ
بغداد و معاصر شیخ شبلی بودند ابن سمعون گفته اند هر سخنے که از ذکر خالی
است لغو است و هر خاموشی که از فکر خالیست سهو است و هر نظر که از عبرت
خالیست لهو است و شیخ الاسلام گفته اند بابن سمعون یک نیم چرا که حصے
استاد مرا میر نجاید و هر که استاد را از نجاند و نوازد نرنجی سبک از تو
بود ولادت ایشان در سال سه صد هجری بوده وفات روز جمعه
پانزدهم ذیقعده یا ذی حجه در سال سه صد و هشتاد و شش یا هفت هجری است
و ایشانرا در خانه که می بودند دفن کردند بعد از سی و نه سال خواستند
که بگورستان نقل کنند کفن ایشان همچنان تازه و نو بود حضرت شیخ
ابو طالب مکی نام ایشان محمد بن علی بن عطیه الحارثی است و منشاء
و مکه سلسله ست مرید شیخ ابو الحسن محمد بن ابی عبد الله احمد بن سالم
البصری اند وفات ایشان در جمادی الآخر سال سه صد و هشتاد
و شش هجری بوده حضرت شیخ ابو بکر السوسی قدس سره
نام ایشان محمد بن ابراهیم الصوفی السوسی ست در شام متوطن بودند
اند و صاحب خوارق و کرامات وفات ایشان بدمشق در ماه

ذی حجه سال سه صد و هشتاد و شش واقع شده حضرت
شیخ ابو القاسم دینوری واعظ نام ایشان عبد الصمد بن
عمر بن اسحق است در فقه و حدیث و زهد و ورع و مجاهده نفس و صدق
امام وقت خود بودند قوت ایشان از اجره کوفتن او دیه عطاران
بود و وفات ایشان روز سه شنبه بیست و چهارم ذی حجه سال سه صد و
نود و هفت هجری واقع شده و قبر نزدیک قبر امام احمد حنبل است
قدس الله سره حضرت خواجه یحیی بن عمار الشیبانی قدس سره
اصل ایشان از سخانت شیخ عبد الله خفیف را دیده بودند و شیخ الاسلام
حضرت خواجه عبد الله انصاری در ایام طفولیت ایشانرا دیده اند
و خواجه یحیی فرموده اند که بعد از ما بجای ما عبد الله بنشیند و ملحدان
و بدعتان را براه آورد هم شیخ الاسلام گفته اند که رسوم علم را بیرات
خواجه یحیی آورد وفات ایشان در سال چهار صد و دو هجری بوده
حضرت شیخ عثمان بن ابو عمر باقلانی از بزرگان این قوم
بوده اند گویند که هیچگاه از خانه خود بیرون نیامدند مگر برای نماز جمعه
و در حتی چند از خرما در خانه داشتند که قوت ایشان از ان بود وفات

وفات ایشان در رجب سال چهارصد و دو رو داده مدت عمر هشتاد و چهار سال حضرت شیخ ابو علی دقاق نام ایشان حسن بن محمد بن دقاق ست مرید شیخ ابو القاسم نصرابادی بودند بسیارے از مشایخ را دریافته بودند استاد ابو القاسم قشیری داماد و شاگرد ایشان بودند روزی پسرے بمجلس ایشان درآمد بهیئت آنکه از توکل چیزے بپرسد و شیخ دستاری نیکو بر سر داشتند دل آن پسر بآن میل کرد گفت ایها الاستاد توکل چه باشد گفت آنکه طمع از دستار مردم کوتاه کنی و دستار را باو دادند وفات ایشان بنیشاپور بوده در ماه ذیقعده سال چهارصد پنج و بقول چهارصد و شش بجبر حضرت شیخ ابو عبد الرحمن سلمی نام ایشان محمد بن حسین بن محمد بن موسی السلمی ست صاحب تفسیر حقایق و طبقات مشایخ اند تصانیف ایشان بصد رسیده مرید شیخ ابو القاسم نصرابادی مرید شیخ شبلی و شیخ ابو سعید ابو الخیر قدس الله سره بعد از وفات پدر ابو الفضل از دست شیخ ابو عبد الرحمن خرقه پوشیده اند حضرت مولانا عبد الرحمن جامی که در نفحات الانس در ذکر بعضے از مشایخ آورده اند که فلان از طبقه اولی ست و

فلان از طبقه ثانی از کتاب طبقات ایشان است وفات ایشان در ماه
شعبان سال چهار صد و دوازده هجری واقع شده **حضرت شیخ**
ابو سعید مالینی نام ایشان احمد بن محمد بن اسمعیل بن حفص است
و اصل از مالین و آن موضعی است از توابع هرات از بزرگان ایقوم اند
و در حدیث ثقه بودند و اکناف عالم را سیر نموده اند و بصحبت بسیاری
از شایخ رسیده اند وفات ایشان در مصر در شوال سال چهار صد
و دوازده هجری روداده است **حضرت شیخ ابو الحسین بن**
جهضم همدانی نام ایشان علی است شاگرد کوکنی و جعفر خلدی
اند از شایخ حرم بودند و ایشانرا کتابی است معتبر بهجته الاسرار نام
که دران خوارق و احوال حضرت غوث اعظم شیخ عبد القادر جیلی رض
نوشته اند وفات ایشان در سال چهار صد و چهار هجری بوده
حضرت شیخ عبد الله طاقی نام ایشان محمد بن فضیل بن الطاقی
السجستانی الهروی است مرید موسی بن عمران جیرفتی و از استادان و
پیران شیخ الاسلام اند وفات ایشان در غره ماه سال چهار صد
و شانزده هجری است و قبر در هرات واقع است **حضرت شیخ**

شیخ ابو عبد الله داستانی نام ایشان محمد بن علی داستانی
ملقب بشیخ المشایخ نسبت ارادت ایشان با واسطه شیخ عمر بسطامی
که برادر زاده و مرید حضرت سلطان بایزید بسطامی اند میرسد و از اقران شیخ
ابو الحسن خرقانی اند وفات ایشان در ماه رجب سال چهار صد و
هفده هجری است و مدت عمر پنجاه و نه سال حضرت شیخ ابو
منصور اصفهانی قدس سره از کبار مشایخ زمان و بزرگان
صوفیه بوده اند وفات ایشان در ماه رمضان سال چهار صد و شش ده
هجری بوده شیخ سالار مسعود غازی قدس سره شیخ عبد الحق
دهلوی نوشته اند که از سرداران و غازیان لشکر سلطان محمود غزنوی
اند در اوایل اسلام در هندستان فتوحات بسیار نموده بدرجه
شهادت رسیده اند و خوارق و کرامات بسیار بعد از وفات از
ایشان ظاهر گشته و میگردد خلق اینجا معتقد ایشانند شهادت
ایشان در سال چهار صد و نوزده هجری بوده و قبر در قصبه بهرایچ است
و جمع کثیری هر سال در روز عرس زیارت روضه ایشان میکنند
بسیار از اطراف و اکناف هندوستان جمع میشوند و نذر و نیاز بسیار

می برند حضرت شیخ ابو علی سیاه قدس سرّه از کبار مشایخ
مرو اند و با شیخ ابو العباس قصاب و احمد نصر معاصر بودند و با استاد
ابو علی رفاق صحبت داشته اند در ابتدای دهقانی میکردند
سی سال روزه داشتند چنانچه کسی مطلع نشد شخصی با ایشان گفت
هیچکس باشد که عیب خلق داند گفتند باشد گفت پس الهه تعالی
ساتر العیوب بنود شیخ گفتند خویش را از من بپوش فی الحال آهی سرد
اماس کرد و جامه او پاره شد و برهنه گشت تضرع و زاری نمودند تا
دعا کردند آنمرد بحال خود باز آمد وفات ایشان به مرو در شعبان
سال چهار صد و بیست و چهار هجری بوده حضرت شیخ ابو اسحق
بن شهریار کازرونی نام ایشان ابراهیم و اصل ایشان از
فارس است و انتساب ایشان در تصوف بشیخ ابو علی حسین بن
محمد البغدادی الاکاریست و ابو حسین جهضم را دیده اند و در حدیث
ثقه بودند و معاصر بودند با صاحب کشف المحجوب لیکن ملاقات واقع
نشده یکی از ورزا با شیخ ارادت تمام داشت هر چند جهد کرد شیخ ارادت
چیزی قبول نکردند پیغام بشیخ فرستاد که چون چیزی قبول نمیکنی از

از برای تو چند بنده را آزاد کردم و ثواب آنرا بتو بخشیدم شیخ فرمودند که
پیغام من رسیده و شکر نیکوئی تو ادا کردم لیکن آزاد کردن بندگان مذهب
من نیست مذهب من بنده گردانیدن آزاد است بمهربانی و احسان وفات
ایشان در ذی قعده سال چهار صد و پنجاه و شش هجری بوده

حضرت شیخ ابو منصور محمد الانصاری قدس سره

پدر شیخ الاسلام خواجه عبد الله انصاری اند و مرید شریف حمزه عقیلی و
حضرت ابو المظفر ترمذی کرده بودند شیخ الاسلام گفته اند که شیخ احمد کوفانی
مرا گفت که در همه عالم بگشتی چون پدر خود ندیدی و هم گفته اند که هفتاد و چند سال
علم آموختم و نوشتم و رنج بردم در اعتقاد و آنچه از پدر خود آموخته بودم وفات ایشان
در ماه شعبان سال چهار صد و سی هجری بوده و قبر ایشان در بلخ نزدیک شریف
حمزه عقیلی است

حضرت شیخ ابو سعید بن ابو الخیر قدس سره

نام ایشان فضل الله است و اصل از مهنه خراسان سلطان وقت و سرور
اهل طریقت و پیشوای زمره حقیقت بودند و صاحب علوم ظاهر و باطن و شرف
القلوب در همه اهل آنزمان سخن ایشان بودند نسبت ارادت ایشان بشیخ ابو
الفضل بن حسن سرخسی است و ایشان مرید ابو نصر سراج و ایشان مرید ابو علی

مرتعش و ایشان مرید سید الطایفه حضرت شیخ جنید بغدادی و بعد از فوت
پیر ابو الفضل خرقه از شیخ عبد الرحمن سلمی پوشیده اند و بجهة حل بعضی
یکسال با شیخ ابو العباس قصاب آملی بودند گویند شبی شیخ ابو العباس از
صومعه بیرون آمدند چون فصد کرده بودند رگ گشاده شده بود شیخ ابو
سعید از ان حال خبردار شدند از زاویه خود بیش شیخ رفتند دوست ایشان را
شسته ببستند و جامه را فرو آورده جامه خود بیش ایشان داشتند شیخ
گرفته پوشیدند و شیخ ابو سعید جامه را شسته و خشک کرده پیش شیخ
آوردند شیخ اشارت کردند که بپوش شیخ ابو سعید پوشیده بزاویه
خود رفتند چون بامداد اصحاب حاضر شدند جامه شیخ ابو العباس را در بر
شیخ ابو سعید و جامه شیخ ابو سعید را در بر شیخ ابو العباس دیده متعجب شدند شیخ
ابو العباس فرمودند درویش نثار ما رفت و همه نصیب ایخوان شکی گشت
همه رگش باد و حضرت شیخ ابو سعید را اشعار نیکو در تصوف بسیار است و
این از انجمله است رباعی چشم همه اشک گشت و چشم بگریست ؛ در عشق
تو بی چشم همه بایزیست ؛ ار من اثری نماند این عشق از چیست و چون
من همه معشوق شدم عشق کیست ؛ در راه یگانگی نه کفر است و نه دین یکی

یک گام ز خود برون نه و راه بمن ؛ ای جان جهان تو راه اسلام کزین
با مار سیه نشین و با خود نشین ؛ تا روی ترا بدیدم ای شمع طراز ؛ نے کار کنم
نه روزه دلم نه نماز ؛ چون با تو بوم مجاز من جمله نماز ؛ چون بے تو بوم
نماز من جمله مجاز ؛ و این رباعی نیز از حضرت ایشان است بجهة تیمن و تبرک
که هر کاغذ نوشته به بندد **رباعی** ای در صفت ذات تو حیران که در
و در جمله جهان حذمت درگاه تو به ؛ علت تو ستانی و شفا هم تو دهی ؛
یارب تو بفضل خویش بستان و بده ؛ و از حضرت شیخ پرسیدند که تصوف
چیست فرمودند انچه در سر داری بنهی و انچه در کف داری بدهی و از انچه
هر تو آیه بخشی و بایشان گفتند که فلان کس بر روی آب میرود فرمود سهلست بر غنی
و صعوه نیز بر آب تا برود گفتند فلان کس در هوا میرود گفتند زغنی و مگسی نیز
در هوا میپرد گفتند فلان در یک لحظه از شهری بشهری میرود گفتند شیطان
در یک نفس از مشرق بمغرب میرود اینچنین چیزها را بس قیمتی نیست مروت انست
که در میان خلق نشیند و داد و ستد کند و زن خواهد و با مردم درآمیزد و
یک لحظه از خدای خود غافل نباشد ولادت حضرت شیخ روز یکشنبه غره
محرم سال سه صد و پنجاه و هفت وفات ایشان در شب جمعه چهارم

شعبان سال چهارصد و چهل هجری و مدت عمر شریف ایشان هزار ماه
است حضرت شیخ وصیت کرده بودند که این ابیات را پیش جنازهٔ ما
بخوانند **ابیات** خوشتر اندر جهان از آنچه بود کارنه دوست بود دوست رفت
یار بیار نه آن همه اندوه بود و اینهمه شادی نه و آنهمه گفتار بود و اینهمه کردار
و قبر در هنه است **حضرت شیخ عمو قدس سرّه** کنیت ایشان
ابو اسمعیل است و نام احمد بن محمد بن حمزه صوفی شیخ ابو العباس نهاوندی
لقب ایشان عمو کردند مشایخ بسیاری را خدمت کرده بودند و با شیخ
الاسلام صحبت داشته اند و کمال یگانگی در میان یکدیگر بوده وفات
ایشان در رجب سال چهارصد و چهل و یک هجری است و مدت عمر نود
و دو سال و قبر در گاذرگاه هرات است نزدیک مسجد جامع **حضرت**
شیخ ابو عبد الله ماکو رحمه الله نام ایشان علی محمد بن عبد الله است
و معروف باین ماکویه در جوانی شیخ ابو عبد الله خفیف را دیده اند و با استاد ابو
القاسم قشیری و شیخ ابو سعید و شیخ ابو العباس نهاوندی ملاقات
کرده بودند وفات ایشان در شیراز از سال چهارصد و چهل و دو هجری
است **حضرت شیخ ابو الحسن رودی** نام ایشان علی بن محمود بن ابراهیم است

است از کبار مشایخ وقت بوده مرید شیخ ابوالحسن حصری اند و با شیخ عبدالرحمن
سلمی صحبت داشته اند و ایشان فرموده اند که با هزار شیخ صحبت داشته
ام و از هریکی حکایتی یاد دارم رباط روزی با ایشان منسوب است که برای
پیر خود ابوالحسن حصری بنا کرده بودند وفات ایشان در رمضان
سال چهارصد و پنجاه و یک هجری رو بداده و مدت عمر هشتاد و پنج سال است

حضرت شیخ پیر علی هجویری قدس سرّه

کنیت ایشان ابوالحسن است
و نام پدر عثمان ابن ابی علی الجلابی الغزنوی و ایشان صاحب صحو بودند
چنانچه در حساب میفرمایند که شیخ من چندی مذهب بود و میگفت که سکر
بازیگاه کودکانست و صحو فناگاه مردان و منکه علی بن عثمان الجلابی ام
بر موافقت شیخ خودم که کمال حال صاحب سکر صحو باشد و کمترین درجه
اندر صحو از رویت بازماند که بشریت بود بس صحوی که آفت نماید بهتر از
سکری که عین آن آفت بود مرید شیخ ابوالفضل بن حسن الختلی اند و ایشان
مرید حصری و ایشان مرید شیخ شبلی اند و شیخ ابوالقاسم گرگانی و شیخ ابوسعید
ابوالخیر و شیخ ابوالقاسم قشیری و بسیاری از مشایخ را دیده اند و حنفی مذهب
بوده و اصل ایشان از غزنین است و جلاب و هجویر دو محلتست از محلات

شهر از غزنین است که انتقال کرده اند از یکی بدگری و قبر والده بزرگوار
ایشان در غزنین است و مسجدی که خود ساخته بودند محراب آن بسمت جنوب
دیگر مایل بسمت جنوب است گویند علمای آنوقت بر شیخ درین باب اعتراض کردند
روزی همه را جمع نموده خود امام شده در آن مسجد نماز گذاردند و بعد از نماز
بحاضران گفتند که نگاه کنید که کعبه بکدام سمت است حجابها از میان برخاست
و کعبهٔ مجازی نمودار گشت و قبر ایشان موافق مسجد ایشانست و قبر والده
ماجده نیز در غزنین است مفصل تاج الاولیا که حال پیر علی بجویری اند
و خانوادهٔ ایشان خانوادهٔ زهد و تقوی بوده و حضرت پیر علی بجویری را
تصانیف بسیار است اما کشف المحجوب مشهور و معروف است و بهیچکس را
بران سخن نیست و مرشدی است کامل در کتب تصوف بخوبی آن در زبان فارسی
کتابی تصنیف نشده و خوارق و کرامات زیاده از حد و نهایت و بارها
بر قدم تجرید و توکل سفر کرده اند و بعد از سیاحی بسیار در دار السلطنت لاهور
رسیده اقامت ورزیدند اهل آن دیار همه مرید و معتقد او گشتند و لاهور
شهریست معظم و متبرک نفایس ربع مسکون درین شهر بهم میرسد
امروز مجمع ادبا و صلحا و علما و فضلاست و مزارات متبرکه بسیار دارد از

دار نرم صحیح القول شنیده شد در یک محله طلاکه از محلات این شهر است قریب
بسی هزار حافظ قرآن مجید از مرد و زن و صغیر و کبیر پیش از وبائی که در این
شهر شده بوده اند و اکنون نیز در آن محله حفاظ بسیارند وفات ایشان
در سال چهار صد و پنجاه و شش و بقولی شصت و چهار هجری بوده و قبر در میان
شهر لاهور بغربی قلعه واقع شده و خلقی ابنوه هر شب جمعه بزیارت آن مرد صالح
مسرور شرف میگردند و مشهور است که هر که چهل شب جمعه یا چهل روز پیاپی
طواف روضهٔ شریفهٔ ایشان بکند هر حاجتی که داشته باشد بحصول می انجامد
فقیر نیز بزیارت روضهٔ منوره ایشان ود الدین و خال ایشان شرف
گشته **حضرت شیخ ابو القاسم قشیری قدس سره** نام ایشان
عبد الکریم بن هوازن القشیریست از مشایخ خراسانند در رسالهٔ قشیریه و
تفسیر لطایف الاشارات از تصانیف ایشانست مرید و داماد شیخ ابو علی
دقاق و استاد شیخ ابو علی فارمذی و صاحب کشف المحجوب گفته است
که امام قشیری را از ابتدای حالش پرسیدم گفت وقتی مرا سنگی بانیست
از بهره روزن خانه هر سنگ که میگرفتم میشدی انداختم وفات ایشان
در ربیع الآخر سال چهار صد و شصت و پنج هجری بوده **شیخ الاسلام**

حضرت خواجه عبد الله انصاری قدس سره گفت ایشان

ابو اسمعیل ست ونام پدر ایشان ابو منصور محمد الانصاری ولقب شیخ الاسلام
وهر جاکه در نفحات الانس واین کتاب شیخ الاسلام مطلق مذکور شده مراد
ایشانند مرید پدر خود اند واصل ایشان از هرات است واز فرزندان
ابو منصور ست انصاری ابن ابو ایوب انصاری که صاحب رسول صلعم
بوده اند وست انصاری درزمان خلافت حضرت امیر المومنین عثمان رض
با احنف ابن قیس بخراسان آمده درهرات ساکن شدند شیخ الاسلام
از بزرگان ومحدثان وصاحب مقامات بلند وکرامات ارجمند ودرزمانه
خود یگانه بوده اند فرمودند که اول مرا در دبیرستان زنی کردند چون چهار
ساله شدم مرا در دبیرستان بالینی کردند چون نه ساله شدم املا نوشتم
از قاضی باسنصور واز چار روزنی وچهارده ساله بودم مرا بمجلس بنشاندند
وسن در دبیرستان ادب خورد بودم که شعر عربی میگفتم چنانچه دیگران حد
می بردند واشعار ایشان از شش هزار بیت عربی بیش ست وگفته اند یک لک
بیت اشعار عرب یاد دارم وگفته اند که من سه صد هزار حدیث یاد دارم باهزار
هزار باسناد وگفته اند که هیچکس بروزگار من آن نکرده که من کردم براندام

بر اندام خود نهادم می گفتند این چیست از را حدیثی داشتم و گفته اند من
از سصد تن حدیث نوشته ام هر سبی ازیشان صاحب حدیث فرموده اند که قاضی
ابراهیم باخرزی مرا گفت الله تعالی را بخواب دیدم گفتم خداوندا بنده
کی بتو رسد گفت انگاه که او را هیچ مانع نماند که او را از من باز دارد ولادت
ایشان روز جمعه وقت غروب آفتاب ماه شعبان در فصل بهار سال سیصد
و نود و شش هجری وفات ایشان در نیم ربیع الآخر سال چهار صد و هشتاد
و یک هجری بوده و مدت عمر شریف ایشان هشتاد و پنجسال و قبر در
کاذر گاه هرات است **حضرت شیخ ابو الحسن بخار** از بزرگان مشایخ
بوده اند در دوگری میکردند و در فتوت زی بودند بروشنی که ایشان را
کسی نمیشناخت وفات ایشان روز جمعه دوم ماه ذی حجه سال چهار صد
و هشتاد و یک هجری بوده و مدت عمر هشتاد و چهار سال **حضرت**
شیخ ابو نظر الهروی الخانجه بادی نام ایشان محمد بن احمد بن
ابی جعفر است و اصل از کرمانست گویند که سه صد پیر را خدمت کرده و صحبت
دار خضر بودند علیه السلام و در حرمین و بیت المقدس و غیره ریاضتها کشیده
اند وفات ایشان در سال بانصد هجری بوده و قبر در خانجه بادیست

ومدت عمر یکصد و بست و چهار سال **حجة الاسلام حضرت امام محمد بن محمد الغزالی الطوسی** کنیت ایشان ابو حامد است و لقب زین الدین اصل ایشان از طوس بوده و انتساب ایشان در تصوف بشیخ ابو علی فارمدی است جامع بودند در علوم ظاهری و باطنی و در وقت خود اعلم العلماء و مجتهد بودند در مذهب امام شافعی رحمة الله و صاحب تصانیف بسیار مثل تفسیر یاقوت التاویل که جمل مجلد است و احیاء العلوم و جواهر القرآن و کیمای سعادت و غیرهم و برادر امام احمد غزالی اند گویند چون کتاب منخول تصنیف کرده پیش حضرت امام الحرمین که استاد ایشان بودند بردند امام الحرمین گفتند نوزنده در گور کردی یعنی این کتاب تو مصنفات مرا بپوشید ولادت ایشان در سال چهار صد و پنجاه و فات در چهار دهم جمادی الآخر سال پانصد و پنج هجری و مدت عمر شریف پنجاه و چهار سال و قبر در بغداد است **حضرت شیخ ابو العباس خضری** نام ایشان احمد بن جعفر است با بسیاری از مشایخ صحبت داشته اند و صاحب مقامات بلند و کرامات ارجمند بوده اند گویند در سالی که ایشان بحج میرفتند نیز ایشانرا مردم در عرفات میدیدند و فات

وفات ایشان در سال پانصد و هفت هجری رو نداده است **حضرت حکیم سنای غزنوی رحمة الله** کنیت ایشان و نام ابو المجد محدود بن آدم است از کبرای شعرای صوفیه و مرید خواجه یوسف همدانی اند و با پدر شیخ رضی الدین علی لالا ابنای عم اند چون در حدیقه حکیم بعضی ابیات نامعقول و الحاقی است و از استماع آن در دل این فقیر انکاری بهم رسیده بود روزیکه بغزنین داخل شد بخود قرار داده بود که بزیارت جمیع اکابر آنجا مشرف گردد الا حکیم همان شب پیش از انکه داخل شود بخواب دید که در زیارت مزارات مشایخ غزنین است دشخصی میگوید که این قبر حکیم سنائی است چون بآنجا رسید قبری از سنگ سفید دید که بر آن نوشته اند هذا قبر حکیم سنائی و درین شبهه دارد که سنی نیز نوشته بود یا نه چون چنین مشاهده شد فهمیده که اشارت بآنست که حکیم سنی اند چون صباح آن زیارت کرد همان قبر سنگ سفید بروشنی که در خواب دیده بود مشاهده نمود یقین شد که آن ابیات الحاقی بر هند میان مبتدع است وفات ایشان در سال بست و پنج هجری است و همین تاریخ بر قبر ایشان نوشته اند ۵

حضرت شیخ ابو عبد الله جوئی قدس سره نام ایشان محمد

بن حمویه بست از جمله مشایخ خراسانند و از اصحاب شیخ ابو الحسن بستی
و بعلوم ظاهر و باطن آراسته بودند وفات ایشان در سال پانصد و
سی هجری بوده و مدت عمر شریف نود سال **حضرت عین**
القضاة همدانی قدس سره نام و کنیت ایشان ابو الفضائل
عبد الله بن محمد المیانجی ست و لقب عین القضاة و اصل ایشان از
همدان ست و با شیخ محمد بن حمویه و امام احمد غزالی صحبت داشته و
خوارق و کرامات عجیبه مثل احیاء و اماته بسیار از ایشان بظهور
رسیده و فضایل و کمالات از تصانیف عربی و فارسی ایشان ظاهر
است وفات ایشان در سال پانصد و سی و شش هجری بوده
حضرت حجة الانام شیخ الاسلام حضرت شیخ
احمد جام قدس سره کنیت ایشان ابو النصر است و نام پدر ایشان ابو الحسن و اصل ایشان از موضع نامق
که از توابع جام ست قطب و غوث وقت و مقتدای اهل طریقت و راهنمای
سالکان حقیقت و یگانه زمانه خود بودند و از فرزندان حریز بن
عبد الله البجلی اند که ایشان را حضرت امیر المومنین عمر ابن الخطاب رض

رضا یوسف ابن است نام کرده بودند و حضرت شیخ ای بودند و در بست
و دو سالگی توفیق یافته بکوه رفتند و بعد از بیست و ده سال ریاضت
در چهل سالگی ایشان را بسیان خلق فرستادند و ابواب علم لدنی بر
ایشان گشاده گشت زیاده از سه صد کاغذ در علم توحید و معرفت و علم
سیر و حکمت تصنیف کرده اند که هیچ عالم و حکیم بر ان اعتراض نکرده است
و این تصانیف همه با آیات و احادیث موید و موافق است و اشعار عالی
در تصوف نیز دارند و چهل و دو فرزند حق سبحانه تعالی بحضرت شیخ کرامت
فرموده بود سی و نه پسر و سه دختر والده اکبر پادشاه که جد والد
ماجد این فقیر اند از اولاد حضرت شیخ بودند و بعد از وفات شیخ چهار ده
پسر و سه دختر ماندند و این چهار ده پسر عالم و کامل و صاحب تصانیف
و کرامات بوده اند در شصت و دو سالگی سفر نمودند که تا حال صد و پنجاه
هزار مرد بدست من توبه کرده اند و شیخ ظهیر الدین عیسی که از فرزندان
ایشانند در کتاب رموز الحقایق آورده که تا آخر عمر بدست پدرم شصت هزار
کس توبه کرده اند و شیخ ابو سعید ابو الخیر حرفه داشتند که از حضرت صدیق
اکبر بایشان رسیده بود و در آن طاعت میکردند و ما موگشتند که آن حرفه

را بحضرت شیخ جام رسانند فرزند خود شیخ ابوطاهر را وصیت کردند
که بعد از وفات بچند سال جوانی نوخط بلند بالای ازرق چشم
احمد نام بخانقاه تو در آید و تو در میان یاران نشسته باشی البته آن خرقه
را باو بده بعد از وفات حضرت شیخ ابوسعید ابوالخیر بشیخ ابوطاهر بخواب
دیدند که والد ایشان با جمعی از یاران بتجمیل میروند و پرسیدند یا شیخ
چه تجمیل است فرمودند تو نیز برو که قطب اولیا میرسد چون روز دیگر
شیخ ابوطاهر در خانقاه خود نشسته بودند جوانی بآن صفت که شیخ
فرموده بودند در آمد شیخ ابوطاهر در حال دریافته اعزاز و اکرام
تمام نمودند اما چنانچه مقتضای بشریت است متفکر گشتند که
خرقه پدر را چون از دست بدهم حضرت شیخ جام گفتند الخواجه
در امانت خیانت روا نباشد شیخ ابوطاهر را وقت خوش شد در حال
آن خرقه را بدست خویش بحضرت شیخ جام پوشانیدند گویند که آن خرقه را
بست و دو تن از مشایخ پوشیده بودند آخر بحضرت شیخ حواله شده
بعد از ان کس ندانست که آن خرقه چه شد ایشان با شیخ ابوطاهر کرد
صحبت داشته اند خواجه مودود چشتی را نسبت ارادت بخدمت حضرت

شیخ بوده از حضرت شیخ پرسیدند که مقامات مشایخ شنیده ایم
وکتب ایشان دیده از هیچکس مثل انجلات که از شما ظاهر میشود نشنیده
فرمودند که ما در وقت ریاضت هر ریاضتی که دانستیم که اولیای خدا کرده اند
بجا آوردیم و بران مزید نیز کردیم حق سبحانه تعالی بفضل وکرم خود هر چه
همه ایشان داده بود یکبار با حمد داود ولادت ایشان در سال چهار
صد و یک هجری و وفات در سال پانصد و سی و شش هجری
بوده مدت عمر شریف نود و نجال دفتر حضرت شیخ در سوضع خرجرد
در جام است **حضرت شیخ ابو العباس بن عریف** نام ایشان
احمد بن محمد الصنهاجی اندلسی است جامع بودند میان علوم ظاهری
و باطنی چون مریدان و مقتدای ایشان بسیار شدند سلطان وقت
را هراسی در دل پدید آمد ایشانرا مجبور طلب مرت در راه مراکش
رحلت نمودند سال پانصد و سی و شش هجری **شیخ عبد**
السلام بن عبد الرحمن بن ابی الرجال الشیخی
الاشبیلی کنیت ایشان ابو الحکیم است کتب علوم صوری و معنوی
نموده بودند و کتاب شرح اسماء الحسنی از تالیفات ایشان است

وفات ایشان در سال پانصد و شش هجری بوده و قبر در برابر
برابر قبر شیخ ابوالعباس بن عریف است **حضرت شیخ ابو البیان**
بن محفوظ القرشی معروف اند باین الحواری صاحب
مقامات و حالات علیه در علم ظاهر و باطن کامل بودند و مرید بسیار داشتند
وفات ایشان در سال پانصد و پنجاه و یک هجری بود **حضرت**
شیخ الشیوخ عبد الاول بن شعیب السنجری الهروی
قدس سره کنیت ایشان ابو الوقت است مقبول خواص و عام
و جامع ظاهر و باطن بوده اند در حدیث شاگرد جمال الاسلام داودی اند
و بصحبت حضرت شیخ الاسلام خواجه عبد الله انصاری رسیده اند
و از خراسان بغداد رفته اند ولادت ایشان در ماه ذیقعده سال
چهار صد و پنجاه و هشت وفات در رباط فقیر در بغداد ذی قعده سال
پانصد و پنجاه و سه هجری بوده و قبر ایشان در شونیزیه متصل
بغداد متصل قبر شیخ رویم است و حضرت قطب ربانی محبوب سبحانی
غوث الثقلین سید عبد القادر جیلانی رضی الله عنه امامت نماز جنازه
ایشان کردند **حضرت تاج العارفین ابو الوفا قدس سره**

سلسلهٔ نام ایشان کاکیش است از کبار مشایخ و بزرگان این قوم و قدوهٔ
اولیاء اکمل و مرید شیخ محمد شبنکی اند و در ارشاد طالبان آیتی بودند شیخ علی
پیتی و شیخ بقای بن بطو شیخ عبد الرحمن طغسونجی و شیخ مطربا البارزانی و
شیخ ماجد کردی و شیخ جاکیر و شیخ احمد بن نقلی از سرمدان ایشانند
نقل است از شیخ علی پیتی و شیخ ماجد کردی رحمهما الله که روزی شیخ
تاج العارفین بالای منبر در وعظ بودند که حضرت شیخ عبد القادر رضی الله
عنه در مجلس ایشان حاضر شدند در همان ایام ببغداد آمده بودند و آن
جوانی ایشان بوده شیخ تاج العارفین قطع کلام کردند و گفتند اینجوان را
از مجلس بیرون برید بیجان کردند باز دوم وعظ شدند شیخ عبد القادر باز در آمدند
باز تاج العارفین بیرون کردند غوث اعظم امر نمودند باز آنحضرت در آمدند مرتبهٔ
سوم تاج العارفین از منبر فرود آمده اند شیخ عبد القادر را در کنار گرفتند میان
دو چشم ایشان بوسه دادند و حاضران مجلس را گفتند برخیزید و تعظیم کنید که
این ولی خدای است و گفتند ای اهل بغداد امر با خراج او نه از بهر اثبات او
کردم بلکه از برای آنکه شما او را بشناسید و بعزت معبود که بر سر او نور
می بینم که شعاع از مشرق و مغرب گرفته است بعد ازین فرمودند که

شیخ عبد القادر امروز وقت ماست و درین نزدیکی وقت تو خواهد شد خروس
هر یکے بانگ کند و خاموشش کرده مگر خروس تو که تا قیامت در بانگ
خواهد بود و دست آنحضرت را گرفته گفت ای شیخ عبد القادر شرا وقتی خواهد
بود چون آن وقت بیاید مرا یاد کنی و سجاده و پیراهن و تسبیح و کاسه و
عصای خود بشیخ عبد القادر دادند شیخ عمر براز گفته تسبیحی که شیخ تاج العارفین
بغوث الثقلین داده بودند چون آنرا برزمین مے نهادند یکان یکان دانه
خود میگشت و آن کاسه را چون کسی میخواست که بدست گیرد خود می جست
و بردست آنشخص مے آمد وفات ایشان بعد از پانصد هجری بوده و قبر در
موضع قلمینا که از مضافات بغداد است واقع شده و مدت عمر شریف ایشان
صد و بیست سال

حضرت شیخ عدی ابن مسافر الشامی الهکاری قدس سرہ

با حضرت غوث الثقلین سید عبد القادر جیلانی رضی الله عنه
و شیخ حماد دباس که پیر حضرت غوث الثقلین و با شیخ عقیل مسجی صحبت
داشته اند کرامات و خوارق عالیه ازایشان بظهور آمده و چون در شام
خلق برایشان جمع شدند ازانجا بجبل هکاری که از توابع موصل است رفته
بنا کرده عزلت گزیدند و مردم آن دیار همه مرید و معتقد گشتند و حضرت غوث

الثقلین شیخ عبد القادر رضی الله عنه فرمودند اول بار که بقدم تجرید از بغداد
عزیمت حج کردم جوان بودم تنها میرفتم شیخ عدی بن مسافر پیش آمد
و نیز جوان بود پرسید کجا میروی گفتم بمکه گفت میل صحبت داری گفتم
من بر قدم تجریدم گفت من نیز بر قدم تجرید هم باهم روانه شدیم روزی دیدم
که جاریه حبشیه رحمها الله پیدا شد بر قصی برسر پیش من بایستاد و نیز
نیز در روی من نگریست پس گفت ای جوان از کجائی گفتم از عجم گفت ای مرد
مرا در دیده تو چنان نمودی گفتم چرا گفت همین لحظه در بلاد حبشه بودم مرا خواب افتاد
که خدا تعالی بر دل تو تجلی کرد و عطا فرمود ترا آنچه عطا نفرمود مثل آن غیر
ترا از انبیا که من دوستم خواستم که ترا به بینم و بشناسم و گفت امروز در صحبت شما
و دیشب با شما افطار خواهم کرد و روان شد او در یکطرف وادی میرفت
و ما یکطرف و چون شب شد طبقی از هوا فرود آمد بر آن طبق نان بامسه که
پنیری آن جاریه گفت شکر خدائیرا که اکرام کرد مرا و مهمانان مرا بر شب
دو نان فرود می آمد شب برای یک دو نان بعد از آن شه ابریق آب
فرود آمد بیا شامیدیم در لذت و حلاوت با بهای زمین مانند نبود پس
همان شب آن جاریه از ما جدا شد و برفت چون بمکه رسیدیم شیخ عدی برادر خواند

تجلی واقع شد بخود بیفتاد چنانکه بعضی گفتند که بمرد ناگاه دیدم
آن جاریه پیش سر او ایستاده است و میگوید زنده کرد ما ترا آنکس که
میرانیده بعد ازان در طواف مرا تجلی واقع شد و از باطن خود خطابی شنیدم
و در آخر آن با من گفتند که ای عبد القادر بجریه ظاهر را بگذار و تقرید توحید را
لازم دار و برای نفع مردم بنشین که ما را بندهای خدا هستند که میخواهیم اسرار
بر تو بردست تو بشرف قبول خود برسانیم ناگاه آن جاریه گفت ای جوان نمی
دانم امروز چه نشان است ترا که بر سر تو از نور خیمه زده اند و تا آسمانها گرد
تو در آمده اند و چشم همه اولیا از معاملهای خود در تو خیره مانده است و همه میل
آنچه ترا داده اند میدارند بعد ازان جاریه برفت دیگر او را ندیدم وفات شیخ
عدی در سال پانصد و پنجاه و هفت هجری بوده و قبر ایشان در
جبل هکاریه است **حضرت شیخ ماجد کردی** رحمه الله مرید شیخ
تاج العارفین ابو الوفا اند صاحب کشف و کرامات بودند جمع کثری از
ایشان بهره مند شدند و از معتقدان حضرت غوث الثقلین بودند روزی
شخصی بخدمت شیخ ماجد آمد گفت اراده مکه معظمه دارم بر قدم تجرید شیخ
کفنی خود را باو عطا نموده فرمودند هرگاه تشنه شوی آب شیرین و هرگاه

هرگاه گرسنه گردی نان باشکر آمیخته ازین کوزه بدید آید درحال
ایشان در سال یانصد و شصت و یک هجری بوده و قبر در جیل حمرین
است **حضرت شیخ سیدی احمد بن ابو الحسن الرفاعی**
قدس سره از اولاد امجاد حضرت امام موسی کاظم اند و نسبت ازو
ایشان بسه واسطه بحضرت شیخ شبلی میرسد حضرت غوث الثقلین را
دیده اند و در ایام عبیده بطایح سکونت داشتند صاحب کشف و کرامات
و مقامات علیه و بسیار بزرگ و شافعی مذهب بودند ابو الحسن علی
که خواهرزاده ایشانند گفتند روزی بر در خلوت ایشان نشسته
بودم که آواز کسی شنیدم چون نظر کردم پیش خال من شخصی نشسته بود
که ازو هرگز ندیده بودم ساعتی باهم سخن گفتند پس آنشخص از روزنی که در
دیوار حضرت شیخ بود بیرون آمد و چون برق در هوا بگذشت پیش سیدی
درآمدم و پرسیدم که این مرد که بود فرمودند او را دیدی گفتم دیدم گفتند
او کسی است که خدا بتعالی بحر محیط را بوی محافظت میکند و یکی از رجال
اربعه است سه روز است که هجور شده است اما خبر ندارد گفتم یا سیدی
سبب هجوری او چیست گفتند در یکی از جزایر محیط مقیم است آنجا سه

شبانروز متصل باران بارید بخاطر او گذشت که کاش این باران در آباد
می بارید بعد ازان استغفار کرد بسبب این اعتراض مجبور شد من گفتم یا سیدی
او را بمجوری خبردار ساختی گفتند نه شرم داشتم گفتم اگر فرمائی من او را خبردار
کنم گفتند بسکنی گفتم آری گفتند سر بگریبان خود فرو کش چنان کردم آوازی
بگوشم رسید که یا علی سر برآر سر برآوردم خود را در یکی از جزایر بحر محیط دیدم
حیران شدم برخاستم و اندوهگین برفتم دانه درا دیدم و برو سلام کردم و آن
قصه را بگفتم سوگند بمن داد که هر چه ترا بگویم چنان کن قبول کردم و گفت خرقه
را در گردن سن و مرا بر روی در زمین بکش و منادی بکن که این است
سزای کسیکه بر خدا یتعالی اعتراض کند خرقه در گردن او کردم خواستم که بکشم
تا غیبی آواز داد که ای علی بگذار که ملائکه آسمان برای او بزاری در آمده اند
و گریان شده اند خدا یتعالی از وخشنود گشت بعد از شنیدن آن آواز
بخود آمدم و چون بخود باز آمدم خود را پیش خال خود دیدم و الله ندانستم
که چون آمدم و چون رفتم روزی در مجلس شیخ احمد رفاعی مناقب
حضرت شیخ عبد القادر رضی الله عنه مذکوری شد شخصی بطریق انکار گفت
بس کن سیدی بجانب او بغضب نگاه کرد و گفت فی الحال آن شخص بمرد

بمرد سیدی فرمودند که کرا قدرت است که مناقب شیخ عبد القادر تواند
بیان کرد که مرتبه او تواند رسید او شخصی است که دریکجانب ما و دریای
شونیزیه است و دریکجانب ما و دریای حقیقت است هر جا که بخواهد غوطه
میزند و برادران و سربران خود را وصیت میکردند که چون به بغداد روید پیش
از شیخ عبد القادر کسی را نه بینید چه در ایام حیات و چه بعد از وفات
که او از حق تعالی عهد گرفته است هر که به بغداد در آید و مرا زیارت نکند احوال
او مسلوب گردد و میفرمودند که حسرت بر کسیکه حضرت شیخ عبد القادر
را دریافته و وفات ایشان روز پنجشنبه دوازدهم جمادی الاول سال پانصد
و هفتاد و هشت هجری بوده و بعضی گفته اند که در سماع از دنیا رفته اند و مدت
عمر هشتاد سال متجاوز بود و قبر در قریه ام عبیده بطایح است

حضرت شیخ حیوة بن قیس الحرانی قدس سره

صاحب اوصاف
جمیله و مقامات جلیله و از اجله اکابر و مرجع مشایخ کبار بودند و حضرت
غوث اعظم را دریافته شیخ ابو الحسن قرشی فرموده اند چهار کس سید ما
از کبار مشایخ که در قبور خود تصرف میکنند چنانکه احیا شیخ معروف کرخی
و سید محی الدین عبد القادر جیلی و شیخ عقیل منجی و شیخ حیوة حرانی قدس

الله تعالی اسرارهم وفات ایشان در سلخ جمادی الآخر سال پانصد
وهشتاد ویک هجری بوده وقبر در موضع حران است حضرت شیخ
شهاب الدین سهروردی المقبول رحمه الله نام
ایشان یحیی بن حبش ست در حکمت متألهان واشراقیان متبحر بودند
بعضے از مشایخ ایشانرا منسوب بعلم سیمیا دانند بعضی بخلل در عقیده و اعتقاد
فلاسفه متهم میدانستند چون بحلب رسیدند علما بقتل ایشان فتوی دادند
وبعضی گویند در حبس خفه کردند وبعضی گویند قتل وصلب کردند وبعضے
گویند مخیر ساختند میان انواع قتل چون بزیارت عادت داشتند
اختیار کردند که بگور سنگی بکشند واهل حلب در شان ایشان مختلف
بودند بعضے بالحاد درندقه نسبت میکردند وبعضی بکرامات ومقامات
می ستودند ومولانا عبد الرحمن جامی قدس سره فرموده اند علم بر عقل
غالب بود باید که عقل بر علم غالب باشد وفات ایشان در سال پانصد
وهفتاد وهفت هجری ومدت عمر شریف سی وهفت ویا سی و
شش سال بود حضرت شیخ جاکیر قدس سره اصل ایشان
از کردستانست ومتوطن نواحی سامره بودند شیخ تاج العارفین ابوالوفا

ابوالوفا طاقیه خود را بدست شیخ علی پیش بجهت ایشان فرستاده بودند و تکلیف
حضور نکردند و گفتند که من از خدای تعالی درخواستم که جابر را از جمله مریدان من
گرداند خدای عزوجل او را بمن بخشید حضرت غوث الثقلین را دریافته
بودند و صاحب کرامات عالیه بودند وفات ایشان در سال پانصد
و نود هجری و قبر در نواحی سارویه است **شیخ عبد الرحیم مغربی قدس**
سرّه کنیت ایشان ابو محمد و اصل از مغرب زمین است از سادات
حسنی و اعیان مشایخ مصر و صاحب کرامات و مقامات علیه بودند
روزی شیخ طهارت میکردند شخصی بخدمت ایشان آمده التماس نمود
که شیخ بآبی که طهارت نموده بودند اشارت کردند و ازان آب بخورد
جالینوس ارزسلب شده بود بازیافت و ایشان مغرب بودند که شیخ عبد القادر
از اعیان دنیا و اوتاد وجود بهت وفات ایشان در سال پانصد
و نود و دو هجری بوده است و مدت عمر هفتاد سال و قبر در موضع قنی
واقع شده که از توابع مصر است **حضرت شیخ ابو علی بن مسلم**
قدس سرّه از کبار مشایخ عراقند و صاحب تاریخ یافعی نوشته که
ایشان از جمله اعیان بودند و ترک و تجرید بکمال داشته و بهیت سراویت

وگریان میبودند وفات ایشان در سال پانصد و نود و چهار هجری بود
ومدت عمر نود سال **حضرت شیخ نظام گنجوی قدس سره**
مولد ایشان گنجه ست وعالم بوده اند بعلوم ظاهر وباطن وداز مریدان اخی
فرخ ریحانی اند وعمر گرانمایه از اول تا آخر بقناعت وتقوی وعزلت گذرانیده
اند وصاحب کشف وکرامات بوده اند واز ملاقات سلاطین اجتناب
داشته اند ملک سلاطین را بجذبت ایشان رجوع بود وحق تعالی
شیخ را در سخن قدرت تمام داده بود واشعار ایشان تمام حقیقت کشف
وبیان معارف است واین از جمله اشعار شیخ است **ابیات**

چون بعهد جوانی ازبر تو ‌ ‌ ‌ بد کسی نرفتم از در تو
همه را بر درم فرستادی ‌ ‌ ‌ من بمی خواستم تو میدادی
چونکه بر درگه تو گشتم پیر ‌ ‌ ‌ زانچه ترسیدمیت دستم گیر

وفات ایشان در سال پانصد ونود وشش هجری بوده وقبر
در گنجه ست **حضرت شیخ عبد الله القرشی الهاشمی قدس سره**
نام ایشان محمد بن ابراهیم ست صاحب کرامات ومقامات بلند عالم بعلوم
ظاهری وباطنی بوده اند ودر زمان خود تصرف تمام داشتند وبصحبت شیخ

شیخ صباع رسیده بودند وفات ایشان در سال پانصد و نود و نه

هجری رو نموده **حضرت شیخ** کنیت ایشان ابو

محمد بن ابی نصر است مرید سراج الدین محمود بن خلیفه اند و با شیخ

ابو النجیب سهروردی در سماع صحیح بخاری شریک بودند و تصانیف

بسیار دارند از آنجمله تفسیر عرائس است که در آن بس نکتهای دقیق و

اشارتهای لطیف مندرج است و در وجد و ذوق و استغراق حالتهای داشتند

و پنجاه سال در جامع عتیق شیراز وعظ گفتند و مجلس نهادند گویند در اواخر

عمر از وجد و سماع باز ایستادند شیخ ابو الحسن کردویه گفته در وعوت بعضی

صوفیه با شیخ روزبهان یکجا شدم و بر حقیقت حال او مطلع بودم در خاطر

آمد که در علم و حال از وزیاده ام بر سر من مطلع شد گفت ای ابو الحسن

این خطره را از خود دور کن که امروز هیچکس با روزبهان برابر نیست و او یگانه

زمان خود است وفات ایشان در نصف محرم سال ششصد و شش هجری

رو نموده **حضرت شیخ روزبهان بقلی** صحبت دار خضر بودند ۲

و شصت سال از خانه که در شیراز داشتند جز بادای نماز جمعه و کفایت

مهمات بیرون نیامدند و در علم و تقوی کامل بودند وفات در آخر محرم

سال ششصد و شش هجری حضرت شیخ ابو اسحق اغرب قدس
سره نام ایشان ابراهیم بن علی است و از اعیان مشایخ بطایح و صاحب
کرامات و مقامات عالیه و جامع میان علوم ظاهری و باطنی و شافعی
مذهب بودند بجهة غلبة استغراق اکثر مراقب می نشستند گویند سال
رودجانب آسمان نگردند اگر شیری آمد و سر بر پای شیخ بمالید و ایشان مسعر بودند
که شیخ عبد القادر سید مات امام صدیقان و محب عارفان و قدوه
سالکان است وفات ایشان در سال ششصد و نه هجری بوده و قبر
در بطایح است حضرت شیخ ابو الحسن کردویه قدس سره کنیت
ایشان ابو الحسن و نام علی بن حمید الصعیدی خوارق بسیار و کرامات
بیشمار از ایشان ظاهر شده پدر ایشان رنگریز بوده و میخواست که پسر
نیز رنگریزی کند ایشانرا گران آمد و بخدمت صوفیه رفت و آمد داشتند
روزی پدر ایشان آمده دید که جامهای مردم را رنگ نکرده اند در غضب شد
و در دوکان تغارهای بسیار بود در هریکی رنگی چون غضب پدر را دیدند
همه جامهارا گرفته در یک تغار نهادند غضب پدر زیاده شد گفت جامهای
مردم را ضایع کردی هریکی رنگی خواسته بودند تو همه را در یک رنگ

رنگ کردی شیخ ابوالحسن دست دران تغار کرده همه را بیکبار بیرون آوردند
هر یکی را آن رنگ شده بود که صاحبش خواسته بود چون پدر آن بدید
بسلوک راه صوفیه بازگذاشت واز رنگریزی معذور داشت وفات ایشان
در پانزدهم شعبان سال ششصد و دوازده هجری بوده قبر در وهی است از

توابع سمرقند حضرت شیخ ابن صباغ رضی الله عنه

کنیت ایشان ابو محمد است صاحب اسرار و معارف و کرامات و خوارق در زمان خود
از مشاهیره بودند بصحبت حضرت غوث الثقلین شیخ عبد القادر جیلی رض
رسیده اند و فائدها گرفته اند مرید شیخ علی بیتی بودند و ایشان مرید
تاج العارفین ابوالوفا و ایشان مرید شیخ ابو محمد شنبکی و ایشان مرید
شیخ ابوبکر بطایحی قدس الله اسرارهم و خرقه که حضرت صدیق اکبر رضوان
واقعه بشیخ ابوبکر بطایحی داده بودند وارث شیخ علی بن بیتی با ایشان رسیده
از ایشان نایب شیخ وفات ایشان در سلخ ذیقعده سال ششصد و نوزده
هجری بوده قبر در رباط یعقوبی است

حضرت شیخ یونس بن یوسف شیبانی

طایفه یونسیه بایشان منسوب است صاحب
کرامات و مقامات عالیه بودند وفات ایشان در سال ششصد و

نوزده هجری بوده حضرت شیخ علی بن ادریس یعقوبی رحمة الله
کنیت ایشان ابوالحسن است و نام علی صاحب معارف و اسرار و
احوال و مقامات عالی بودند و ایشان اند که گفته اند چهار کس را شناسم
از اولیای خدای که قبور خود تصرف میکنند چنانکه زنده اند شیخ محی الدین عبدالقادر
جیلی و شیخ معروف کرخی و شیخ عقیل منجی و شیخ حیوة بن قیس حرانی
ایشمقدمه در ذکر شیخ حیوة نیز مذکور شد وفات ایشان در سال ششصد و
بست و یک هجری اوفتاده حضرت شیخ فریدالدین عطار
اصل ایشان از قریه کدکن است از مضافات نیشاپور و هشتاد و پنجاه
در نیشاپور بوده مرید شیخ مجدالدین بغدادی اند و در ابتدا توبه بر دست
شیخ رکن الدین اکاف کرده اند بصحبت بسیاری از اکابر مشایخ رادریافته اند
و بعضی گفته اند که اویسی بوده اند صاحب وجد و سماع و از بزرگان صوفیه
اند مولانا جلال الدین رومی فرموده اند که نور منصور بعد از صد و پنجاه
سال بر روح فریدالدین عطار تجلی کرد و مربی او شد و حضرت مولانا
عبدالرحمن جامی گفته اند آنقدر اسرار توحید و حقایق و دقایق که
در مثنویات و غزلیات عطار است در سخنان هیچ یک از طایفه یافته

یافته نمی شود کتاب تذکرة الاولیاء و الٰہی نامہ و دیوان نامہ و منطق الطیر از
تصانیف ایشان ست ولادت ایشان در شعبان سال پانصد و سبزده
وفات در سال ششصد و بیست و هفت هجری بوده در دست کفار در
سن یکصد و بست و یک سالگی درجه شهادت رسیده اند **حضرت**
شیخ ابن خارص المصری کنیت ایشان ابو حفص ست و لقب
شرف الدین و نام عمر بن فارض الحموی ولادت ایشان در مصر بود
از قبیله بنی سعد اند و قصیده تائیه فارضیه از ایشان ست چون این
قصیده را تمام کردند شبی پیغمبر را صلعم بخواب دیدند که از ایشان می پرسید
قصیده خود را تمام کرده چه نام کردی گفتند لوایح الجنان در لوایح الجنان
فرموده اند نظم السلوک نام کن همچنان کردند که حضرت رسالت پناه
صلعم فرموده بودند وفات ایشان در دوم جمادی الاول سال ششصد
و سی و دو هجری روی داده **حضرت شیخ اوحد الدین الکرمانی**
قدس سره مرید شیخ رکن الدین سنجاسی اند و ایشان مرید شیخ
قطب الدین ابهری و ایشان مرید شیخ ابو النجیب عبد القادر سهروردی
اند قدس الله اسرارهم و بصحبت شیخ محی الدین عربی رسیده اند گویند

ایشانرا بمشاهده جمال ظاهری میل تمام بود شیخ شمس الدین تبریزی
از ایشان پرسیدند که در چه کاری گفتند ماه را در طشت آب می بینم فرمودند
اگر بر فضایل نداری چرا بر آسمان نمی بینی پیش مولانا جلال الدین
رومی گفتند شیخ او صدالدین شاهباز بود اما پاکباز بود و مولوی
فرموده کاش کردی و گذشتی وفات ایشان در سال ششصد و سی و پنج
هجری بوده **حضرت مولانا شمس الدین تبریزی** نام ایشان
محمد بن علی بن ملک داد است گفته اند که هنوز در مکتب بودم پیش از
بلوغ اگر چهل روز بر من میگذشت از عشق سیرت محمدی مرا آرزوی
طعام نمیشد و اگر سخن طعام می گفتند بدست و سر منع آن میکردم مرید شیخ
ابوبکر سلهباف تبریزی اند و بعضی گویند که مرید بابا کمال جندی بودند
و بعضی گویند مرید شیخ رکن الدین سنجاسی اند و حضرت مولانا عبدالرحمن
جامی فرموده اند احتمال دارد که بصحبت همه رسیده اند و از همه
تربیت یافته باشند مولانا جلال الدین رومی را کمال یگانگی و یک جهتی
با ایشان بوده و همیشه باهم صحبت میداشته اند و در اشعار خود بهر جا
ستایش ایشان کرده اند و اکثر در خلوت او در نوشب بصوم وصال

وصال می نشسته اند وفات ایشان در سال ششصد و چهل و پنج هجری بوده است

شیخ ابو الغیث جمیل یمنی قدس سره

از کبار مشایخ و بزرگان ایشان قوم صاحب کشف و کرامات اند در اوایل از قطاع الطریق بوده اند روزی در کمین قافله نشسته انتظار می کشیدند شنیدند که هاتفی میگوید ای آنکه چشم بر قافله داری دیگر بر اچشم برتست در ایشان این اثر عظیم کرده توبه نمودند از آن عمل باز ایستادند و بصحبت شیخ ابن الافلح یمنی رسیده بمرتبه ولایت فایز گردیدند بعد ازان بشیخ کبیر علی اهل رسیده التماس صحبت کردند شیخ قبول فرمودند روزی برای بزم بصحرا رفتند در از گوشی با خود بردند چون بجمع کردن بزم مشغول شدند شیری در از گوش را بدید چون بزم آورده بود که پاره کنند دیدند که شیر در از گوش را کشته روی بشیر کرده گفتند که بزم خود را برچه پاره کنم سوگند بعزت معبود که بر پشت تو پاره خواهم کرد، بزم را جمع کرده بر پشت شیر نهادند و در اراده تا نزدیک شهر آوردند بعد ازان گفتند هر جا خواهی برو وفات ایشان در سال ششصد و پنجاه و یک هجری روداده

حضرت شیخ ابو الحسن شاذلی

نام ایشان علی بن عبد الله و اصل از مغرب از سادات حسینی اند و ساکن بوده اند در اسکندریه جمع

کثیری انجا بصحبت ایشان پیوسته اند از کبار اولیای و عظمای مشایخ بوده
گفته اند یکبار هشتاد روز گرسنه بودم در خاطرم گذشت که مرا از بنکار نصیبی
شد ناگاه زنی دیدم که از غاری بیرون آمد بغایت خوبروی گویا روی او
نور افتاب بود و یکگفت بخشی هشتاد روز گرسته بود ایستاده نماز بر حد ابتعالی
میکند بعمل خود دشمناه بر من گذشته که طعامی بخشیده ام گو بند اول کسیکه
قهوه خورد ایشان بودند وفات ایشان در سال ششصد و پنجاه و چهار
باشش هجری بوده در راه مکه معظمه در صحرائی که آب نبود است چون ایشانرا
انجا دفن کردند بر کت ایشان آب آنسر زمین شیرین گشت حضرت
شیخ علی الخیار قدس سره از مشایخ کبار عراقند و صاحب
مقامات جلیه شهادت ایشان در سال ششصد و پنجاه و شش هجری
بوده حضرت **شیخ عبد الله بلیانی قدس سره** لقب انقدوه
اولیای اکمل اوحد الدین و نام پدر ایشان ضیاء الدین مسعود بن محمد بن علی
بن احمد بن عمر بن اسمعیل بن شیخ ابو علی دقاق است قدس الله اسرارهم
و شیخ عبد الله بلیانی خرقه را از پدر خود دارند و پدر ایشان بچهار واسطه از
شیخ ابو النجیب سهروردی و بصحبت زاهد ابو بکر همدانی پیوسته از ایشان نیز

نیز بهره تمام حاصل نموده اند و پدر ایشان میگفته اند که من آنچه از خدای
خود خواسته بودم بعبد الله دادند و آنچه بر من بمقدار دریچه گشادند بر آن مقدار
دروازه گشادند و شیخ از بزرگان و موحدان این طایفه و صاحب کرامات
بلند و مقامات ارجمند بوده اند فرموده اند که بیک آه که برآرم صد هزار چون
منصور حسین پیدا کنم و شیخ فرموده اند که درویشی نه نماز و روزه و احیای
شب است اینجا اسباب بندگی است درویشی نه رنجیدن است اگر اینجا حاصل
کنی واصل گردی و این رباعی از اشعار ایشان است رباعی

تا حق ندهد چشم سر نه بینم مردم ۔ از پای طلب می ننشینم مردم
گویند خدا به چشم سر نتوان دید ۔ آن ایشانند من چنینم مردم

وفات ایشان روز عاشورا سال ششصد و هشتاد و شش هجری واقع شد

حضرت شیخ لیس المغربی السود قدس سره العزیز

کسب حجامی را شعار حال خود ساخته بودند اما از اهل کرامت و ولایت
بوده اند امام محی الدین نوادی از جمله مریدان و معتقدان ایشان بوده و
بصحبت و خدمت ایشان متبرک میگشته وفات ایشان در ربیع الاول
سال ششصد و هفتاد و هفت هجری بوده و مدت عمر هشتاد سال

حضرت شیخ عفیف الدین تلمسانی نام ایشان سلیمان بن
علی است بعضے از فقہا ایشانرا بزندقہ و الحاد منسوب داشتند اما صوفیہ
بزرگ داشتند و حضرت مولانای عبد الرحمن جامی فرموده اند که هر که
اندک چاشنی از شراب این طایفه یافته باشد داند که سخن او در شرح منازل
السایرین که تصنیف شیخ الاسلام است چقدر سنی بر فواید علم و عرفان است
گویند که بمجلس سماع حاضری شدند در غیبت تمام بآن داشتند و خودی
ننمودند وفات ایشان در سال ششصد و نود هجری بوده است **حضرت**
شیخ سعدی شیرازی رحمه الله لقب ایشان شرف الدین
و نام مصلح الدین بن عبد الله است و تخلص سعدی در علوم ظاهر و باطن و نظم و نثر
جامع و کامل و مجاور بقعه شریفه شیخ ابو عبد الله خفیف بوده اند قدس الله سره
بارها بزیارت حرمین شریفین پیاده رفته اند و اکثر اقالیم را گشته اند و بهندوستان
رسیده است سومنات را شکسته اند و صحبت شیخ شهاب الدین سهروردی
و بسیاری از اکابر را دریافته اند و در بیت المقدس و بلاد شام مدتی سقائی
کرده اند وقتی با یکی از اکابر سادات نمی دانم کیست و کوئی واقع شده آنشریف
حضرت رسالت پناه صلعم را بخواب دید که او را عتاب کردند چون بیدار شد

شد پیش شیخ آمد و عذر خواست و تصانیف ایشان همه مشهور و مقبول است
و این از جمله شعر ایشان است **غزل** من ندانستم از اول که تو بیمهر و
وفائی ؛ عهد نابستن ازان به که ببندی و نپائی ؛ گفتم بودم چو بیائی غزل
با تو بگویم ؛ چه بگویم که غم از دل برود چو تو بیائی ؛ دوستان عیب کنندم که
چرا دل بتو دادم ؛ باید اول بتو گفتن که چنین خوب چرائی ؛ شمع را باید
ازین خانه برون بردن و کشتن ؛ تا کرا همسایه داند که تو در خانه مائی ؛ وفات
ایشان شب جمعه ماه شوال سال ششصد و نود و یک هجری بوده و قبر در
بیرون شهر شیراز است **حضرت شیخ حسن بلغاری قدس**
سرّه اصل ایشان از نجوان است و صاحب جذب و مقامات عالیه
بوده اند و نسبت ارادت ایشان بدو واسطه بشیخ ابو النجیب سهروردی میرسد
در سن سی سالگی نایب شده در بنگاله در آمده اند و اکثر عالم را سیر نموده
اند وفات ایشان در سال ششصد و نود و هشت هجری بوده و مدت عمر
نود و سه سال و قبر در سرخاب تبریز است **حضرت شیخ ابو محمد**
مرجانی نام ایشان عبد الله بن محمد است و اصل از مرجان معرب زین
ابواب علوم الهی و انوار ربانی بروی ایشان گشاده بوده و از بزرگان

ایقوم اند وفات ایشان توئس سال ششصد و نود و نه هجری بوده

حضرت ابن مطرف اندلسی کنیت ایشان ابو عبد الله ست
و مجاور مکه معظمه بوده اند و روداد اشته اند که شبانروزی پنجاه اسبوع طواف
میکردند وفات ایشان در رمضان سال هفتصد و هفت هجری بوده مدت
عمر ایشان از نود سال متجاوز پادشاه عصر از سعادتمندی و کمال اخلاص
که بخدمت ایشان داشت جنازه شیخ را بر دوش خود گرفت **حضرت**
شیخ شمس الدین قدس سره نام ایشان محمد بن احمد دمائی
صوفی ست حنبلی مذهب بوده اند وفات ایشان در سال هفتصد و
یازده هجری رو نداده **حضرت شیخ عماد الدین** رح نام ایشان احمد
بن شیخ الحرایه ابراهیم بن عبد الرحمن ست و اصل ارزنجان بوسط در علم تصوف
تصانیف بسیار دارند وفات ایشان در هفتصد و یازده سال هجری بوده
و مدت عمر پنجاه و چهار سال **حضرت شیخ سلمان ترکمان قدس**
سره در دمشق بوده اند کم می گفتند و کم از جای بر میخاستند و کم می خفتند
و علمای ظاهر با جلالت و بزرگی نیاز سندانه سلوک با ایشان میکردند با وجود انکه
در ماه رمضان چیزی میخوردند و نماز نمیگذاردند اما کشف و اطلاع بر مخبات

مغیبات بسیار داشتند و در بطائفه را ستر حال خود ساخته بودند وفات
ایشان در سال هفتصد و چهارده هجری **حضرت شیخ نجم الدین**
قدس سرّه نام ایشان عبدالله بن احمد بن محمد الاصفهانی ست صاحب
مقامات و مناقب عالیه شاگرد ابو العباس المرسی الشاذلی وی در
مجاور مکه معظمه بودند وفات ایشان بمکه معظمه در جمادی الآخر سال
هفتصد و بیست و یک هجری بوده و مدت عمر هفتاد و هشت سال
حضرت شیخ اوحدی اصفهانی گویند ایشان از جمله اصحاب
شیخ اوحد الدین کرمانی اند و برسرهای حله داشتند جام جم از ایشان است
و اکثر اشعار ایشان در تصوف در حقیقت است و این بیت نیز ایشان است
بیت اوحدی شصت سال سختی دید تا شبی روی نیک بختی دید
وفات ایشان در سال هفتصد و سی و هفت هجری بوده و قبر در مراغه
تبریز ست **حضرت مولانا محمود زاهد مرغانی قدس سره**
لقب ایشان جلال الدین ست در علوم ظاهر شاگرد مولانا نظام الدین
بردی اند و بجهت متابعت سنت و شریعت مرتبه عالی رسیده بودند
در تقوی و ورع جهد بلیغ مینمودند وفات ایشان در ماه ذی حجه سال هفتصد

وهفتاد وهشت هجری بوده وقبر در سرخاب هرات است حضرت مولانا
زاهد سرخانی رحمه الله نام پدر ایشان شیخ علی بن شیخ ابوبکر بن
شیخ احمد بن شیخ محمد شاه بن شیخ محمود بن شیخ سهیل تایبادی است
وتایبادی دهی است از توابع جام در علوم ظاهر شاگرد مولانا نظام الدین هروی
بوده اند اما بواسطه متابعت سنت واداب شریعت ابواب علم باطن بر ایشان
مفتوح گشت وکرامات ومقامات عالیه از ایشان بظهور آمد واویسی
بودند واز وحایت شیخ احمد جام وپیوسته زیارت روضه حضرت میفرمودند
ودر مدت هفت سال پیاده وپای برهنه از تایباد بروضه متبرکه ایشان
قرآن خوانده میرفتند واز برکت روحانیت حضرت شیخ بمطلب اقصی و
مرتبه اعلی فایز گشتند حضرت خواجه بهاء الدین نقشبند قدس الله سره
چون بمجلس ایشان رسیدند مولانا حضرت خواجه پرسیدند که چه نام دارید
خواجه فرمودند که بهاء الدین نقشبند گفتند ازبرای ما نقشی بهبندید خواجه فرموده اند
که آمدیم که نقشی ببریم ودو روز باهم صحبت داشتند وحضرت تیمور صاحبقران
امارا الیه برهانه کمال اخلاص واراوت درخدمت مولانا داشتند بلکه مولانا
مربی صاحبقران بودند وفات ایشان نیمه روز پنجشنبه سلخ محرم الحرام سال

سال هفتصد و نود و یک هجری بوده و قبر در سو ضع تا یباد است حضرت خواجه
حافظ شیرازی نام ایشان محمد است و لقب شمس الدین حضرت مولانا
عبد الرحمن جامی قدس سره در باره وجود انکه معلوم نیست که بظاهر دست ارادت بری
داده باشند اما ایشانرا لسان الغیب گفته اند و اثار معانی و معارف در دیوان
ایشان بسیار است در تذکره عبد القادر بدایونی از حضرت شیخ نظام الدین
اولیا نقل کرده است که خواجه حافظ مرید حضرت خواجه بهاء الدین نقشبند اند و
اکثر نقادان که از دیوان حسب نسبت بیان ایشان نموده میشود موافق مطلب بری ایند
چنانچه جهانگیر بادشاه که در ایام شاهزادگی بسبب آرزوئی از والد خود جدا شده در
الهابادی بودند و تردد داشتند در اینکه بملازمت پدر عالیقدر بروند یا نه دیوان حافظ
را طلب نموده فال گشادند و این غزل برآمده

غزل

چرا نه در پی عزم دیار خود باشم — چرا نه خاک ره کوی یار خود باشم
غم غریبی و غربت چو برنمی تابم — بشهر خود روم و شهریار خود باشم
ز محرمان سراپرده وصال شوم — رهنمای گدایان خدا وندگار خود باشم
چو کار عمر نپیداست باری ان اولی — که روز واقعه پیش نگار خود باشم
بود که لطف ازل رهنمون شود حافظ — وگرنه تا به ابد شرمسار خود باشم

و بموجب این فال بے تامل و اهمال بسرعت روانه شده بملازمت ایشان
مشرف گشتند و قضارا بعد از شش ماه اکبر بادشاه فوت کردند و ایشان
بادشاه شدند این فقیر بدستخط حضرت جهانگیر بادشاه دیده که در حاشیه
دیوان حافظ این مقدمه را نوشته اند وفات ایشان در سال هفتصد و نود
و دو هجری بوده و قبر در شیراز است **حضرت مولانا ظهیر الدین**
خلوتی قدس سره جامع بوده میان علوم ظاهر و باطن مولانا زین الدین
ابابکر تایادی میفرمودند امروز در زیر فلک مثل ظهیر الدین کس نمیدانم مرید
شیخ سیف الدین خلوتی اند وفات شیخ سیف الدین در سال هفتصد و هشتاد
و سه هجری بوده و قبر شیخ در مزار خلوتیان بر سر مل کاذرگاه است
حضرت شیخ کمال خجندی قدس سره بسیار بزرگ و صاحب حال
بوده اند و خود را در لباس شعر و شاعری پوشیده بود داشتند و ترک و تجرید ایشان بکمال
بوده چنانچه گویند در بستر پر زاویه داشتند که در انجا بسر می بردند چون بعد از فوت ایشان
انجا دیدند بغیر از بوریای که بران می نشستند و سنگ که زیر سر می نهادند چیز دیگر نبود وفات
ایشان در هشتصد و سه هجری بوده و قبر در تبریز است و بر قبر ایشان این
بیت نقش کرده اند **بیت** کمال از کعبه رفتی بر در یار ۔ هزارت آفرین مردانه

سرداره رفتی حضرت مولانا محمد شیرین تخلص ایشان سغربی است

شیخ اسمٰعیل سبی اند و شیخ اسمٰعیل از اصحاب شیخ نورالدین عبدالرحمن اسفرائنی
و از معاصران و مصاحبان شیخ کمال خجندی بوده اند وفات ایشان در
سال هشتصد و نه هجری است و مدت عمر شصت سال و این غزل نیز از جمله

اشعار ایشان است غزل

از جنبش بحر قدم بر خاست موج بیحدو
وز موج دریای ازل بر گشت صحرای ابد

وز موج بحر بیکران صحرا و دریا شد عیان
صحرا بعین دریا بود چون بنگری از دیده دو

اندر جهان بیحد و احد احد بود و دی بود
در خط ملک صمد احد بود عین احد

لیکن جهان جسم و جان گر چه شد از هم جدا
بر روی بحر بیکران باشد چو در دریا رمد

اندر سه عالم نیل باشد ابد عین ازل
سر در هم آرد دایره از پیش برخیزد عدد

اندر یکی صد بین نهان در صد یکی را بین عیان
آن یکی گفتم بدان صد از یک یک را از صد

من بر شمال با یم افتاده از دریا برون
باشد که موجی در رسد بازم بدریا در کشد

وقت کان خورشید با دان ماه تابان بیدلم
از برج دل طالع شود از اندرون سر بر زند

آن آفتاب مشرقی پیدا شود در مغربی
گر مغربی را آئینه پنهان نباشد در رمد

حضرت شاه قاسم انوار

قدس سره اصل آن سیادت مآب از اذربایجانست مولد و منشاء

بتبریز و بادایل حال نسبت ارادت بشیخ صدر الدین اردبیلی داشتند بعد ازان بصحبت
صدر الدین علی یمنی که از مریدان اوحد الدین کرمانی بودند رسیده اند و در نواحی
انبوره حضرت خواجه بهاء الدین نقشبند را دیدند و با ایشان صحبت داشتند
دیوان اشعار ایشان مشتمل بر حقایق و معارف و اسرار است و در باب مریدان
ایشان حضرت مولانا عبد الرحمن جامی قدس سره فرمودند که غیر بعضے از ایشان
را دیده و احوال بعضے را شنیده اکثری از ربقه دین اسلام خارج بودند و بدایره
اباحت و تهاون بشرع و سنت داخل شده اند که میتواند بود که چون فتوح و نذور
بسیار بسیار سیر رسیده و همه را صرف لنگر و مریدان و درویشان میشده و اصحاب
نفس و هوا را مقصود در انجا حاصل بوده بدین جهت جماعه بیباک نیز خود را
در زمره مریدان ایشان داخل ساخته باشند و آن سیادت منزلت از همه
پاک بودند و مریدان حضرت شاه مدار نیز در هندوستان ایشان دارند و اکثری
بیباک اند وفات ایشان در سال هشتصد و سی و هفت هجری بوده و قبر
در خرجرد جام است **شیخ زین الدین خوافی رحمه الله** نسبت ایشان
ابو بکر است جامع بوده اند میان علوم ظاهری و باطنی و از اول تا آخر توفیق
استقامت بر جاده شریعت و متابعت سنت یافته بودند و حضرت مولانا

مولانا عبد الرحمن جامی فرموده اند که تا بعهد سنت بزرگترین کرامتی است پیش
اینطایفه و شیخ زین الدین خوافی مرید شیخ نور الدین عبد الرحمن قریشی مصری اند
و ایشان مرید شیخ سیف کورانی و ایشان مرید شیخ تاج الدین حسن شیرازی
و ایشان مرید شیخ محمود اصفهانی و ایشان مرید شیخ عبد الصمد نطنزی و ایشان مرید
شیخ علی برغش و ایشان مرید شیخ شهاب الدین سهروردی گویند در آخر حیات
ایشانرا واروی رسید که شبانه روز با کل از خود غایب بودند چون
ازان غیبت ایشانرا باز آوردند قریب یکسال خاموشی بر ایشان غالب بود
و سخن کم میگفتند وفات ایشان در شب یکشنبه دوم شوال سال هشتصد و
سی و هشت هجری بوده بعد از وفات ایشان سه جا نقل کرده الحال
قبر شیخ در هرات است نزدیک عیدگاه و عمارت عالی بر آن ساخته اند

حضرت سید بدیع الدین قدس سره

لقب ایشان شاه مدار است
و مرید شیخ محمد طیفور شامی نسبت ارادت ایشان بسبب آنکه سن ایشان
دیگر بهیچ یاشش واسطه بحضرت رسالت پناه صلعم میرسد عجایب احوال
و غرایب اطوار و مقامات بلند و کرامات ارجمند داشته اند و بزرگی
حضرت شاه مدار زیاده ازانست که در تحریر و تقریر آید گویند دوازده سال

طعام نخوردند و لباسیکه یکبار می پوشیدند دیگر احتیاج شستن نیفتاد همیشه
سفید و پاکیزه میماندند و شیخ عبد الحق دهلوی نوشته اند که ایشان در مقام
صدیقیت بودند و آنرتبه سالکان است و از جهت جمال بکمالی که حق تعالی بایشان
عطا فرموده بود هر کرا نظر بروی مبارک ایشان افتادی بس بی اختیار
سجود کردی از نجهت همیشه برقع بروی خود می انداختند وفات ایشان
هفدهم جمادی الاولی سال هشتصد و چهل هجری بوده و قبر ایشان در موضع
مکن پور که از توابع قنوج است واقع شده و هر سال در ماه جمادی الاول
که عرس ایشان است قریب پنج شش لک آدم مرد و زن صغیر و کبیر از
اطراف و جوانب هندوستان در آنروز بزیارت روضه شریفه ایشان
با علمهای بسیار جمع میشوند و همه نذر و نیاز می آرند و کرامات و خوارق عجیبه
الحال نیز نقل میکنند و از چهار حصه اهل هندوستان از ضیع و شریف دو حصه
مرید حضرت پیر دستگیر غوث الثقلین شاه محی الدین سید عبد القادر جیلانی
اند اما اشراف بیشتر و یک حصه مرید شاه مدار اما اجلاف بیشتر و نیم
حصه مرید حضرت خواجه معین الدین چشتی و نیم حصه مرید مخدوم بهاء الدین
زکریای ملتانی قدس الله اسرارهم حضرت مولانا جلال الدین

الدین یورانی گویند ایشان ابو بزید ست بعد از کسب علوم ظاهر بر بر
متابعت سنت و رعایت شریعت بمرتبه اعلی رسیده اند و اکثر بکفایت مهمات
مسلمانان بقدر امکان کوشش می نمودند بهر که رجوع بایشی کرد خود با نجا بر نخاست
اگرچه بظاهر دست ارادت به پیر نداده اند اما ادبی بودند چنانچه بسفر بودند
هرگاه مرا اشکالی می افتاد روحانیت حضرت رسالت پناه صلعم بواسطه
رفع آن میکند گویند روزی از اصحاب خود شانه طلبیده اند و گفتند حضرت
رسالت پناه صلعم فرموده اند که بزید کاهی بحاسن خود راشانه میکن و ایشان
بصحبت مولانا حضرت ظهیر الدین خلوتی رسیده اند و معتقد طریقه ایشان
بودند حضرت مولانا عبد الرحمن جامی اکثر پیش ایشان میرفتند چنانچه
گفته اند روزی با جماعتی بزیارت مولانا جلال الدین یورانی رفتیم وقت
بازگشتن یکی از ایشان را در خاطر گذشته بود که اگر مولانا را کرامتی هست
میباید که پاره کشمش سبز بمن دهد چون روانه شدیم شخص را آواز دادند
که بجماعت باش بخانه درون رفته یک طبق مویز پیرون آوردند و باو دادند
و گفتند معذور دار که در باغهای ما کشمش نمی باشد وفات ایشان دوشنبه
دوشنبه دهم ماه ذیقعده سال هشتصد و شصت و دو هجری بوده

حضرت خواجه شمس الدین محمد الکوسوی الحامی قدس سره

کوسو قصبه ایست از توابع هرات که ولادت ایشان در انجا واقع شده واز اولاد بزرگوار حضرت شیخ الاسلام احمد الجامی النامقی اند قدس الله سره جامع بودند بعلوم ظاهر و باطن و بخدمت شیخ زین الدین خافی بسیار میرفتند و بصحبت شیخ بهاء الدین عمر نیز بسیار میرسیده اند مولانا سعد الدین کاشغری و مولانا شمس الدین محمد اسد و مولانا جلال الدین یورانی وغیرهم از عزیزانی که در الوقت بودند بمجلس ایشان حاضر میشدند و معارف و لطایف خواجه را استحسان میکردند در اثنای وعظ و مجلس سماع خواجه را وجدی عظیم میرسید و صیحهای بسیار میزدند و مجلسها را اثر میکرد و دو اثر در صحبت ایشان چیزی که در خاطر کسی میگذشت آنرا بر وجهی که غیر او کسی ندانستی اظهار میفرمود وفات ایشان در روز شنبه بیست و ششم جمادی الاولی سال هشتصد و شصت و سه هجری بوده و قبر در هرات نزدیک مسجد جامع قریب مزار فقیه ابو یزید مرعی است

مولانا شمس الدین محمد رومی

اصل ایشان از قریه روج است و آن بر نه فرسنگی هرات واقع شده واز کبار مریدان مولانا سعد الدین کاشغری اند و هم بهره حضرت مولانای جامی

جامی ایشان گفتند که مرا همیشه آرزوی آن بوده که پیغمبر صلعم را بخواب بینم روزی
بخدمت والده خود رفتم ایشان کتابی در پیش داشتند و میخواندند که هر کس این
دعارا شب جمعه چند بار بخواند پیغمبر صلعم را بخواب بیند اتفاقا آن شب آینده شب
جمعه بود در حضت خواندن دعا از والده خود گرفته بخلوتخانه خود رفتم و مشغول شده
باشه الیطیر دعارا خواندم و نیز شنیده بودم که هر کس شب جمعه سه هزار بار
درود بر رسول علیه الصلوة والسلام بفرستد آنحضرت را بخواب بیند این عمل
نیز کردم چون بخواب رفتم در واقعه دیدم که از در سرای خود در آمدم و والده
من ایستاده مرا گفت من انتظار تو می بردم اینک رسول صلعم بخانه ما آمده اند
بیا تا ترا در خدمت آنحضرت برم پس دست مرا گرفته بجائی که آنحضرت
نشسته بودند بردو دیدم که آنحضرت نشسته اند و جمعی کثیر در گرد و پیش آنحضرت
نشسته و ایستاده اند و مکاتبات نوشته بر اطراف عالم میفرستند و کوئی
اعلا حضرت رسول میکنند و مولانا شرف الدین عثمان زیارتگاهی که از علمای
ربانی بودند بنویسند و مادر مرا برده عرض کرد که یا رسول الله پسر یکه و عده
کرده بودی که دراز عمر و دولتمند خواهد شد این آن پسر است یا نه آنحضرت
بجانب من دیده تبسم کردند و فرمودند که همان فرزند است چه وقتی که مادر من

پسری داشت صاحب جمال فوت کرد و او بسیار متالم شد شب حضرت رسالت
پناه صلعم را بخواب دید که میفرمایند غمگین مباش که خدا تعالی بتو پسری صاحب
دولت و دراز عمر خواهد عطا فرمود و مرا خدای عزوجل بابشان داد پس آنحضرت
بمولانا عثمان فرمودند که مکتوبی برای این پسر بنویس مولانا کاغذی
نوشت مشتمل بر سه سطر و در زیر آن سطور مثل گواهی که مردم در جنایات مینویسند
جدا جدا چیزی نوشت و پیچیده بدست من داد و من روان شدم با خود گفتم که
مضمون مکتوب را ندانستم باز گشته بخدمت آنحضرت آمدم و عرض کردم
ندانستم یا رسول الله که درین کاغذچه نوشته شده حضرت آن مکتوب را
از دست من گرفته بخواندند و من بیک خواندن مضمون آن سطور را یاد گرفتم
و باز پیچیده بدست من دادند میخواستم که باز چیزی بپرسم ناگاه آواز در
برآمد از خواب بیدار شدم دیدم که مادرم می آید و شمعی در دست دارد در حال
گفت ای محمد چیزی در خواب دیدی گفتم آری گفت من خوابی دیده ام
و آنچه من مشاهده نموده بودم بعینه آنرا نقل کرد ولادت ایشان در شب برات
سال هشتصد و سبت بهجری بوده و وفات روز شنبه شانزدهم ماه رمضان
سال هفتصد و چهار هجری بوده و قبر در کاه نزدیک مزار شیخ الاسلام

الاسلام خواجه عبدالله انصاری است قدس الله سره **حضرت شیخ صوفی علی قدس سره** اصل ایشان از ولایت جام است و مرید شیخ زین الدین حوافی اند و سبب در آمدن ایشان باین راه این بود که روزی جمعی از درویشان بزیارت مزار بزرگی میرفتند و ایشان در صحرائی بزراعت مشغول بودند چون نظر ایشان بر درویشان افتاد اثری در دل شیخ بهم رسیده و با درویشان همراه شدند بزیارت آن مزار رفتند و از برکت متابعت درویشان در زیارت نمودن مزار آن بزرگوار دل از دنیا و اهل و نیا برکندند و درین راه در آمده اند وفات ایشان در سال نهصد و هشت هجری **حضرت امیر سید علی قوام رحمه الله** از سادات سوانه اند که در نزهتی سه پهنه است و از بزرگان ارباب کمال و سکر و وجد و حال و از کبار مشایخ هند و ستان بوده اند لباس ایشان معین بود کاهی خرقه میپوشیدند و گاه لباس لشکریان در بر میکردند در اوایل طلب الهی بجونپور رفته بخدمت شیخ بهاء الدین جونپوری رسیده مرید شدند و ابواب فتوحات بر ایشان گشاده گشت گویند تا چهل سال بهیچ خادمی امر نکردند و خدمت نفر خود

میگفتند که پیغمبر صلعم را بخواب دیدم که میفرمودند علی دهلی برو در خود میرسنی
واز احوال خلق خبر دار نمی شوی گفتم یا رسول الله اگر دهلی ست از ان تست
علی بیچاره درمیان چیست فرمودند برای خلق خدا دعا کن که دعای تو در
حق ایشان مستجاب ست وفات ایشان در سال هفصد و پنجاه هجری بوده
وقبر در حوالی جونپور در موضعی ست که نوطن داشته اند وان بسرای میران
مشهور ست بزار و تبرک **حضرت مخدومی شیخ حسین خوارزمی**
ایشان مرید حضرت مخدومی اعظم حاجی محمد جنوشانی که از کبار متاخرین
وبزرگان دین وصاحب کرامات ارجمند و مقامات بلند بوده اند مخدومی
اعظم در سلسله کبرویه مرید شاه علی بیدادری وایشان مرید شیخ رشید الدین
محمد اسفرانی وایشان مرید عبد الله برمشادی وایشان مرید شیخ
اسحق حتلانی وایشان مرید سید علی همدانی اند قدس الله اسرارهم وفات
مخدومی اعظم در سال هفصد وسی و هفت هجری بوده وفات شیخ
حسین بشام بوده در هفصد و پنجاه و شش سال هجری **حضرت شیخ**
علی متقی قدس سره نام پدر ایشان عبد الملک بن فاضیخان
المتقی القادری الشاذلی المدنی الحسینی ست از کبار اولیای وقت و شایخ

هندوستان اند اما ی کرام ایشان از جونپور بودند و مولد ایشان در
برهانپور ست در سن هفت سالگی والد ایشان در خدمت شاه باجن
چشتی که در برهانپور بود مرید ساختند و بعد ازان از شیخ عبد الحکیم بن شاه
باجن خرقه مشایخ چشت پوشیدند و بجانب دیار ملتان سفر کرده بصحبت
بسیاری از مشایخ آنجا رسیدند و بتحصیل علوم نموده و عزیمت حرمین شریفین
کردند و بانجا رسیده از شیخ محمد بن مسخادی خرقه تبرک قادریه و شاذلیه که
منسوب ست بشیخ نور الدین ابو الحسن علی الحسنی الشاذلی پوشیده و بمرتبه
کمال رسیدند و تصانیف مشهور بسیار دارند وفات ایشان دوم شهر
جمادی الاولی سال نهصد و هفتاد و پنج هجری بوده و مدت عمر بود سال
ولادت شیخ در سال هشتصد و هشتاد و پنج هجری بوده و قبر در مدینه منوره ست

حضرت شیخ ادهن جونپوری نام پدر ایشان شیخ بهاء الدین
ست در وقت خود از بزرگان مشایخ هندوستان بودند باوجود انکه چنان
سن و سن گشته بودند که تا دو کس ایشانرا میگرفتند بمشکل توانستند ایستاد
اما چون بسماع می درآمدند ایشانرا ده کس نمیتوانستند نگهداشت وفات
شیخ در سال نهصد و هفتاد و شش هجری ست و عمر ایشان از صد تجاوز

بوده و قبر در جونپور است حضرت شیخ سلیم فتحپوری قدس سرّه

نام پدر ایشان شیخ بهاء الدین است و اصل از دهلی و سرید خواجه ابراهیم اند
که از اولاد حضرت خواجه فضیل عیاض و در سلسله چشت بودند و شیخ از اولاد
گنجشکر اند در مدت عمر روزه مطلق میداشته اند در اوایل حال بطریق سیاحت
می بودند چون در بنگاله در آمده اند بزیارت حرمین شریفین مشرف گشته
و مملکت عرب و عجم را سیر کرده و مشایخ آنوقت را دریافته باز بهند و ستان
آمدند و در کوه سیکری که در آنوقت ویرانه بود توطن گزیدند و حضرت اکبر پادشاه
از اخلاص و اعتقادی که بشیخ داشتند شهری در انجا آباد کردند و قلعه متین
بر آن کوه ساختند و فتحپور نام نهادند چون پادشاه را فرزندی نمی ماند درگاه
که از ارباب کمال و صاحب حال شخصی را می شنیدند رجوع باو نموده التماس
فرزند میکردند شخصی بعرض رسانید که عزیزی درین نزدیکی از خانه مبارک آمده
در کوه سیکری میباشد پادشاه خود بزاویه شیخ رفته التماس فرزند نمودند
شیخ گفتند فردا جواب خواهیم داد چون روز دیگر پادشاه رفتند شیخ فرمودند
حق تعالی بشما سه فرزند خواهد عطا فرمود فرزند کلان خود را بما خواهید داد که
تربیت نمائیم چون مدت حمل جهانگیر پادشاه نزدیک رسید اکبر پادشاه

بادشاه بخانه شیخ فرستادند جهانگیر بادشاه بخانه شیخ متولد شدند و شیخ
خود را برایشان گذاشته سلطان سلیم نام کردند وصیه خود را بشیر خواجه
دادند مقرر نمودند و گفتند وقتی که این پسر بسخن درآید مارحلت خواهیم نمود
و همچنین شد ولادت شیخ در سال هشتصد و نود و هفت هجری بود وفات
در بست و نهم رمضان سال هشصد و هفتاد و نه و قبر در مسجد کلان فتحپور است
که اکبر بادشاه بجهت حضرت شیخ بنا کرده اند بس عالی ساخته اند **حضرت**
شیخ نظام امیتهی قدس سره از بزرگان مشایخ هندوستان اند
و اصل از قصبه امیتهی که از توابع لکهنوست مرید شیخ معروف جونپوری اند
و شیخ معروف مرید شیخ اسمعیل شارح کافیه و هدایه اند که سلسله ایشان بچند
واسطه بشیخ نور قطب عالم که در بنگاله آسوده اند میرسد ریاضتهای شاقه کشیده
صاحب کشف و کرامات گشته بودند از سماع پرهیز مینمودند و میگفتند چرا در
اختلاف باید افتاد وفات ایشان در سال هشصد و هفتاد و نه هجری بوده و
قبر در قصبه امیتهی است **حضرت شیخ داود جهنی وال قدس سره**
جهنی قصبه ایست از مضافات لاهور اجداد کرام ایشان از عرب بهندوستان
آمده اند و تولد ایشان در پیت پور شده و ولده ایشان پیش از ولادت

شیخ فوت کرده اند در اوایل حال پیش مولانا اسمٰعیل آجه که از شاگردان
حضرت مولانا عبد الرحمن جامی قدس الله سره الشامی بودند کتب علوم
می نمودند در ایام طفولیت اصفهانی را بقدرت تمام میخواندند و منسوب اند
بسلسله علیه قادریه در اوایل سلوک اویسی بودند از روحانیت حضرت
قطب ربانی غوث صمدانی سید عبد القادر جیلانی رضی الله عنه و باشاره حضرت
غوث اعظم دستگیر بنظارت ارادت بشیخ حامد قادری ولد شیخ عبد القادر ثانی دادند
و از بزرگان مشایخ متاخرین صاحب مقامات بلند و خوارق ارجمند
گشتند وفات ایشان در سال نهصد و هشتاد و دو هجری بوده و قبر
در شیرگده نواحی جهنی است **حضرت شیخ نظام نارنولی قدس**
سره نارنول از شهرهای مشهوره هندوستان است مرید شیخ خانو
چشتی اند که در گوالیار توطن داشتند و از کبار مشایخ وقت خود بودند
و شیخ نظام تا چهل سال بارشاد طالبان مشغول بودند و جمع کثیری بسر کت
ایشان بمرتبه عالیه رسیدند گویند همیشه پیاده از نارنول حضرت خواجه قطب الدین
اویسی قدس روحه بوجد و ذوق و جذبه تمام میرفتند ولادت شیخ خانو
در سال نهصد و چهل هجری بوده وفات ایشان در سال نهصد و نود و هفت

دعوت بحری رو نمود و حضرت شیخ وجیه الدین گجراتی نسب ایشان

علویست از کبار مشایخ متاخرین اند و در علوم ظاهری قدرت ایشان بمرتبه
بود که بر اکثر کتب درسی حاشیه یا شرحی نوشته اند خلقی انبوه بخدمت شیخ
رسیده مستفیض و مستفید گشتند و حالت باطنی نیز بر کمال داشته اند در احمد آباد
سکونت ورزیده بودند و بهیچ جای رفت و آمد نمیکردند اگرچه ارادت بجای دیگر
داشتند اما ارشاد از شیخ محمد غوث اعظم یافته اند و در اداب طریقت تابع ایشان
بوده اند و کار را نزد شیخ محمد غوث باتمام رسانیده اند و چون شیخ محمد غوث بگجرات
رفتند شیخ علی متقی که صاحب علوم ظاهر و باطن بودند با جمعی از علمای ظاهر سب
بعضی سخنان بلند فتوی بر قتل ایشان نوشتند و حاکم انجا فتوی را موقوف
نوشتن شیخ وجیه الدین دانست چون ایشان بخانه شیخ محمد غوث رفتند در دیدن
اول در بقعه شیخ گشتند و کاغذ فتوی را پاره کردند و بشیخ علی متقی گفتند که فهم شما
بکمالات شیخ نرسیده و بگفتند که در ظاهر شریعت چنان باید بود که شیخ علی متقی
است و در حقیقت آنچنانکه مرشد ماست و رنجه از اکثر مردم مستبعد تحقیق نموده است
که شیخ محمد غوث از اهل دعوت بودند اما ایشان را بکمال رسانیده بودند وفات شیخ
وجیه الدین در عزه صفر سال هشصد و نود و هشت هجری بوده و قبر در میان شهر

احمد آباد است وفات شیخ محمد غوث اعظم پانزدهم رمضان سال نهصد و هفتاد
هجری در اکبر آباد واقع شده و مدت عمر هشتاد سال و قبر در گوالیار است **حضرت**
شیخ علاء الدین اودهی قدس سره صاحب کرامات و مقامات
عالیه بودند گاه گاهی حقایق و معارف را بصورت نظم در می آوردند چنانچه این مطلع
از ایشانست **بیت** ندانم آن گل خودرو چه رنگ و بو دارد ۰ که مرغ هر چمنی
گفتگوی او دارد ۰ و از مریدان ایشان بسیاری بکمال رسیده اند گویند همیشه دعا
میکردند که شهادت نصیب ایشان گردد و شبی دزدان بخانه ایشان در آمدند و
با وجود آنکه سن شیخ به نود رسیده بود شمشیری بدست گرفتند و چندی را کشته
خود بدرجه شهادت رسیدند و شهادت ایشان در سال نهصد و نود و هشت
هجری بوده است **حضرت شیخ محمد بن فضل الله قدس سره** از
اولاد امجاد حضرت شیخ الاسلام احمد جام اند قدس الله روحه در موضع زندجان
که از توابع هرات است می بوده اند صاحب مقامات بلند و کرامات ارجمند در
ریاضت و مجاهدت یگانه زمانه و اکثر صایم می بوده اند و افطار بشوربائی کرده و
بالای آن صابون آب میخوردند نمرد و نشود و از حضرت ایشان خوشنویسی ام کریم
چون عبد الله خان اوزبک از ماوراء النهر بتسخیر خراسان روانه شده و در زندجان

بخدمت ایشان رسید خواجه فرمود بندهای خدا را بگذاشتن مده و صبر کن که قلعه
هرات بعد از نماز دیگر روز دیگر ساعت فتح خواهد شد بعد از گذشتن وقت مذکور
همچنان شد که خواجه فرموده بودند و نیز حضرت اخوند از زبان والد ماجد خود شیخ
فصیح الدین نقل میکردند که ایشان سبزوار بودند شبی بخدمت خواجه عبد الحق رفتم ایشان
اراده زیارت حضرت خواجه عبد الله انصاری کردند و چون شب تاریک بود خواجه
که چراغی روشن کنند روغن چراغ بهم نرسید چراغ را از آب تر پر کردند و قبله آنرا
بآب دهن خود تر نموده دران گذاشته روشن ساخته و آنرا بدست مبارک خود گرفته
متوجه شدند در راه قریب بیک فرسنگ بود باد تندی میوزید و چراغ روشن بود
تا برقبه حضرت خواجه رسیدند بمجرد رسیدن چراغ خاموش شد بعد از زیارت باز
چراغ را روشن کرده تا منزل خود بهمانطریق آمدند و نیز اخوند سبزوار بودند که قریب بموت
خواجه وصیت کردند که جنازه مرا خواجه بگمارد شت تا ابلق سواری رسد و امامت جنازه
من کند چون خواجه برحمت حق پیوستند چنین کردند و انتظار میکشیدند که در همان
والد من شیخ فصیح الدین بر اسب ابلق سوار رسیدند و امامت جنازه ایشان کردند
وفات خواجه در سال هزار و پنج هجری بوده و قبر در زند جان است و وفات شیخ فصیح
الدین در بخشنبه بست و دوم رمضان سال هزار و نوزده هجری بوده قبر در لاهور

حضرت شاه ابو المعالی قدس سره از سادات صحیح النسب و صاحب

کرامات و خوارق بوده اند در سلسله علیه قادریه مرید شیخ داؤد جهنی دال اند و سید
از سی سال ریاضت و مجاهدت در شهر لاهور سکونت ورزیدند حضرت اخوند
سفر مودند که روزی همراه اخوند خود ملا نعمت الله که عالم و عامل بودند بدیدن ایشان
رفتم و انجا نشسته بودیم که شخصی تسبیح بشاه آورد و در دل من گذشت که اگر شاه را
کرامتی باشد باید که این تسبیح را بمن بدهند وقت رخصت مرا طلبیده و همان تسبیح
بمن دادند و گفتند هر وقت تسبیح تو بشما بهرسد صد مرتبه صلوات بخوانید و از
اخوند ملا نعمت الله منقول است که روزی در خاطر من گذشت که من ارادت و اعتقاد
بحضرت غوث الثقلین دارم آیا آنحضرت از من خبردار خواهند بود شب در خواب
دیدم که بجهت امری درمانده ام و سر من برهنه است فی الحال غوث الثقلین حاضر
شدند و دستاری بعنایت کردند فرمودند که ملا نعمت الله ما در چنین جاها از شما
خبرداریم فردای آن شاه ابو المعالی مرا طلبیده اند و دستاری بمن داده و گفتند
که این دستار ست ولادت شاه روز دوشنبه دهم ذی حجه سال یکصد و بست
هجری وفات شانزدهم ربیع الاول سال یکهزار و بست و چهار هجری بوده
و قبر در شهر لاهور ست تحفه القادریه که در ان تمام احوال حضرت غوث اعظم

است ایشان جمع کرده اند و کمال ارادت و اخلاص بآنحضرت داشتند و
آنحضرت را بنسبت کمال عنایت و شفقت بشیخ بود و ابتداء از وی حمایت آنحضرت
بشاه بر سید حضرت خواجه عبد الحق جامی قدس سره نام
جد ایشان شیخ محمد صدر است از فرزندان حضرت صدیق اکبر اند رضی الله عنه
و بابای ایشان در جونپور میبودند اما مولد شیخ در احمد اباد گجرات است و شیخ صغیر
بودند که والد ایشان برحمت حق پیوست در ابتدای جوانی بخدمت شیخ صفی
گجراتی رسیده خرقه اجازت پوشیدند و شیخ ایشانرا رخصت کرده سفر دادند
و بقدم تجرید و تفرید زیارت حرمین شریفین کرده نه دوازده سال در مکه شریفه
در صحبت شیخ علی متقی گذرانیده اند و ازانجا بارشاد و دعوت نموده باحمد اباد رسیده
متاهل شدند و نه دوازده سال دیگر پیش شیخ وجیه الدین گجراتی بتحصیل علوم ظاهر
مشغول بودند و در همین ایام بصحبت شیخ ماه جونپوری هم که در گجرات بودند میرسیدند
شیخ ماه چون از زبان والد ماجد ایشان شنیده بودند که پسر خورد ما قطب
وقت خواهد شد ایشانرا محترم میداشتند و شیخ ابو محمد حضر همچنین که پدر والد
ایشان بودند از قلعه اسیر کتابی بشیخ وجیه الدین و شیخ ماه نوشتند که شما
را چه اثر پدید آمده ایشان در جواب نوشتند که بدست شمامت و شیخ

و شیخ را در حضرت اسیر کردند شیخ بملازمت شیخ ابو محمد رسیده و لغتی را که والد بزرگوار ایشان بشیخ ابو محمد امانت سپرده بودند گرفتند و در برهانپور توطن گرفته بدرس اشتغال داشتند و بعد ازان ترک تدریس نموده بهدایت خلق مشغول گشتند و جمع کثری ببرکت صحبت ایشان صاحب کمالات ظاهری و باطنی شدند و شیخ در زمان خویش یگانه و مرجع مشایخ کبار و از بزرگان متاخرین سلسله چشت بودند و ضیع و شریف و لایت خاندیس و ان حوالی را ارادت بایشان بود و قبولی عظیم داشتند و شیخ را محبت و اخلاص بحضرت حضرت سید انام صلی الله علیه و علی آله الکرام و اصحابه العظام مرتبه بود که بگفت و شنید راست نیاید چنانچه هر چند گاه از ذوق و اشتیاق و از بی اختیاری متوجه مدینه منوره میگشتند و بعد از رفتن چند منزل بموجب اشاره آنحضرت باز مراجعت می نمودند و طریقه ایشان تمام مطابق شرع و سنت بود و انچه فتوح میرسید سه حصه میکردند یک حصه بجهت قوت عیال میدادند و حصه دیگر صرف خانقاه و فقرا می نمودند و یک حصه دیگر نذر حضرت سرور کائنات صلعم نموده بحرمین شریفین میفرستادند خوارق و کرامات ایشان بسیار و بیشمار است وفات ایشان در برهانپور شب دوشنبه دوم ماه رمضان سال یکهزار و بیست و نه هجری بود

بوده چنانچه خواجه هاشم رحمه الله تاریخ فوت ایشانرا ابن فضل الله یافته اند
ومدت عمر ایشان هشتاد وشش سال وقبر در شیخ پور سرهند است که خود آباد کرده بود
برادر وپسر کلان حضرت احمد کابلی والسرهندی قدس سره از اولاد
حضرت امیر المومنین عمر فاروق رضی الله عنه حنفی مذهب بوده اند ودر سرهند
سکونت ورزیدند در سلسله نقشبندیه مرید خواجه باقی بوده اند وایشان مرید مولانا
خواجگی الکنکی وایشان مرید پدر خود مولانا درویش محمد واز مشایخ قادریه وچشتیه
نیز اجازت ارشاد حاصل کرده بوده اند از مشاهیر این مشایخ وصاحب ریاضت و
مجاهدت وحوارق ولطایف اند در اواخر حال بعضے بر شیخ تهمت کرده اند که
شیخ میگوید مرتبه من زیاده است از خلفای راشدین رضی الله عنهم آمادین بعض
بهتان وافترای مخالفان است بر شیخ چرا که این فقیر خود شنیده از زبان وتقریر
بنیاد فضایل وکمالات ودستگاه حقایق ومعارف آگاه افضل فضلای عصر
علمای فهامی استادی حضرت میرک شیخ بن شیخ فصیح الدین که سفر نموده اند وقتی
طرا عبور بسرهند واقع شد وکیفیات ملاقات شیخ احمد روی داد در اثنای
ملاقات بخاطر گذشت که اگر شیخ راکرامتی است باید که مردم انچه از ایشان میگویند
بخاطرشان من سازند ودیگر انکه شنیده بودم که خواجه باقی که پیر ایشان است

بی اجارت مولانا خواجکی الکنکی مرید سیکردند دیگر اگر خواجه خاوند محمود چه اعتقاد
دارند چون ساعتی پیش شیخ نشستم جزویکه از زیر مسند خود بمن دادند کطالعه نمایم
چون آنرا تمام دیدیم بمن گفتند ازین چیزی ظاهر میشود گفتم ازین خود هیچ ظاهر نمیشود و
انچه در ینجا است درست است گفتند پس بدانید که انچه از ما واقع شده همین است
و باقی افتراست و باز بعد از ساعتی گفتند که روزی خواجه خاوند محمود باینجا آمده
بودند گفتند که خواجه باقی اجارت صریح از پیر خود ندارد بجهته انکه روزی مولانا
خواجکی الکنکی خربزه میخوردند و قاچ قاچ را خود بریده بدست حاضران و مریدان
میدادند بخواجه باقی ندادند اصحاب گفتند خواجه نیز حاضر اند مولانا خواجکی
الکنکی فهمیدند خربوزه باد درست دادیم خواجه باقی ازین استنباط کردند
که مرا اجارت ارشاد دادند من گفتم این چنین نیست چراکه ما هرگز اینچنین سخنی
از پیر خود و از دیگر مردم نشنیده ایم بلکه خواجه باقی ابا میکردند که این کار از دست من
نمی آید و این بار را من نمیتوانم برداشت و مولانا خواجکی میفرمودند که ما اجارت
دادیم و ترا انیکار را باید کرد درین اثنا چندی از ریش سفیدان نیز گفته اند که
ما در ان مجلس حاضر بودیم که مولانا خواجکی اجارت ارشاد بخواجه باقی دادند
خواجه خاوند محمود گفتند بس ما غلط شنیده بودیم و بعد ازان شیخ احمد فرمودند

فرمودند که انچه از مریدان خواجه خاوند محمود بایشان اعتقاد دار خواجه انچنان
نیستند و من آن اعتقاد بخواجه ندارم هرسه سوالیکه در خاطر حضرت اخوند گذشته
بود شیخ جواب دادند وفات ایشان درسال یکهزار و سی و چهار هجری بوده
و مدت عمر شصت و سه سال و قبر در سه هندست **حضرت شاه**
بلاول قدس سرّه ولادت ایشان در قصبه شیخوپاهن که از مضافات
پنجاب است واقع شده و در لاهور سکونت داشتند و علم ظاهری و باطنی
تحصیل نمودند و در سلسله علیه قادریه مرید شیخ شمس اند و ایشان مرید شیخ ابو
اسحق و ایشان مرید شیخ داؤد و جهنی وال که ذکر ایشان بالا گذشته و شیخ
بلاول صایم الدهر و قایم اللیل میبودند در زهد و ورع امتیاز داشتند این فقیر
یک مرتبه بخدمت ایشان رسیده آثار ریاضت و مجاهدت بسیار از
بشره شیخ ظاهر میشد هر روز جمع دگری بخدمت ایشان آمده رفت می نمودند
و هر کس هر وقت که بخدمت شیخ میرفت البته برای او ما حضری میکشیدند و
سروم همیشه بجهت شفای بیماران کوزه آبی بخدمت شیخ می بردند و ایشان
دعا خوانده بران آب میدمیدند و اکثری شفا می یافتند وفات ایشان
در وقت عشای شب دوشنبه بیست و هشتم شعبان سال یکهزار و چهل

وشش هجری بوده مدت عمر شریف هفتاد سال و قبر در لاهور است بموضعے که
سکونت داشتند الحمد لله والمنه که باتمام رسید ذکر مشایخ متفرقه که تاریخ
وفات و ولادت و محل قبور اکثری در کتاب نفحات الانس و تاریخ یا فعی
و طبقات سلمی نبود واین خادم فقرا بعد از تفحص و تجسس بسیار از کتابهاے
معتبر متقدمین و متاخرین پیدا نموده بقید ضبط در آورد امید که ارواح طیبه
ایشان قدس الله اسرارهم ازین فقیر خشنود گردد ۵ **ذکر نساء**
العارفات الصالحات الکاملات الواصلات
رضی الله عنهن بدانکه افضل نساء العالمین پیش از عهد حضرت
رسول صلعم آسیه بنت مزاحم زن فرعون و مریم بنت عمران است و بعد
ازان سه در ازواج مطهره خدیجه کبری و عائشه صدیقه و از بنات
فاطمه زهرا رضی الله عنهن **ذکر ازواج مطهرات حضرت سرور**
عالم صلی الله علیه وسلم مرویست که آن حضرت فرموده اند من زنے
نخواستم و هیچ یک از دختران خود بزنی بکسے ندادم مگر انکه جبرئیل آمد از جانب حق
و مرا بآن امر نمود ازواج مطهرات دوازده بودند که آنحضرت بایشان زفاف
فرموده اند از انجمله یازده متفق علیه اند و یکی مختلف فیه که زوجه بود یا سریه ۵

حضرت خدیجه کبری رضی الله عنها

کنیت ایشان ام هند است و نام پدر ایشان خویلد بن اسد بن عبد العزی بن قصی بن کلاب و نسب ایشان در قصی به نسب آنحضرت صلعم متصل میشود و نام والده ایشان فاطمه بنت زایده بن الاصم که از بنی عامر بن لوی بوده اول زنی که پیغمبر صلعم خواسته اند حضرت خدیجه اند و پیش از خواستگاری آنحضرت در خوابی دیده بودند که آفتابی از آسمان در خانه ایشان فرود آمد و نور آن از خانه ایشان منتشر شد چنانکه در مکه معظمه هیچ خانه نمانده الا که بآن نور منور گشت و در آن زمان که در عقد آنحضرت در آمدند سن مبارک ایشان چهل سال بود و سن آنحضرت بست و پنج سال و مهر ایشان بیست شتر ماده بود و اولاد آنحضرت از دختر و پسر تمام از ایشان بود و سید عالم صلعم جهت رعایت خاطر ایشان تا ایشان در حیات بودند هیچ زن نخواستند و اول کسیکه از زنان باتفاق بشرف اسلام مشرف گشت حضرت خدیجه کبری بود و در روزی جبرئیل علیه السلام بسید عالم صلعم گفت یا رسول الله صلعم این خدیجه است که می آید برای تو ظرفی پر از ادام و طعام می آرد چون بتو رسد او را از پروردگار او از من سلام رسان و بشارت ده او را بخانه در بهشت از یک مروارید مجوف که در آن خانه هیچ حضومت و رنجی

بنود گویند چون حضرت سید بشر از حضرت پروردگار خود و از جبرئیل سلام
رسایند حضرت خدیجه جواب سلام فرمودند وفات ایشان اصح آنست که
در دهم ماه رمضان بسال دهم از بعثت آنسرور واقع شده مدت عمر شریف
شصت و پنجسال و قبر ایشان در مقبره حجون ست پیغمبر صلعم خود بمقبره ایشان
رفته دعای خیر کردند و بعد از رحلت آنسرور بسیار یاد میکردند حضرت

عائشه صدیقه رضی الله عنها

کنیت ایشان ام عبد الله ست
ایشان از مفیات و فقها و علما و فصحای و بلغای صحابه بودند چنانچه
حضرت رسالت پناه صلعم در شان ایشان فرموده اند که خذوا ثلثی دینکم
عن هذا الحمیرا یعنی بگیرید دو حصه از سه حصه دین خود ما را ازین سرخ پوش
و از حضرت عائشه صدیقه مرویست که گفتند مرا فضیلت و مزیت داده
اند بر سایر ازواج پیغمبر صلعم بده چیز اول بکری غیر از من نخواستند پیغمبر
انام دوم آنکه هیچ نخواسته آنحضرت که پدر و مادر او هجرت کرده باشند در راه
خدا غیر از من سوم آنکه در پاکی من آیات کریمه از آسمان نازل شد چهارم
آنکه پیش از آنکه مرا رسول صلعم بخواهد جبرئیل علیه السلام صورت مرا بپارچه حریر
با آنسرور نمود و گفت این را زن کن پنجم آنکه من و پیغمبر صلعم از یک ظرف غسل

غسل میکردیم و با هیچ زنی این امر بجا نمی آوردند ششم انکه آنحضرت نماز میگذاردند
و من پیش نماز آنحضرت به پهلو خوابیده بودم و این امر مخصوص من بود هفتم
انکه در جامه خواب هیچ زن وحی با آنحضرت نازل نمیشد مگر در جامه خواب من
هشتم انکه در حالی که روح مطهر آنحضرت را قبض کردند سر مبارک آنحضرت
میان سینه و شش من بود نهم انکه آنحضرت در یوم نوبت من رحلت
نمودند دهم انکه آنحضرت در حجره مدفون گشتند و بحجت پیوسته که از رسول
صلعم پرسیدند که دوست ترین آدمیان نزدیک تو کیست فرمودند عائشه
گفتند از مردان فرمودند پدر او از انس بن مالک رضی الله عنه مرویست
که اول دوستی که در اسلام پیدا شد دوستی پیغمبر بود صلعم با عائشه
صدیقه و مردم هدایای خود را در روز نوبت عائشه صدیقه بخدمت آنحضرت
میفرستادند و مقصود ایشان ازین امر طلب رضای آنحضرت بود و
آنحضرت بفاطمه رضی الله عنها میفرمودند که ای دخترک من دوست نمیداری تو
آنچه من دوست میدارم حضرت فاطمه گفتند آری دوست میدارم فرمودند
پس دوست دار عائشه را از حضرت عائشه منقول است که گفتند پیغمبر صلی
الله علیه وسلم بمن فرمودند که میدانم که تو از من کی خشنود می و کی در غضب

گفتم یا رسول الله از کجا میدانی فرمودند چون خشنودی و قسم میخوری گفتی لا و رب
محمد هرگاه خشمناکی میگوئی لا و رب ابراهیم گفتم آری چنین است گویند عائشه
صدیقه رضی الله عنها شش ساله بودند که سید انام بعقد حونیش درآوردند
و مهر ایشان متاعی که بود پنجاه درم می ارزید و بروایتی پانصد درهم بود
آنحضرت آنرا قرض نموده تسلیم ایشان کردند وفات حضرت عائشه
صدیقه رضی الله عنها شب سه شنبه هفدهم ماه رمضان سال پنجاه و هشت هجری
بوده و مدت عمر شریف شصت و شش سال و قبر در بقیع است و اکثر
اهالی مدینه مشرف حاضر شدند و ابو هریره رضی الله عنه بر جنازه ایشان
نماز گذاردند **حضرت زینب رضی الله عنها** نام پدر ایشان خزیمه
بن حارث بن عبد الله بن عمر بن عبد مناف بن هلال بن عامر بن صعصعه
است در رمضان سال سوم از هجرت پیغمبر صلعم ایشان را در عقد نکاح
حونیش درآوردند و هشت ماه در خانه مبارک آنحضرت بودند و بعضی
برآنند که سه ماه و ایشانرا ام المساکین میگفته اند بجهت رحم و شفقت
و کثرت طعام و احسانی که بر مساکین داشته اند وفات ایشان در غره
ربیع الآخر سال چهارم از هجرت بوده و قبر در بقیع است حضرت

حضرت زینب بنت جحش رضی اللہ عنہا

کنیت ایشان ام الحکم و نام پدر ایشان امیمہ بنت عبد المطلب کہ عمہ رسول صلعم بودند و ام اول ایشان بره بود حضرت سید انام ایشانرا تغیر داده زینب گذاشتند در ماه ذیقعده سال پنجم از ہجرت ایشانرا در عقد خود در آورد و در خواستگاری ایشان جبرائیل آیات کریمه فرو آورد شد مرویست کہ رسول صلعم بی اذن بخانه زینت رفتند در حالی کہ ایشان سر برہنه بودند گفتند یا رسول اللہ بی خطبه و بی کوشش مودند الله المزوج و جبرئیل الشاهد و از زینت رضی اللہ عنہا مرویست کہ روزی بحضرت سید المرسلین گفتم کہ مرا چند فضیلت ہست کہ ہیچکدام از ازواج ترا نیست یکی انکہ نکاح من در آسمان واقع شده و دیگر دران قصه جبرئیل میانجی بود و گواه اول زنی کہ از ازواج مطہرات بعد از پیغمبر صلعم فوت کرد ایشان بودند وفات ایشان در سال بیستم از ہجرت و بقولی بیست و یکم بود و مدت عمر ایشان شصت و سه سال حضرت فاروق اعظم رضی اللہ عنه اہل مدینه منوره را حاضر ساخته بر ایشان نماز گذاردند و قبر در بقیع ست حضرت سوده رضی اللہ عنہا ایشان ام الاسود و نام پدر ایشان زمعه بن قیس

بن عبد شمس بن عبد ود بن نصر بن مالک بن حسل بن لوی بن غالب
قرشیه العامریه است و نسب ایشان بالسب سرور کائنات در لوی
متصل میشود و نام مادر ایشان هند بنت عوف بن عمرو بوده در مکه معظمه
اوایل بعثت مسلمان شدند در سال دهم از نبوت بعد از وفات حضرت
خدیجه کبری رضه و پیش از تزوج حضرت عایشه صدیقه رضه حضرت
سید انام ایشانرا در نکاح خود آوردند و مهر ایشان چهار صد درهم
بود و چون کبر سن ایشانرا دریافت و آنحضرت اراده طلاق ایشان
کردند شبی بر سر راه آنها در نشسته وقتی که بخانه عایشه صدیقه میرفتند
گفتند یا رسول الله مرا طلاق بده و من هیچ طمع ندارم لیکن میخواهم که
فردای قیامت با ازواج تو محشور شوم و من نوبت خود را بعایشه بخشیدم
حضرت رسالت پناه صلعم از ان اراده درگذشتند وفات ایشان
در اواخر خلافت امیر المومنین عمر فاروق رضی الله عنه بوده و بقولی
در زمان حکومت معاویه رحلت نموده اند و قول اولی اشهر است و در
بقیع است حضرت صفیه رضی الله عنها نام پدر ایشان حی
بن اخطب بن تحلبه بن تعینه بت و نام مادر ایشان بنت سموال و صفیه رض

رضی الله عنهما از سبابای خیبر بودند چون سید انام صلعم ایشانرا مخیر ساختند که از او کسند
و بقوم ایشان ملحق سازند ما انکه اسلام آورند و حضرت رسول خواستگاری نمایند و
گفتند یا رسول الله بتحقیق که از روی اسلام دارم و تصدیق تو کرده ام پیش از انکه
دعوت کنی و اکنون که بمنزل تو آمدم مرا در بیهوده بهیچ حاجت نیست نه پدری و نه
برادری در میان بیهوده دارم یا رسول الله مرا در میان کفر و اسلام مخیر میکردانی و البته
که خدا و رسول وی احب اند نزد من از ازادی و لحوق بقوم خود پس حضرت را
خوش آمد و ایشانرا برای خود نگاه داشتند و ازاد کردند و ازادی ایشانرا مهر
ایشان ساختند وفات ایشان در سال سی و شش و بقولی در سال پنجاه
و بقولی پنجاه و دو از هجرت و بقولی در ایام خلافت امیر المومنین عمر رضی الله عنه
بوده و ایشان نماز گذارده اند و قبر در بقیع است حضرت ام حبیبه رضی
الله عنها نام پدر ایشان ابو سفیان است و نام مادر ایشان صفیه بنت
ابی العاص بن امیه بن عبد شمس است که عمه حضرت امیر المومنین عثمان بود رضی
ام حبیبه فرمودند که در واقعه دیدم که شخصی با من خطاب میکند که یا ام المومنین
بیدار شدم و تعبیر واقعه خویش بان نمودم که پیغمبر صلعم مرا خواهد خواست حضرت
عثمان ایشانرا در مدینه سال هفتم از هجرت بسه در عالم دادند و در آنوقت

ایشان سی و پنجسال بودند و مهر ایشان چهار صد و بنار زر سرخ و بروایتی
چهار هزار درم نقره بود وفات ایشان در سال چهل و دوم یا چهل و چهارم
از هجرت واقع شده و قبر در بقیع است **حضرت حفصه رضی الله عنها**
ایشان دختر حضرت امیر المومنین عمر بن خطاب اند رضی الله عنه و مادر ایشان
زینب بنت مظعون بن حبیب بن وهب است و در سال سوم یا دوم از
هجرت حضرت سید انام صلعم ایشانرا در عقد خویش در آورد و ولادت
ایشان پنجسال پیش از بعثت بوده وفات در سال چهل و پنج یا چهل و یک
یا چهل و هفت هجری واقع شده و قبر در بقیع است **حضرت جویریه رضی**
الله عنها نام پدر ایشان حارث بن ابی ضرار بن حبیب بن عاید بن
مالک است و ایشانرا در هیجان سال پنجم یا ششم از هجرت در
عقد خویش در آورد و وفات ایشان در مدینه سال پنجاه و پنج یا پنجاه و
شش هجری واقع شده و مدت عمر شصت و پنجسال بوده و قبر در بقیع است
حضرت میمونه رضه نام پدر ایشان حارث بن حزن بن بجیر بن
الهزم است و نام مادر هند بنت عوف بن زهیر بن الحرث است در سال
هفتم از هجرت سید انام صلعم در حین مراجعت ایشانرا در عقد خویش در

درآوردند از ایشان مرویست که فرسوده اند شبی نوبت من بود رسول
صلعم از پیش من بیرون رفتند برخاستم و در را بستم بعد از لحظه آمده در را
بزدند نگشودم سوگند دادند که در را بگشای گفتم یا رسول الله در شب نوبت
من در خانه زنان دیگر میروی فرمودند نکردم لیکن بقضای حاجت رفته
بودم وفات ایشان در سال پنجاه و یک هجری و بقولی شصت و یک یا شصت
و شش بوده و قبر در بقیع است **حضرت ام سلمه رضی الله عنها** نام
ایشان هند بنت ابی امیه است رسول صلعم در ماه شوال سال چهارم از هجرت
ایشان را در عقد خود درآوردند و مهر ایشان متاعی بود که قیمت آن ده درم
بود و از خانه زنی که از ازواج مطهرات بر حمت حق پیوست ایشان بودند
وفات ایشان در سوم ربیع الآخر سال شصت و یک یا پنجاه و نه هجری
بوده و ابو هریره رضی الله عنه بر ایشان نماز گذارده اند و مدت عمر ایشان
چهار سال قبر در بقیع است **ذکر بنات طاهرات** از اکبات **حضرت**
صلعم حضرت فاطمه زهرا رضی الله عنها کنیت ایشان ام محمد و
القاب مبارک ایشان طاهره و زاکیه و راضیه و مرضیه و بتول است اگرچه
فاطمه زهرا بس خورد ترین بنات آنحضرت صلعم اند اما در محبت و شفقت

را بایشان بود بزرگترین همه اند و جمیع اولاد و امجاد سیدانام صلعم از ایشان
است حضرت امیر المومنین علی کرم الله وجه در رمضان سال دوم از هجرت
بعد از مراجعت از غزوه بدر ایشانرا خواستگاری نمودند و در آنوقت حضرت
فاطمه پانزده یا پیزده ساله بودند و سه پسر که حضرت امیر المومنین حسن
و حسین و محسن و سه دختر که زینب و ام کلثوم و رقیه باشند از ایشان
متولد شده اند و محسن و رقیه در طفولیت برحمت حق پیوستند و از زینب که
بعبد الله جعفر و ام کلثوم که بحضرت امیر المومنین عمر فاروق تزویج کرده بودند
فرزند نماند از حضرت عایشه رضی الله عنها پرسیدند که از آدمیان که در دنیا
بود رسول صلعم فرمودند فاطمه گفتند از مردان فرمودند شوهر وی
روزی پیغمبر صلعم با حضرت علی و فاطمه زهرا مسافرت میفرمودند در
بین دو تلطف مینمودند حضرت علی گفتند یا رسول الله او دوست تر است نزد تو
یا من انفسه در فرمودند که ای احب الی منک و انت اعز علی منها یعنی
فاطمه دوست تر است بسوی من از تو و تو عزیز تری بر من از نفس خود روزی
حضرت سیدانام صلعم بحضرت فاطمه فرمودند این شخصی که در راه
پیش آمد دیدی گفتند یا رسول الله آری فرمودند ملکی بود که هرگز پیش

ازین برزمین نیامده امروز از بردرد کار خود دستوری خواست که بر من سلام
کند و بشارت مرد که فاطمه سید زنان اهل بهشت و حسن و حسین سید جوانان
اهل بهشت خواهند بود ولادت باسعادت حضرت فاطمه زهرا در سال
پنجم و بقولی چهل و یکم از واقعه فیل پنجسال پیشتر از نبوت حضرت سید
انبیا صلعم واقع شده وفات در شب سه شنبه سوم ماه رمضان بعد از
وفات آنحضرت صلعم و بقول اصح شش ماه روی نموده مدت عمر شریف
بیست و هشت سال بوده و قبر در بقیع است و نماز بر ایشان حضرت علی
گذارده اند و بقولی عباس رضی الله عنهما **حضرت زینب رضی**
الله عنها ایشان بزرگترین بنات آنحضرت اند صلعم بقول اصح ایشان را
با پسر خاله ایشان ابو العاص بن الربیع عقد کرده بودند و بعد از ایمان
آوردن ابو العاص آنحضرت زینب را بتجدید نکاح کردند و بقولی
بهمان نکاح باو باز گردانیدند و از ایشان یک پسر علی نام و یک دختر
امامه نام متولد شد پسر چون بسر حد بلوغ رسید از دنیا برفت و امامه را
حضرت امیر المومنین علی کرم الله وجهه بعد از وفات حضرت فاطمه زهرا بموجب
وصیت ایشان بعقد خویش در آوردند ولادت ایشان پیش از نبوت

در سال سوم از واقعه فیل بوده وفات در سال هشتم از هجرت واقع شده

حضرت رقیه رضی الله عنها ایشان بعد از حضرت زینب متولد شده اند و سید انام علیه الصلوة والسلام ایشانرا با امیر المومنین عثمان رضی الله عنه عقد نموده اند و از ایشان پسری شد و آن پسر در سن دو سالگی وفات یافت و بعد ازان دیگر فرزند نشد ولادت حضرت رقیه پیش از نبوت در سال سی و سوم از واقعه فیل بوده وفات در سال دوم از هجرت که آنحضرت در غزوه بدر رفته بودند واقع شد و قبر در بقیع است

حضرت ام کلثوم رضی الله عنها بعد از رقیه و پیش از فاطمه زهرا رضی الله عنهما متولد شده اند نام ایشان اسنه بود آنحضرت در صلعم بعد از وفات حضرت رقیه در سال سوم از هجرت ایشانرا بعقد نکاح امیر المومنین عثمان رضی الله عنه داده اند و مدتی با حضرت عثمان بودند وفات ایشان در سال نهم از هجرت بوده

ذکر نساء العارفات الصالحات رحمه الله تعالی

حضرت زاهده رحمها الله تعالی ایشان کنیزی حضرت امیر المومنین عمر فاروق اند رضی الله عنهما گویند روزی بملازمت حضرت رسالت پناه صلعم آمده سلام کردند آنحضرت در صلعم فرمودند ای زاهده چرا پیش

پیش من دیر دیر می آئی تو موقوف من ترا دوست میدارم رایده گفت یا رسول
الله صلعم امروز تعجبی آمده ام فرمودند آن چیست گفتند بامداد بطلب بیرم
بیرفتم چون پشتاره بیزم ببستم و بر سنگی نهادم تا برگیرم سواری دیدم که از آسمان
بر زمین آمد و بر من سلام گفت و گفت سید انبیا را از من سلام گوی
و بگوی رضوان خازن بهشت گفت بشارت مر ترا که بهشت بر امتان تو
بسته و حرمت کرده اند گروهی بحساب به بهشت روند و گروهی حساب آسان کنند
و گروهی را بشفاعت تو بخشند این بگفت و قصد آسمان کرد و از میان آسمان و
زمین بین التفات کرد مرا دید که آن پشتاره را بر منی توانستم برداشت گفت
یا رایده این پشتاره را بر سنگ بگذار و هر سنگ را گفت آن پشتاره را بازآیم
بخانه عمر رضه بیرآنسنگ روان شد و پشتاره بیزم همی آورد تا بدر خانه حضرت
عمر رضه و رسول صلعم برخاستند و باز ایده بدر خانه حضرت عمر رضه رفتند و اثر آن
شد سنگ بدیدند سید کونین صلعم گفتند الحمد لله که خدایتعالی مرا از دنیا بیرون
نبرد تا در خانه خود ان مرا بآمرزش است من بشارت نداد و خدایتعالی ترا از بهشت
من هر چه خواهی بستان رسانید **حضرت شعوانه رحمها الله تعالی** از عجم
بوده اند و در ابله می نشستند و بنغمات خوش وعظ میفرمودند و آواز خوش داشتند

عارفان و عابدان و زاهدان در مجلس ایشان حاضر میشدند ایشانرا گفتند
بیترسم که از گریه بسیار چشم تو نابینا شود گفتند درد بینا کور شدن از گریه بسیار
مرا دوست تر است از کور و شدت عذاب دوزخ در آخرت و گفتند چشمی
که از لقای محبوب باز ماند و بدیدار او مشتاق باشد بی گریه نیک نمی نماید
گویند چون برشدند شیخ فضیل عیاض نزد ایشان آمدند و طلب دعا کردند
گفتند ای فضیل میان تو و خدا تعالی چیزی هست که اگر دعا کنم مستجاب شود فضیل
عیاض نعره بزدند و بیهوش افتادند وفات ایشان در سال یکصد و هشتاد
و پنج هجری بوده **حضرت غیرة العابده** رحمها الله از اهل بصره
بود و معاذه عدویه صحبت داشته اند چندان بگریستند که چشم ایشان نابینا
گشت کسی گفت چه دشوار است نابینائی ایشان گفتند محجوب بودن از خدا تعالی
ازان دشوار تر است وفات ایشان در سال یکصد و هشتاد هجری
بوده **حضرت رابعه بصری** رحمها الله تعالی اصل ایشان
از بصره است بزرگی و حالت فقر زیاده بران داشتند که در تحریر گنجد. سفیان
ثوری رضی الله عنه بجهت پرسیدن مسایل بصحبت ایشان میرفتند و بموعظت
و دعای حضرت رابعه رغبت داشتند حضرت رابعه همه شب نماز میکردند تا

وتا سحر برپای می ایستادند و گفته اند در شبانروزی هزار رکعت نماز میگذاردند
وقتی ایشانرا عزم حج پیدا آمد روی بیابادیه نهادند و خری داشتند که رخت بران
بار کرده بودند چون بمیان بادیه رسیدند خر بمرد اهل قافله گفتند که ما رخت شما
برسانیم فرمودند شما بکار خود بروید که من توکل شما نیاده ام اهل قافله برفتند و
ایشان تنها ماندند مناجات نمودند که الهی بادشاهان چنین کنند با عورت غریب
عاجزی مرا بخانه خود خواندی و در راه خرم را بیراندی و در بیابان تنها گذاشتی
هنوز مناجات تمام نکرده بودند که خر برخاست و ایشان بار بر دنهادند و بمکه معظمه
رفتند روای گفته که بعد از مدتی همان خر را دیدم که میفروختند و شیخ فرید الدین
عطار در باب ایشان مینویسند که چون زن در راه خدا مرد بود او را زن توان
گفت و اولاد ایشانرا چهار دختر بوده و ایشان چهارم بودند بانجبت رابعه
میگفتند و در شبی که حضرت رابعه متولد شدند والد ایشان رسول صلعم را
بخواب دیدند که میفرمایند که این دختر سیده ست که هفتاد کس از امت بشفاعت
او آمرزیده خواهند شد گویند وقتی در بادیه کعبه را دیدند که باستقبال ایشان
آمده گفتند مرا رب البیت می باید بیت را بحکم و چون سلطان ابراهیم گفتند
که دیگران راه کعبه را بقدم رفتند و من بدیده در هر قدمی دو رکعت نماز میگذاردم

تا چهارده سال بمکه رسیدند و خانه را ندیدند و گفتند سبحان الله مگر چشم
مرا خللی رسیده تا نفی آواز داد که چشم ترا خللی نرسیده اما کعبه باستقبال
ضعیفه رفته است که روی باین خانه دارد درین اثنا سلطان دیدند که حضرت
رابعه می آیند و کعبه بجای خویش باز آمد گفتند ای رابعه این چه شورست که در جهان
افگنده رابعه گفتند که تو شور در جهان افگنده که چهارده سال در نماز بادیه را قطع کردم رابعه گفتند
تو در نماز قطع کردی و من در نیاز از حضرت رابعه پرسیدند که حق سبحانه و تعالی
را دوست داری گفتند دارم گفتند شیطان را دشمن داری گفت نه گفتند از دوستی
رحمان بعداوت شیطان نمی پردازم گویند فصل بهاری در خانه رفتند و پیرزنان
نمی آمدند خادمه گفت ای سیده پیرزنان ای تا آثار صنع بینی گفتند باری تو در رو
ای تا صانع بینی بزرگ بحضرت ایشان رفت و لباس ایشان را بسیار کهنه دید
گفت کسان باشند که اگر اشارت کنی جامه حاضر سازند گفتند میخواهم که دنیا
خواهم از کسیکه دنیا ملک اوست پس چگونه خواهم از کسی که دنیا در دست او عاریتی
است و بیقرار شوند که الهی ما را از دنیا بهره قسمت کرده بدشمنان خود که ما را
تو بسی چون وفات ایشان نزدیک رسید اکابر بر بالین ایشان حاضر شدند

بودند گفتند برخیزید و جای خالی کنید برای رسولان خدای برخاستند و بیرون
رفتند آوازی شنیدند که یا ایتها النفس المطمئنة الرجعی الی ربک راضیة
مرضیة فادخلی فی عبادی وادخلی جنتی ﴿ یعنی ای نفس آرام گرفته بذکر
من که شاکر بودی در رحمت و صبر نمودی در محنت بازگرد از دنیا بسوی مولی
پروردگار خود در آن حالتی که پسند کننده آنچه تو داده اند پسندیده نزد
خدای پس در زمره بندگان شایسته من و در آی در بهشت همراه مقربان
چون اکابر بیرون در آمدند دیدند که برحمت حق پیوستند وفات ایشان در
سال یکصد و هشتاد و پنج هجری بوده و قبر در جیل مقدس است بعد از فوت
ایشان را بخواب دیدند پرسیدند که خبر کوی از سنکر و نکیر فرمودند چون آنجا مردان
در آمدند گفتند من ربک گفتم بازگردید و حق تعالی را بگویید که با چندین هزار خلق
تو پیره زنی را فراموش نکردی و من که از همه جهان ترا دارم چون فراموشت
کنم **حضرت نفسه رحمها الله** نام پدر ایشان حسن بن زید است
از قدمای نساء محدثه و مقیم مصر بودند منقول است که چون امام شافعی رحمه الله
بمصر رسیدند پیش ایشان حدیث سند نمودند و چون امام برحمت حق
پیوستند جنازه امام را بخانه ایشان برده نماز گذاردند وفات ایشان

در ماه رمضان سال دو صد و هشت هجری بوده و چون برحمت حق پیوستند
زوج ایشان اسحق بن جعفر خواستند که بمدینه برند اهل مصر در خواهت نمودند
که مرقد ایشان همین جا باشد قبول نمودند و بموضعی که باین قاهره و مصر
است و آنرا درب سباع گویند دفن کردند **حضرت فاطمه نیشاپوریه**
رحمها الله از قدمای نساء احسان و کبار عارفات بوده اند مجاور
مکه معظمه گشتند و گاهی بزیارت بیت المقدس میرفتند حضرت شیخ بایزید
بسطامی قدس الله سره برایشان ثنا گفته اند و فرموده اند در عمر خود
یک مرد و یک زن دیده ام آن زن فاطمه نیشاپوریه است از هیچ مقام او را
خبر نکردم که آن خبر او را عیان نبوده یکی از مشایخ ذو النون مصری را دیدند
و پرسید که کرا بزرگتر دیدی از این طایفه فرمود زنی بود در مکه او را فاطمه
نیشاپوریه میگفتند و در فهم معانی قرآن مجید سخنان میگفت که عجب میآید
گویند روزی برای حضرت شیخ ذو النون چیزی فرستادند شیخ قبول نکردند
و گفتند از نسوان گرفتن مذلت و نقصان است ایشان گفتند هیچ صوفی در
دنیا بزرگتر از آن نیست که سبب درمیان نه چند وفات ایشان در سال
دو صد و بست و سه هجری بوده است **حضرت تحفه رحمها الله**

دیباچه مصنف فاضله دوران و باین صفت فاضله زنان دوران الف دوم الف پنج زن دوران قدسی تذکره این ولف بدارالسلام آورده سوم از اخوان نسر زده سوم از اخوان دارالسلام و دیباچه مصنفان و نسبتان از نسخه ایشان برآورده اند و در کل ربان ایشان نزدیک نسخه اند فقط

از کبار نساء عارفات کاملات واصلات بودند از شیخ سری سقطی
قدس سره منقول است که فرمودند شبی اضطراب داشتم و خوابم نمی آمد
چنانچه بیچه فوت شد چون نماز بامداد بگذاردم و بیرون آمدم بجهت حصول
تسکین آن اضطراب بهر جا که رفتم هیچ فائده نکرد آخر گفتم به بیمارستان
روم و اهل ابتلا را ببینم شاید که از بیم آن بحال آیم چون به بیمارستان در
آمدم دل من تسکین یافت و سینهٔ من منشرح گشت ناگاه کنیزکی
دیدم جمالی بنکو داشت و جامهای پوشیده بوی خوش از وی بمشام
رسید هر دو دست و هر دو پای در بند بود چون مرا دید بگریست و شعری چند
بخواند صاحب بیمارستان را پرسیدم که این کیست گفت کنیزکی است دیوانه شده
خواجه او را بند کرده بایجا فرستاده مگر بحال آید چون این سخن بشنید بسیار
بگریست و اشعار عربی بخواند که معنی آن این است که ای گروه مردم گناهی ندارم
ولیکن بظاهر ستم دل من هشیار است مرا در بند کرده اید و بغیر از محبت او
گناهی در خود نمی یابم و من شیفتهٔ محبت دوستی ام که از درگاه او بی فرمانی نمی تواند
کرد پس آنچه صلاح من انگاشته اید فساد منست و آنچه فساد من بیندایند صلاح
منست و شخصی که خداوند خود را دوست دارد از وی راضی باشد بر گناهی منت

این سخنان او مرا بغایت اثر کرد و باندوه دگریه آمد و کنیزک گفتای سری
این گریه بر صفت او چون باشد اگر او را بشناسی چنانچه حق شناختن است
بعد ازان بیخود شد و بهوش آمد گفتم ای جاریه گفت لبیک ای سری گفتم
مرا از کجا شناسی گفت تا او را نشناختم جاهل نشدم گفتم شنیدم که دعوی
محبت میکنی کرا دوست میداری گفت آنکس را که شناسا گرداند ما را
بخستهای خود و سنت نهاد بر ما بعطای خود بدلهای قریب است و سایلان را
مجیب گفتم ترا از بیجا که بند کرده گفت ای سری حاسدان باهم یاری کردند
بعد آن نعره بزد و بیفتاد گمان بردم که مرد چون بخود آمد بیتی چند بسایب
حال خود بخواند صاحب بیمارستان را گفتم او را باکن چنین کرد گفتم ببرد
هر جا که خواهی گفت ای سری کجا روم انکه مملوک حقیقی نیست مرا مملوک
دیگری گرداند اگر او را رضی شود بروم والا صبر کنم گفتم دانید این از من علاقتر
است درین اثنا خواجه تحفه بیاورد و صاحب بیمارستان را پرسید تحفه کجاست
گفت اندرون است و حضرت شیخ سری سقطی نزد او دست خرم شده و در آمد
و بر من سلام کرد تعظیم بسیار نمود گفتم این کنیزک از من بتعظیم او تر است بچه
گناه او را محبوس کرده گفت سبب بسیار است دیوانه شده نمیخورد و نمیخوابد

دنمی خوابد و نمیگذارد که ما خواب کنیم فکر و کریه بسیار میکند و تمام بضاعت من
این بیت و تمام مال خود که پنجاه هزار درم باشد خریده ام و امید داشتم
که مثل آن سود کنم از جهت کمالی که در هنر خود دارد گفتم صفت او چیست گفت
مطربه است گفتم چندگاه است که باین حال مبتلا است گفت یکسال گفتم
ابتدای این انجذاب چه بود گفت عود در کنار داشت و باین ابیات سرود و مینمود
که حاصل این بیت سوگند بحق تو که نشکنم عهدی که با تو دارم و مکدر نکردانم دوستی را
بعد از انکه صفا یافته پر شده اطراف دل من از وجد پس چگونه تسلی دهم و ساکن
سازم آن دل را پس ای آنکسی که مرا صاحبی نیست بغیر از تو و تو گذاشته مرا
در مردم پر بندگی بعد از ان بر غایت دعوی شکست دیگر به در آمد تصور کردم که
بمحبت کسی مبتلا است و ظاهر شد که چنین نیست از تحفه پرسیدم حال چنین بیت
با دل بریان و دیده گریان بیتی چند بر خواند که معنی این بیت خطاب کرد مرا حق
از دل من و وعظ من بر زبان من بود نزدیک شدم باد بعد از دیری و مخصوص
گرداینده مرا الله تعالی و برگزیده مرا اجابت کردم و فنی که خوانده شدم لبیک
گویان از وی خواهش مرا آنکسی را که مرا خوانده بعد از ان صاحب تحفه را
گفتم که بهای او بر ذمه منست در زیادت میدهم فریاد بر آورد گفت تو مرد درویشی

دیبای او را از کجا دیدی گفتم اضطراب مکن تو همین جا باش تا قیمت او را بیاورم
بعد ازان کریان کریان برفتم بخدای سوگند مالک یک دینار نبودم و تمام شب
متحیر بودم و تضرع میکردم و خواب نمی آمد و میگفتم ای پروردگار بر پنهان و
آشکار من عالمی و اعتماد بر فضل تو دارم مرا رسوا مکن ناگاه شخصی در بزد گفتم
کیستی گفت یکی از دوستان تو در بگشادم و مردی دیدم با چهار غلام
و شمعی با خود دارد گفت ای استاد اذن در آمدن میدهی گفتم درآی چون
درآمد گفتم کیستی و چرا آمدی گفت احمد بن حنبل امشب بخواب دیدم که هاتفی آواز
داد که پنج هزار زر بردار و پیش سری برو و غم او خوش گردان که تحفه را
بخرد و ما را با تحفه عنایتی هست چون این بشنیدم سجده شکر بجا آوردم و نشستم
تا صبح شد نماز فجر ادا کردم و دست گرفته به بیمارستان رفتم صاحب بیمارستان
در انتظار بود چون مرا دید گفت مرحبا در آی که تحفه را نزد حقتعالی قرب و منزلتی
است دوش هاتفی بمن آواز داد و گفت برو بستی که او از زمانت باد لی که
خالی نیست از عطا پس بلند شد و بار بلند شد در همه حال چون تحفه مرا دید
چشم پر آب کرد و با خدای در مناجات میگفت مرا میان خلق مشهور گردانیدی
در همین وقت صاحب تحفه رسید کریان گفتم گریه چه انچه تو گفتی آوردم به پنج هزار زر

سود گفت نخواهم گفتم بمثل نعمت سود گفت ای سری الرحمه دنیا را من
دهی قبول نکنم تحفه آزادیست در راه خدا گفتم قصه چیست گفت ای استاد
دوشش برا سر زنش کردند ترا گواه میگیرم که از همه مال خود بیرون آمدم و
در خدا تعالی گریختم روی باین شغل کردم او نیز میگریست گفتم چرا میگری
گفت گویا خدا تعالی با تو مرا خواند بآن از من راضی نیست ترا گواه میگیرم
همه مال خود را در راه خدا تعالی صدقه کردم گفتم سبحان الله چه بزرگست
برکت تحفه بر همه بعد ازان تحفه بر غایت در جاهای گرد دانست ببردن کرد
و پلاسی پوشیده بیرون رفت و میگریست گفتم خدا تعالی ترا بهائی
داد گریه از بهر چیست بیتی چند خواند که معنی آن اینست میگریزم از دوستی او
گریه میکنم از دست او سوگند بحق او که او دوست خواهد من و همیشه ام پیش او تا
بر ساند مرا او بحفظ گرداند بچیزیکه امید دارم از و بعد ازان بیرون آمدیم و چندان
تحفه را جستیم نیافتیم برسه نوبت کعبه کردیم احمد حنبل در راه ببرد و من در صحابت
تحفه بمکه معظمه رسیدیم و در وقت طواف آواز مجردی شنیدیم که این ابیات
میخواند که معنی آن اینست دوست خدا در دنیا بهاریست و در آخرت بهاری
او پرسیدم دوای او در دوست نوشاینده دوست خود را جام محبت خود

پس سیراب گردانید خدای وقتی که نوشانید آن جام محبت را پس
بیهوش شده از محبت و خواهش بسوی او و میخواهد دوستی بغیر او
چنین است کسی که دعوی شوق بسوی او کند بیخودی باشد تا آنکه به بیند
او را پیش او رفتم چون مرا دید گفت ای سری گفتم لبیک تو کیستی که خدا
ترا رحمت کند گفت لا الٰہ الا اللہ بعد از شناختن باشناختن چرا
من تحفه ام داد ضعیف شده بود گفتم ای تحفه چه فایده دهی بعد از آنکه
تنهائی گزید گفت خدا یتعالے مرا بقرب خود انس بخشید و از غیر خود وحشت
داد گفتم این سخنی بمرد گفت رحمة اللہ خدا یتعالی او را از کرامتها چندان
بخشیده که هیچ چشم ندیده است و همسایه منست در بهشت گفتم خواجه تو که
ترا آزاد کرد با من آمده است دعای پنهانی کرد و در برابر کعبه بیفتاد و
جان بداد چون خواجه او بیامد و پیرا مرده دید بروی افتاد و رفتم که
وی را بردارم مرده بود تجهیز و تکفین ایشان کردم و بخاک سپردم رحمهم
اللہ تعالی ۵ حضرت ام عیسیٰ رحمها اللہ نام پدر ایشان
ابراهیم حربی است از نساء عارفات کاملات بودند و در فقه فتوی
می نوشتند وفات ایشان در ماه رجب سال شصد و بیست و هشت

هشت بجبه ی بوده و قبر نزدیک قبر والده ایشانست حضرت ام
محمد رحمها الله تعالی والده ماجده شیخ ابی عبد الله خفیف
قدس الله سره و از کبرای عابدات قانتات بوده اند و ایشان را مشاهدات
و مکاشفات بسیارست همراه پسر خود از راه بحر بسفر حجاز رفتند گویند
که شیخ ابو عبد الله در عشر اخیر رمضان احیای شب میکردند تا شب قدر
دریابند بامی برآمده نماز میکردند والده ایشان ام محمد در دردن متوجه نشسته
بودند ناگاه انوار شب قدر بر ایشان ظاهر شدن گرفت آوازی داده شد که
ای محمد ای فرزند انچه تو انجا میطلبی بنجابت شیخ فرود آمدند و آن انوار را
دیدند و در قدم والده خود افتادند شیخ می فرمودند از الوقت قدر والده
خود دانستم حضرت امة الواحد رحمها الله نام ایشان
سیتنه و نام پدر حسین بن اسمعیل حاکمی ست هم علم قرات و حدیث و فقه
و فرایض و هم حساب و نحو را خوب میدانستند و صدقه بسیار میدادند
وفات ایشان در ماه رمضان سال سه صد و هفتاد و هفت هجری
و مدت عمر از نود سال متجاوز بود حضرت امة السلام نام پدر
ایشان قاضی ابو بکر بن کامل بن خلف ست شاگرد محمد بن اسمعیل

بصلانی اند و تنوخی و زاهدی و ابو علی از شاگردان ایشانند و فضایل
و کمالات بسیار داشته اند ولادت ایشان در رجب سال سیصد و
پنجاه و سه هجری بوده و وفات در رجب سال شصد و نود واقع شده ۵

حضرت میمونه واعظ نام پدر ایشان شاقولیست حافظ
قرآن مجید و فرقان حمید بوده اند روزی در وعظ گفتند جامه که در وی
حلال باشد و در آن کسی گناه نکند زود پاره میشود چنانچه پیراهنی که در بر
دارم بافته مادرست و چهل و هفت سال است که پوشیم و پاره نشد

نقل است از عبد الصمد پسر ایشان که در خانه ما دیواری بود نزدیک
بر افتادن بوالده گفتم که این دیوار را از سر نو باید ساخت ایشان
بر پاره کاغذ چیزی نوشتند و گفتند این کاغذ را باین دیوار محکم ساز
چنان کردم بست سال آن دیوار بحال ماند و نیفتاد بعد از فوت ایشان
بخاطرم رسید که بینم در آن کاغذ چه نوشته اند بمجرد جدا ساختن
دیوار بیفتاد و در آن نوشته بودند که ان الله یمسک السموات والارض
ان تزولا یا ممسک السموات والارض اسکه وفات ایشان در
سال سیصد و نود و سه هجری بوده **حضرت خدیجه واعظ**

از کبار فضلاء عارفات صالحات دعمه حضرت قطب ربانی محبوب سبحانی
غوث الثقلین شیخ عبد القادر جیلانی اند رضی الله عنها گویند یکبار در جیلان
خشک سال شد مردم بجهت طلب باران بیرون رفتند باران نبارید
همه بجدت ام محمد آمدند و در خواست دعای نزول باران نمودند ایشان
صحن خانه خود را رفتند و گفتند خداوندا من جاروب کردم و تو آب
بپاش در همان زودی باران در گرفت و چندان بارید که کوی بسر
شکها کشادند حضرت ام محمد رحمها الله نام پدر ایشان محمد
بن علی بن عبد الله ست با ابن سمعون صحبت داشته اند و در صدق و
صلاح در زهد و ورع بے نظیر بوده اند و ولادت ایشان در سال سصد و
هفتاد و چهار بجهے وفات در سال چهار صد و شصت بوده و مدت عمر
هشتاد و شش سال و قبر ایشان نزدیک قبر ابن سمعون ست حضرت
کریمه مروزیه نام پدر ایشان احمد بن محمد بن ابی حاتم ست علم
ظاهری و باطنی را جمع کرده بودند و حدیث درس میگفتند وفات
ایشان در سال چهار صد و شصت و شش هجری بوده حضرت
فاطمه واعظ رحمها الله تعالی نام پدر ایشان حسین بن حسن

بن فضلویه است در مجلس وعظ ایشان همه نساء صالحات شهر
حاضر میشدند و بفیض میرسیدند و وفات ایشان در سال یا بصد و
بست و یک هجری **حضرت فاطمه** نام بود ایشان نضر بن عطار
است از سادات نساء در ریاضت و مجاهدت در زهد و تقوی یگانه زمانه
بودند گویند در مدت عمر از خانه خود جز سه مرتبه بیرون نیامده بودند
وفات ایشان در سال یا بصد و هفتاد و سه هجری واقع شده
بعضی از نساء صالحات عابدات ریاضت و مجاهدت را بمرتبه رسانیده
اند که بالاتر ازان متصور نیست چنانچه امام عبد الله یافعی رحمه الله در تاریخ
خود از یکی از مشایخ روایت میکند که زنی مصریه در نواحی مصر سی سال
بر یکجا اقامت کرد که در سرما و گرما از انجا نرفت و درین سی سال
هیچ نیاشامید و هم امام یافعی در روض الریاحین آورده اند که یکی از
طائفه گفت که در نواحی مصر زنی دیدم واله و حیران سی سال بر دو پای
ایستاده ماند و در زمستان و تابستان نه بنشست و نه در روز از آفتاب
و باران ادرا پناهی بوده و مارها و ثعبانها گرداو در می آمدند و هم امام
عبد الله یافعی گوید که یکی از علما نقل کرد که در خوارزم زنی دیدم که زیاده

زیاده از بست سال هیچ نخورده و هیچ نیاشامیده و حضرت مولانا عبد
الرحمن جامی قدس الله سره در نفحات الانس نوشته اند که حضرت
شیخ ابوسعید ابوالخیر قدس الله تعالی روحه فرموده اند که در مرو پیره زنی بود
که او را بیبک می گفتند نزد من آمد و گفت ای ابوسعید بتظلم آمده ام گفتم
بگوی گفت مردم دعا میکنند که ما را یک نفس بما باز مگذار سی سال است
که میگویم که هر یک طرفة العین بمن باز گذار تا بر نیم که من کیم با من خود هستم
هنوز التفات بنفتاده است **حضرت بی بی جمال خاتون نام**
پدر ایشان قاضی سایده است خواهر حضرت میان میر اند که ذکر
ایشان در ذکر سلسله علیه قادریه مذکور شده **بی بی جمال خاتون**
از کبار نساء عارفات قانتات اند و در ترک و تجرید رابعه وقت
طریقه شغل یا احد یا صمد خود و از برادر بزرگوار دارند خوارق و کرامات بسیار
از ایشان بظهور رسیده و میرسد چنانچه وقتی قریب بدو من گندم
در ظرفی بهت مبارک خود انداخته بودند و هر روز از ان گندم بیرون می آوردند
صرف وابستگان و فقرا مینمودند و گندم بحال خود بود و تا یکسال کفایت
کرد گویند روزی ماهی بخانه ایشان آوردند و وقت ایشان خوش بود

چون نظر بران ماهی اندازند نوری در ظاهر او پدید آید فرموده اند این
ماهی را نگاه دارید که بمن دارد تا حال آن ماهی خشک شده حوالیان
ایشان دارند و برکات آن ظاهر در غله یا متاعیکه نگاه میدارند ظاهر
عجیبه دران پیدا میشود و گویند هر کس را مهمی و حاجتی روی میدهد بحضرت
ایشان رسیده التماس خاتحه مینمایند و از برکت توجه ایشان ان مهم
بکفایت میرسد و طعامی که بروح بزرگان می پزند اول بهت مبارک خود
طعام را از دیگ میکشند بعد ازان دیگران را امر میکنند هر قدر مردمی که حاضر شده
باشند بهمه میرسد و کمی نمیکند سن شریف ایشان از شصت سال متجاوز
است و در سوستان بوطن خود اقامت دارند و هرگز از انجا بجائے
دیگر نرفته اند و بدین حضرت میان میر نیز میامدند و تا امروز که سال
هزار و چهل و نه هجریست در قید حیات اند **خاتمه** الحمد لله
دانسته که این کتاب مسمی بسفینة الاولیا از یمن روح مطهر حضرت سید
انبیا صلی الله علیه وعلی آله واصحابه وسلم و توجه اولیای عظام قدس الله
ارواحهم در شب بیست و هفتم ماه رمضان المبارک سال یکهزار و چهل
و نه هجری که سال بیست و پنجم از سن این فقیر است باتمام رسید اگرچه

اگرچه عبارت این کتاب راست بدرست است و در عبارت اندائی مفید
نشده و فارسی ساده عام فهم نوشته لیکن بعضی جا احقد العبارت نقل
الانس قطب الاولیا قدوة الاتقیا نیر آسمان عرفان خورشید فلک
الیقین حضرت مولانای نور الملت والدین عبد الرحمن جامی قدس سره
السامی که کمال فصاحت و متانت دارد و ایشانرا استاد خود میداند ذکر
دربان روزنامه خود را نیز ترک ساخته اگرچه بجوانست که بعضی از سخنان
خوش و احوال و خوارق مشایخی که الحال در قید حیات اند در این فقیر خود
ایشانرا ملازمت نموده و کرامات از ایشان مشاهده کرده داخل این
کتاب سازد لیکن چون وقت تقاضا نمیکرد ننوشت و همین سبب سخنان
عالی و نکتهای دقیق اکابر سلف که عام فهم نبود نیز داخل نساخته
شیخ ابو سعید خراز چون بمیرد ایشان را گفتند ای سید قوم چرا بر سبز
سخن نگوئی فرمود تا این مردم از حق غایب اند ذکر حق با غایبان
غیبت است و چنانچه گفته اند آلولی یعرف الولی همچنین سخنان دلی
را هم جز دلی نفهمد پس بعزیزان باید گفت امید که این بضاعت بیکن
از برکت انفاس این بزرگان قبول تمام یابد و خوانندگان را بهره

تمام ازان حاصل آید اگر بمقتضای بشریت سهوی و خطائی
شده باشد ارباب دانش آنرا بذیل اصلاح پوشند
الحمد لله حمداً کثیراً دائماً ابداً تمت تمام شد نسخه
شریفه که سفینة الاولیا بتاریخ هشتم شهر
ذیقعده سنه ۱۲۶۹ هـ
روز یکشنبه
العاقبة بالخیر
بام